

དེབ་ཕྱོང་ལྷ་པ།

རྡོ་རྗེ་གཙུག་པའི་མཆན་འགྲེལ་ནོར་བུའི་སྤེང་བ་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

ཙོམ་པ་པོ། ལྷོ་སྤྱིང་དགེ་བཤེས་ཆེ་རིང་ནོར་བུ།

2026

དོ་རྩེ་གཙོ་ད་པའི་མཆན་འགྲེལ་ལོར་བྱའི་སྒྲིང་བ་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

དེབ་སྒྲིང་ལྔ་པ།

ཚུམ་བ་པོ། ལྷོ་སྒྲིང་དགེ་བ་ཞེས་ཆེ་རིང་ལོར་བྱ།

ཨེར་བྲེས་རྟེན་མཆོད་དེ་བ་ལྷོ་ཉེ་མང་།

SJRB-0511

ཚཱ་པ་པོས་གནང་བའི་མ་ལྷོ་རང་འཇགས་བཞག་ཡོད།
ཨེར་བྲེས་རྟེན་མཆོད་ཆེན་མོའི་ཚཱ་ལྷོ་ག་ཁང་གིས་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་བསྐྱོས།
ཨེར་བྲེས་རྟེན་མཆོད་ཆེན་མོས་འབྲེས་ཀྱིས་བྲས།
༡༠༢༥ ཟླ་བརྒྱད་པར་ཚཱ་ལྷོ་ག་བྲས།

ཨེར་བྲེས་རྟེན་མཆོད་བྱ་བར་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

མིག་འཕྲེལ་བྱ་བར་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

བར་རྒྱན་གྱི་བདག་དབང་ཚཱ་པ་པོ་ཨ་ཡོད།

སྒྲེང་བརྗོད།

དེ་ཡང་སྤྱིར་ཤེས་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ལ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་
ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡུམ་གྱི་མདོ་ཞེས་
བརྗོད་བ་ནི། དེ་དག་གིས་སྤྱི་འཕགས་པ་བཞི་སྟེད་པར་བྱེད་པའི་
ཡུམ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་
བོར་བྱས་ནས་བསྟན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་དོ། ། ཡུམ་གྱི་མདོ་དེ་དག་ལས་
འདིར་གང་བཤད་པར་བྱ་བ་ནི་ཤེས་ཕྱིན་སུམ་བརྒྱ་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་
ཞིང་། ཤེས་ཕྱིན་སུམ་བརྒྱ་པའམ་རྩོམ་གཙོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཤེས་ཕྱིན་
གྱི་མདོ་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་སུམ་བརྒྱ་ཡོད་པས་རྩོད་བྱེད་
ཆོག་གི་སྟོན་སུམ་བརྒྱ་པ་ཞེས་པ་དང་། གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་
རྩོམ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་ཞིང་མཁེགས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་
ནམས་གཙོད་པར་བྱེད་པའམ། ཡང་ན་སྤྱི་ཞིང་མཁེགས་པའི་རྩོམ་ལྟ་
བུའི་ནམས་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྤྱི་བ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་
བཅས་པ་གཙོད་པར་བྱེད་ཚུལ་བསྟན་པས་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྟོན་སུམ་རྩོམ་
གཙོད་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷས་
མཛད་པའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་ཆོག་ལེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ་རྩོད་བྱེད་ཆོག་གི་

སྒོ་ནས་བཞི་བརྒྱ་པ་དང་། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྒྱ་པ་ཞེས་བཟོད་པ་
བཞིན་ནོ།

རྡོ་རྗེ་གཙོད་པ་འདི་ཉིད་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་དར་བའི་འཛུམ་
སྒྲིང་ཡུལ་གྱུ་ཀུན་ཏུ་དར་བྱུང་བའི་ཏུ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཡོད་ཅིང་། བྱེད་པར་
དུ་མང་ཆོག་པ་ཁྲོད་དུ་འདི་ལ་ཏ་ཅང་གི་དད་མོས་ཆེན་པོའི་ངང་ནས།
འདི་སྒོ་ལ་འཛིན་པ་དང་། ཁྲོག་པ་དང་། ཁ་འདོན་བྱེད་པ་དང་། བྲེགས་
བམ་དུ་འབྲི་བ་སོགས་འདི་ལ་ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་འིན་ཏུ་མང་བར་
མ་ཟད། རྒྱུན་དུ་བར་ཆད་སོགས་གཞོད་པ་ཐམས་ཅད་བསྒྲིག་པའི་དོན་
དུ་ཡང་གཞུང་འདི་ཉིད་གངས་གསོག་བྱེད་པ་སོགས་དང་། གཞིན་པའི་
རྗེས་སུ་མཆོད་འབུལ་བྱེད་པ་ལ་ཡང་འདི་ཉིད་འདོན་པ་དང་། གསེར་
ཡིག་འབྲི་བ་སོགས་གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་པའི་དགེ་སྦྱོར་གྱི་བྱ་བ་མཐའ་
ཡས་པ་ཞིག་བསྟུན་པ་དང་སྟུབ་སྟུས་སུ་གནས་ཡོད།

གཞུང་འདི་དེ་ལྟ་བུའི་མཛད་པ་འཕྲིན་ལས་རྒྱས་པའི་རྒྱ་མཆོན་
གཙོ་བོ་ནི། གཅིག་ནས་གཞུང་འདི་རྫོད་བྱེད་གྱི་ཆོག་མང་ཉུང་འཆམས་
འེང་། འདི་སྒོ་ལ་འཛིན་པ་དང་། ཁྲོག་པ་དང་། ཁ་འདོན་བྱེད་པ་དང་། ཡི་
གེར་འབྲི་བ་སོགས་ལ་འཇུག་པ་བདེ་བའི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྡན་ཞིང་།
གཉིས་ནས་གཞུང་འདིར་འེར་བྱིན་གྱི་མདོ་གཞན་དང་མི་འབྲ་བར་ཆོས་
ཀྱི་རྣམ་གངས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པ་བྱས་ན་དེའི་པན་ཡོན་གཞུང་པ་

དུ་མེད་པ་དང་བཟངས་ལས་འདས་པར་ལན་དུ་མར་གསུངས་པ་སོགས་
ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་པར་མངོན། དེ་ལྟ་བུའི་པན་ཡོན་ནམ་བཟོད་ནམས་
ཀྱི་ཕུང་པོ་དཔག་དུ་མེད་པར་གསུངས་པ་ཡང་། གདུལ་བུའི་བསམ་ངོ་
ལ་ལྟོས་ཏེ་དེ་དག་གི་འདོད་པ་བསྐྱང་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་ཅམ་མིན་པར།
པན་ཡོན་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་ཡོད་པ་དངོས་པོ་ལ་གནས་ཚུལ་འཐད་པས་
སྐྱབ་པའི་རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་ལྡན་པར་གཞུང་དབྱུངས་ན་རྒྱས་པར་
བཤད་ཟིན་པས་དེ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཞུང་འདིར་རྒྱ་འགྲེལ་མང་དུ་ཡོད་པར་གདོན་མི་ཟ་ན་ཡང་།
བོད་སྐད་དུ་འགྱུར་བ་བདག་གིས་མངལ་བ་གསུམ་སྟེ། དེ་ཡང་། ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་སྒྱེན་པ་རྟོ་རྟེ་གཙོད་པ་བཤད་པའི་བཤད་སྒྱུར་གྱི་
ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ། ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་བདག་
ཉིད་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། བན་གདགས་པ་ཡི་དམ་པ་ནི། ཞེས་པ་
ནས། དབང་བྱེད་ཅི་མ་མེད་པ་འཛོལ། ཅེས་པའི་བར་ཤོ་ལོ་ཀ་བདུན་ཅུ་
དོན་བདུན་ཡོད་པའི་བདག་ཉིད་དོ། འདིའི་བོད་དཔེ་ལ་མངོད་པ་པོ་མི་
གསལ་བར་མཁས་པའི་གསུང་ལས་ཐོས། བདག་ལ་རྟོག་སོན་བྱུང་བའི་
འགྲེལ་པ་འདི། རྩོམ་སྒྲིག་པ་དང་ལོ་རྒྱུ་བ། ལ་ལ་མ་ནི་ངོ་ཤེ་དང་། བར་
སྐྱོན་ཁང་། རྒྱ་གར་དབུས་བོད་ཀྱི་མཐོ་སློབ་ཤེས་རིག་ཁང་། (Central
Institute of Higher Tibetan Studies) ས་ར་ན་ཤ། ལྷ་ར་

ཏ་སི། བར་སྐྱེན་ལོ། ༡༩༩༧ ལོར་བར་བསྐྱེན་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།
འདིའི་མཐུག་བྱང་དུ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་རྗེ་རྗེ་གཙོང་པ་
བཤད་པའི་བཤད་སྒྱུར་གྱི་ཆིག་ལེ་ལུར་བྱས་པ་རྗེ་གས་སོ་ཞེས་པ་ཙམ་
ལས་འབགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པ་མི་གསལ།

འོན་ཀྱང་སྤྱི་ལོ་གཅིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའི་ཡས་མས་སུ་
ཨི་ཏ་ལིའི་(Italy)ཉམས་ཞིབ་པ་རྗེ་ཏུ་ཅི་(G.Tucci)ཡིས་རྟེན་པའི་
འདིའི་རྒྱ་དཔེ་ལ་མཐུག་བྱང་དུ་འབགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་
ཅེས་ཡོད་སྟེ། འདི་དོན་ལ་གནས་པར་སེམས་ཏེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་
གཉེན་གྱིས། གཞན་གྱི་བཤད་སྒྱུར་དོན་དེ་གཟུང་བྱའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་
བཤད་ལ་བདག་ཀྱང་འབད་པ་ཡིན། ཞེས་རྗེ་རྗེ་གཙོང་པའི་རྒྱ་ཆེར་
འགྲེལ་གྱི་ཚུལ་པར་དམ་བཅའ་བའི་གཞུང་འདི་ལས་གོའོ་སྐྱམ་མོ། དེ་
ནས་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་འབགས་པ་བཙུམ་ལྟ་
འདས་མ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་རྗེ་རྗེ་གཙོང་པའི་དོན་བདུན་གྱི་
རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ། ཞེས་བྱ་བ་དང་། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལས་མཛད་
པའི་འབགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་རྗེ་རྗེ་གཙོང་པའི་རྒྱ་ཆེར་
འགྲེལ་བ། ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དེ་ཙམ་ལས་བོད་སྐད་དུ་འགྱུར་བ་མ་མཛལ་
ཞིང་། འདི་ལ་བོད་འགྲེལ་ཡང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་དགོན་པར་སྤང་ངོ་།

དེར་བཟོན་འདི་ལ་འགྲེལ་བ་ཁ་གསལ་གོ་བདེ་ཆོག་ཅུང་དོན་
འདུས་ཤིག་བྱུང་ན་བདག་དང་བདག་འདྲ་བའི་སྐྱེ་བོ་སྐྱོད་མན་བ་རྣམས་
ལ་ཕན་རྒྱབས་ཆེ་བར་དམིགས་ཏེ། རང་རྒྱས་ཡོད་དགུས་འབད་བཙོན་
སྟོད་མེད་བྱས་ཏེ་{རྩི་རྩེ་གཙོད་པའི་མཆན་འགྲེལ་ལོར་བུའི་སྤང་བ་}ཞེས་
བྱ་བ་འདི་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་རེ་སྟེ་བགྲིས་ཁུལ་ཡིན། དེ་ཡང་ཆོག་གི་འགྲོས་
གཙོ་བོ་སྐྱོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལའི་རྩི་རྩེ་གཙོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དང་
བསྐྱུན་ཞིང་། ལྟ་བ་དབྱ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་གཞིར་བརྒྱུད་ནས་
བྲིས་བ་ཞིག་ཡིན།

རྩི་རྩེ་གཙོད་པའི་རྒྱ་བའི་གཞུང་ལ་འགྱུར་མི་འདྲ་བའི་དབང་
གིས་ཐོད་དཔེ་དག་ལ་ཆོག་ཅུང་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་སྤང་ཡང་། འདི་སྟེ་
དགོ་བཀའ་འགྱུར་གཞིར་བརྒྱུད་ནས་འགྲེལ་བའདད་བྱས། དེ་ཡང་གཞུང་
དོན་གོ་བ་ལ་གཞོད་པའི་ཆོག་མི་འདྲ་བའི་རིགས་ལ་གསལ་བའདད་བྱས་
ཡོད་ཅིང་། མི་གཞོད་བ་རྣམས་ལ་ཆོག་ཆོགས་ཆེ་བར་དོགས་ནས་
རང་སོར་བཞག་ཡོད། སྐྱོག་བ་པོ་རྣམས་ལ་གཞིགས་བདེ་བའི་སྤྲད་དུ་
རྒྱ་ཆོག་རྣམས་ཡིག་ནག་ཅུང་ཆེ་དུ་བཏང་སྟེ། བལྟས་བ་ཅན་གྱིས་རྒྱ་
ཆོག་དང་མཆན་ཡིག་གཉིས་སོ་སོར་སྤྲད་བྱབ་བར་བྱས་ཡོད། ལུང་
འདེན་རྣམས་དེར་དུས་རྩི་ལ་ལུགས་དང་མཐུན་པར་བྱས་ཏེ་མཛད་བ་
པོ་སྤྲད་དུག་དཔེ་གང་དང་ཤོག་གངས་དུ་ཞིག་ན་ཡོད་ཚུལ་སོགས།

འོག་མཆན་ཡིག་ཚུང་དུ་བཀོད་དེ་སྤངས་བཅན་པར་བྱས་ཡོད་པ་བཅས་
ཀྱིས་དཔེ་སྤྱོད་གསལ་བཤད་དུ་ཚུམ་པ་པོ་དགེ་བཤེས་ཆེ་རིང་ཞོར་
བྱས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལྷ་ ༠༡ ཆེས་ ༠༡ ཉིན་གྱིས།

ཚུམ་པ་པོ་མཆོམས་སྒྲིང་བསྟུས།

གཞུང་འདིའི་བྱེད་པ་པོ་བདག་དགེ་བཤེས་ཆེ་རིང་འོར་བུ་ནི།
ཕྱི་ལོ་༡༩༤༧ ལོར་མདོ་ཁམས་ཏེ་ཉོར་བྲག་མགོ་རུ་པ་བསྟན་འཛིན་
ནམ་རྒྱལ་དང་། མ་དཔལ་ལྡན་མཁའ་འགྲོ་གཉིས་ལས་སྦྱེས། རང་ལོ་
བཙེ་བརྒྱད་ཐོག་བྲག་མགོ་དགའ་ལྡན་རབ་བརྟན་ནམ་རྒྱལ་གླིང་གི་ཆོས་
སྒྲིང་ཁྱེད་ཀྱི། བཀའ་བློན་མཆོངས་མེད་བཀའ་བརྟན་བ་དགེ་དཔལ་ལྡན་
རྩོམ་མཆོག་དགེ་ཆེན་གྱི་གཙོ་བོར་བསྟན་ནས་དགོན་པའི་ཆོས་སྒྲིང་
སོགས་སྒོ་འཛིན་བྱས།

ཕྱི་ལོ་༡༩༥༥ ལོར་རང་དགོན་དུ་བཟང་རྩ་མཆོག་སྦྱལ་བུམས་
པ་བྱུང་བསྟན་ཅིན་ཆེན་མཆོག་ལས་ཆོགས་སྤྲ་མ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲིམ་པ་
ཁྱེད། དགེ་བའི་བཤེས་གཉན་ཆེན་པོ་དགེ་སྒོ་བཟང་དོན་འབྱུང་མཆོག་
དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉན་ཆེན་པོ་དགེ་ཡེ་ཤེས་དོན་འབྱུང་མཆོག་
སོགས་ལས་བསྟུས་བྲལ་ཐོག་མར་སྦྱངས། ཕྱི་ལོ་༡༩༥༦ ལོར་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉན་ཆེན་པོ་དགེ་ཡེ་ཤེས་དོན་འབྱུང་མཆོག་དང་ལྡན་དུ་རྒྱ་
གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་འབྱོར། དཔལ་ལྡན་འབྲས་དཀར་སྦྱངས་པའི་

ཡ་གྲུལ་མཁས་མང་སློ་གསལ་གྱེ་བའི་སྤྱིང་གྲ་ཆང་གི་ཆོས་སློར་ཞུགས།
ལོ་དེར་ལུས་ཅན་ཀྱན་གྱི་མ་འདྲིས་པའི་མཛའ་བཤེས་ཆེན་པོ་ལས་
ཆོགས་ཕྱི་མ་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཞུས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
ཆེན་པོ་དགེ་དཔལ་ལྡན་གྲགས་པ་མཆོག་དགེ་ཤུན་གཙུག་པོར་བསྟེན་ཏེ་
གཞུང་ཆེན་ཁག་ལ་སློབ་གཉེར་བྱས།

ཕྱི་ལོ་༡༩༠༡ ལོར་དགེ་ལྡན་ལུགས་བཟང་གཙུག་ལག་སློབ་
གཉེར་ཁང་ཆེན་མོའི་རྒྱགས་ཁོངས་སུ་ཞུགས། ཕྱི་ལོ་༡༩༠༢ ལོར་
དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པའི་དམ་བཅའ་བཞག ལོ་དེར་དཔལ་ལྡན་སྤྲད་
རྒྱུད་གྲ་ཆང་དུ་ཞུགས་ཏེ་ཆོས་སྟོན་འགྲིམ་བཞིན་གསང་སྟགས་ལ་སློབ་
གཉེར་བྱས། ཕྱི་ལོ་༡༩༡༠ ལོར་པ་ཡུལ་ལ་གཉེན་འབྲུད་དུ་སྤྱིན་ཏེ་གྲག་
མགོ་དགའ་ལྡན་རབ་བཏྲན་རྣམ་རྒྱལ་སྤྱིང་དུ་རྒྱལ་སྤྲས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་
ལྷས་མཛད་པའི་སྟོན་འཇུག་ཆེན་མོ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་
པོ་དགེ་དཔལ་ལྡན་གྲགས་པ་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་ལེགས་བཤད་
སྤྱིང་པོའི་ཆོག་དོན་ལ་དབྱུང་བ་རྗེ་བཙུན་སྒྲ་མ་དབྱེས་པའི་མཆོད་སྤྱིན་
སོགས་ཀྱི་བཤད་ལུང་ལུ། དེ་ནས་སྤྲུང་ཡང་འཕགས་ལུ་དུ་འབྱོར་
ནས་ད་ལྟའི་བར་དུ་སློབ་མ་རྣམས་ལ་དཔེ་ཁྱིད་བྱས་དང་བྱེད་ལུས་སུ་
གནས་པ་བཅས་མཆམས་སྐྱོར་སྤྱོད་བསྐྱུས་སོ།།

རང་བྱིས་དེབ་ཐོབ་ཁག་གི་དཀར་ཆག་སྟོང་བསྐྱུས།

དེབ་ཐོབ་དང་པོ།

༡ ཤེས་རབ་སྟོང་པོའི་འགྲེལ་བ་ཆོག་དོན་རབ་གསལ་མེ་ལོང་།

༢ ཡོན་ཏན་གཞིར་གྱུར་མའི་འགྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་ཐུན་སེལ་སྟོན་མེ།

ཤོག་གྲངས། ༡༥༣ ཡོད།

དེབ་ཐོབ་གཉིས་པ།

༡ ཏེན་འགྲེལ་རྣམ་གཞག་རྩེ་བཅུ་ལྔ་མ་དགྲེས་པའི་འབེལ་གཏམ།

༢ རྣམ་ཤེས་རིགས་མ་ཐུན་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་མེན་ལ་དབྱེད་བ་སྟོགས་ར་འཇུག་པའི་ཐེམ་སྐྱེས།

༣ གཞུང་ཆེན་མོའི་དཀར་ཆག་སྟོང་གི་བྱིས་ལན་ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་།

ཤོག་གྲངས། ༤༥༡ ཡོད།

དེབ་ཐོབ་གསུམ་པ།

༡ ཡོན་ཏན་གཞིར་གྱུར་མའི་རྣམ་བཤད་སྐྱེལ་བཟང་ཐར་པར་བཞུགས་པའི་འཇུག་དོགས།

༢ དམར་ཟས་སྤང་སྤང་གི་རྣམ་གཞག་གསལ་བའི་སྟོན་མེ།

ཤོག་གྲངས། ༤༤༡ ཡོད།

དེབ་ཐེང་བཞི་པ།

- ༡ བྱང་པའི་གསུང་བཤད་སྤྱིང་པོའི་དཀའ་བའི་གནད་ལ་དབྱང་པ།
- ༢ དབྱུང་མ་བཞི་བརྒྱ་པའི་རབ་བྱེད་གསུམ་པ་ལས་འཕྲོས་པའི་དབྱང་ཚྭ་།
- ༣ དབྱུང་མ་སྤྱིང་པོ་ཙུ་འབྲེལ་ལེ་བྱ་བ་ཅུ་པ་མན་གྱི་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བའི་སྐོར།
- ༤ ཆོད་ཆེན་རང་བཞིན་བརྟག་པ་ལས་གངས་ཅན་གྱི་འདོད་པ་འགོག་པའི་ཚུལ།
- ༥ གཅེར་བྱ་པའི་བདག་འགོག་པའི་རྣམ་གཞག་གཟུར་གནས་དབྱེས་པའི་གཏམ།
- ༦ བྱེ་སྤྱིའི་ལུགས་ཀྱི་རྩལ་ཤ་རབ་ལ་དབྱང་པ་སློ་གསལ་མགིན་པའི་རྒྱན།
- ༧ ལྷ་འདས་ལ་དབྱང་པའི་སློ་སློ་གསར་ཡིད་ཀྱི་དགའ་སྟོན།
- ༨ རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་ལས་འཕྲོས་པའི་དོགས་དབྱེད་ནོར་བུའི་ཐེང་བ།
- ༩ རྟགས་སྤྱོར་འགོད་ཚུལ་ལ་དབྱང་པའི་གཏམ་བཤེས་གཉེན་དམ་པའི་ཞལ་ལུང་།
- ༡༠ སྤང་ལུང་སྟན་མོང་བའི་ཐེན་བྱིས།
- ༡༡ དེས་ལན་སློ་གསར་རོལ་མཆོ།
- ༡༢ རབ་བྱེད་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་ཡིག་སྤྱོད་ཚུལ་ལ་རེ་འདུན་གཞོན་བུའི་དགའ་སྟོན།
- ༡༣ རྟོ་རྟོ་གཅོད་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཆོགས་སྤྱ་བཅད་པའི་ཆོག་དོན་གསལ་བའི་ཆེ་ཐེང་།
- ༡༤ ལྟ་བུ་རྟེན་འབྱུང་དང་སྤྱོད་པ་འཆེ་བ་མེད་པའི་གཏམ་བཤད་གནད་བསྟུས།
- ༡༥ སྟོན་མཆོག་སྤབ་པའི་དབང་པོའི་མཛད་རྣམ་སྐལ་ལྷན་དང་གསུམ་འབྲེག་པའི་ཤིང་རྟ།
- འོག་གངས། ༤༤༩ ཡོད།

དེབ་ཐེང་ལྷ་བ།
རྡོ་རྗེ་གཙོད་པའི་མཆན་འགྲེལ་ནོར་བུའི་ཐེང་བ།
ཞོག་གྲངས། ༣༥༩ ཡོད།

དཀར་ཆག

ཐེང་བརྗོད།	I
ཚུམ་བ་པོ་མཆམས་སྟོར་སྟོང་བསྟུས།	VII
རང་གིས་དེབ་ཐེང་ཁག་གི་དཀར་ཆག་སྟོང་བསྟུས།	IX
རྟོ་རྟེ་གཙུག་པའི་མཆན་འགྲེལ་ལོར་བུའི་ཐེང་བ།	1
ཐེང་གཞི།	8
ཐེང་བསྐང་བ་དང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་གདུང་རྒྱན་མི་འཆད་བ།	13
རྒྱལ་པའི་མཆན་ཉིད།	15
རྒྱལ་པའི་གནས་བཤད་བ།	19
དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་བ་བསྟན་བ།	21
གཉིས་བ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་བ་ལ་སྟོར་བ།	28
གསུམ་བ་གཟུགས་གྱི་སྐྱོ་ཐོབ་བར་འདུན་བ།	31
བཞི་བ་ཆོས་གྱི་སྐྱོ་ཐོབ་བར་འདུན་བ།	33
ཆོས་གྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པའི་པན་ཡོན།	42
ལྔ་བ་བསྟོམས་པའི་བྱད་བར་འདུན་བ་ལ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་བ།	48
འཕྲོས་དོན་ང་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ཅུང་ཟད་བཤད་བ།	53

རྒྱལ་པ་སངས་རྒྱལ་འབྱུང་བ་མཉམས་པར་བྱ་བ།	59
བདུན་པ་ཞིང་ནམ་པར་དག་པར་སློན་བ།	60
བརྒྱད་པ་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སློན་པར་བྱ་བ།	62
དགུ་པ་ཅིའི་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་བལ་བ།	64
བསོད་ནམས་ཡོངས་སུ་སྟུང་བ།	65
ལྷ་ལ་སོགས་པས་རིམ་གྱོ་བྱེད་བ།	77
བྱ་དཀའ་བ་བྱེད་བ།	78
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་མཚུངས་པར་བྱེད་བ།	79
བརྩ་པ་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་དང་སྟོད་གྱི་འཛིག་རྟེན་ལ་རིམ་བོར་འཛིན་པའི་ གཞིག་པར་སྟོར་བ།	82
བརྩ་གཅིག་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཚོད་པ་དང་རིམ་གྱོ་བྱ་བ།	86
བརྩ་གཉིས་པ་ལུས་དང་སེམས་དུ་བ་ནས་བརྩོན་འགྲུས་ལས་ལོག་པ་སོགས་སྤང་ བར་བྱ་བ།	88
བརྩ་གསུམ་པ་སྟུག་བསྐལ་ལ་ཇི་མི་སྟུམ་པའི་བཟོད་བ།	102
བཟོད་པ་དེ་རྟགས་གང་གིས་ཤེས་བ།	103
བཟོད་པའི་ནམ་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་བ།	108
མི་བཟོད་པའི་གཞིའི་གཉེན་པོ་གང་ཡིན།	109

དེ་ལྟར་བཟོད་རིགས་པར་ལུང་གིས་བསྟན་པ།	113
བཅུ་བཞི་བ་བསམ་གཏན་གྱི་རོ་སྤང་བ་དང་དབལ་བ།	118
དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དགོངས་པ།	119
བསོད་ནམས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པ།	120
ཆོས་དང་དེ་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་ལ་བསྟོད་པ།	122
ལྷ་ལ་སོགས་པས་རིམ་གྱོ་བྱེད་པ།	127
སྤྲིག་པ་ཡོངས་སུ་བྱང་བར་འགྱུར་བ།	128
བཙེ་ལྷ་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དུས་ན་བདག་གོ་སྟམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་ བལ་བ།	138
བཅུ་དྲུག་པ་གདམས་ངག་ཡོངས་སུ་བཙེ་པ།	140
བཅུ་བདུན་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ།	146
མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ།	151
བཙེ་བརྒྱད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་བཙེ་པ།	153
ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྤྱན་སྟམ་ཆོགས་པ།	154
གཟིགས་པ་སྒྲན་མེད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྤྱན་སྟམ་ཆོགས་པ།	157
མཁྱེན་པ་སྒྲན་མེད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྤྱན་སྟམ་ཆོགས་པ།	160
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ལ་མངའ་བརྟེན་པ་སྤྱན་སྟམ་ཆོགས་པ།	163

སྐྱ་བུ་སྐྱ་ཆོག་པ་།	165
འཕྲོ་སྐྱ་དོན་མཆོད་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་།	168
གསུང་བུ་སྐྱ་ཆོག་པ་།	188
འཕྲོ་སྐྱ་དོན་གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་རྒྱལ་ཅུ་བཤད་པ་།	190
ཐུགས་སྐྱ་སྐྱ་ཆོག་པ་།	193
མདོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་།	195
ཆོས་དོན་ཆེན་པོར་གདགས་པ་།	199
གདགས་ངག་དོན་ཆེན་པོར་གདགས་པ་།	200
ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་།	205
སྐྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་འཁོར་བ་ལ་མི་གནས་པ་།	211
བཞུགས་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་།	216
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མི་མངའ་བས་བཞུགས་པ་།	230
མཐུག་གི་དོན་བཤད་པ་།	240
གཞུང་དོན་སྦྱིང་པོ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པ་།	242
མཐར་སློས་པ་།	250
དཔར་བྱང་སློབ་ཆོག་།	252

༡༣༥། རྡོ་རྗེ་གཙུག་པའི་མཆན་འགྲེལ་ནོར་བུའི་སྒྲུབ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

མཁའ་མཉམ་འགྲོ་བར་སྤྱགས་ཟེའི་དབང་གིས་སྒྲུང་དོར་གནས་
ནམས་ཇི་བཞིན་སྟོན། ཉེས་ཀྱིན་བསལ་ཞིང་ལེགས་ཆོགས་མ་ལུས་སྒྲུ་
ལྟར་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་ཆོས། གྲོག་གསུམ་སྟོན་པ་ཞི་བར་སྟོར་མཛད་
འཕགས་ཅོར་བདུན་གྱིས་སྤྱག་པའི་ཆོགས། སྤྱི་ཞིའི་འཛིགས་པ་ཀྱིན་
ལས་སྟོབ་པའི་སྤྱབས་གནས་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་འདུད།

མཐའ་ཡས་འགྲོ་བ་བྱམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་ས་པའི་ཐུགས་མེ་ཅན་གྱི་
 ལྷོན་པ་ཡིས།། མཐའ་དག་འགྲོ་བ་ཀྱན་ནས་འཆིང་བྱེད་མ་རིག་ཐུན་པ་
 བསལ་བའི་སྒྲ།། མཐའ་བྲལ་གནས་ཐུགས་སྟོང་ཉིད་ལྷོན་པའི་ཐུམ་
 བརྒྱ་པ་འཕ་རྫོང་གཅིད་དོན།། འགྲེལ་མཛད་ཆེ་མེད་ཀ་མ་ལ་ཤིའི་
 གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་འདིར་བཤད་བྱ།།

ཞེས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་མཆོག་དམ་པར་ཆོགས་སུ་བཅད་
པའི་དབངས་ཀྱིས་བསྟོད་པ་དང་བཅུ་པར་དམ་བཅའ་སྟོན་དུ་བཏང་
ནས། ལས་སུ་བྱ་བ་རྡོ་རྗེ་གཙོད་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ་འདུག་པར་བྱའོ།

དེ་ཡང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་སྐབ་པའི་དབང་པོས་དང་པོར་
བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སྐྱགས་བསྐྱེད། བར་དུ་བསྐྱེད་ཆེན་གངས་མེད་
གསུམ་དུ་ཆོགས་བསགས། མཐར་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་
ཏེ། གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩི་སྟེང་ཅིག་བཀའ་སྤྲུལ་བ་
རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་རབ་དང་ཕྱུལ་ཏུ་བྱིན་པ་ནི་ཤེས་བྱིན་ཀྱི་མདོ་སྡེ་རིན་
པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་སྤར་ཁོ་བོས་བྲིས་པའི་ཤེས་
རབ་སྟོང་པོའི་འགྲེལ་པར་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཅིང་གནད་བསྐྱུས་ཤིག་
འོག་ཏུ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།

སྤྱིར་ཤེས་བྱོགས་ཀྱི་མདོ་འམ་ཤེས་བྱིན་ཀྱི་མདོ་ལ། ལེགས་
བཤད་རིན་པོ་ཆེ་གསེར་ཀྱི་སྟེང་བ་ལས། དེ་ལ་སྤྱིར་ཤེས་བྱོགས་ལ་
ཡུམ་དྲུག་སྤྱི་བཅུ་གཅིག་སྟེ་སྤྱི་ཡུམ་བཅུ་བདུན་ཞེས་སྤྱི་མ་རྣམས་
ཀྱིས་བརྗོད་བྲས་པ་ལ་འབྲུམ། ཉི་མེད་ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་ལ། ཤེས་རབ་ཁྱི་བ་
བརྒྱད་སྟོང་ལ། སྤྱད་པ་རྣམས་ཡུམ་ཡིན་ཞིང་། ཤེས་བྱིན་བདུན་བརྒྱ་ལ།
ལྷ་བརྒྱ་ལ། སྤྱི་བརྒྱ་ལ། ལྷ་བརྒྱ་ལ། ལྷ་བརྒྱ་ལ། ལྷ་བརྒྱ་ལ། ལྷ་བརྒྱ་ལ།
ལ། རབ་ཅལ་རྣམ་གཞོན་ཀྱིས་ཁྱུས་ལ། ཀློང་གི་ཡི་གེ་གཅིག་ལ། ཡི་གེ་
ཉུང་དུ། ཤེས་སྟོང་སྟེ་བཅུ་གཅིག་ནི་སྤྱི་མ་སོ།། སྤྱི་ཡུམ་ཀྱི་བྱུང་བར་
ནི་བརྗོད་བྲུ་མཛོན་རྟོགས་བརྒྱད་དུ་མ་བྱེ་བར་དེའི་དོན་ཅུམ་སྟོན་པ་དང་
བྱེ་ནས་སྟོན་པའི་ཞེས་ཟེར་རོ། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ཉི་མའི་སྟོང་པོ། ལྷ་བའི་

སྒྲིང་པོ། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། ལག་ན་དོ་ཤེ། དོ་ཤེ་རྒྱལ་མཚན་རྣམས་ཀྱང་
ཤེར་ཕྱིན་ཡིན་པས་སྤྲུལ་གྱི་དོན་དང་། གངས་གཉིས་ཀ་ལོར་ཞེས་
སྤྲུལ་བ་ནི་ལེགས་པར་སྤྲུལ་བ་ཡིན་ལ། བྱད་པར་དུ་སྤྱད་པ་ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་
པ་དང་སོ་སོར་བགྱང་བ་ནི་སྤྲེགས་བམ་ཅམ་ཡང་མ་མཐོང་བར་སྟོན་པ་
ཡིན་ཏེ། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་ལེ་ལུ་གྲ་བདུན་ཡོད་པའི་གྲ་བཞི་པ་ནི་སྤྱད་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།¹ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་མང་
དུ་སྤྲོད་རོ།

ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་དེ་དག་ལས་ཤེར་ཕྱིན་སྤྲུལ་བརྒྱ་པ་ནི་
གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དོ་ཤེ་
གཙོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་འདི་ཉིད་ཡིན་ལོ། འདི་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་
མང་ཅུང་འཚམས་ཤིང་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོལ་འཛིན་པ་དང་། སྒྲོག་
པ་དང་། ཁ་འདོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། ཡི་གེར་འབྲི་བ་སོགས་གང་ལའང་
འཇུག་བདེ་བར་མ་ཟད། འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པ་སོགས་བྱས་ན་དེའི་
པན་ཡོན་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་པ་དང་ལྡན་པར་གཞུང་འདི་ཉིད་དུ་ལན་དུ་
མར་གསུངས་པས། མདོ་འདི་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ཅམ་དུ་མ་ཟད།
ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་དར་བའི་འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྱུ་ཀུན་ཏུ་ཏ་ཅང་དར་

1 རྗོད་པོ་ཆེའི་གསུང་། ཅ་ལ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཐེང་། ཤོག་ ༥ ལ། རྗོད་པོ་སྤྲུལ་གསུལ་གྱི་
གསུང་འབྲུལ་སྤྱད་སྒྲིག་ཁང་། མ་ཁྱི་སྤྲུལ་འབྲུལ་ལས་ཁང་། ༢༠༡༩ ལོར་པར་བསྐྱོད་བྱས། འོག་ནས་
འབྲུང་བའི་རྗོད་པོ་སྤྲུལ་གསུལ་གྱི་ལུང་འཛིན་རྣམས་དེ་བཤད་གསུངས་འདི་གཞིར་བརྒྱུད་ཡིན།

ཁྱབ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ། སེར་སྐྱུ་པོ་མོ་གྲན་གཞོན་བར་གསུམ་རིས་སུ་
མ་ཆད་པས་རྒྱན་དུ་ཁ་འདོན་དུ་བྱ་བ་སོགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་འཇུག་
མཁན་ཤིན་ཏུ་མང་བར་བརྟེན། གཞུང་འདིའི་བརྗོད་དོན་རྣམས་ཅུང་
ཅམ་རེ་གོ་ན་ཡང་པན་ཡོན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་འབྱུང་བར་གཞོན་
མི་ཟེའོ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་གཞུང་འདིའི་འགྲེལ་བ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་དགོན་པས་
ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོག་དོན་ཅུང་ཅམ་གོ་དཀའ་བར་མཐོང་
ནས། བདག་དང་བདག་འདྲ་བའི་སློང་མན་དག་ལ་པན་པར་རེ་སྟེ། ཁ་
གསལ་ཞིང་གོ་བདེ་བའི་ལམ་ནས་ཆོག་ཆོགས་བསྐྱུང་སྟེ་གཞུང་འདིའི་
དོན་བཤད་པར་བྱའོ།

དེ་ཡང་ཆད་མར་གྱུར་པའི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་དགོངས་
པ་བཀའ་བའི་བསྟན་བཅོས་ལ་མ་བརྟེན་ན་དཔུས་ལོང་ལོང་བྲིད་མེད་
བར་ཉམས་ང་བའི་ཚྭ་གས་སུ་འགོ་བ་དང་འདྲ་བས་དགོངས་འགྲེལ་བྱིན་ཅི་
མ་ལོག་པ་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་
འཕགས་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དོན་རྩེ་
གཅོད་པའི་དོན་བདུན་གྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ལས། དོན་གྱི་གནས་བདུན་
དུ་རྣམ་པར་གཞག་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་རྣམ་པར་
གཞག་པ་ཡིན་ལོ། དོན་གྱི་གནས་བདུན་པོ་རྣམས་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུ་མི་འཆད་པ་དང་། རབ་ཏུ་སྐྱེར་བའི་མཆན་ཉིད་དང་།
དེའི་རྟེན་དང་། གཉེན་པོ་དང་། མི་ཉམས་པ་དང་། ས་དང་། མཆན་གྱི་

རྒྱ་མཚན་ནོ། འོན་གྱི་གནས་བདུན་པོ་འདི་རྣམས་ནི་ཤེས་རབ་གྱི་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྟེན་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་ན་དོན་གྱི་གནས་ཞེས་བཟོད་
པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོན་རྟེན་གཅོད་པའི་བཟོད་དོན་རྣམས་
དོན་གྱི་གནས་བདུན་ཏུ་བསྡུས་ནས་བཀའ་བར་མཛད། སྟོབ་དཔོན་ཀ་
མ་ལ་ཤྱི་ལའམ་སྤྲའི་རང་ཚུལ་གྱིས་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་དོན་རྟེན་གཅོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། བསྡུས་པའི་དོན་ནི་
མདོར་བསྡུས་ན་རྣམ་པ་ལྟ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སྤྱིང་གཞི་དང་། སྤྱིང་བསྐྱང་
བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཤུང་རྒྱན་མི་འཆད་པར་བྱ་བ་དང་། སྦྱབ་པའི་
མཚན་ཉིད་དང་། དེའི་གནས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྡུས་དོན་ལྟ་
རུ་བསྡུས་ནས་གསུངས།

འདི་ནི་གཙོ་བོ་སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལའི་གསུང་དོན་རྟེན་གཅོད་
པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས། བསྡུས་དོན་ལྟ་རུ་བསྡུས་ནས་དོ་
རྟེན་གཅོད་པའི་ཆོག་དོན་ཅུང་ཙམ་གོ་བ་རྣམས་རྩ་བའི་གཞུང་ལ་མཚན་
བཏབས་ཏེ་གཅིག་ནས་རང་ལ་བཟོད་བྱང་དང་། གཉིས་ནས་དོན་གཉིས་
ཅན་གཞན་ལ་ཡང་ཅུང་ཟད་པན་པར་རེ་སྟེ། ལྟ་བ་དབྱ་མ་ཐལ་འགྱུར་
པའི་དགོངས་པ་དང་བསྡུན་ནས་དེའི་ཕྱོགས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ།

དེས་ན་འདི་ལ་གཉིས། གཞུང་དངོས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་
དང་། གཞུང་དོན་སྤྱིང་པོ་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། དང་པོ་ལ་གསུམ།
དགོས་དོན། བསྡུས་དོན། མཐུག་གི་དོན་གསུམ་གྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་

པར་བྱལོ། དང་པོ་ནི། འདིའི་བཤའ་བྱ་ཅ་བའི་མདོ་ལ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་
 ཏུ་མ་ཞིག་སྤང་ཡང་འདི་སྡེ་དག་བཀའ་འགྱུར་གཞིར་བྱས་ནས་བཤའ་
 པར་བྱལོ། དེ་ཡང་། གྲུ་གར་སྐད་དུ། ལྷ་ཅན་ནི་འཕགས་པ་བཟོ་ནི་དོ་
 རྩེ་རྩེ་དཀར་གཞི་གཅོད་པ་རྒྱ་མ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་བྲམ་མི་ལེས་རབ་སྤར་མི་ཏུ་
 བྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་མ་རྒྱ་མི་ཆེན་པོ་ཡུ་ན་ནི་ཐེག་པ་སྤྱུ་ཏུ་ནི་མདོ། བོད་
 སྐད་དུ། འཕགས་པ་ལེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དོན་མཆོད་པ་ཞེས་
 བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ཞེས་གསུངས།² འདིས་དགོས་དོན་བསྟན་
 ཏེ། གཞུང་འདིའི་དགོས་པ་མཐར་ཐུག་ནི་གདུལ་བྱ་སྤྱི་བ་གཉིས་སྤངས་
 པའི་མི་གནས་པའི་མུང་འདས་ལ་དགོད་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། རི་སྐད་བཤའ་
 པའི་མཆན་འདིས་དེ་བསྟན་པའི་བྱིར། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། དོན་མཆོད་པའི་
 སྤྱི་ཞིང་མཐེགས་པའི་སྤྱི་བ་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་དེ་གཞུང་འདིས་གཅོད་པས་
 བཟོ་དོན་མཆོད་པ་དང་། ཡང་ན་གཞུང་འདི་སྤྱི་བ་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་གཅོད་པ་
 ལ་དོན་མཆོད་པ་ཞིང་རབ་བས་དོན་མཆོད་པ། ཡང་ན་གཞུང་འདིར་སྤྱི་བ་
 པའི་གནས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བྱེ་ནས། ལེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་
 ཐོག་མ་མོས་པ་སྤྱོད་པའི་སར་སྤྱི་བ་པའི་གནས་དང་པོ་བཅུ་དྲུག་དང་།
 མཐའ་མ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་ལྷན་པའི་སར་སྤྱི་བ་པའི་གནས་བཅོ་

2 དཔེ་ལ་ལར། ལྷ་ཅན་བཟོ་དཀར་གཞི་སྤྱི་བ་མི་ཏུ་རྒྱ་མ་ལྷ་ཡུ་ན་སྤྱུ་བྱ། ཞེས་པ་གསལ། དེ་བཞིན་དུ་
 གཞུང་འོག་མ་རྣམས་སྤྱི་ཡང་ཅ་བའི་མདོ་ལ་ཆོག་མི་འདྲ་བ་ཅུང་ཙམ་སྤང་ཡང་། འདིར་ཆོག་ཆོག་མ་ཆེ་
 བར་དོགས་ཏེ་དོན་གོ་བ་ལ་མི་གཞོད་པ་རྣམས་ལ་གསལ་བཤའ་དམིགས་བསལ་བྱས་མེད།

བརྒྱད་པས་རྒྱ་ཆེ་བར་བསྟན་ཅིང་། དབྱུས་ལྷག་བསམ་དག་པའི་སར་
སྐྱབ་པའི་གནས་བཅུ་བདུན་པས་རྒྱ་ཆུང་བར་བསྟན་པས། རྡོ་རྗེ་དང་
དབྱེབས་འབྲེལ་བས་རྡོ་རྗེ་གཙོད་པ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། རྡོ་རྗེ་དེ་
ཅེ་མོ་གཉིས་དབྱེབས་ཆེ་བའམ་སྟོམ་ལ། དབྱུས་ནི་དབྱེབས་ཆུང་བའམ་
ཕྱ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ཆོག་ཐ་མ་འདིས་ནི་མོས་པ་སྟོད་པའི་ས་
དང་། ལྷག་བསམ་དག་པའི་ས། སྐྱབ་པ་སྤངས་པའི་ས་སྟེ་ས་གསུམ་པོ་
དེ་གཞུང་འདིའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པར་ཡང་བསྟན་ཏོ། ། དེ་ལ་མོས་པ་སྟོད་
པའི་ས་ནི་ཆོག་ས་སྟོར་གནས་སྐྱབས་ཀྱི་ལམ་དང་། ལྷག་བསམ་དག་
པའི་ས་ནི་མཐོང་ལམ་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་གྱི་ལམ་རྣམས་དང་། སྐྱབ་
པ་སྤངས་པའི་ས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཡི་མཁྱེན་པ་རྣམས་ཏེ། བདོར་ན་
ས་གསུམ་པོ་འདིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ས་བཅུ་ལམ་ལྔ་ཡོངས་སུ་འདུས་
སོ། །

ཡང་ལོ་ཙ་མས་འགྱུར་བྱག་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འགྱུར་
མཐར་ཕྱིན་པའི་དགོས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་
དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ། ། ཞེས་འགྱུར་
བྱག་མཛད་དོ། ། སྦྱིར་མདོན་པའི་སྡེ་སྟོད་ལ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལ་
འགྱུར་བྱག་མཛད་དགོས་པའི་བཀའ་བཅད་མཛད་མོད། མཐའ་གཅིག་
ཏུ་མ་དེས་ཏེ། ཆད་མ་ཀུན་བཏུས་བཞིན་ནོ། །

སྒྲིང་གཞི།

གཉིས་པ་བསྐྱུས་པའི་དོན་ལ་ལྟ་སྟེ། སྒྲིང་གཞི་དང་། སྒྲིང་བསྐྱུང་
བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གདུང་རྒྱན་མི་འཆད་པར་བྱ་བ་དང་། སྐྱབ་པའི་
མཆན་ཉིད་དང་། སྐྱབ་པའི་གནས་རྣམས་སོ།། དང་པོ་ནི། དོ་རྩེ་གཙོད་
བའམ་ཤེར་ཕྱིན་སྐྱུ་བ་རྒྱ་པའི་གཞུང་འདི་སྐད་བཀའ་བསྐྱུ་བ་པོ་བདག་
གིས་གང་ཟག་གཞན་བརྒྱད་དེ་གོ་བ་མིན་པར་སངས་རྒྱས་ལས་དངོས་
སྤྱོད་པ་དང་། དུས་གཅིག་ན། ཞེས་པས་དུས་གཅིག་ལ་ཐོས་པ་ཡིན་
ཀྱི། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འདི་ལྟ་བུ་དག་ཐོས་དཀའ་བར་བསྟན་ནོ།། ཡང་
ན་བཀའ་བསྐྱུ་བ་པོ་བདག་ཉིད་ཤེས་རབ་ལྷལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་སྟོན་ཏེ། དུས་
གཅིག་གས་ཐེངས་གཅིག་གོ་བ་ཙམ་གྱིས་ཁོང་དུ་རྒྱད་པར་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། འདིའི་རྒྱ་འགྲེལ་དག་ལས་བཀའ་བསྐྱུ་བ་པོ་སྤྱི་ཡོད་མི་གསལ་
ཡང་། རྒྱན་སྒྲིང་ལས། གཞན་དག་ནི་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཡོངས་སྤྱོད་གཏད་པའི་
ལེན་ལས། རི་ལྷར་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་འཛམ་བུའི་སྒྲིང་
ན་སྤྱོད་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སྤྱོད་གཏད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་པར་སྤྱད་པར་

སྒྲེང་གཞི།

བྱེད་པ་ནི་འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ཡིན་ནོ་སྟུང་དུ་སེམས་སོ།།³ ཞེས་
 གསུངས་པ་དང་མཐུན་པར་འདི་བསྐྱ་བ་པོ་ཡང་འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་
 བོ་ཡིན་ནམ་སྟུང་སྟེ། ཤེས་རབ་སྣང་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་
 མདོ་གཞན་ནམས་བསྐྱ་བ་པོ་འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ཡིན་པར་རྒྱ་
 འགྲེལ་དག་ལས་མང་དུ་སྒྲུང་བ་ལྟ་བུའོ།། གཞན་ཡང་། ཤེར་ཕྱིན་འབྲུག་
 པ་ལས། ཀུན་དགའ་བོ་དེ་བས་ན་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཟབ་མོ་
 འདི་ཁྱོད་ལ་གཏད་དེ། ཀུན་དགའ་བོ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ངས་ཆོས་གང་
 རི་སྟེད་ཅིག་བཤད་པ་ལས་ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་མ་གཏོགས་
 པར་ངས་ཆོས་བསྟན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བཟུང་སྟེ། ཀུན་ཚུབ་པར་
 བྱས་ནས། དེའི་འོག་དུ་ཚུད་གསན་ཏེ་བོར་ཡང་དེ་ཅུང་གྱི་ཀུན་དགའ་བོ་
 ཁྱོད་ལ་སློན་དུ་ངས་སྤྲི་ཅིའི། ཀུན་དགའ་བོ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཤེས་རབ་གྱི་
 པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཟབ་མོ་འདི་བཟུང་སྟེ། ཀུན་ཚུབ་པར་བྱས་ནས་དེའི་
 འོག་དུ་ཚུད་གསན་དམ། བོར་བར་གྱུར་ན་དེས་ན་ཀུན་དགའ་བོ་ཁྱོད་ལ་
 ངས་སློན་དུ་གཟུང་ངོ།།⁴ ཞེས་གསུངས་པས་གྲང་འདི་ལ་ངེས་པ་སྟེར་
 བར་སེམས་ཏེ་དབྱད་པར་བྱའོ།།

3 རྩེ་དག་གི་བརྒྱན་པ་སྤྲུང་། །འཛོམས་ཀྱི་ཆ་ལ། དེ་དང་། ༡༥ སྐྱོད་དཔེ་ན་སེང་གོ་ཤམ་འཛོམས་ཀྱི་སྤྲུང་། །
ཤམ་འཛོམས་ཀྱི་སྤྲུང་། །ཤམ་འཛོམས་ཀྱི་སྤྲུང་། །ཤམ་འཛོམས་ཀྱི་སྤྲུང་། །ཤམ་འཛོམས་ཀྱི་སྤྲུང་། །

4 གྲེ་བཤེ་བཀའ་འཁྱུར་ ཤེར་ཕྱིན། ཐ་ཤ། ༡༣ ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཐལ་པ་ཀྱུ་པ།
ཤོག ༣༣༩ རྒྱུ།

ལྷའི་བྱའི་བདུད་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་བདུད། འཆི་བདག་གི་
བདུད། སྤང་པོའི་བདུད་དེ་བདུད་བཞི་བཅོམ་པས་ན་བཅོམ། དཔལ་དང་།
གྲགས་པ། ཡེ་ཤེས། དབང་ལྷག་གཟུགས་བཟང་བ། བཙོན་འགྲུས་སྤྱན་
སྤུང་ཆོགས་པ་སྟེ། ལེགས་པ་དྲུག་དང་ལྷན་པས་ལྷན་སྤིང་ཞིའི་མཐའ་
གཉིས་ལས་འདས་པས་འདས་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་
གྱི་གནས་མཉན་དུ་ཡོད་པ་ན་རྒྱལ་བྱ་རྒྱལ་བྱེད་གྱི་ཆལ་དེ་བྲིས་བདག་
མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱིས་གསེར་སྤང་ཆལ་གྱི་འཁོར་ཡུག་དང་མཉན་
པ་སྤུལ་ཏེ་ཉོས་ནས། རྒྱ་རིའི་བྱ་ལ་སོགས་པའི་བཟོ་བའི་གནས་ལ་
མཁས་པ་རྣམས་ལ་བཏེན་ནས་བཟོས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ལ་སྤུལ་བའི་ཀྱན་
དགའ་ར་བ་ན། དགེ་སྦྲེང་གཅིག་སྦྲེང་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའི་དགེ་སྦྲེང་གི་
དགེ་འདུན་འདུས་ཆོགས་ཆེན་པོ་འཕམ་ཡོན་ཏན་ཆེན་པོ་དང་། རང་དོན་
ཆོས་སྐྱེལ་སེམས་པས་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་དང་། གཞན་དོན་མཐར་
བྱག་ལ་སེམས་པས་སེམས་དཔའ་གོང་ལྟར་ཡོན་ཏན་ནམ་ཆོགས་ཆེན་
པོ་རབ་ཏུ་མང་པོ་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་སྟེ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་ཏེ། དེ་ནས་
བཅོམ་ལྷན་འདས་སྤྱི་ཤིང་དུས་ཀྱི་ཆེ་མཁས་ཐབས་དང་ཆོས་གོས་བགོས་
ཏེ། ལྷུང་བཟེད་བསྐྱམས་ནས། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོགས་གསོག་པ་
དང་ཆོས་བསྟན་པ་སོགས་དགོས་པ་དུ་མའི་ཆེད་དུ། མཉན་ཡོད་ཀྱི་གྲོང་
ཁྲིའི་ཆེན་པོར་བསོད་སྦྱོམས་ཀྱི་ཕྱིར་ཞུགས་སོ།

དེ་ནས་བཙུག་པ་ལྟ་བུ་ལོད་ཀྱི་སྒྲིང་སྒྲིང་ཆེན་པོར་
བསོད་སྦྱོར་མས་ཀྱི་ཕྱིར་གཤེགས་ནས་བསོད་སྦྱོར་མས་ཀྱི་ཞལ་ཟས་
མཐུག་ཏུ་གསོལ་རྟེ། ཞལ་ཟས་ཀྱི་བྱ་བ་མཛད། ལྷུང་བཟེད་དང་ཆོས་
གོས་བཞག་ནས། ཞལ་བསིལ་རྟེ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཆོག་དོན་
གཞན་རྣམས་གོ་སྤྲུལ། ཞལ་བསིལ་རྟེ། ཞེས་པ་འདི་དཔེ་ལ་ལར་ཞབས་
བསིལ་རྟེ་ཞེས་གསལ། གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་མི་འགྲིག་པ་མེད་མོད། དེ་
གཉིས་ལས་དཔེ་བྱི་མ་དག་པར་སེམས་རྟེ། ཀླ་མ་ལ་ཤི་ལའི་རྩོ་རྩོ་
གཙོད་པའི་འགྲེལ་པར་རྒྱུ་ལ་ཅན་གྱིས་མལ་ཆ་དང་སྦྱན་ལ་མི་
རྩོའི་ཞེས་བསྐྱབ་པ་དག་ལ་གྲུས་པར་བྱ་བ་བསྦྱན་པའི་ཕྱིར་ཞབས་འཁྱུ་
བར་བལྟའོ།⁵ ཞེས་གསུངས།

དེ་ནས་གདན་བཞུགས་པ་ལ་སྦྱིལ་མོ་ལྷུང་བཙུག་ནས་སྦྱུང་བ་
པོར་བསྐྱང་སྟེ། དན་པ་མཛོན་དུ་བཞག་ནས་བཞུགས་སོ། དེ་ནས་དགེ་
སྦྱོང་མང་པོ་བཙུག་པ་ལ་ལ་བ་དེར་དོང་སྟེ་སྦྱགས་ནས། བཙུག་
པ་ལྟ་བུ་ཀྱི་ཞབས་ལ་མགོ་ཐོས་བྱུག་འཆལ་རྟེ། བཙུག་པ་ལྟ་བུ་ལ་
ལན་གསུམ་བསྐྱོར་བ་བྱས་ནས་སྦྱོགས་གཅིག་ཏུ་འཁོད་དོ། ཡང་དེའི་
ཆེ་ཆེ་དང་ལྟན་པ་རབ་འཕྱོར་འཁོར་དེ་ཉིད་ན་འདུས་པར་གྱུར་རྟེ་འདུག་
གོ། ཞེས་གསུངས།

5 རྩོད་གཏེ་བསྦྱན་འཁྱུར། ཤེར་ཕྱིན། མ་ག། བོད། ༤༥ སྦྱོར་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལའི་གསུང་། རྩོ་རྩོ་གཙོད་
པའི་རྩོ་ཆེར་འགྲེལ་ག། ཤོག ༣༠༧ རྩུག།

འདི་ནི། སློབ་དཔོན་སློབ་རྟན་གྱིས་འཕགས་པ་དཀོན་མཆོག་
བཅེགས་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ལེ་འུ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ་ལས་
འོད་སྤངས་ཀྱི་ལེ་འུ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་
གྱིས་དགེ་སྟོང་དེ་དག་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྤྲིས་སོ།། ཆེ་དང་ལྡན་པ་དག་
གར་དོང་དང་གང་ནས་གར་ལྷགས་ཞེས་བྲིས་པ་དང་། དེ་དག་གིས་སྤྲིས་
པ། བཅུན་པ་རབ་འབྱོར་གང་དུ་ཡང་འགྲོ་བ་མེད། གང་ནས་ཀྱང་འོང་བ་
མེད་པའི་ཕྱིར།⁶ ཞེས་པ་དང་། ཆོག་གསལ་ལས་ཀྱང་། ཆེ་དང་ལྡན་པ་
དག་གར་དོང་། གང་ནས་ལྷགས། དེ་དག་གིས་སྤྲིས་པ། བཅུན་པ་རབ་
འབྱོར་གང་དུ་ཡང་འགྲོ་བ་མེད་པ་དང་། གང་ནས་ཀྱང་འོང་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་ཆོས་བསྟན་ཏོ།།⁷ ཞེས་གསུངས་པ་དག་ལ་
བརྟེན་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ག་ལ་བ་དེར་དོང་སྟེ་ལྷགས་ནས། ཞེས་
པ་ཡང་འོང་བ་དང་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་གསལ་བར་གོ་བྱས་སོ།། འདི་ཡན་
གྱིས་སྐྱེད་གཞི་བཞད་ཟེན་ཏོ།།

6 རྩེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། དཔེ་གཟུགས། མདོ་འགྲེལ། བོད་རྩི་བ། བོད། ༡༡༩ སློབ་དཔོན་སློབ་རྟན་གྱི་
གསུང་། དཀོན་བཅེགས་འོད་སྤང་ལེ་འུ་འགྲེལ་བ། འོག ༣༡༠ ལྷག།

7 རྩེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། དབུ་མ། འ་བ། བོད། ༡༠༩ སློབ་དཔོན་སློབ་རྟན་གསལ་པའི་གསུང་། དབུ་མ་ཅ་བའི་
འགྲེལ་བ་ཆོག་གསལ་བ་ཞེས་བྲུ་བ། འོག ༣༩ མདུན།

སྒྲིབ་བསྐྱེད་བ་དང་། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་གདུང་རྒྱུ་མི་འཆད་པ།

གཉིས་པ་སྒྲིབ་བསྐྱེད་བ་དང་། གསུམ་པ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་གདུང་
རྒྱུ་མི་འཆད་པར་བྱ་བ་གཉིས་འདི་ནས་སྟོན་ཏེ། སྒྲིབ་བསྐྱེད་བ་ཞེས་པ་
ནི་གཞུང་གི་དོན་བཤད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྐབས་དང་སྐྱར་བ་སྟེ། སྐབས་
སྤྱི་མ་བབ་པར་སྐྱས་ན་ཐམས་ཅད་འཆལ་བར་འགྱུར་བས་སྐབས་དང་མ་
འབྲེལ་བའམ་སྐབས་འཆལ་བ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ།། **དེ་ནས་ཆེ་དང་**
ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་སྟན་ལས་ལངས་ཏེ། སྐབས་འདིའི་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ནི་
སྟོན་དང་ལྡན་པ་ཅུ་ལ་མི་བྱ་བར། དལ་བའི་རྟེན་ལ་སྟོང་པོ་ལེན་པའི་
མི་ཆེ་དོན་དང་ལྡན་པར་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བོ་ཞིག་ལ་བྱའོ།། **སྐྱ་གོས་ཐུག་པ་**
གཅིག་ཏུ་གཟར་ནས་ཤུས་མོ་གཡས་པའི་ལྟ་ང་སྟེ་ཤུས་མོའི་འཕང་ལོ་ས་
ལ་བརྩྭགས་ཏེ། བཙུམ་ལྡན་འདས་ག་ལ་བ་དེ་ལོགས་སུ་ཐལ་མོ་སྐྱར་བ་
བཏུང་དེ། **བཙུམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ།།** བཙུམ་ལྡན་
འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟེ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྱི་མ་དག་ཇི་ལྟར་བདག་
མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ནས་གཤེགས་ཏེ། སྐྱེ་བ་གཉིས་སྤངས་
པའི་སྤངས་པ་བརྟེན་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གཤེགས་པས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པའོ།།

དགྲ་ཉོན་མོངས་པ་བཙམ་པ་དང་། ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་ཐུགས་
སྲ་ཚུད་པས་ཡང་དག་བར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དབའ་སེམས་དབའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཕན་གདགས་པའི་དམ་
བ་ཇི་སྟེད་པས་ཕན་གདགས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། པན་
གདགས་པ་ནི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་ལ་འགོད་པ་དེ་ཡིན་ལ།
དེ་ཡང་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་ན་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དབའ་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་སླིན་པ་དེ་དག་སར་ཚུད་པར་
མང་དེ། དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའི་ས་ལ་རབ་ཏུ་འཛོག་
པའི་བྱིར་རོ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཙམ་པ་ཡང་དག་བར་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་སེམས་དབའ་ཆེན་པོ་
རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་གཏད་པའི་དམ་བ་ཇི་སྟེད་པས་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་
ནི། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། དེ་ཡང་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་མ་སླིན་པ་
ལས་དང་པོ་བའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཕན་བཏགས་
པ་དེ་དག་ཉིད་གཏད་པ་ཡིན་ཏེ། ལས་དང་པོ་བ་དེ་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དབའི་ལམ་ལ་རབ་ཏུ་འཛོག་ཏུ་གཞུག་པའི་བྱིར་རོ།

དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ང་ཡོངས་སུ་ཟུང་ན་ལས་
འདས་པར་བསྐྱར་བ་ན་ཁྲིད་ཀྱིས་ཅི་ནས་ཀྱང་དེ་དག་ཡོན་ཏན་མ་ཐོབ་

སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད།

པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཐོབ་པ་དག་ལས་ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་པར་
དེ་ལྟར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སེམས་ཅན་སྤྲིན་པར་བྱ་བའི་འགན་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་གཏད་པའམ་སྤྲད་པ་ཡིན་ནོ།

དེ་ལྟར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཕན་བཏགས་པ་དང་
ཡོངས་སུ་གཏད་པ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གདུང་རྒྱན་མི་
འཆད་པ་ཡང་བསྟན་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་
ལམ་ལ་འཇུག་པ་རྒྱན་མི་ཆད་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཕན་བཏགས་
པ་དང་ཡོངས་སུ་གཏད་པ་འདི་གཉིས་ནི། **བཙེམ་ལྡན་འདས་ངོ་མཆར་**
ཏེ། བདེ་བར་གཤེགས་པ་ངོ་མཆར་ཏེ། ཞེས་བཙེམ་ལྡན་འདས་ལ་ཡི་
རངས་བསྐྱུགས་བརྗོད་ཞུས་སོ།

སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད།

བཞི་པ་སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད་ནི། སྐབས་འདིར་གནས་བརྟན་
རབ་འབྱོར་གྱིས་བཙེམ་ལྡན་འདས་ལ་དྲི་བ་གཤམ་གནད་ཆེ་བ་གསུམ་
དྲིས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་དགོས་པ་བྱུག་གི་ཕྱིར་ཞུས་པ་ཡིན་ཏེ། ༡
དྲི་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གདུང་རྒྱན་མི་འཆད་པ་ཡིན་སྟེ། དུ་དོགས་པ་
བཅད་པ་དང་། ༢ ཞེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་མོས་པ་བསྐྱེད་པའི་
ཆེད་དུ་དང་། ༣ རོན་ཟབ་མོ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་དང་། ༤

བསོད་ནམས་མང་པོ་འདོད་པས་མི་ལྷོག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་དང་། ༥
ཆོས་དེ་རྟོགས་པར་མཐོང་ནས་མཆོག་ཏུ་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་
དང་། ༦ མ་འོངས་པའི་དུས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དམ་པའི་ཆོས་ལུན་རིང་
དུ་གནས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཁྱེད་ལོ།

འདི་དག་གི་དོན་ཞིབ་ཏུ་ནི་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྲི་ལའི་དོ་རྩེ་
གཙོད་པའི་འགྲེལ་བར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་དེ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། དོ་
རྩེ་གཙོད་པའི་འགྲེལ་བ་ལ་ལར་དེ་བ་གཉིས་ཡིན་ཚུལ་གསུངས་པའང་
ཐོས་མོད། གཞུང་མ་དབེ་འདིར་དེ་བ་གསུམ་དངོས་སུ་གསལ་ཞིང་།
སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉན་དང་ཀ་མ་ལ་ཤྲི་ལའི་འགྲེལ་བ་དག་ཏུ་⁸ཡང་དེ་
བ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ།

དེ་བ་གསུམ་ནི། **བཙེམ་ལྡན་འདས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་**
ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་རི་ལྟར་གནས་པར་བགྱི། རི་
ལྟར་བསྐྱབ་པར་བགྱི། རི་ལྟར་སེམས་རབ་ཏུ་གཟུང་བར་བགྱི། ཞེས་
གསུངས་ཏེ། དོན་ནི། **བཙེམ་ལྡན་འདས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་**
ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་མཛོན་པར་འདོད་པའི་འདུན་པ་དང་འདུན་

8 རྩེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཤེར་ཕྱིན། མ་ལ། བོད། ༤༥ སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྲི་ལའི་གསུང་། དོ་རྩེ་གཙོད་
པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ། ཤོག ༣༠༩ མཐུན།

9 རྩེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཤེར་ཕྱིན། མ་ལ། བོད། ༤༥ དབྱིག་འགྲེལ། ཤོག ༡༢༩ མཐུན་དང་། སློབ་
དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྲི་ལའི་འགྲེལ་བ། ཤོག ༣༠༩ རྒྱལ།

པའི་དོན་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་སློན་ལམ་གྱིས་ཇི་ལྟར་གནས་པར་
བགྱི། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སློན་སྐྱུ་ལ་འབྱོར་ཇི་ལྟར་
བསྐྱུ་བ་པར་བགྱི། སེམས་བྱེ་རོལ་ཏུ་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་
གྱིས་ཇི་ལྟར་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རབ་ཏུ་གཟུང་བར་བགྱི། ཞེས་ཞུས་
པ་ཡིན་ནོ།། དེའི་དང་པོས་ནི་སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་། གཉིས་པས་ནི་བྱུ་བ་
པའི་ལམ། གསུམ་པས་ནི་ཚུད་མི་བ་པའི་ལམ་ཡོངས་སུ་བསྟན་ཏོ།། ཡང་
ན་དང་པོས་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ། གཉིས་པས་ལམ་རྫོགས་པར་བྱེད་
ཅིང་། གསུམ་པས་ནི་ལམ་མི་ཉམས་པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་ཏོ།། ཞེས་
སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་གསུངས།¹⁰

དེ་སྐད་ཅས་གསོལ་བ་དང་། བཙུམ་ལྟར་འདས་གྱིས་ཆེ་དང་
ལྟར་བ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་བཀའ་སྦྱུལ་ཏོ།། རབ་འབྱོར། ལེགས་སོ།།
ལེགས་སོ།། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ།། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དབའ་སེམས་དབའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་
ཕན་གདགས་པའི་དམ་བས་ཕན་བཏགས་སོ།། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
བྱང་ཚུབ་སེམས་དབའ་སེམས་དབའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཡོངས་སུ་གཏད་
པའི་དམ་བས་ཡོངས་སུ་གཏད་དོ།། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ལེགས་
སོ་ཞེས་ལན་གཉིས་སློས་པ་ནི་ནན་ཏན་དུ་བྱ་བ་དང་། རབ་འབྱོར་ཁྲིད་

10 རྟེན་གཤེགས་ལྟར་ཤེད་ཕྱིན། མ་གཤེད། ༥༥ དབྱིག་འབྲེལ། འོག་ ༡༥ ༥ མཐུན།

ཀྲིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་པན་
བཏགས་པ་དང་ཡོངས་སུ་གཏད་པར་བཤད་པ་རྣམས་དེ་དེ་བཞིན་ནོ།།
ང་ཡི་དགོངས་པ་ཡང་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། ཞེས་པ་དང་། ཡང་ན། རབ་འབྱོར་
ཁྱོད་ཀྲིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་
པན་བཏགས་པ་དང་ཡོངས་སུ་གཏད་པར་བཤད་པའི་རྫོད་བྱེད་ཆོག་
རྣམས་དེ་དེ་བཞིན་ནོ།། ཁྱོད་ཀྲིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་བརྫོད་བྱེད་དོན་
ཡང་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། ཞེས་པའི་འགྲེལ་ཚུལ་ཡང་སྒྲ་བས་གང་བདེ་བྱུངོ།།

གདུལ་བྱ་ལ་སྟོད་ཀྱི་སྦྱོན་གསུམ་སྤངས་པའི་སྒོ་ནས་དམ་པའི་
ཆོས་མཉན་པར་བསྐྱལ་བ་ནི། **རབ་འབྱོར་དེའི་ཕྱིར་ཉོན་ལ་ལེགས་པར་**
རབ་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱུང་ཤིག་དང་། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། རབ་འབྱོར་ཞེས་
པོས་ནས་དམ་པའི་ཆོས་མཉན་པའི་ཆེ་སྟོད་ཁ་སྐྱབ་པ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་
ན་བ་སྒྲགས་ཏེ་ཉོན་ལ། སྟོད་བྱི་མ་ཅན་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་ཀུན་སྟོང་ཡང་
དག་པས་ལེགས་པར་ཉན་ཞིང་། སྟོད་ཞབས་དོལ་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་
བློ་ཤེས་བསྟེན་ཏེ་རབ་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱུངས་ཤིག་དང་། **བྱང་ཆུབ་སེམས་**
དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་རི་ལྟར་གནས་པར་བྱ་བ་
དང་། **རི་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་།** **རི་ལྟར་སེམས་རབ་ཏུ་གསུང་བར་**
བྱ་བ་ངས་ཁྱོད་ལ་བཤད་དོ།། ཞེས་གསུངས། འདི་དག་གིས། བཞི་བརྒྱ་

སྐྱབ་པའི་གནས་བཤད་པ།

པར། གཞུར་གནས་སྒོ་ལྟ་དོན་གཉིས་པའི། ཉན་པོ་སྒྲོད་ཅེས་བྱ་བར་
བཤད།¹¹ ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྒྲོད་ཀྱི་སྒྲིལ་གསུམ་སྤངས་ཏེ་མཆན་
ཉིད་ཆང་བར་བྱས་ཏེ་མཉན་ན་ངེ་བའི་དོན་ཆན་གསུམ་པོ་དེ་དག་གི་དོན་
ངས་བཤད་པར་བྱ་ཞེས་མཉན་པར་བསྐྱལ་བ་ཡིན་ནོ།

དེ་ནས་རབ་འབྱེད་ཀྱིས། བཙམ་ལྟན་འདས། དེ་དེ་བཞིན་
ནོ། ཞེས་གསལ་ནས་ཆེ་དང་ལྟན་པ་རབ་འབྱེད་བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱི་
{བཀའ་}ལྟར་ཉན་པ་དང་། བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་
སྤྲུལ་ནོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ་གོ་སྒྲེལ། འདི་ཡན་ཀྱིས་སྐྱབ་པའི་མཆན་
ཉིད་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་ངེ་བ་གསུམ་ཀྱི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ལམ་སྐབས་འདིའི་སྐྱབ་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ནོ།

སྐྱབ་པའི་གནས་བཤད་པ།

ལྟ་བ་སྐྱབ་པའི་གནས་བཤད་པ་ལ། སྤྱིའི་དོན་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་
པ་དང་། གཞུར་གི་དོན་ལ་སྦྱར་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་གཉིས།
དང་པོ་ནི། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལམ་ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པས་

11 སྤེད་གེ་བསྟན་འགྲུལ་དབུ་མ། ཆ་པ། བོད། ༥༧ སྒོ་བ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་གསུང་། བཞེ་བརྒྱ་
པའི་ཆོག་ལེའུར་བཅས་པ། ཤོག་ ༡༣ མདུན།

གནས་པར་བྱ་བ་དང་། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་། སེམས་རབ་ཏུ་གཟུང་
བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་སྐྱབ་པའི་གནས་ཞེས་བྱའོ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བཙུང་
བརྒྱད་ཡོད་དེ། ༡ སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། ༢ བ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱོར་
བ་དང་། ༣ གཟུགས་ཀྱི་སྦྱོལ་བར་འདུན་པ་དང་། ༤ ཆོས་ཀྱི་སྦྱོལ་
བར་འདུན་པ་དང་། ༥ བསྐྱོམས་པའི་བྱུང་བར་འདུན་པ་ལ་མངོན་པའི་ང་
རྒྱལ་མེད་པ་དང་། ༦ སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་མཉེས་པར་བྱ་བ་དང་། ༧
ཞིང་རྣམ་པར་དག་པར་སྦྱིན་པ་དང་། ༨ སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པར་
བྱ་བ་དང་། ༩ ཅིའི་ཕྱིར་བསྐྱན་བཙུགས་ལ་རྩེས་སུ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་
དང་། ༡༠ སེམས་ཅན་དང་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ལ་རིལ་པོར་འཛིན་པའི་
གཞིག་པར་སྦྱོར་བ་དང་། ༡༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་པ་དང་
རིམ་གྱོ་བྱ་བ་དང་། ༡༢ ལུས་དང་སེམས་དུབ་ནས་བཙོན་འགྲུས་ལས་
ལོག་པ་སོགས་སྤང་བར་བྱ་བ་དང་། ༡༣ ལྷག་བསྐྱེད་ལ་རྩེ་མི་སྦྱུང་བ་
དང་། ༡༤ བསམ་གཏན་གྱི་རོ་སྤང་བ་དང་དབྲལ་བ་དང་། ༡༥ མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་དུས་ན་བདག་གོ་སྦྱུང་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་
བ་དང་། ༡༦ གདམས་ངག་ཡོངས་སུ་བཙུང་བ་དང་། ༡༧ མངོན་པར་
རྟོགས་པ་དང་། ༡༨ སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཡོངས་སུ་བཙུང་བ་སྟེ། བཙུང་
བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཉམས་ལེན་གང་ལ་
འཇུག་པའི་གཞིའམ་གནས་ཡིན་ནོ།

ནན་གྱིས་ངེས་དགོས་པ་ཞིག་ལ་གོང་གི་འཕགས་པ་རབ་
འབྱོར་གྱི་ངི་བ་གསུམ་པོ་དེའི་ལན་གསུངས་པ་ན། སྐྱབ་པའི་གནས་བཙུང་
བརྒྱད་པོ་རེ་རེའི་སྐབས་སུ་ཡང་ངི་བ་གསུམ་གའི་ལན་འདེབས་གསལ་
པོ་ཡོད་ཚུལ་སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལའི་རྩི་མེད་གཙོད་པའི་འགྲེལ་བར་
གསལ་བས་ཞིབ་ཅིང་གསལ་བར་ཤེས་འདོད་ན་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ།
སྐྱབ་པའི་གནས་དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ་ལན་
འདེབས་སོ་སོའི་དཔེ་མཚོན་ཅེས་ཞིག་འདིར་ཡང་དགོད་པར་བྱའོ།

དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་གཞུང་གི་དོན་ལ་སྦྱར་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་
བཙུང་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བསྟན་པ་ནི། རབ་
འབྱོར་ཞེས་བོས་ནས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་འདི་ལ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་འདི་སྟུང་
དུ་བདག་གིས་ཅི་ཅེས་སེམས་ཅན་དུ་བསྟུ་བར་ཏེ་བསྟུ་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་
པ་ལས་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟུས་པ་སྒོ་ང་ལས་སྐྱེས་པའམ། མངལ་
ནས་སྐྱེས་པའམ། རྫོད་གཤེར་ལས་སྐྱེས་པའམ། བརྒྱས་ཏེ་སྐྱེས་པའམ།

ཞེས་གསུངས། རོན་ནི། སྐྱེ་གནས་བཞི་པོ་འདིས་མ་བསྐྱུས་པའི་སེམས་
ཅན་གཏན་ནས་མེད་དེ། མཛོད་ལས། མི་དང་དྲུང་འགྲོ་ཆུང་པ་བཞི།
དཔུལ་བ་རྣམས་དང་ལྷ་རྣམས་དང་། སྲིད་པ་བར་མ་བརྩུས་ཏེ་སྐྱེ། ཡི་
དུགས་མངལ་ནས་སྐྱེ་བའང་ཡིན།¹² ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མི་དང་
དྲུང་འགྲོའི་རིགས་ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་བཞི་ཡོད་དོ།

མི་ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཡོད་དེ། བསྐྱུས་པ་དང་པོའི་མི་རྣམས་
བརྩུས་སྐྱེས་དང་། བྱ་ཁྲུང་ཁྲུང་ལས་སྐྱེས་པའི་གནས་བརྟན་བྲག་དང་
ཉེ་བྲག་ལྟ་བུ་སྒོང་སྐྱེས་དང་། རྒྱལ་པོ་དང་ལས་ཀྱུ་དང་། དེའི་ཐུག་པ་
གཡས་ལས་སྐྱེས་པ་མངེས་པ་དང་། ཐུག་པ་གཡོན་ལས་སྐྱེས་པ་ཉེ་
མངེས་དང་། བརྒྱ་གཡས་ལས་སྐྱེས་པ་མངེས་ལྡན་དང་། བརྒྱ་གཡོན་
ལས་མངེས་ཅན་དང་། དེའི་བྲང་ལས་སྐྱེས་པ་བྱ་མོ་ཐི་བའི་བྲང་བ་ཅན་
དང་། ཨ་སྤྱིའི་སྤྱང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་ཨ་སྤྱི་སྤྱོད་མ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་
རྣམས་རྫོང་གཤེར་སྐྱེས་དང་། དེང་དུས་ཀྱི་མི་བདག་ཅག་ལྟ་བུ་རྣམས་
ནི་མངལ་སྐྱེས་ཡིན་ནོ།

དྲུང་འགྲོ་ལ་སྐྱེ་གནས་བཞི་ཡོད་དེ། བརྩུས་སྐྱེས་ནི་སྤྱིའི་རིགས་
རྣམས་དང་། སྒོང་སྐྱེས་ནི་བྱ་བྲེལ་ལ་སོགས་པ་དང་། རྫོང་གཤེར་སྐྱེས་

12 སྤྱང་གེ་བརྟན་འབྱུང་། མཛོན་པ། ཀྱ་བ། བོད། ༡༩༠ སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གསུང་། ཆོས་
མཛོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་ཆོག་ལེའུར་བྲས་པ། ཤོག ༡༠ མདུན།

ནི་འདས་གྱི་སྤྱོད་འབྲུ་རིགས་རྣམས་དང་། མངལ་སྤྱེས་ནི་བ་སྤང་ལ་
སོགས་པའོ། དཔུལ་བ་བ་དང་ལྟ་རྣམས་དང་བར་དོ་བ་བཅས་ཡིན་ན་
བརྩམས་སྤྱེས་ཁོ་ནར་ངེས། ཡི་དྲགས་ལ་སྤྱེ་གནས་གཉིས་ཏེ། ཡི་དྲགས་
པལ་ཆེ་བ་བརྩམས་སྤྱེས་དང་། དེ་ལ་མངལ་སྤྱེས་ཀྱང་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མངོན་རང་འགྲེལ་ལས། ཆེ་དང་ལྡན་པ་མོ་ལྷ་འགལ་
གྱི་བྱ་ཆེན་པོ་ལ་ཡི་དྲགས་མོ་ཞིག་ན་རེ། བདག་གིས་མཆོན་མོར་བྱ་ལྟ་
དང་། དེ་བཞིན་ཉིན་པར་བྱ་ལྟ་རྣམས། བསྐྱེད་ནས་དེ་དག་ཟ་མོད་གྱི།
འོན་ཀྱང་བདག་ནི་ཆོམ་པ་མེད།¹³ ཅེས་ཡི་དྲགས་མོས་རང་གི་བྱང་བ་
བཟོད་པ་བྱངས་པ་ལས་ཤེས་སོ། སྤྱེ་གནས་བཞི་ལས་བརྩམས་སྤྱེས་དེ་
སྤྱེས་གནས་བཟང་ཤོས་དང་། དེ་ནས་བྱོད་གཤེར་སྤྱེས། དེ་ནས་མངལ་
སྤྱེས་དང་། ཐ་མ་སྒོར་སྤྱེས་དེ་སྤྱེ་གནས་དམན་ཤོས་ཡིན་ནོ།

དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱེ་གནས་བཞིས་བསྐྱེས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་མི་གནས་པའི་སྤང་འདས་ལ་འགོད་པ་དང་། ཡང་གནས་སམ་ཁོར་
ཡུག་གི་སློན་ས་ཁམས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཅེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། **གཞུགས་ཅན་ནམ་ཉེ་འདོད་པ་**
དང་གཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་རྣམས་དང་། ཐོགས་རེག་གི་གཞུགས་མེད་
པས་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ལ་གཞུགས་མེད་པའམ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འདུ་

13 རྟེན་གྱི་བསྟན་འགྲུལ་ མངོན་པ། ཁྱ་པ། ༡༩༡ སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གསུང་། ཆོས་
མངོན་པའི་མངོན་གྱི་བཤད་པ། ཤོག ༡༡༥ མདུན།

ཤེས་ཡོད་པས་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ལ་འདུ་ཤེས་ཅན་ནས། འདུ་ཤེས་
རགས་པ་ཅི་ཡང་མེད་པས་ཅི་ཡང་མེད་པ་ལ་འདུ་ཤེས་མེད་བཤས།
འདུ་ཤེས་རགས་པ་མེད་ཅིང་འདུ་ཤེས་སྤྱོད་མེད་པ་མིན་པས་སྤྱིད་ཅི་
ལ། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་ནས་སྟེ་མདོར་ན་ཁམས་གསུམ་
གྱིས་བསྐྱུས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ཇི་ཅམ་སེམས་ཅན་དུ་གདགས་
པའི་གདགས་གཞི་ཕྱང་པོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པས་
བཏགས་པ་ཡི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཕྱང་པོའི་ལྷན་མ་མེད་
པའི་མི་གནས་པའི་ཐུངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་ཐུ་
ངན་ལས་འདའོ།། ཞེས་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གཞན་དོན་འདོད་པས་
དམིགས་རྣམ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་དམིགས་རྣམ་
ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་སློབ་སྒྲུབ་རྒྱ་རྒྱུ་སེམས་བསྐྱེད་བསྟན་ཏོ།།

འདིས་རང་གི་ཕྱང་པོ་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པ་དང་། ཕྱང་པོའི་
གསེབ་ནས་གང་ཟག་བཙལ་ཡང་མི་རྟོག་མོད། དེ་ཅམ་གྱིས་སྤྱིར་གང་
ཟག་མེད་མི་དགོས་པར་རང་གི་ཕྱང་པོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་ཡོད་པས། དེ་དག་མི་གནས་པའི་ཐུང་འདས་
ལ་དགོད་པའི་སྤྱད་དུ་བྱང་ཆུབ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་
བསྟན་པར་མངོན། འདི་ཡན་གྱིས་བྱི་བ་དང་པོ་ཇི་ལྟར་གནས་པར་བགྱི་
ཞེས་པའི་ལན་དུ་མཛད།

དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པ་ཀྱང་རྫོག་ཏུ་ལས་ཐ་སྟོན་དུ་
ཡོངས་སུ་བྱ་བ་ལས་འདས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གང་ཡང་རང་ངོས་ནས་
སམ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བྱ་བ་ལས་འདས་པར་གྱུར་པ་མེད་
དོ། ལྷན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས། འདིས་དོན་དམ་
སེམས་བསྐྱེད་བསྟན་པའི་སློན་ནས་ངི་བ་གཉིས་པ་ངེ་ལྟར་བསྐྱབ་པར་
བགྱི་ཞེས་པའི་ལན་དུ་མཛད་ཚུལ་གསལ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་
ཅེས་པ་ནི། གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་མདོན་སྟུང་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་
ཆེན་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་བྱའོ།

དེ་ནས། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་གང་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དབང་སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན། དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་
ཞེས་མི་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་གང་སེམས་
ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་གམ། མྱོག་དུ་འདུ་ཤེས་སམ། གང་ཟག་དུ་འདུ་
ཤེས་འཇུག་ན་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་ཞེས་མི་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་ཏེ། འདིས་ངི་བ་གསུམ་པ་ངེ་ལྟར་སེམས་རབ་དུ་གཟུང་བར་
བགྱི་ཞེས་པའི་ལན་མཛད་པའི་སློན་ནས་སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་
པ་སོགས་ཡིན་ན་དེ་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་ཞེས་བྱ་མི་

རུང་བར་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱེ་ལའི་འགྲེལ་བར་¹⁴གསུངས།

ཡང་ན་འདིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཞེས་བྱ་བ་མི་འགྱུར་བར་བསྟན་ཏེ། སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་པ་
སོགས་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་བྱུང་བར་འཛིན་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ཡིན་པས་དེ་ལྟར་དུ་འཛིན་པ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་གཉིས་
འགལ་བའི་བྱིར། སྦྱར་བདག་དང་སེམས་ཅན་དང་སྟོག་ལྡན་དང་གང་
ཟག་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས་དགག་བྱ་ལ་གཏུགས་པའི་ཆེ་
ཡང་དེའི་སྤྱི་འགྲོས་སྦྱར་བར་སྤང་བས། གཞུང་འདིར་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་
བ་དང་། སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་སོགས་ནི་བདག་ཏུ་བྱུང་བར་འཛིན་
པ་ཅུ་ལས་གཞན་དུ་བསམ་པར་མི་བྱ་ཞིང་། འོག་ནས་འབྱུང་བ་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་གོ་དགོས་པར་སྤང་།

དེ་ལྟར་ཡང་བྱང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ་ལས། བདག་དང་
སེམས་ཅན་སོགས་ཡོད་པ་ལྟར་བསྟན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་སྟོན་པ་སྟེ་དེ་ཡང་
དེ་ཅུ་ཞིག་སྟོན་པ་མིན་གྱི། བྱེད་པ་པོ་དེ་ལ་སྟོས་ནས་བྱ་བ་དང་བྱེད་
པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱའོ། དངོས་པོ་རྣམས་
སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྦྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་སུ་བཤད་པ་ནི་ཆོས་རང་བཞིན་
མེད་པར་བཤད་པ་ཡིན་ལ། སེམས་ཅན་མེད་པ་སོགས་སུ་སྟོན་པ་ནི་

14 ལྷ་དགེ་བསྟན་འགྲུག་ ཤེར་ཕྱིན། མ་ག། བོད། ༢༥ སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱེ་ལའི་གསུང་། དོ་རྩེ་
གཙོན་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ། ཤོག་ ༡༧༩ རྒྱབ།

གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་བཤད་པ་སྟེ། སྟོན་ལུགས་དེ་ལྟར་སྟོན་པ་
ནི་དོན་དམ་སྟོན་པ་ལོ།¹⁵ ཞེས་སྒྲོ་བློས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པ་འེ་མཛོར་
བདག་དང་སེམས་ཅན་སོགས་ཡོད་པར་བསྟན་པ་རྣམས་བྱང་དོན་དང་།
དེ་དག་མེད་པར་བསྟན་པ་རྣམས་ངེས་དོན་དུ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་
དོན་འགྲེལ་ཚུལ་ལས་ངེས་པ་སྟེར་བར་སེམས་ཏེ། བདག་དང་སེམས་
ཅན་སོགས་མེད་པའི་དོན་དེ་དག་ཡི་མེད་དུ་མི་གོ་བར། དེ་དག་རང་
བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པ་ལ་བྱ་དགོས་པར་གསལ་བས། བདག་ཏུ་འདྲ་
ཤེས་པ་སོགས་ཀྱིས་གྲང་དེ་ལས་ལྟོག་སྟེ་འདྲིན་དགོས་པས་བདག་
དང་སེམས་ཅན་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདྲིན་པར་འོས་མེད་
གྱིས་འགྲུབ་པར་སེམས་སོ།།

གཞན་ཡང་། མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། བདག་དང་སེམས་ཅན་
འདྲིན་པ་དང་། སྟོག་དང་གང་ཟག་ཆད་ཉག་དང་། ཞེས་པའི་འགྲེལ་
པ་རྣམས་སྟེ་ཡང་བདག་དང་སེམས་ཅན་སོགས་སྟེ་འདྲིན་པ། དེ་དག་
བདག་ཏུ་འདྲིན་པ་ལ་བྱས་ནས་དེ་དག་གི་གཉེན་སྐྱོར་རྣམས་པར་ཐར་
པའི་སྟོ་གསུམ་བསྐྱོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་བདུན་པ་ལ་འཇུག་ཚུལ་
གསུངས་པས་གྲང་བྱོགས་འདི་ལ་ངེས་པ་སྟེར་བར་སེམས། དེ་ཡང་
རྒྱན་སྒྲུང་ངམ་འགྲེལ་ཆེན་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཆོན་མ་མེད་པ་

15 རྩི་རྩི་པོ་ཆེའི་གསུང་། ཡ་ག། བྱང་ངེས་ལེགས་བཤད་སྟོང་པོ། ཤོག ༣༥༩

དང་། སློན་པ་མེད་པ་སྟེ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སློ་གསུམ་ཡང་དག་པར་
ཤེས་པས། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་བདག་དང་། སེམས་ཅན་དང་། སློག་དུ་
འཛིན་པ་མེད་པ་དང་།¹⁶ ཞེས་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་བཤད་སྟོང་
པོའི་རྒྱན་ལས། ས་བདུན་པ་བ་དེས་ངོ་བོ་རྒྱ་འབྲས་གསུམ་བདེན་པས་
སྟོང་པ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སློ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཆན་མ་མེད་པ་དང་།
སློན་པ་མེད་པ་དང་མཛོན་སུམ་གྱིས་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་གོམས་པར་
བྱས་པའི་ཕྱིར། རིམ་པ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་དང་སེམས་ཅན་
དང་སློག་དུ་འཛིན་པ་སྟོང་བར་བྱེད་དོ།¹⁷ ཞེས་དང་། མཁས་བྱུང་སྟོང་
པའི་ཉི་མ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གིས་རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་
བར་¹⁸ཡང་དེ་བཞིན་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་པ་རོལ་དུ་བྱེན་པ་ལ་སྟུང་བ།

གཉིས་པ་པ་རོལ་དུ་བྱེན་པ་ལ་སྟུང་བ་ནི། ཡང་རབ་འབྱུང་

16 རྩེ་དགེ་བསྟན་འགྲུལ། ཤེར་ཕྱིན། ཆ་བ། བོད། ༡༥ སྟོང་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོའི་གསུང་། བརྒྱུད་
སྟོང་པའི་བཤད་པ་མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྣང་བ། ཤོག ༤༡ བདུན།

17 རྒྱལ་ཆབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་གསུང་། ལ་བ། རྣམ་བཤད་སྟོང་པོའི་རྒྱན། ཤོག ༡༤༩

18 མཁས་བྱུང་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་། ཀ་བ། རྣམ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། ཤོག ༣༡༤

ཞེས་པོས་ནས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔས་དངོས་པོ་ལ་མི་གནས་པར་སྒྲིན་
པ་སྒྲིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས། རོན་ནི། དངོས་པོ་ཞེས་པ་ལ་སྐབས་སྟབས་
ཀྱིས་གོ་བ་མང་དུ་སྒྲུང་སྟེ། སྒྲིར་ཡོད་པ་ཅམ་ལ་དངོས་པོ་ཞེས་པ་
དང་། རོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལ་དངོས་པོ་ཞེས་པ་དང་། དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་
སྒྲུངས་ལ་དངོས་པོ་ཞེས་པ་དང་། བདེན་པར་གནས་པའམ་བདེན་པར་
གྲུབ་པ་ལ་དངོས་པོ་ཞེས་ཟེར་བའི་ཐ་མ་ནི་སྐབས་འདིའི་དངོས་པོ་ལ་
ཞེས་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཡིན་པས། ཀྱན་རྫོབ་དུ་སྒྲིན་པར་བྱ་ཡི་རོན་དམ་
དུ་སྒྲིན་པར་མི་བྱ་ཞེས་པའི་རོན་ནོ།། འདིས་སྒྲིན་པར་བྱ་བ་དང་། སྒྲིན་
པ་པོ་དང་། ལེན་པ་པོ་སྟེ་འཁོར་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་ནས་སྒྲིན་པ་
ནི་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་པས། འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པའི་སྒྲོ་
ནས་སྒྲིན་པའི་ཉམས་ལེན་ལ་ཞུགས་དགོས་པར་བསྟན།

ཆོས་ལ་ཡང་བདེན་པར་མཛོན་པར་ཞེན་པར་མི་གནས་
པར་སྒྲིན་པ་སྒྲིན་ནོ།། ཞེས་པའི་ཆོས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་བྱ་
ཞིང་། འདིས་མིག་སོགས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱང་མཆོན་ནས་
མཛོར་བསྟན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་གཞུགས་ལའང་མི་
གནས་པར་སྒྲིན་པ་སྒྲིན་ནོ།། སྒྲ་དང་། སྒྲི་དང་། རོ་དང་། རེག་བྱ་དང་།
ཆོས་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སྒྲིན་པ་སྒྲིན་ནོ།། ཞེས་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དུག་
སྟེ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲུར་ནས་

ཀྱུས་པར་གསུངས།

རབ་འབྱོར་ཅི་ནས་མཆན་མར་འདུ་ཤེས་པ་ལའང་མི་གནས་པ་
དེ་ལྟར་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དབས་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས། དོན་
ནི། སྦྱེ་མཆོད་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་རང་མཆོན་
པར་བྱེད་པའི་རྟགས་སམ་མཆན་མ་དེ་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱེ་བ་
མེད་པས། དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱེ་བའི་འདུ་ཤེས་ལ་མི་གནས་པར་
སྦྱིན་པའི་ཉམས་ལེན་ལ་འཇུག་དགོས་པར་གསུངས།

དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་ལ་བསོད་ནམས་
ཀྱི་ཕྱང་པོ་དབག་ཏུ་མེད་པས་དེའི་པན་ཡོན་ནམ་འབྲས་བྱ་ཆད་གཟུང་
དུ་མེད་པའི་རྒྱ་ཆོན་པོ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་
ཞེ་ན། ཞེས་རྒྱ་མཆན་ཞུས་པ་ན། རབ་འབྱོར་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དབས་
གང་མི་གནས་པར་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པ་དེའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ནི་
རབ་འབྱོར་ཆད་གཟུང་བར་སྦྲ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས།
འདིས་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པན་ཡོན་
ནམ་འབྲས་བྱ་དབག་ཏུ་མེད་པར་གསུངས།

དེའི་དཔེ་སྟོན་པ་ན། རབ་འབྱོར་འདི་རི་ལྷམ་དུ་སེམས། ཤར་
ཚྭ་གས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཆད་གཟུང་བར་སྦྲའས། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་
བ། བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་

བཀའ་སྩལ་པ། དེ་བཞིན་དུ་སྟོ་དང་། ལུབ་དང་། བྱང་དང་། སྟེང་དང་།
འོག་གི་ཚྭ་གས་དང་། ཚྭ་གས་མཚམས་དང་། ཚྭ་གས་བཙུའི་ནམ་མཁའ་
ཚད་གཟུང་བར་སྦྲེལ་། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཙུན་ལྡན་འདས་
དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།། བཙུན་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་
དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་གང་མི་གནས་པར་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་
བ་དེའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཡང་ཚད་གཟུང་བར་སྦྲེལ་བ་མ་ཡིན་ནོ།།
ཞེས་གསུངས། འདིས་དཔེ་དོན་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་སྦྱིན་པའི་པན་ཡོན་
དཔག་ཏུ་མེད་པར་གསུངས། སྦྱབ་པའི་གནས་གཉིས་པ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
པ་ལ་སྦྱོར་བའི་སྐབས་འདིར་མདོའི་ཆོག་ཟེན་ལ་སྦྱིན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པའི་ཉམས་ལེན་ཅམ་ལས་མ་གསུངས་ཀྱང་། འདིས་མཆོན་ནས་
པར་ཕྱིན་ཕྱི་མ་ནམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་སྦྱར་ཏེ་གོ་བ་ལེན་དགོས་ཚུལ་
ཡང་སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱེ་ལའི་འགྲེལ་པར་¹⁹གསུངས།

གསུམ་པ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱོབ་པར་འདུན་པ།

གསུམ་པ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱོབ་པར་འདུན་པ་ནི། རབ་བཞིན་

19 རྟེན་གཤེགས་ལྟར་འགྲུང་། ཤེར་ཕྱིན། མ་པ། བོད། ༥༥ སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱེ་ལའི་གསུང་། རྟོ་རྩེ་
གཙོང་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། ཤོག ༥༡༦ མཐུན།

གྲིས་ཡོད་པ་དང་ཡོད་པའི་བྱེད་པར་དབྱེ་བར་མི་རྣམས་པའི་སྐྱེ་བོ་སྐྱོ་
དམན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་མི་དམིགས་
ཚུལ་གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། མཆན་སྤྱད་སྤྱུང་ཆོགས་པའི་
གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ལྟར་ཐོབ་པར་རྣམས་སྤྱུང་བ་ལ། རབ་འབྱོར་གྱིས་དེ་
དག་གི་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་ལ། **རབ་འབྱོར་ཞེས་སོས་**
ནས་འདི་རི་སྤྱུང་དུ་སེམས། མཆན་སྤྱད་སྤྱུང་ཆོགས་པ་རང་ངོས་ནས་
བྱུང་བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བལྟའམ། **རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ།**
བཙུག་ལྟན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་ཏེ། མཆན་སྤྱད་སྤྱུང་ཆོགས་པས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པར་མི་ལྟོ།། དེ་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་མཆན་སྤྱད་སྤྱུང་ཆོགས་པར་གང་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་མཆན་སྤྱད་
སྤྱུང་ཆོགས་པ་རྣམས་སྤང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་བདེན་སྤྲོད་སྤྱུང་མ་ལྟ་
བུའི་བརྒྱན་པར་གནས་ཀྱི། རང་ངོས་ནས་སུ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་
བ་དུལ་ཅམ་ཡང་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ་ལོ།། ཞེས་གསུངས། འདིས་རང་
ངོས་ནས་བྱུང་བའི་རྟག་མཐའ་དང་ཐ་སྤྲད་དུ་མེད་པའི་ཆད་མཐའ་གཉིས་
ཀ་དང་བྲལ་བའི་ལམ་དབྱེ་མ་བསྟན་ཏེ། སྤྱུང་བའི་གནས་གཞན་རྣམས་
ལ་ཡང་དེ་ལྟར་བསྟན་པར་ཞེས་པར་བྱའོ།།

དེ་སྤྲད་ཅེས་གསོལ་བ་དང་། **བཙུག་ལྟན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་དང་**
ལྟན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྤྲད་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ་ཏོ།། **རབ་འབྱོར་ཅི་ཅམ་**

དུ་མཚན་སྤྱན་སྤྱུང་ཆོག་པ་པོ་དེ་དག་སྤྱང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྐྱུ་མ་
ལྟ་བུའི་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོའི་ངོ་བོར་གྲུབ་པ་དེ་ཅུ་པ་དུ་བརྩུན་
ནོ།། འོན་ཀྱང་ཅི་ཅུ་པ་དུ་མཚན་སྤྱན་སྤྱུང་ཆོག་པ་པོ་དེ་དག་སྤྱང་བ་ལྟར་
དུ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའམ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པ་དེ་ཅུ་པ་དུ་མི་
བརྩུན་ཏེ། དེ་ཅུ་པ་དུ་གནས་པ་དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་མ་
རང་བཞིན་ནམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཕམ་ཐ་སྟེད་དུ་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་དང་ལྟན་
པ་དང་། དོན་དམ་དུ་ནི་མཚན་བཟང་སོགས་གང་ཡང་མེད་པར་བཟློའོ།།
ཞེས་གསུངས།

བཞི་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱོ་ཐོབ་པར་འདུན་པ།

བཞི་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱོ་ཐོབ་པར་འདུན་པ་ལ། བཤད་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་
དང་། ཉོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ཀྱི་
སྐྱུ་བོ་སྒོ་དམན་པ་དག་གིས་ཡོད་པ་གཉིས་དང་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་
བྱེ་མ་ཤེས་པར། དེ་ལྟར་ན་ཉོགས་པའི་ཆོས་སྐྱུ་བརྟེས་པའི་སངས་རྒྱུས་
ཀྱིས་གསུངས་པའི་ལུང་གི་ཆོས་ལ་མ་འོངས་པར་ཐོས་བསམ་བྱེད་པ་
འབྱུང་བར་མི་འབྱུར་རོ་སྟུམ་དུ་དོགས་པ་བྱུང་བར་དེ་བསལ་བའི་སྒྲ་དང་།

དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་ལྷུ་ལ་བ་དང་། བཙམ་ལྷན་འདས་ལ་ཆེ་དང་ལྷན་
བ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསལ་རྟོ།། དེ་ལྟར་ཡིན་ན། བཙམ་
ལྷན་འདས་མ་འོངས་པའི་དུས་ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མ་སྟེ་ལྔ་བརྒྱ་བ་སྟག་བཅུའི་ཐ་
མ་རྟགས་ཙམ་འཛིན་པའི་ལེ་བྱ་ཡི་དུས་ལ་དམ་པའི་ཆོས་མོས་བ་དང་།
སྟོག་བ་དང་། ཁ་ཉོན་བྱེད་བ་དང་། ལུང་ལོད་བ་དང་། འཆད་བ་དང་། ཉན་
བ་དང་། སེམས་བ་ལ་སོགས་བ་ཉམས་ཏེ་རབ་རྒྱ་རྒྱུ་བར་འཛིག་བར་
འགྱུར་བ་ན་སེམས་ཙན་གང་ལ་ལ་དག་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
བ་རོལ་རྒྱ་ཕྱིན་བ་འདི་ལྟ་བུའི་དོན་བསྟན་པའི་མདོ་སྟེའི་ཆོག་བཤད་བ་
འདི་ལ་ཡང་དག་བར་ཏེ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་འདུ་ཤེས་སྦྱེད་བར་འགྱུར་
བ་ལྟ་མཆིས་སམ། ཞེས་དེས་བ་ན། བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་ལྷུ་ལ་
བ། རབ་འབྱོར་ཁྱོད་འདི་སྐད་དུ་མ་འོངས་པའི་དུས་ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མ་ལ་དམ་
པའི་ཆོས་རབ་རྒྱ་རྒྱུ་བར་འཛིག་བར་འགྱུར་བ་ན་སེམས་ཙན་གང་ལ་
ལ་དག་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་སྟེའི་ཆོག་བཤད་བ་འདི་ལ་ཡང་དག་བར་འདུ་
ཤེས་སྦྱེད་བར་འགྱུར་བ་མཆིས་སམ་ཞེས་མ་ཟེར་ཅིག ཅེས་གསུངས།
དོན་ནི། དེ་ལྟར་འབྱུང་མིན་ལ་དོགས་ནས་དེ་སྐད་མ་ཟེར་དང་གདོན་མི་
ཟ་བར་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བའོ།།

ལྔ་བརྒྱ་བ་སྟག་བཅུ་ཞེས་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་བ་གནས་
པའི་ཆད་སྟོན་པའི་ཆོག་ཅིག་ཡིན་ཏེ། སྦྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་བ་

གནས་པའི་ཚད་ལ་འདྲི་བ་ཚུ་ལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་སྤང་ཡང་། གྲགས་
ཆེ་བ་ནི་ལྷ་བརྒྱུ་པ་སྤྲལ་བ་ཅུར་གནས་པ་འདི་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ལྷ་བརྒྱུ་
པ་སྤྲལ་བ་ཅུ་ནི། ཁོང་དུ་ཚུད་པའི་ལེ་འུ་དང་། སྐྱབ་པའི་ལེ་འུ་དང་། ལུང་
གི་ལེ་འུ་དང་། ཉགས་ཅམ་འདྲིན་པའི་ལེ་འུ་སྟེ། ཅ་བའི་ལེ་འུ་བཞིའི་
དང་པོ་གསུམ་ལ་གསུམ་གསུམ་དུ་སྒྲེ་སྟེ་དགྲ་དང་། ཐ་མ་ཉགས་ཅམ་
འདྲིན་པའི་ལེ་འུ་གཅིག་དང་བཅས་ལེ་འུ་བཅུ་པོ་རེ་རེ་ཡང་ལོ་ལྷ་བརྒྱུ་
ལྷ་བརྒྱུ་གནས་པས། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལོ་ལྷ་སྟོང་གི་བར་དུ་
གནས་པར་བཤད། ཁོང་དུ་ཚུད་པའི་ལེ་འུ་གསུམ་ནི། དག་བཅོམ་པའི་
ལེ་འུ་དང་། ཕྱིར་མི་འོང་བའི་ལེ་འུ་དང་། རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའི་ལེ་འུ་སྟེ་
གསུམ་མོ། སྐྱབ་པའི་ལེ་འུ་གསུམ་ནི། ལྷག་མཐོང་གི་ལེ་འུ་དང་། ཞི་
གནས་ཀྱི་ལེ་འུ་དང་། ཚུ་ལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེ་འུ་སྟེ་གསུམ་མོ། ལུང་གི་ལེ་འུ་
གསུམ་ནི། མདོན་པའི་སྟེ་སྟོང་གི་ལེ་འུ་དང་། མདོ་སྟེ་ལེ་སྟོང་གི་ལེ་འུ་
དང་། འདུལ་བའི་སྟེ་སྟོང་གི་ལེ་འུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་གསུམ་ཡིན་ནོ།

དེ་ལ་ལྷ་བརྒྱུ་པ་སྤྲལ་བ་ཅུའི་ཐ་མ་འཕམ་སྒྲེ་མ་ཉགས་ཅམ་འདྲིན་
པའི་ལེ་འུའི་དུས་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བ་བར་འགྱུར་བའི་དུས་སོ། འདི་
དག་ནི་ལེགས་བཤད་གསེར་སྤང་སྐྱབས་བཞི་པ་ལས། ལྷ་བརྒྱུ་ཐ་མ་
ཞེས་པ་ནི་བསྟན་པ་ལོ་ལྷ་སྟོང་གནས་པ་ལ་སྒྲེད་སྒྲེད་དུ་བྱས་པས་ལྷ་
བརྒྱུ་པ་སྤྲལ་བ་ཅུའོ། དེ་རེ་རེ་ལ་ལེ་འུ་རེ་རེར་བྱས་པས་བཅུ་སྟེ། ཁོང་

དུ་ཆུད་པ་དང་། སྐྱབ་པ་དང་། ལུང་གི་ལེའུ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་གསུམ་
གསུམ་སྟེ། དེ་ཡང་དག་བཅོམ་དང་སྤྱིར་མི་འོང་དང་རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་
ལེའུ་གསུམ་དང་། ལྷག་མཐོང་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་
ལེའུ་གསུམ་དང་། མདོན་པ་དང་མདོ་སྟེ་དང་འདུལ་བའི་ལེའུ་གསུམ་སྟེ་
དགུ་དང་། ཉགས་ཅམ་ཀྱི་ལེའུ་ལོ།²⁰ ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་བཤོ།

དེ་ལྟ་བུའི་ལྷ་བརྒྱ་པ་སྟག་བཅུའི་ཐ་མཐའ་སྤྱི་མ་སྟེ་སྟོགས་མ་
ལྷ་ཆེས་ཆེར་བདོ་བའི་དུས་ངན་གྱི་ཆེན་ཡང་། སྟོན་གྱི་སྤྱགས་བསྐྱེད་
བཟང་པོའི་འབྲས་བུ་དུས་སྤྱི་ལྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཉམས་
པར་མ་བཟོད་པར་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་སྤྱགས་དམ་གྱི་
མཐེལ་དུ་འཛིན་པའི་སྤྱི་བུ་དམ་པ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཡང་གསུངས་
ཏེ། ཡང་རབ་འབྱོར་མ་འོངས་པའི་དུས་ལྷ་བརྒྱ་ཐ་མ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་
རབ་ཏུ་ནམ་པར་འཛིག་པར་འབྱུར་བ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་
དཔའ་ཆེན་པོ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྷན་པ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་
ལྷན་པ། ཤེས་རབ་དང་ལྷན་པ་ཡི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་འབྱུང་སྟེ།
ཞེས་ལྷག་པའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་དང་ལྷན་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་འབྱུང་བར་གསུངས།

རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དག་

20 རྩ་མཚན་པའི་མཆན་འགྲེལ་ཆ་ལ། ལེགས་བཞད་གསེར་ཐེང་སྤྲད་ཆ། ཤོག ༥༡

ཀྱང་ཆེ་རབས་སྤྲ་མ་རྣམས་སུ་སངས་རྒྱས་གཅིག་ལ་བསྟེན་བཀུར་
བྱས་པ་མ་ཡིན། སངས་རྒྱས་གཅིག་ལ་དགོ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱེད་པ་མ་
ཡིན་གྱི། རབ་འབྱོར་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་ལྷོད་དུ་མ་ལ་ན་བཟའ་དང་ཞལ་
ཟས་སོགས་ཀྱིས་བསྟེན་བཀུར་བྱས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་བརྒྱ་ལྷོད་དུ་
མ་ལ་སྟེ་དུ་མ་ལས་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་
གདམས་ངག་སྤྱི་ཐོར་སྤངས་ཏེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་
ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པའི་སློན་ནས་དགོ་བའི་རྩ་བ་དག་
བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་སེམས་དབང་ཆེན་པོ་དག་འབྱུང་
ངོ་།། སེམས་ཅན་གང་དག་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་སྤེའི་ཆོག་བཤད་པ་འདི་
ལ་སེམས་དད་པ་གཅིག་ཅུང་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་གི་ཡིད་དང་
ངག་གི་སྦྱོད་པ་ནི་རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཐུན་ཏོ།། རབ་
འབྱོར་དེ་དག་གི་ལུས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་
ཏེ། མདོར་ན་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་སློག་གསུམ་གྱི་སྦྱོད་པ་བག་ལ་
ཉལ་དང་བཅས་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་མཐུན་པར་གསུངས། ཡང་ན་དེ་
དག་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་སྤྱི་བུ་ཡིན་པར་མཐུན་པ་དང་གཟིགས་པ་ལ་
སྦྱར་བར་བྱའོ།། འདིས་ནི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་
པར་བསྟན་ཏོ།།

དེ་ནས་རབ་འབྱོར་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་བསོད་

ནམས་ཀྱི་ཕྱང་སོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསྐྱེད་ཅིང་དགོ་བའི་བག་ཆགས་
རབ་ཏུ་སྤྱད་པར་འགྱུར། དེ་ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་སོ་དེ་དག་ནི་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་པར་
མི་འགྱུར་ཞིང་སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་མ་ཡིན། སློག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་
མ་ཡིན། གང་ཟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ།
ཞེས་གསུངས།

འདིས་བྱད་གཞི་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་
བཀག་ཅིང་ཞེན་པར་མི་བྱེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་སོ་དེ་དག་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་
ཆོས་སུ་སྟེ་ཆོས་ལ་ཡང་བདེན་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། ཆོས་མེད་པར་
ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་འདུ་ཤེས་མི་འཇུག་སྟེ། དེ་དག་ནི་བདེན་པའི་
འདུ་ཤེས་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དང་། བརྒྱལ་བ་དང་གི་བ་ལྟར་འདུ་
ཤེས་གང་ཡང་མེད་པར་ཡང་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་མཐའ་
གཉིས་སེལ་བའི་ལན་མཛད་དོ།

དེ་ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་སོ་དེ་དག་ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན་དེ་ཉིད་དེ་དག་
གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་། སློག་
ཏུ་འཛིན་པ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ། གལ་ཏེ་

ཆོས་མེད་པར་བདེན་པའི་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན་ཡང་དེ་ཉིད་དེ་དག་གི་
བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་། སྒྲིག་ཏུ་
འཛིན་པ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་
ཞེན། ཡང་རབ་འབྱོར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔས་ཆོས་ཀྱང་ལམ་ལོག་པའི་
དབང་གིས་བདེན་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ལོག་པར་གཟུང་
བར་མི་བྱ་སྟེ། ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ལོག་པར་མི་གཟུང་བའི་
ཕྱིར་རོ། དེ་བས་ན་དེ་ལ་དགོངས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་ཀྱི་
ནམ་གངས་གཟིངས་ལྟ་བུར་ཤེས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཆོས་ནམས་ཀྱང་སྤང་
བར་བྱ་ན་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ནམས་ལྟ་ཅི་སྒྲོས་ཞེས་གསུངས་སོ། ཞེས་
གསུངས།

འདིས་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེན་པར་
མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ནམས་དེ་ལྟ་བུའི་ཞེན་ཆགས་སྐྱེ་བའི་གནས་མ་ཡིན་ཏེ། ཐ་ན་འཐད་
བ་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པས་བསྐྱེད་པའི་ལུང་གི་
ཆོས། འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་བསྐྱལ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
ཡང་དག་པ་གསུངས་པ་ནམས་ཀྱང་། ལམ་གྱི་བཟོད་པ་མཐར་ཐུག་པའི་
ཆེ་བྱ་གཟིངས་ལྟར་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་ནས་བསྐྱེན་མི་དགོས་པར་སྤང་བར་
བྱ་ན། ལུ་སྟེགས་ཅན་ལྟ་བུས་ཆོས་མ་ཡིན་པ་མི་རིགས་པས་བསྐྱེད་པ་

ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གསུངས་པ་དེ་དག་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། དེས་ན་ལུང་གི་ཆོས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གནས་མེན་པར་གསུངས་སོ།།

གཉིས་པ་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱབ་བཤད་པ་ནི། སྤར་བཞིན་ཡོད་པ་གཉིས་དང་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་ཤེས་པའི་སྤྱི་བོ་སྒོ་དམན་དག་གིས། དེ་ལྟར་ན་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་གས་གཉིས་སྟོན་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱུ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྟུང་དུ་དོགས་པ་ན་དེ་བསལ་བའི་སྤྱད་དུ། གཞན་ཡང་བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་དང་ལྟན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྤྱད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་དོ།། རབ་འབྱོར་འདི་རི་སྟུང་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དེ་རང་ངོས་ནས་བྱུབ་པ་གང་ཡང་ཡོད་དམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡང་རང་ངོས་ནས་བྱུབ་པར་བསྟན་ཏམ། དེ་སྤྱད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ནས། བཙམ་ལྟན་འདས་ལ་ཆེ་དང་ལྟན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྤྱད་ཅེས་གསལ་དོ།། བཙམ་ལྟན་འདས་ཞེས་བོས་ནས་བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་དོན་ནས་དགོངས་པ་འདི་རབ་འབྱོར་བདག་གིས་འཆལ་བ་སྟེ་གོ་བ་ལྟར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་

རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས་དེ་གང་ཡང་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བ་
རྒྱལ་ཚམ་ཡང་མ་མཆིས་སོ།། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་བསྟན་པའི་
ལུང་གི་ཚོས་དེ་གང་ཡང་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བ་མ་མཆིས་སོ།། དེ་ཅིའི་
སྦད་དུ་ཞེན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཚོས་གང་ཡང་མཛོན་པར་རྫོགས་
པར་སངས་རྒྱས་པའི་མ་བསྟན་པ་དེ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྫོགས་པའི་ཚོས་དང་
ལུང་གི་ཚོས་དེ་དག་གནས་ལུགས་མཛོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པའི་འཕགས་
པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་ངོར་གཟུང་དུ་མ་མཆིས་པ་
དང་། མཉམ་གཞག་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཆེ་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱུས་
ཀྱང་དོན་དམ་དུ་བརྫོད་དུ་མ་མཆིས་ཏེ། དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཐམས་ཅད་
ཡོད་ཀྱང་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བའི་དོན་དམ་དུ་བྱུང་བའི་ཚོས་ཀྱང་མ་
ལགས། རང་ངོས་ནས་བྱུང་བའི་ཚོས་མ་མཆིས་པའང་མ་ལགས་པའི་
སྦད་དུ་ལོ།། ཞེས་སློ་སྐྱུར་གྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ལན་མཛད་དོ།།

དེ་ཅིའི་སྦད་དུ་ཞེན། ཞེས་མཐའ་གཉིས་སྤངས་ཚུལ་ཁྲིམ་པ་
ན། འཕགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ནི་འདུས་མ་བགྱིས་{བྱས་?}གྱིས་
རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སྦད་དུ་ལོ།། ཞེས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་འཕགས་པའི་གང་
ཟག་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱོམ་བྱའམ་རྫོགས་བྱ་གཙོ་བོ་ནི། རང་ངོས་ནས་བྱུང་
པའི་སློ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པའི་སྐྱུར་འདེབས་
ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཀ་དང་བྲལ་བའི་དབུས། རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་

པའི་རང་བཞིན་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ཅམ་དུ་འབྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱང་ཡང་
རུང་མ་བྱང་ཡང་རུང་ཉག་པར་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་དང་། འགྱུར་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར་འདུས་མ་བྱས་སོ།། དེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་འཕགས་པའི་གང་ཟག་
རྣམས་དེས་རབ་དུ་བྱེ་བ་སྟེ། འཕགས་པ་རྣམས་ནི་གཙོ་བོ་ཆོས་ཀྱི་དེ་
ཁོ་ན་རྟོགས་པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ།། གཞན་དེ་ཁོ་ནའི་ངོ་བོར་མི་
རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།། འདུས་མ་བྱས་དེ་ནི་མེད་པར་དགག་པའི་ངོ་བོར་
མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ།། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ནི་འཕགས་པ་དག་གིས་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་
མ་རྟོགས་པར་འགྱུར། ཞེས་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྤྱད་པའི་ཁུངས་དང་
བཅས་ཏེ་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤེ་ལའི་འགྲེལ་པར་²¹གསུངས་སོ།།

ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་

བྱས་པའི་པན་ཡོན།

ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པའི་པན་ཡོན་
ནས་བསོད་ནམས་རི་ཅམ་དུ་འགྱུར་སྐྱམ་པ་ལ། **བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་**

21 རྩེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཤེར་ཕྱིན། མ་གཤིས་ ༥༥ སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤེ་ལའི་གསུང་། དོ་རྩེ་
གཙོང་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ། ཤོག ༢༣༥ རྒྱབ།

ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པའི་པན་ཡོན།

བཀའ་སྩལ་བ། རབ་འབྱོར་འདི་རི་ལྷན་དུ་སེམས། རིགས་ཀྱི་བྱམས།
རིགས་ཀྱི་བྱ་ཚོ་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་
འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་པའི་སྟོང་གསུམ་གྱི་ཆད་ནི་ཕྱི་སྤྱད་པ་རིའི་
ཁོར་ཡུག་གིས་བསྐྱོར་བའི་དབྱུང་སྤྱི་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་དང་སྤྱིང་བཞི་
སྤྱིང་ཐམ་བརྒྱད་དང་བཅས་པའི་འཁོར་ཡུག་གཅིག་ནས་སྟོང་གི་བར་དུ་
བཅིས་པའི་ཁོར་ཡུག་ཅིག་ལ་སྟོང་དང་པོ་ཟེར། དེ་ནས་སྟོང་དང་པོ་དེ་
ཉིད་བཅི་གཞིར་བརྒྱད་ནས་གཅིག་ནས་སྟོང་གི་བར་ལ་སྟོང་གཉིས་པ་
ཟེར། འཁོར་ཡུག་དེ་ན་རི་རྒྱལ་སོགས་རེ་རེ་ནས་འབྱུང་བཅུ་བཅུ་ཡོད།
དེ་ནས་སྟོང་གཉིས་པ་བཅི་གཞིར་བྱས་ནས་གཅིག་ནས་སྟོང་གི་བར་ལ་
སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོ་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་ཟེར། དེ་ལ་རི་
རྒྱལ་སོགས་རེ་རེ་ནས་དྲུང་འབྱུང་བཅུ་བཅུ་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་ཁོར་ཡུག་
ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བ་འདི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་རབ་དུ་གང་བར་བྱས་
ཏེ་སྦྱིན་པ་བྱིན་ན། ཞེས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་ནི་དམ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་
དཀར་པོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། གསེར་དང་། དངུལ་དང་། ཤེལ་
དང་། བི་རླུང་དང་། རྡོའི་སྟོང་པོ་དང་། སྤྱད་དང་། ལུ་ཏིག་དམར་པོ་
བཅས་ཏེ་བདུན་ཡིན་ནོ། དེ་དག་ལས་སྤྱད་ནི་ཆབ་རོམ་ལོ་སྟོང་ལོན་པ་
ན་གོང་བྱར་ཆགས་པ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱད་ཅེས་ཟེར།

རིགས་ཀྱི་བྱམས། རིགས་ཀྱི་བྱ་ཚོ་དེ་{དེས་?}གཞི་དེ་ལས་

བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་མང་དུ་བསྐྱེད་དམ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྐབས་
འདིའི་བསོད་ནམས་དགེ་བའི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་བྱ། རབ་
འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མང་ལགས་སོ།། བདེ་བར་
གཤེགས་པ་མང་ལགས་ཏེ། མང་ཞེས་ལན་གཉིས་ཁྱུས་པས་ནི་བསོད་
ནམས་ཏ་ཅང་མང་བར་བསྟན། སྐབས་འདིར་རིགས་ཀྱི་བྱའམ་བྱ་མོ་
ཞེས་པ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་དོན་ལ་བསྐྱབ་པར་འདོད་པའི་ཐེག་ཆེན་རིགས་
ཅན་གྱི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པའི་བྱ་དང་བྱ་མོ་ལ་བྱ་སྟེ། བལ་ཡུལ་གྱི་བརྗེ་
ཏ་བྱག་ན་དོན་མཛད་པའི་ཤེར་སྟོང་འགྲེལ་པ་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱའམ་
རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པའི་རིགས་ཅན་ནམས་སོ།། དེའི་ནང་
ནས་ཟབ་མོའི་དོན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་མོས་ཤིང་དོན་དུ་
གཉེར་བ་ནམས་སོ།།²² ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འདིའི་གོང་འོག་གུན་དུ་དེ་
ལྟར་དུ་འབྱུང་བ་ནམས་ཀྱང་འདི་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་དང་ལྡན་པའི་གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་རིགས་
ཀྱི་བྱའམ། རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་
ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་བྱས་པའི་རིགས་ཀྱི་བྱ་དང་བྱ་མོ་དེ་{དེས་?}་
གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་སྟེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་མང་

22 ལྟེ་དགེ་བསྟན་འགྲུག་ཤེར་ཕྱིན། མ་ལ། བོད། ༥༥ པཎིཏ་བྱག་ན་དོན་མཛད་གསུང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་དོན་གྱི་སྟོན་ལ། འོག ༡༡༩ མདུག།

དུ་བསྐྱེད་དོ། དེ་ཅིའི་སྤང་དུ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་བསོད་ནམས་
 ཀྱི་སྤང་པོ་དེ་ཉིད་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བའི་སྤང་པོ་མ་མཆིས་པའི་སྤང་དུ་
 ཉེ། དེས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དོན་དམ་དུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་
 པོ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇུག་པ་སྤྲད་དུ་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཡོད་དོ་
 ཞེས་གསུངས་སོ། དེ་ནས་ཡང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་
 བ། རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ། རིགས་ཀྱི་བྱུ་མོ་གང་གིས་སྤྲོང་གསུམ་
 ཀྱི་སྤྲོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་འདི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་
 རབ་ཏུ་གང་བར་བྱས་ཏེ་སྦྱིན་བ་བྱིན་བ་བས། མཛོད་ལས། ཆོས་སྦྱིན་
 ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པས། མདོ་སོགས་ཡང་དག་རི་བཞིན་སྦྱོན།²³
 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གང་ཟག་གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཤེས་
 རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་གཞུང་འདི་ལས་ཐ་ན་ཆོག་བཞི་པའི་ཆོགས་
 སུ་བཅད་བ་གཅིག་ཙམ་བཟུང་ནས་གཞན་དག་ལ་ཡང་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་
 ཆོག་ཡང་དག་པར་འཆད་ཅིང་། བརྫོད་བྱའི་དོན་རྣམས་ཡང་དག་པར་
 ཏེ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རབ་ཏུ་སྦྱོན་ན། དེ་(དེས་)གཞི་དེ་ལས་བསོད་
 ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆེས་མང་དུ་སྤྲེ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མང་བས་ན་གྲངས་མེད་
 པ་དང་། དཔེ་ཡི་སྒྲོ་ནས་ཆད་འདི་འདྲ་ཞེས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསྐྱེད་དོ།
 ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་དག་བསོད་ནམས་ཆེ་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་ན་

23 ལྷེ་དགེ་བསྟན་འགྲུར། མདོན་ལ། ཀྱ་ལ། བོད། ༡༩༠ སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གསུང་། ཆོས་
 མདོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་ཆོག་ལེའུ་བྱས་ལ། ཤོག ༡༥ རྒྱུག

དགོ་མཆན་ཆེ་བར་སྒྲུང་བས་ཞིབ་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ།།

བསོད་ནམས་ཆེ་ཞེས་པ་ནི་བྱ་བ་དེ་ལས་འབྲས་བྱ་བ་ཟང་པོ་རྒྱ་
ཆེན་པོ་དང་དུས་ལུན་རིང་པོར་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ལ་ཟེར་བས། ཤེས་རབ་གྱི་
པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་བཤམ་ན། སྤྱོད་གསུམ་གྱི་
སྤྱོད་ཆེན་པོ་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་འདི་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲ་བདུན་གྱིས་ཡོངས་
སུ་བཀའ་སྟེ་སྤྱིན་པ་བྱིན་ཡང་འཁོར་བས་བསྐྱུས་པའི་ཟག་བཅས་གྱི་
བདེ་འབྱོར་ཅམ་ལས། གཏན་དུ་བདེ་བའི་ཟག་མེད་གྱི་བདེ་བ་ལ་ནམ་
ཡང་རེག་པར་མི་རུས། སྤྱོད་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་
གྲངས་འདིས་ཟིན་པའི་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉམས་ལེན་རྣམས་ཟག་
མེད་གཏན་བདེའི་གོ་འཕང་འཐོབ་པའི་རྒྱ་རུ་འགྱུར་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ།།

གནད་འདི་ཤེས་ན་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་དང་འདི་འབྲ་བའི་
ཤེས་ཕྱིན་གྱི་དོན་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པ་སོགས་ལ་པན་ཡོན་དཔག་ཏུ་
མེད་པར་གསུངས་པ་རྣམས་མེད་བཞིན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཅམ་མ་ཡིན་
པར། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་འཐད་སྒྲུབ་གྱི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་
ལྡན་པར་གོ་བར་འགྱུར་བས། རྒྱ་མཆན་མཐོང་བའི་སྒྲོ་ནས་དགའ་བ་
དང་དད་པ་དཔག་མེད་སྤྱིས་ནས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་ཐོས་
བསམ་བསྒྲོམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་རྣམས་འགྱུར་བར་འགྱུར་རོ།།

གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་མ་ཟིན་ལ་ཁྱད་

ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པའི་པན་ཡོན།

བར་དེ་ལྟར་ཡོད་ཚུལ་དཔེ་དོན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་གསལ་བར་གསུངས་
ཏེ། མདོ་སྤྱད་པ་ལས། དཔུས་ལོང་དམིགས་བྱ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་
རྣམས། ལམ་ཡང་མི་ཤེས་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ག་ལ་འགྱུར། ཤེས་
རབ་མེད་ན་མིག་མེད་པ་རོལ་བྱིན་ལྟ་འདི། དམིགས་བྱ་མེད་པས་བྱང་
ཆུབ་རེག་པར་བྱས་མ་ཡིན།²⁴ ཞེས་དང་། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་
ཀྱང་། རི་ལྟར་ལོང་བའི་ཆོགས་ཀྱན་བདེ་ལྷག་ཏུ། མིག་ལྡན་སྦྱེས་བྱ་
གཅིག་གིས་འདོད་པ་ཡི། དུལ་དུ་འཁྲིད་པ་དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་སྒྲོས།
མིག་ཉམས་ཡོན་ཏན་རྒྱངས་ཏེ་རྒྱལ་ཉིད་འགྲོ།²⁵ ཞེས་གསུངས་ཏེ།
གནད་འདི་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་སྒྲུང་།

གཞུང་འདིར་ཡང་། དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། རབ་འཁྱོར་ཞེས་བོས་
ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ནི་འདི་
ལས་བྱང་སྟེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱང་འདི་ལས་སྦྱེས་
པའི་བྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ་མདོ་སྤྱད་པ་དང་དོན་འབྲེལ། དེ་ཅིའི་
བྱིར་ཞེ་ན། རབ་འཁྱོར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཏེ་སངས་རྒྱས་སུ་

24 རྗེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར། ཤེས་བྱིན། ཀ་ཤ། བོད། 3༥ འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་བྱ་བྱིན་པ་སྤྱད་
པ་ཆོགས་སུ་བཅད་ཤ། ཤོག 6 མཐུན།

25 རྗེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། དབུ་མ། འ་ཤ། བོད། 103 སྒོ་བ་དཔོན་རྒྱ་བ་གསལ་པའི་གསུང་། དབུ་མ་ལ་
འཇུག་ཤ། ཤོག 30༥ མཐུན།

གདགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཐག་མེད་གི་ཆོས་རྣམས་སོ།། **སངས་**
རྒྱས་གི་ཆོས་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་གི་ཆོས་དེ་དག་མེད་
པར་ཏེ་གདགས་གཞིའི་ཆོས་དེ་དག་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་དུ་
མེད་པར་དེ་བཞིན་གསེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ན་ཐག་
མེད་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གི་ཆོས་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་
ཏུའམ་ཐ་སྟོད་དུ་སངས་རྒྱས་གི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་ཞེས་
བྱའོ།། ཞེས་གདམས་སོ།།

སྐབས་འདིར་ཆོས་གི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པའི་
བསོད་ནམས་ཆེ་བར་གསུངས་པ་དེ། བསོད་ནམས་གི་ཆོགས་དང་ཡེ་
ཤེས་གི་ཆོགས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་གྱི་བསོད་ནམས་གི་ཆོགས་
ཅུ་མ་ཡིན་པར། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་བྱབ་པའི་ཆོགས་སུ་དགེ་བ་ཆེན་པོ་
བསགས་པ་ལ་བྱ་སྟེ། གོང་འོག་ཀུན་ཏུ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་
དེགས་འགྲེལ་སྟེ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ལྷ་བ་བསྒྲོམས་པའི་བྱད་པར་འདུན་པ་ལ་
མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པ།

ལྷ་བ་བསྒྲོམས་པའི་བྱད་པར་འདུན་པ་ལ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་

མེད་པར་བཤད་པ་ལ། སྤྱི་ལོ་དོན་དང་། སྐབས་སུ་བབ་པའི་གཞུང་གི་
 དོན་ནོ། ། དང་པོ་ནི། འདི་ནས་སྐབ་པའི་གནས་བཅུ་དྲུག་པ་གདམས་
 ངག་ཡོངས་སུ་བཅའ་བའི་བར་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། མི་མཐུན་པ་རྣམ་པ་
 བཅུ་གཉིས་ངོས་བཟུང་སྟེ་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་དེ་དག་གི་གཉིན་པོར་སྐར་
 རས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་མི་མཐུན་པ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་དང་
 སྐར་ཚུལ་ནི། ༡ མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱི་གཉིན་པོའི་ལྷོག་པ་ནས་བཤད་
 པ་ནས། ༢ མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་ཀྱང་ཐོས་པ་ཉུང་བ་དང་། ༣ ཐོས་
 པ་མང་བ་ཡང་དམིགས་པ་ཆུང་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྐྱོམས་པ་དང་། ༤
 དམིགས་པ་ཆུང་དུ་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྐྱོམས་ཀྱང་སེམས་
 ཅན་ཡལ་བར་འདོར་བ་དང་། ༥ དེ་ཡལ་བར་མི་འདོར་ཡང་སྤྱིའི་བསྟན་
 བཅོས་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་ཏེ་འཇུག་པ་དང་། ༦ དེར་མི་འཇུག་ཀྱང་
 དངོས་པོའི་མཆན་མ་ཟེལ་གྱིས་མནན་པ་ལ་ཐབས་མི་མཁས་པ་དང་། ༧
 དེ་ལ་ཐབས་མཁས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་མ་བསགས་པ་དང་། ༨
 བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསགས་ཀྱང་ལེ་ལོ་དང་རྟེན་པ་དང་བཀྱར་
 རྟེན་བསོད་སྟོམས་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་བྱེད་པ་དང་། ༩ དེ་ཉམས་སུ་
 སྤྱོད་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་སྤྱུག་བསྐྱལ་མི་བཟོད་པ་དང་། ༡༠ སྤྱུག་བསྐྱལ་ལ་
 རི་མི་སྟམ་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་མ་བསགས་པ་དང་། ༡༡ ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 ཆོགས་བསགས་ཀྱང་བདག་ཏུ་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ༡༢ བདག་ཏུ་རབ་

ཏུ་འཛིན་པ་མེད་ཀྱང་གདམས་ངག་དང་མི་ལྟན་པའི་གཉེན་པོའི་ལྷོག་
པ་ནས་བཤད་པའི་བར་དོ། བརྩ་གཉིས་པོ་འདི་དག་སྐབ་པའི་གནས་
སོ་སོའི་སྐབས་དང་སྐྱར་ནས་བཤད་ན་གཞུང་གི་གནད་གོ་བ་ལ་ཕན་
ཚུབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་སྣང་དོ།

གཉིས་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་གཞུང་གི་དོན་ནི། མཐོང་སྤངས་
ཀྱན་སྦྱར་གསུམ་སྤངས་པས་རབ་ཏུ་སྤེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་
དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་རྒྱུན་ཞུགས་འབྲས་
གནས་ཀྱི་ངོ་བོ། མཐོང་སྤང་ཀྱན་སྦྱར་གསུམ་ཡོད་དེ། འཛིག་ལྟ་ཀྱན་
བཏགས། ཚུལ་ཁྲིམས་བརྒྱལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན། ཐེ་ཆོམ་ཉོན་མོངས་
ཅན་ཡིན་ནོ།

སྐྱ་བཤད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ལྷ་རན་ལས་འདས་པའི་གྲོང་
ཁྲིར་ཆེན་པོ་དེར་འཇུག་པའི་འཕགས་ལམ་གྱི་རྒྱན་གྱི་ཐོག་མར་ཞུགས་
པས་ན་རྒྱན་ཞུགས་ཞེས་བྱ་ལ། འདི་ལ་སྒྲོམ་སྤངས་ཉོན་མོངས་གཅིག་
ནས་ལྷའི་བར་དུ་སྤངས་པ་ཡང་ཡོད། ཉན་རང་གཉིས་བསྒྲོམ་བྱའི་ལྟ་
བ་གཅིག་པར་འདོད་པའི་བྱ་བ་མཐའ་སྐྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ། ཉན་
རང་གཉིས་ཀ་ལ་ཞུགས་གནས་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་དུ་རུང་
ཡང་། རྣམ་འབྱོར་སྦྱོད་པའི་དབྱ་མ་རང་རྒྱད་པའི་ལུགས་ལ་རང་རྒྱལ་
ལ་ཞུགས་གནས་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་དེ། དེའི་ལུགས་ལ་

ལྷ་པ་བསྐྱེམས་པའི་བྱད་པར་འདུན་པ་ལ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པ།

དེ་གཉིས་བསྐྱེམ་བྱའི་བདག་མེད་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་སྐྱེམ་བྱེད་
ཀྱི་གཉེན་པོ་མི་འདྲ། སྐྱེམ་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་
བསྐྱེམས་པའི་འབྲས་བུ་མི་འདྲ་བའི་གནད་ཀྱིས་སོ།།

འདི་དག་གི་སྐྱོར་རྒྱས་པར་ཤེས་འདོད་ན་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་
འགྲེལ་པ་དག་ལས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདིར་སྐབས་དོན་ངེས་པའི་གོགས་
སྤྱ་འགྱུར་བར་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ།། རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
ཏེ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་ཚུལ་གསུངས་པ་ན། རབ་འབྱུར་འདི་རི་སྣམ་
དུ་སེམས། དེ་འདྲའི་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་འདི་སྣམ་དུ་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་
ཡུལ་སྤྱན་སྤང་མ་སྤྱོད་བར་བདག་གིས་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་
ཐོབ་པོ་སྣམ་དུ་སེམས་སམ། ཞེས་ངེས་པ་ན། རབ་འབྱུར་གྱིས་གསོལ་
པ། བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།། དེ་ཅིའི་སྦྲད་དུ་ཞེན། བཙུག་
ལྷན་འདས་དེ་ནི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་སྤྱན་སྤང་མ་སྤྱོད་བར་ཅི་
ལའང་ཞུགས་པ་མ་མཆིས་པའི་སྦྲད་དུ་སྟེ། དེས་ན་རང་བཞིན་མེད་པ་
མངོན་སྣམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྐོན་ས་མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་
པའི་རྒྱན་དུ་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱའོ།།

དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དུ་ག་ལའང་སྦྱར་ཏེ།
གཟུགས་ལའང་མ་ཞུགས། སྒྲ་ལ་མ་ལགས། ངི་ལ་མ་ལགས། རོ་ལ་མ་
ལགས། དེག་བྱ་ལ་མ་ལགས། ཚོས་ལའང་མ་ཞུགས་ཏེ། དེས་ན་རྒྱན་

དུ་ཁྱེད་ཀྱི་ཞེས་བཤད། འདིས་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་སྤང་
མ་སྤྱོད་བར་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་སློན་ས་མངོན་པའི་ར་རྒྱལ་མེད་ཚུལ་
འི་ལྟར་གོ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་གཤམ་ཏེ་རྒྱུན་དུ་ཁྱེད་ཀྱི་ཞེས་བཤད་འདི་
སྣམ་དུ་བདག་གིས་རྒྱུན་དུ་ཁྱེད་ཀྱི་ཞེས་བཤད་སུ་ཐོབ་པོ་སྣམ་དུ་སེམས་
བར་གྱུར་ན་དེ་ཉིད་དེའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། སེམས་ཅན་དུ་
འཛིན་པ་དང་། སློན་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ།
ཞེས་པའི་ལན་འདི་ལས་གསལ་བར་གོ་སྟེ། འདིས་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ཡོད་
ན་རྒྱུན་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཀྱང་བཏགས་ཡོད་
པའི་ཐལ་བ་འཕེན་པའི་ཕྱིར་དང་། བདག་འཛིན་ཀྱང་བཏགས་རྒྱུད་ལ་
ལྷན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་སྤང་མ་སྤྱོད་
པའི་སོ་སྟེས་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར་རོ།

དང་པོ་དེར་ཐལ། འདིས་དེའི་རྒྱུད་ལ་བདག་འཛིན་ཡོད་པའི་
ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཆོག་ཟེན་ལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་གང་ཞིག་དེའི་རྒྱུད་ལ་
བདག་འཛིན་ལྷན་སྟེས་ཡོད་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་དུ་མི་རུང་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེའི་རྒྱུད་ལ་བདག་འཛིན་ལྷན་སྟེས་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པ་སུས་ཀྱང་
འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། དེས་ན་རྒྱུན་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བདག་འཛིན་
གྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་སྤང་མ་སྤྱོད་བར་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་སློན་ས་མངོན་
པའི་ར་རྒྱལ་མེད་ཚུལ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། འོ་ན་མངོན་པའི་ར་རྒྱལ་དེ་

འཕྲོས་དོན་ང་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།

རི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ཞེས། སྤྱིར་ང་རྒྱལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་རྣམས་ཅུང་
ཅམ་ཤེས་ན་པན་རྒྱབས་ཆེ་བས་གནད་བསྐྱུས་ཤིག་བཤད་པར་བྱའོ།

འཕྲོས་དོན་ང་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།

ང་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་ཅུང་ཟད་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་ང་རྒྱལ་ནི་
སེམས་བྱུང་ཅ་པའི་ཉོན་མོངས་དྲུག་གི་ནང་ཆོན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། བདག་
ཏུ་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟའི་ཅ་བ་ཅན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། དེ་ཡི་ངོ་བོ་ནི་རང་
ཡུལ་ལ་ཁེངས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་སྟེ། བདག་ཏུ་ལྟ་བུ་ལ་བརྟེན་ནས་
མཐོ་སྤང་གི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ནོ། དེ་ལ་དམིགས་ཡུལ་གྱི་བྱུང་པར་
ལས་དབྱེ་བ་བདུན་ཡོད་དེ། ང་རྒྱལ་ཅམ་དང་། ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ། ང་
རྒྱལ་ལས་ཀྱང་ང་རྒྱལ། ངའོ་སྟམ་པའི་ང་རྒྱལ། མཛོན་པའི་ང་རྒྱལ། ཅུང་
ཟད་སྟམ་པའི་ང་རྒྱལ། ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་དང་བཅས་བདུན་ནོ།

དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། རང་ལས་དམན་པ་བས་བདག་བྱང་
པར་དུ་འཕགས་སོ་སྟམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པ་དེ་ང་རྒྱལ་དང་། རང་དང་
མཉམ་པ་བས་བདག་བྱང་པར་དུ་འཕགས་སོ་སྟམ་དུ་ཁེངས་པ་དེ་ལྷག་
པའི་ང་རྒྱལ་དང་། རང་ལས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ་བས་ཀྱང་བདག་
བྱང་པར་དུ་འཕགས་སོ་སྟམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པ་དེ་ང་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་

ང་རྒྱལ་དང་། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྷ་ལ་བདག་གམ་བདག་གིར་སྟུམ་དུ་
སེམས་ཁེངས་པ་དེ་ངའོ་སྟུམ་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ཟག་བཅས་ཟག་མེད་
གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་མ་ཐོབ་པ་ལ་ཐོབ་པར་རྫོམ་པའི་
སློན་སེམས་ཁེངས་པ་དེ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། རང་ལས་ཆེས་
ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་བས་བདག་ཅུང་ཟད་ཅིག་གིས་དམན་ནོ་སྟུམ་
དུ་སེམས་ཁེངས་པ་དེ་ཅུང་ཟད་སྟུམ་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། སློག་གཙོང་པ་
སོགས་བྱ་ངན་གྱི་རིགས་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པ་ཐོབ་པ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་
བའི་སློན་སེམས་ཁེངས་པ་དེ་ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་དང་བཅས་བདུན་
ཡོད་དོ།

མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི།
དེ་གཉིས་ཀ་ཡོན་ཏན་མ་ཐོབ་པ་ལ་ཐོབ་པར་རྫོམ་པར་འདྲ་ཡང་། མངོན་
པའི་ང་རྒྱལ་ནི་དམིགས་པ་ཡོན་ཏན་ལ་དམིགས་ནས་ཡོན་ཏན་དུ་རྫོམ་
པ་ཡིན་པས་གཞི་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་ནི་ཡོན་ཏན་
མིན་པ་སློན་ལ་དམིགས་ནས་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་བ་ཡིན་པས་གཞི་མེད་པ་
ཡིན་ནོ།

རྒྱན་ཞུགས་ལ་རྩེ་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་གསུམ་ལ་
ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཕྱིར་འོང་འཆད་པ་ན་ཐ་མའི་
ཆ་མ་ཐུན་ལྷ་པལ་ཆེར་སྤངས་པས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་

དགོས་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་དེ་ཕྱིར་འོང་འབྲས་
གནས་གྱི་ངོ་བོ། སྤྱོད་བཤད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། འདོད་པར་ལས་ཉོན་
གྱིས་སྦྱེ་བ་ལན་གཅིག་ཙམ་ལེན་པས་ལན་གཅིག་ཕྱིར་འོང་ཞེས་ཟེད།
ལན་གཉིས་སྤང་བ་སྲིད་ཀྱང་། ལྷ་མི་སོ་སོར་རིགས་མ་ཐུན་གྱི་སྦྱེ་བ་
གཅིག་ལས་མི་ལེན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ།

ཐ་མའི་ཆ་མ་ཐུན་ལྡན། མཐོང་སྤངས་ཀྱན་སྦྱོར་གསུམ་དང་།
འདོད་པ་ལ་འདུན་པ། གཞོད་སེམས་རྣམས་ཡིན་ནོ། ཐ་མའི་ཆ་མ་ཐུན་
ཞེས་པའི་ཐ་མ་ནི་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཐ་མ་འདོད་པ་ལ་བྱ་ཞིང་། ཉོན་
མོངས་དེ་དག་དེར་སྦྱེ་བ་དང་གནས་པ་ལ་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པས་ཐ་མའི་ཆ་
མ་ཐུན་ཞེས་ཟེད། འདི་ལ་འདོད་ཉོན་རགས་པ་དུག་པ་ངེས་པར་སྤངས་
དགོས་ཀྱང་། འདོད་ཉོན་དགྲུ་བ་མ་སྤངས་པས་བྱུག་། བདུན་པ་དང་
བརྒྱད་པ་སྤངས་མ་སྤངས་ཅི་རིགས་ཡོད།

ཕྱིར་འོང་འདི་ཡི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་མངོན་པའི་དང་རྒྱལ་མེད་ཚུལ་
གསུངས་པ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་
དི་སྣམ་དུ་སེམས། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་འདི་སྣམ་དུ་བདག་གིས་ལན་
ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ཐོ་སྣམ་དུ་སེམས་སམ། རབ་འབྱོར་
གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ། དེ་ཅིའི་སྤྱད་
དུ་ཞེ་ན། གང་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མ་མཆིས་པའི་

སྤང་དུ་སྟེ། དེས་ན་ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་ཞེས་བགྱིདོ། ཞེས་གསུངས་
ཏེ། ཆོག་དོན་རྣམས་རྒྱན་ཞུགས་ལ་བཤད་བ་ལས་རིགས་འགྲེ་སྟེ་ཤེས་
བར་བྱའོ།

ཕྱིར་མི་འོང་འཆད་བ་ན་ཐ་མའི་ཆ་མ་ཐུན་ལྔ་སྤངས་བས་རབ་
དུ་བྱེ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་
པའི་གང་ཟག་དེ་ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་གྱི་ངོ་བོ། སྤང་བཤད་གྱི་དབང་
དུ་བྱས་ན། ཕྱིར་མི་འོང་གསར་དུ་ཐོབ་པའི་རྟེན་ཡིན་ན་འདོད་བ་བ་ཡིན་
བས་ཁྲབ་ཀྱང་། ཕྱིས་སུ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འདོད་བ་ལ་ཕྱིར་སྟེ་
བ་གཏན་མི་འོང་བས་ཕྱིར་མི་འོང་ཞེས་ཟེད། ཕྱིར་མི་འོང་ཡིན་ན་འདོད་
ཉོན་རགས་བ་དགུ་བ་སྤངས་བས་ཁྲབ་ཀྱང་། སྤིད་ཅིའི་ཉོན་མོངས་དགུ་
བ་མ་སྤངས་བས་ཁྲབ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་ཅི་ཡང་མེད་གྱི་བར་
གྱི་ཉོན་མོངས་རྣམས་སྤངས་མ་སྤངས་ཅི་རིགས་ཡོད།

ཕྱིར་མི་འོང་འདི་ཡི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་
ཚུལ་གསུངས་བ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། རབ་འབྱོར་
དེ་རི་སྟམ་དུ་སེམས། ཕྱིར་མི་འོང་བ་འདི་སྟམ་དུ་བདག་གིས་ཕྱིར་
མི་འོང་བའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པོ་སྟམ་དུ་སེམས་སམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་
གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ། དེ་ཅིའི་སྤང་དུ་ཞེ་ན།
གང་ཕྱིར་མི་འོང་བ་ཉིད་དུ་ཞུགས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མ་མཆིས་པའི་

སྐད་དུ་སྟེ། དེས་ན་སྤྱིར་མི་འོང་བ་ཞེས་བགྱིདོ། ཞེས་གསུངས། འདིའི་
ཆོག་དོན་རྣམས་ཀྱང་རྒྱན་ཞུགས་ལ་བཤད་བ་ལྟར་རིགས་འགྲེ་སྟེ་ཤེས་
བར་བྱའོ།

དག་བཅོམ་བ་འཆད་བ་ན། གོང་མའི་ཆ་མ་ཐུན་ལྔ་སྤངས་བས་
རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་དག་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་དག་
བཅོམ་འབྲས་གནས་གྱི་ངོ་བོ། སྤྱ་བཤད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། རང་ཉིད་
ཐར་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་གྱི་གེགས་སམ་དག་ཉོན་
མོངས་བ་མ་ལུས་བར་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའམ་བཅོམ་བས་དག་བཅོམ་
བ་ཞེས་ཟེར། གོང་མའི་ཆ་མ་ཐུན་ལྔ་ཡོད་དེ། གཟུགས་གཟུགས་མེད་གྱི་
འདོད་ཆགས་གཉིས་དང་། རྟོད་པ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་
གྱི་མ་རིག་བ་རྣམས་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་དག་ལ་གོང་མའི་ཆ་མ་ཐུན་ཞེས་
ཟེར་ཏེ། འདོད་ཁམས་ལས་གོང་མ་གཟུགས་གཟུགས་མེད་གཉིས་སུ་
སྦྱེ་བ་དང་གནས་བ་ལ་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར།

དག་བཅོམ་བ་འདི་ཡི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་
ཚུལ་གསུངས་བ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། རབ་འབྱོར་
འདི་རི་སྣམ་དུ་སེམས། ཡང་དག་བཅོམ་བ་འདི་སྣམ་དུ་བདག་གིས་དག་
བཅོམ་བ་ཉིད་ཐོབ་བོ་སྣམ་དུ་སེམས་སམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ། དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེ་ན། གང་དག་

བཅོམ་བ་ཞེས་བགྱི་བའི་ཚོས་དེ་གང་ཡང་མ་མཆིས་པའི་སྤྲད་དུ་ལོ།
བཅོམ་ལྡན་འདས་གཤམ་ཏེ་དགྲ་བཅོམ་བ་འདི་སྟུམ་དུ་བདག་གིས་དགྲ་
བཅོམ་བ་ཉིད་ཐོབ་ཐོ་སྟུམ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ན་དེ་ཉིད་དེའི་བདག་ཏུ་
འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། སེམས་ཅན་དུ་འཛིན་པ་དང་། སྟོག་ཏུ་འཛིན་པ་
དང་། གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྤར་རྒྱུན་
ཞུགས་ལ་བཤད་བ་ལྟར་ཞེས་པར་བྱལོ།

དེ་ནས་གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་
བོས་ནས་རབ་འབྱོར་བདག་ནི་དེ་བཞིན་གཤམ་གསལ་བ་དགྲ་བཅོམ་བ་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་གྱིས་ཉོན་མོངས་བ་མེད་པར་ཏེ་
དགྲ་བཅོམ་བ་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་གནས་བ་རྣམས་གྱི་
མཆོག་ཏུ་ལུང་བསྟན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་རབ་འབྱོར་བདག་ཐ་སྙད་དུ་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དགྲ་བཅོམ་བ་ཡིན་ལགས་ཀྱང་། བཅོམ་ལྡན་
འདས་བདག་འདི་སྟུམ་དུ་བདག་ཏུ་འཕམ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་ཞེན་
པའི་སློན་ནས་བདག་ནི་དགྲ་བཅོམ་བའོ་གཞན་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་
དུ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་བཅས་ཏེ་མི་སེམས་སོ། ཞེས་མངོན་པའི་ང་
རྒྱལ་མེད་པར་གསུངས།

དོན་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་གཤམ་ཏེ་མངོན་
པའི་ང་རྒྱལ་དང་བཅས་པའི་སློན་ནས་བདག་ནི་འདི་སྟུམ་དུ་བདག་གིས་

དགྲ་བཙུག་པ་ཉིད་ཐོབ་པོ་སྣམ་དུ་སེམས་པར་གྱུར་ན། བདག་དགྲ་
བཙུག་པར་མི་དུང་བས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བདག་ལ་རིགས་ཀྱི་
བྱ་རབ་འབྱོར་ནི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་
ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཅི་ལ་ཡང་རང་བཞིན་
ཀྱིས་བྱུང་བར་ཞེན་པའི་སློན་སྣེ་མི་གནས་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཉོན་
མོངས་པ་མེད་པར་གནས་པ་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་གནས་པ་²⁶ཞེས་
ལུང་མི་སྟོན་ཏོ། ། ཞེས་བརྟག་པ་མཐར་བཟུང་གི་ལན་ཞུས་སོ། །

དུག་པ་སངས་རྒྱུ་འབྱུང་བ་མཉེས་པར་བྱ་བ།

དུག་པ་སངས་རྒྱུ་འབྱུང་བ་མཉེས་པར་བྱ་བ་ནི། མངོན་པའི་
ང་རྒྱལ་མེད་ཀྱང་ཐོས་པ་ཉུང་ན་དེ་ཡང་སློན་དུ་འབྱུང་བས་དེའི་གཉེན་
པོར་ཐོས་པ་མང་དུ་བྱ་ཆུང་འཆད་པ་ན། བཙུག་ཕྱན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་
སྣེ་བཀ། རབ་འབྱོར་འདི་རི་སྣམ་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤུག་
བྱུང་བས་སློན་སློབ་པ་ལམ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
དགྲ་བཙུག་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་མར་མེ་མཛད་
ལ་སོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་མང་པོ་ལས་གང་སྤངས་པའི་ཆོས་དེ་གང་

26 འབྱུང་ལ་ལར་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པར་གནས་པ་ཞེས་པ་ཆར་གཅིག་ལས་མི་སྣང་།

ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སམ་དོན་དམ་དུ་ཡོད་དམ། ཞེས་ངེས་པ་ན།
རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་ཏེ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ལས་གང་སྤངས་པའི་ཆོས་
དེ་གང་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མ་
མཆིས་སོ། ། ཞེས་གསུངས། འདིས་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་སྤར་སྟོབ་
པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ན་ཐོས་པ་ཡོངས་སུ་ཆོལ་བའི་ཚུལ་དང་། དེའི་
ཆེ་སངས་རྒྱས་བྱུང་བ་མཉེས་པར་བྱས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ཏོ། །

བདུན་པ་ཞིང་ནམ་པར་དག་པར་སྟོན་པ།

བདུན་པ་ཞིང་ནམ་པར་དག་པར་སྟོན་པ་ནི། ཐོས་པ་མང་ཡང་
དམིགས་པ་ཚུང་དུ་ཡོད་ལ་བྱེད་ན་སྟོན་དུ་འགྱུར་བས་དེའི་གཉེན་པོ་
འཆད་པ་ན། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ཡོད་པ་གཉེས་དང་མེད་པ་གཉེས་ཀྱི་
དབྱེ་བ་བྱེ་མི་ཤེས་པའི་སྟེ་བོ་སྟོང་མན་པ་དག་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་
ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྟོན་པ། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་སྟེ། རྫོགས་སྟོན་སྤངས་གསུམ་

སོགས་དམིགས་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་ཉམས་ལེན་ལ་མི་འཇུག་པར་འགྱུར་
ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་མེད་དགོས་ཤིང་ཡོད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོད་དགོས་པའི་བྱིར་སྤྲུལ་དུ་སེམས་སོ།། དེ་དག་གི་ལོག་ཏྟག་ལྟོག་པའི་
ཆེད་དུ་གཞུང་འདི་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། **བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་**
སྤུལ་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་གང་ལ་ལ་ཞིག་འདི་སྐད་དུ་
བདག་གིས་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པར་བསྐྱབ་པར་
བྱའོ་ཞེས་ཟེར་ན་དེ་ནི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མི་མ་བུ་པར་སྤྲུས་
པས་མི་བདེན་པར་སྤྲོ་བའོ།། དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེན། རབ་འབྱོར་ཞིང་བཀོད་
པ་རྣམས་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཀོད་པ་དེ་དག་རང་བཞིན་
གྱིས་སམ་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་
བྱིར་ཏེ། དེས་ན་ཐ་སྙད་དུ་འམ་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་ཞེས་
བྱའོ།། ཞེས་གསུངས། འདིས་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་དོན་དམ་དུ་བཀག་
ཅིང་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པར་བསྟན་པས། སློ་སྤྲུང་གི་མཐའ་གཉིས་དང་
བུལ་བའི་དམིགས་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་བསྟན་ཏོ།།

འདིས་གཙོ་བོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྤྱངས་པའི་ཚུལ་
བསྟན། དེ་ནས་སྤང་ཡང་དོན་བསྐྱུ་བའི་ཚུལ་དུ་**རབ་འབྱོར་དེ་ལྟ་བུས་**
ན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་འདི་ལྟར་རང་བཞིན་
གྱིས་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱའོ།། ཞེས་གསུངས། དོན་

ནི། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་
བྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩལ་ཅམ་ཡང་མི་གནས་པར་བསམ་པར་བྱའོ།
ཞེས་སོ། ཅི་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། གཟུགས་
ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། སྤྲ་དང་། སྤི་དང་། རོ་
དང་། དེག་བྱ་དང་། ཆོས་ལ་ཡང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་
བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་བརྗེད་ངས་ཤས་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་བྱ་བ་
གསོ་བའི་ཆེད་དུ་མཐུག་བསྟུ་བའི་སློན་ནས་ནན་གྱིས་གསུངས་པར་སློབ་
དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱེ་ལས་གསུངས།²⁷

བརྒྱད་པ་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྦྲིན་པར་བྱ་བ།

བརྒྱད་པ་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྦྲིན་པར་བྱ་བ་ནི། དམིགས་
བ་ཅུང་དུ་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བསྐྱོམས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ལ་ལ་
བར་འདོར་ན་མི་རུང་བས་དེའི་གཉེན་པོ་འཆད་པ་ན། སྤར་བ་ཤད་པ་
ལྟར་སྦྱེ་བོ་སྦྱོར་མན་པ་རྣམས་འདི་ལྟར་དོགས་ཏེ། སྤྱི་རོལ་པའི་འདོད་
བ་ལྟར་གྱི་ཕུང་པོ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་སེམས་ཅན་མེད་ཀྱང་། སེམས་

27 ཐེང་གེ་བསྟན་འགྲུལ། མ་ཤ། པོད། ༤༥ སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱེ་ལའི་གསུང་། དོ་རྩེ་གཙོད་པའི་རྒྱ་
ཆེར་འགྲེལ་ཤ། ཤོག 333 མདུན།

ཅན་རང་རང་གི་གདགས་གཞི་ཕྱང་པོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་གི་གསེབ་ནས་
སེམས་ཅན་རྟེན་དགོས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་མེད་པར་
འགྱུར་བས། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་མི་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་སྟུང་བ་ལ། དོགས་བ་དེ་
བསལ་བའི་ཆེད་དུ་གཞུང་འདི་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། **རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་
སྟེ་དབེར་ན་སྒྲིས་བྱ་ཞིག་ཅེས་བ་འདི་ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་དབང་པོ་སྤྲ་གཅན་
འཛིན་ཡིན་པར་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་དང་ཀ་མ་ལ་གླི་ལ་གཉིས་
ཀས་གསུངས།**²⁸

ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་དབང་པོ་སྤྲ་གཅན་ཟེན་གྱི་ལུས་འདི་ལྟ་བུར་གྱུར་
ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ཅམ་དུ་གྱུར་ན་རབ་འབྱོར་འདི་རི་
སྟུང་དུ་སེམས། ལུས་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇུག་སྒྱུར་བཏང་ཆེ་བ་ཡིན་ནས།
རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལུས་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
ཆེ་བ་ལགས་སོ།། བདེ་བར་གཤེགས་པ་ལུས་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཆེ་བ་ལགས་
སོ།། དེ་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཞེན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་དངོས་པོ་སྟེ་རང་
བཞིན་གྱིས་མ་མཆིས་པར་གསུངས་བའི་སྤྲད་དུ་སྟེ། རི་རབ་ཀྱི་ཆད་དང་
མཉམ་པས་ཆེ་བར་ནི་གནས། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་མ་མཆིས་པར་གསུངས་པས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཆེ་བ་ལས་འོས་མེད་

28 རྟེན་དགོས་བསྟན་འགྱུར། ཤེར་ཕྱིན། མ་བོ། ༥༥ དབྱིག་འགྲེལ། འོག ༡༥༩ མདུན་དང་། སྟོབ་
དཔོན་ཀ་མ་ལ་གླི་ལའི་འགྲེལ་བ། འོག ༩༣༩ མདུན།

དོ། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཕམ་ཐ་སྟོན་དུ་ལུས་ཆེ་བ་ཞེས་བགྲིལ། དེ་
དངོས་པོ་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་མཆིས་བར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
གསུངས་ཏེ། དེས་ན་ཐ་སྟོན་དུ་ལུས་ཞེས་བགྲིལ།

འདིར་སྐྱེ་བུ་ཞིག་ཅེས་ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་དབང་པོ་སྐྱེ་གཅན་ཟེན་
ཞེས་པ་ནི་མཆོན་པ་ཅེས་སྟེ། སྐྱོང་ལས་སྐྱེས་པ་སོགས་སྐྱེ་གནས་
བཞིས་བསྐྱས་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་
པོ་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་ལ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དབང་
རྣམས་ཀྱིས་དེ་དག་ཡལ་བར་མི་འདོར་བར་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སློན་
བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ཡང་གདམས་སོ།

དགུ་པ་ཅིའི་སྤྱིར་བསྟན་བཅོས་ལ་རྗེས་སུ་ ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ།

དགུ་པ་ཅིའི་སྤྱིར་བསྟན་བཅོས་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་
བྲལ་བ་ནི། སེམས་ཅན་ཡལ་བར་མི་འདོར་ཡང་སྤྱིའི་བསྟན་བཅོས་ལ་
རྗེས་སུ་ཆགས་ཏེ་འཇུག་ན་དེ་ཡང་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བས་དེའི་གཉེན་པོ་
འཆད་པ་ལ། བྱ་རོག་སོ་རྟོག་གི་བསྟན་བཅོས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་རོལ་

བསོད་ནམས་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པ།

པའི་བསྟན་བཅོས་སམ་ཕྱིའི་གོ་བྱ་གཅོད་པ་ཅམ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་
རྗེས་སུ་ཆགས་པའམ་རྣམ་པར་གཡེང་བ་རྣམས་ལ། དེ་དག་གཅིགས་
སུ་འཛིན་པའི་གནས་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཉོགས་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་
ནམ་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་གཅིགས་སུ་འཛིན་ཏེ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་
གསུམ་བྱེད་ན། བསོད་ནམས་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པ་དང་། ལྷ་ལ་སོགས་
པས་རིམ་གྲོ་བྱེད་པ་དང་། བྱ་དཀའ་བ་བྱེད་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
སོགས་པ་དང་མཚུངས་པར་བྱེད་པ་སྟེ་བྱེད་ཆོས་བཞི་ཡི་སྒོ་ནས་བྱེད་
པར་དུ་འཕགས་པར་གདམས་སོ།།

བསོད་ནམས་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པ།

དང་པོ་བསོད་ནམས་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་
གྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། རབ་འབྱོར་འདི་རི་སྟུང་དུ་སེམས། གང་གྲའི་ལྷང་
གི་བྱེ་མ་རི་སྟེད་པ་གང་གྲའི་ལྷང་ཡང་དེ་སྟེད་ཁོ་ནར་གྱུར་ན་དེ་དག་
གི་བྱེ་མ་གང་ཡིན་པ་དེ་མང་བ་ཡིན་ནམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་
བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་གྲའི་ལྷང་དེ་དག་ཉིད་ཀྱང་མང་བ་ལགས་ན་
དེ་དག་གི་བྱེ་མ་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་འཚལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་བཀའ་

སྤྲུལ་བ། བསོད་ནམས་ཆེ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་རབ་འབྱོར་ཁྱོད་གྱིས་
མོས་བར་ཏེ་འདོད་པར་བྱ། ཁྱོད་གྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་ཏེ་རྟོགས་པར་
བྱའོ།། གང་གྲུའི་སྤྲུང་དེ་དག་གི་བྲེ་མ་ཇི་སྟེད་པ་དེ་སྟེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་དེ་འདྲ་བའི་རྒྱ་ཆེ་བ་ན་སྦྱེས་བཤམ། བྱད་མེད་གང་ལ་ལ་ཞིག་
གིས་རིན་པོ་ཆེ་གྲུ་ཞོམ་པ་སྣ་བདུན་གྱིས་རབ་ཏུ་གང་བར་བྱས་ཏེ། རེན་
པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་ནི་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་
བཙེམ་པ་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀླམས་ལ་སྦྱིན་པ་བྱིན་
ན། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟེ་སྤྲུང་དུ་སེམས། སྦྱེས་བཤམ་བྱད་མེད་དེ་{དེས་}
གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་མང་དུ་སྦྱིད་དམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་
བ། བཙེམ་ལྡན་འདས་མང་ལགས་སོ།། བདེ་བར་གཤེགས་པ་མང་
ལགས་ཏེ། སྦྱེས་བཤམ་བྱད་མེད་དེ་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་མང་དུ་
སྦྱིད་དོ།། ཞེས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བྱར་བསོད་ནམས་དཔག་
ཏུ་མེད་པ་བསྦྱིད་པར་གསུངས།

ལ་ལས་ཁམས་གསུམ་འགོ་བའི་སྤྲུལ་མ་ཤར་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་བ་
ཆེན་པོ་ལ་དགག་པ་མཛད་ཁུལ་གྱིས་དོ་རྩེ་གཙོད་པའི་གཞུང་འདི་ལ་
ནན་གྱིས་བལྟས་ན་མ་མཆིས་པ་དང་མེད་པར་གསུངས་པ་ཤི་སྟག་ཏུ་
སྤང་བས་ཐ་སྟོད་ཆད་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག་བྱར་མི་རུང་བར་བཤད་པ་

ཐོས་ཀྱང་། དེ་ནི་དབྱུང་བ་ཞིབ་ཏུ་མ་བྱས་པའི་གཏམ་དུ་སྒྲུབ་སྟེ། གཞུང་
འདིའི་ཆོག་རིས་ལ་གཞིགས་ན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་སྒྲུབ་ཆེན་པོ་
ཡོད་ཚུལ་ཞིན་ཏུ་གསལ་ཞིང་། འདི་ཙམ་དུ་མ་ཟད་འདིའི་གོང་འོག་ཀྱང་
ཏུ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡོད་ཚུལ་ལན་མང་དུ་གསུངས་སོ།།

དེས་ན་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས། བཀའ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་
གསུམ་ལ་སོགས་པའི་ཤེར་བྱིན་གྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་བྱིན་གྱི་ཆོས་
རྣམས་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྤྱར་
ཏེ། དོན་དམ་དུ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཕམ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་བདེན་
གཉིས་ལས་མི་འདའ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་གསུངས་
ཏེ། དེ་དག་གྱང་རང་བཟོ་མིན་པར་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་ནས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་བཀ་བྱུབ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་རྣམས་ལ་ཁྱད་ས་
གཏུགས་ནས་གསུངས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ཤེར་བྱིན་འབྲུམ་པ་
ལས། དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་འདྲིལ་ཉེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་བརྫོད་
གྱི། དོན་དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པ་ལ་ལྷས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་དམ།
ངག་གི་འདུ་བྱེད་དམ། ཡིད་ཀྱི་འདུ་བྱེད་བྱེད་དེ། ལྷས་ཀྱི་འདུ་བྱེད་
དང་། ངག་གི་འདུ་བྱེད་དང་། ཡིད་ཀྱི་འདུ་བྱེད་ལས་གྲུད་ན་ཡང་དོན་
དམ་པ་དཔྱིགས་སུ་བྱེད་དོ། འོན་ཀྱང་འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་
ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པ་སྟེ།

དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྟོན་པའི་ཆེ། དོན་དམ་པ་ལས་ཀྱང་སྤྲི་གཡོ་ལ། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོན་པ་ཡང་བྱེད་དོ།²⁹ ཞེས་དོན་དམ་དུ་ལུས་ངག་
ཡིད་གསུམ་གྱི་འདུ་བྱེད་གང་ཡང་མེད་ཀྱང་། བ་སྟན་དུའམ་ཀུན་རྫོབ་
ཏུ་ཡོད་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱང་བདེན་གཉིས་ལས་མི་
འདའ་བར་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས།

དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཐག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པ་
ལས། དེ་ཡང་འཛིག་ཉེན་གྱི་བ་སྟན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་གྱི། དོན་དམ་
པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་དང་། ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་འཛིག་ཉེན་གྱི་
བ་སྟན་ཉི་བར་བཟུང་སྟེ། བཏགས་པ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་
ནོ།³⁰ ཞེས་གསུངས། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་ན་འཛིག་
ཉེན་གྱི་བ་སྟན་གྱིས་འགོ་བ་ལྔ་པོ་དག་ཐ་དད་པ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པར་
ནི་མ་ཡིན་ནོ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྤྲུས་པ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལྟ་རིམ་གྱི་དེ་
དེ་བཞིན་ནོ། དེ་དེ་བཞིན་ཉེ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལྟ་རིམ་གྱི་དེ་ལྟར་འཛོལ་

29 རྩེ་དགོ་བཀའ་འབྱུང་། ཤེར་ཕྱིན། ཨ་པ། བོད། ༡༯ ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཐག་བརྒྱ་
པ། ཤོག ༣༤༠ མདུན།

30 རྩེ་དགོ་བཀའ་འབྱུང་། ཤེར་ཕྱིན། ཨ་པ། བོད། ༡༩ ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཐག་ཉི་ཤུ་
ལྔ་པ། ཤོག ༡༡༡ རྩེ། དེ་བཞིན་དུ་ཤེར་ཕྱིན་འབྱུང་པ། ཅ་པ། ཤོག ༣༤༡ ན་ཡང་དེ་རྩེ་ལྟར་བཞིན་
དུ་གསུངས།

བ་དང་། མངོན་པར་རྟོགས་པ་འཛིག་རྟོན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་
དུ། འགྲོ་བ་ལྔ་པོ་དག་ཀྱང་འཛིག་རྟོན་གྱི་ཐ་སྙད་གྱིས་ཐ་དད་གྱི། རོན་
དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། དེ་ཅིའི་སྤྱིར་ཞེན། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལྷ་རིའི་བྱ་
འདི་ལྟར་དོན་དམ་པར་ནི་ལས་གྱི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ཡང་མེད། སྤྱི་བ་ཡང་
མེད། འགག་པ་ཡང་མེད། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཡང་མེད། རྣམ་པར་
བྱང་བ་ཡང་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ།³¹ ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ལྷ་རིའི་
བྱས་སྤྲུམ་པ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཅི་འཕྲོ་བ་པ་ཡང་མེད་ལ། མངོན་
པར་རྟོགས་པ་ཡང་མེད་དམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྤྲུམ་པ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་
ལྷ་རིའི་བྱ་འཕྲོ་བ་པ་ཡང་ཡོད། མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡང་ཡོད་དེ་གཉིས་
གྱི་ཚུལ་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལྷ་རིའི་བྱ་འཕྲོ་བ་པ་དང་།
མངོན་པར་རྟོགས་པ་དག་ནི་འཛིག་རྟོན་གྱི་ཐ་སྙད་གྱིས་གདགས་པའོ།།
རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའམ། ལན་ཅིག་སྤྱིར་འོང་བའམ། སྤྱིར་མི་འོང་བའམ།
དགྲ་བཙའ་པའམ། རང་སངས་རྒྱས་སམ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་འམ།
སངས་རྒྱས་ཀྱང་འཛིག་རྟོན་གྱི་ཐ་སྙད་གྱིས་གདགས་པ་ཡིན་ཏེ། རོན་
དམ་པར་ནི་འཕྲོ་བ་པ་ཡང་མེད། མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཡང་མེད། རྒྱུན་
དུ་ཞུགས་པ་ཡང་མེད། ལན་ཅིག་སྤྱིར་འོང་བ་ཡང་མེད། སྤྱིར་མི་འོང་བ་
ཡང་མེད། དགྲ་བཙའ་པ་ཡང་མེད། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་མེད། བྱང་

31 རྟེན་གཤེགས་འཕྲུལ་ཤེས་བྱིན། ༡༡༥ བོད། ༡༩ ཤེས་བྱིན་ཁྱིམ་བརྒྱད་སྟོང་པ། ཤོག ༡༣༩ རྒྱལ།

ཐུབ་སེམས་དཔལ་ཡང་མེད། སངས་རྒྱལ་ཡང་མེད་དོ།³² ཞེས་ཡོད་
མེད་ཀྱི་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། འཛོལ་བ་དང་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པ་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་བྱལོ།

དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཁྲི་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས། ཅི་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་
འི་ལྟར་འཛོལ་བ་དང་། མངོན་པར་རྟོགས་པ་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་
འདོགས་པ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བོ་དག་ཡང་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཐ་
སྙད་ཀྱིས་ཐ་དད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་ནམ། སྤྲིས་པ། ཆེ་དང་ལྡན་
པ་ལ་ར་བྱ་ཏིའི་བྱ་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། དེ་ལྟར་འཛོལ་བ་དང་། མངོན་པར་
རྟོགས་པ་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་འདོགས་པ་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་
ལྟ་བོ་དག་ཡང་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཐ་དད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ནི་མ་
ཡིན་ནོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཆེ་དང་ལྡན་པ་ལ་ར་བྱ་ཏིའི་བྱ་དོན་དམ་པ་
ལ་ནི་ལས་མེད། རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་མེད། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མེད།
རྣམ་པར་བྱང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།³³ ཞེས་གསུངས།

གཞན་ཡང་དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་གསལ་བས་ཆོས་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་

32 རྩེ་དགོ་བཀའ་འགྲུལ། ཤེར་བྱིན། ཀ་པ། བོད། ༡༩ ཤེར་བྱིན་ཁྲི་བ་རྒྱུད་སྙོམས་པ། ཤོག ༡༣༣ རྩེ་བ།

33 རྩེ་དགོ་བཀའ་འགྲུལ། ཤེར་བྱིན། ང་པ། བོད། ༣༡ འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཁྲི་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ཤོག ༤༣ མདུན།

དོན་དམ་བདེན་པ་འདི་ཡོད་པའི་ཚུལ་མདོ་དགོན་མཆོག་སྤྱིན་ཁུངས་
སུ་བྱངས་ཏེ་འིན་ཏུགས་ལ་བར་གསུངས་ཏེ། མདོ་ནི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་
པའི་རང་འགྲེལ་དུ་བྱངས་པའི་མདོ་དགོན་མཆོག་སྤྱིན་ལས། རིགས་ཀྱི་
བྱ་དོན་དམ་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱང་ཡང་རུང་མ་བྱང་
ཡང་རུང་སྟེ། གང་གི་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སྐྱོད་པ་ཁ་
སྤྱོད་གས་ནས་གོས་དུར་སྤྱིག་བགོས་ཏེ། ཡང་དག་པར་དད་པས་བྱིམ་
ནས་བྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱང་ཞིང་། རབ་ཏུ་བྱང་ནས་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་
དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སྐལ་ཤོས་ལ་མེ་ཤོར་བ་ལྟར་བཙོན་འགྲུས་
ཙམ་ཞིང་གནས་པ་རྣམས་པར་འཇིག་པ་མེད་པའོ། རིགས་ཀྱི་བྱ་གལ་ཏེ་
དོན་དམ་པ་ཡོད་པར་མ་གྱུར་ན་ནི། ཆངས་པར་སྤྱོད་པ་དོན་མེད་པར་
འགྱུར་ཞིང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱང་བ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་
ངོ། གང་གི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་དེ་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་བྱའོ།³⁴ ཞེས་གསུངས།
འདིས་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་བ་
ཉིད་དེ་ཉིད་ཡོད་པར་འིན་ཏུགས་ལ་བར་གསུངས་ཏེ། གལ་ཏེ་དེ་མེད་
ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་བྱིམ་ནས་བྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱང་
བ་ལ་དགོས་པ་མེད་ཅིང་། སངས་རྒྱུ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པ་ཡང་དོན་

34 ལྷེ་དགེ་བསྟན་འགྲུས། དབུ་མ། འ་ཤ། བོད། ༡༠༩ དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གསལ་པའི་གསུང་། དབུ་མ་ལ་
འཇུག་པའི་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ། ༣༡༥ རྒྱུ།

མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་གི་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་པ་ནི་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་གཏན་དུ་བདེ་བའི་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གོ་
འཕང་ལ་དགོད་པ་དེ་ཡིན་ལ། དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་
གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཉིད་ཡོད་པ་མིན་ན། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་གཏན་དུ་བདེ་བའི་གོ་
འཕང་ལ་ནམ་ཡང་འགོད་མི་བྱས་ཏེ། དེ་ལ་འགོད་པའི་ཐབས་སྒྲན་མེད་
པ་ནི་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞི་
བ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་སྣོ་འདི་ལས་གཞན་གཏན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལྟར་ཡང་མདོ་ཉིང་དེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། གལ་ཏེ་བདག་མེད་ཆོས་
ལ་རབ་རྟོག་ཅིང་། དེ་དག་བརྟགས་ནས་གལ་ཏེ་སྒྲོམ་བྱེད་ན། འབྲས་
བྱ་མྱ་ངན་འདས་ཐོབ་རྒྱ་དེ་ཡིན། རྒྱ་གཞན་དེ་དག་ཞི་བར་འགྱུར་མི་
སྲིད།³⁵ ཅེས་གསུངས་པ་དག་གིས་གྲུབ་པོ།

གཞན་ཡང་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཐམས་
ཅད་ཡོད། དམ་པའི་དོན་དུ་ཡོད་མ་ཡིན།³⁶ ཞེས་སོགས་དང་། ཡང་
དེ་ཉིད་ལས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་དངོས་རྣམས་ཡོད། དོན་དམ་དུ་ནི་རང་
བཞིན་མེད། རང་བཞིན་མེད་ལ་གང་ཞོར་བ། དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་

35 ལྷེ་དགོ་བཀའ་འགྱུར། མདོ་སྤེ། ད་པ། བོད། ༥༥ མདོ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ། འོག ༡༥ རྒྱལ།

36 ལྷེ་དགོ་བཀའ་འགྱུར། མདོ་སྤེ། ཅ་པ། བོད། ༩༩ མདོ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ། འོག ༡༩ རྒྱལ།

བ་ཡིན།³⁷ ཞེས་གསུངས་ཏེ། དབྱ་མ་སྤང་བ་སོགས་གཞུང་མང་པོར།
དངོས་ཆམས་སྐྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། དམ་བཤེད་དོན་དུ་རང་བཞིན་མེད།
རང་བཞིན་མེད་ལ་འབྱུང་བ་གང་། དེ་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་འདོད།³⁸
ཅེས་གསལ་ཏེ་འགྲུར་བྱུང་ཅུ་མོ། འདིས་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཆམས་
ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱི་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་གསུངས།

དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མཐའ་ཡས་ཀྱང་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་
བྲངས་ལ། དོན་དམ་གྱིས་བྱུང་བར་མ་སྦྱར་བ་ཡང་དུ་མ་ཞིག་འབྱུང་མོད་
དེ་ཆམས་གཞུང་གྱང་བསྐྱེགས་ནས་གོ་བ་ལེན་ཚུལ་ཤེས་དགོས་པ་ནི་
གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་སེམས། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྐུ་སྐུ་བ་ཞབས་
ཀྱིས་བྱང་ཚུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ཆམས་སྟོང་བ་འདི་ཤེས་ནས།
ལས་དང་འབྲས་བུ་སྟེན་པ་གང་། རོ་མཆར་བས་ཀྱང་འདི་རོ་མཆར།
མད་བྱང་བས་ཀྱང་འདི་མད་བྱང་།³⁹ ཞེས་སྐུ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་ཆམས་
རང་བཞིན་གྱིས་བྱུ་བ་པས་སྟོང་བ་འདི་ཤེས་ནས། དེ་དག་ཡེ་མེད་དུ་མ་
སོང་བར་ལས་འབྲས་ཀྱི་ཆམ་གཞག་འདི་གཙོགས་ཆེ་བར་བརྩེན་སྟེ་

37 ལྷེ་དགེ་བཀའ་འགྲུར། མདོ་སྟེ། ཅ་པ། བོད། ༩༩ མདོ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ། ཤོག ༡༥༩ རྒྱལ།

38 ལྷེ་དགེ་བསྟན་འགྲུར། དབྱ་མ། ས་པ། བོད། ༡༠༥ སྟོན་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལའི་གསུང་། དབྱ་མ་སྤང་
བ། ཤོག ༡༥༩ རྒྱལ།

39 ལྷེ་དགེ་བསྟན་འགྲུར། རྒྱུ། ཇི་པ། བོད། ༣༥ མགོན་པོ་སྐུ་སྐུ་བ་ཀྱི་གསུང་། བྱང་ཚུབ་སེམས་ཀྱི་
འགྲེལ་པ། ཤོག ༩༡ རྒྱལ།

སྒྲུང་དོར་ལ་འབྲུག་ན་ཆེས་ངོ་མཆར་མཛད་དུ་བྱུང་བར་གསུངས། ཡང་དེ་
ཉིད་ལས། གྲུབ་རྫོགས་ལས་ནི་ཐ་དད་པར། དེ་ཉིད་དམིགས་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། གྲུབ་རྫོགས་སྒྲུང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། སྒྲུང་ཉིད་ཁོ་ན་གྲུབ་རྫོགས་ཡིན།
མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པའི་ཕྱིར། བྱས་དང་མི་རྟག་དག་བཞིན་ནོ།⁴⁰
ཞེས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཚུལ་བྱས་མི་
རྟག་གཉིས་དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་སོ།

སྒྲོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤེ་ལས་དབུ་མ་སྤང་བ་ལས་ཀྱང་། སྒྲོ་གྲོས་
ཆེན་པོ་སྤང་བ་དང་མི་སྤང་བའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་དང་མི་ལམ་ལྟ་བུར་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་
གསུངས་སོ། དེ་ལ་མདོའི་དོན་ནི་འདི་སྤང་བའི་མཆན་ཉིད་ནི་ཐ་སྙད་
དུའོ། མི་སྤང་བའི་མཆན་ཉིད་ནི་དོན་དམ་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བྱ་བར་མངོན་
ནོ། དེ་ཡང་། གྲུབ་རྫོགས་ཏུ་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད། དམ་པའི་དོན་དུ་ཡོད་མ་
ཡིན། ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། དམ་པའི་དོན་དུ་ཉི་བར་བསྟན།
ཞེས་གསུངས་སོ། དེའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་ཏེ་བཤད་པས་འགལ་བ་མེད་དོ། དེ་སྐད་དུ་བཅོམ་ལྡན་
འདས་མ་ལས་ཀྱང་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
ནི་འདི་གཉིད་ཀྱི་བརྟགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་

40 ཐེང་གེ་བསྟན་འགྲུལ་ རྒྱུད། ཇི་པ། བོད། ༣༥ མགོན་པོ་སྐུ་སྤྱུབ་ཀྱི་གསུང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་
འགྲེལ་བ། འོག ༩༡ མདུན།

རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་བྱའི། དོན་དམ་པར་
ནི་གང་བྱང་ཆུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྤྱོད་པར་འགྱུར་བ་གཟུགས་སམ།
ཆོར་བའམ། འདུ་ཤེས་སམ། འདུ་བྱེད་དམ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ།⁴¹ ཞེས་སོགས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཤིང་རྩ་
ཆེན་པོ་དག་གིས་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་བྱེ་ནས་གསུངས།

མདོར་ན་བྱེ་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་མ་སྐྱེས་པ་དང་མེད་པར་
སྐྱས་ཟེན་ལ་གསུངས་པ་རྣམས་དགོངས་པ་སྐྱས་ཟེན་ལྟར་མིན་པར།
དགོངས་གཞི་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པར་སངས་རྒྱས་རང་
གིས་ཆེས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། ཆོག་གསལ་དུ་བྱངས་པའི་འཕགས་
པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ལས། སློ་གྲོས་ཆེན་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་
མ་སྐྱེས་པ་ལ་དགོངས་ནས་ངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པའོ་ཞེས་
གསུངས་སོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།⁴² ཞེས་འཇམ་དཔལ་
དབྱངས་ལ་སློ་གྲོས་ཆེན་པོ་ཞེས་བོས་ནས་ངས་ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོའི་
ཆོག་ཟེན་ལ་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་དགོངས་གཞི་རང་བཞིན་
གྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཞེས་སངས་རྒྱས་

41 ཟླ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། དབུ་མ། ས་པ། བོད། ༡༠༥ སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་གླི་ལའི་གསུང་། དབུ་མ་སྟང་
བ། རོག་ ༡༡༥ མདུན།

42 ཟླ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། དབུ་མ། འ་པ། བོད། ༡༠༩ སློབ་དཔོན་རྩ་བ་གྲགས་པའི་གསུང་། དབུ་མ་ཙ་
བའི་འགྲེལ་བ་ཆོག་གསལ། རོག་ ༡༦ རྒྱལ།

རང་གི་དགོངས་པ་རང་གིས་སྒྲངས་ནས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་
སོ།།

ཁྱད་པར་དུ་དོན་གཅོད་པའི་གཞུང་འདིའི་གོང་འོག་ཀུན་ཏུ་མ་
མཆིས་པའམ་མེད་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་
ཁྱད་པར་སྒྱར་ནས་གོ་བ་ལེན་དགོས་པའི་ཚུལ་ནི་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་
ཤྱི་ལས་དོན་གཅོད་པའི་འགྲེལ་བར་ཞིབ་ཅིང་གསལ་བར་གསུངས་ལ།
དེ་ཡང་ལན་རེ་གཉིས་ཙམ་མིན་པར་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གསུངས་པས་རྗེ་
བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་གསུང་ལ་རང་བཟོའི་ཉིས་པ་ག་ལ་ཡོད།

ད་ནི་དགུས་མའི་དོན་ལ་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། དཔེའི་སྐབས་སུ་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཏུ་ཅང་ཆེ་བར་བསྟན་ནས། དོན་གྱི་སྐབས་སུ་
ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་འཇུག་པ་ནི་དེ་བས་ཆེས་ལྷག་པའི་བསོད་
ནམས་ཆེ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། **བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་**
སྩལ་བ། རབ་འབྱོར་གང་གིས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་སྟེད་རིན་པོ་
ཆེ་སྟེ་བདུན་གྱིས་རབ་ཏུ་གང་བར་བྱས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་
བཙམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་སྦྱིན་པ་བྱིན་
པ་བས། གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལས་ཐ་ན་ཆོག་བཞི་བའི་
ཆོག་སྟེ་བཅད་པ་ཙམ་རང་གིས་སློ་ལ་བརྒྱུད་ནས་གཞན་དག་ལ་ཡང་
དེ་དག་གི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྒྱ་ཆེར་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་བསྟན་

ན། དེ་ཉིད་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་གྲངས་མེད་དཔག་ཏུ་
མེད་པ་བསྐྱེད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། བསོད་ནམས་ཀྱི་དོན་ནི་གོང་དུ་
བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ལྷ་ལ་སོགས་པས་རིམ་གྱོ་བྱེད་པ།

གཉིས་པ་ལྷ་ལ་སོགས་པས་རིམ་གྱོ་བྱེད་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་
གྲངས་འདིར་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་འཇུག་
ན་བསོད་ནམས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་མ་ཟད། དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་ས་སྤྱོད་ས་
དེ་ཡང་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བྱག་དང་མཆོད་པ་འབུལ་
བ་སོགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་ངམ་མཆོད་པའི་རྟེན་ཁུད་པར་དུ་
འཕགས་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། ཡང་རབ་འབྱོར་
ས་སྤྱོད་ས་གང་ན་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལས་ཐ་ན་ཆོག་བཞི་པའི་
ཆོག་ས་སུ་བཅད་པ་ཙམ་རང་གིས་འདོན་ཏམ་གཞན་དག་ལ་ཡང་ཕྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པར་ཡང་དག་པར་སྟོན་པའི་ས་སྤྱོད་ས་དེ་ལྟ་དང་མི་དང་ལྟ་མ་
ཡིན་དུ་བཅས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་མཆོད་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ན། ཞེས་
ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ཐོས་བསམ་བྱེད་པའི་གནས་སམ་ཁོར་ལུག་
དག་གྲང་མཆོད་པའི་གནས་སམ་རྟེན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས།

འདི་ནི་དཔེར་ན། སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་མཛད་པ་གཙོ་བོ་མཛད་
པའི་ས་ཆའམ་ཁོར་ཡུག་དག་ལ་གནས་ཆེན་ཞེས་བཙོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ཡང་། ༡ ལུམ་བི་ནི་ནི་སངས་རྒྱུ་འཁྱུངས་པའི་གནས་དང་། ༢
ལྷ་རྩ་ཏ་སི་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་ཆོས་འཁོར་དང་པོ་བསྐྱོར་བའི་གནས།
༣ བྱ་ཁྲོད་ཕྱང་པོའི་རི་ནི་ཆོས་འཁོར་བར་པ་བསྐྱོར་བའི་གནས། ༤
ཡངས་པ་ཅན་ནི་ཆོས་འཁོར་ཐ་མ་བསྐྱོར་བའི་གནས། ༥ མཉན་ཡོད་ནི་
སྟོན་པས་སྤྲུལ་གསུམ་པ་དང་ཆོ་འཕྲུལ་འགྲན་པའི་གནས། ༦ དོ་རྩེ་གཙོད་
ནི་སངས་རྒྱུས་པའི་མཛད་པ་བསྟན་པའི་གནས། ༧ ལུ་བོ་ནི་རྩུ་ན་
ནི་ལོ་དྲུག་དཀའ་བ་སྤྲད་པའི་གནས། ༨ ཅ་མཆོག་གྲོང་ནི་སྤྲངན་ལས་
འདས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་གནས་ཏེ་ཕྱིས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་
བསོད་ནམས་བསགས་པའི་ཞིང་དུ་གྱུར་བ་ལྟ་བུ་ལོ།

བྱ་དཀའ་བ་བྱེད་པ།

གསུམ་པ་བྱ་དཀའ་བ་བྱེད་པ་ནི། བྱ་དཀའ་བ་ཞེས་པ་ནི་སྤྲུབ་
དཀའ་བ་ལ་བྱ་ཞིང་། དེ་ཡང་ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་སྤེ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཡི་
ཆོག་དང་དོན་ངེ་བཞིན་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤྲུབ་དཀའ་བས། དེ་
ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱིས་ཉམས་ལེན་ལ་ཚུལ་བཞིན་འཇུག་པ་

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་མཚུངས་པར་བྱེད་པ།

ནི་ཉིན་མོའི་སྐར་མ་ལྟར་སྒྲེལ་ དེ་ཡང་། **སུ་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་**
འདི་ཡི་ཆེག་སྒོ་ལ་ལེན་པ་དང་། འདིའི་དོན་མི་བཟེད་པར་འཇིན་པ་
དང་། གླེགས་བཅ་དུ་བྱས་ནས་སྒྲོག་པ་དང་། བཟོད་བྱའི་དོན་ཀྱན་ཚུབ་
པར་བྱེད་པ་སྟེ་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་དང་། འདི་ཐོས་བྱུང་གི་སྐབས་ལ་ཀ་མ་ལ་
ཤྱི་ལས་⁴³གསུངས། བསམ་བྱུང་གི་སྒྲོ་ནས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་
པ་སྟེ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་རྡོ་མཚར་རབ་དང་ལྡན་པར་
འགྱུར་བ་ལྟ་ཅི་སྟོས། ཞེས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་
པ་རྒྱལ་མ་བྱེད་པར་སྲིད་མཐའ་ཅེས་དུ་སྒྲུབ་པས་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ཤིན་ཏུ་
བྱེད་ཀའ་བའམ་སྒྲུབ་དཀའ་བར་གསུངས་སོ།།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ མཚུངས་པར་བྱེད་པ།

བཞི་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་མཚུངས་པར་
བྱེད་པ་ནི། ཤར་བྱིན་གྱི་མདོ་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་པའི་གནས་སམ་ས་
ཐོགས་དེ་ན་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་སྟོན་པའི་སྒྲ་མ་བཞུགས་ཤིང་།
དེས་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་མཛད་པས་སངས་རྒྱས་མདོན་སུམ་

43 ཟླ་དགེ་བསྟན་འགྲུག་ མ་པ། བོད། ༩༥ སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལའི་གསུང་། རྡོ་རྗེ་གཙུག་པའི་རྒྱ་
ཆེར་འབྲེལ་པ། ཤོག 333 རྒྱལ།

དུ་བཞུགས་པ་དང་འདྲ་བས་སྟོན་པ་ཡང་བཞུགས་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ལྷ་
མའི་གནས་གཞན་དག་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་གནས་སོ།། དེ་སྐད་ཅེས་
བཀའ་ལྷུལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་འདྲ་
ཚུལ་ཡང་འདི་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཛད་པ་ཀུན་ལས་
མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་གདུལ་བྱ་སྟོན་གྲོལ་གྱི་ལམ་ལ་འགོད་པའི་གསུང་
གི་མཛད་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། ལྷ་མས་ཀྱང་དེ་ཇི་བཞིན་དུ་མཛད་པའི་
ཕྱིར།

ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་རྒྱས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པ་དང་
ལྟན་པས། གཞན་ལ་ཕན་གདགས་པའི་དོན་དུ་འདི་ཡི་མིང་གོས་པ་ཅན་
གྱིས་ཀྱང་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེར་སྦྱེ་བར་བཞུགས་པའི་ཆེད་དུ་འཕགས་པ་
རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་ཡི་མིང་ཅི་ལགས་ཞེས་ཞུས་པ་ཡིན་ཏེ། འཕགས་
པ་རབ་འབྱོར་དོན་ལ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཡིན་ཡང་གདུལ་བྱའི་དོན་
དུ་ཉན་གོས་ཀྱི་ཚུལ་བཟུང་ནས་བཅོམ་ལྟན་འདས་ལ་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་
གྲངས་འདིའི་སྐོར་ངེས་པ་ཡིན་ཚུལ་ཙཱ་མི་འགྲེལ་བར་གསལ། དེ་
ཡང་། བཅོམ་ལྟན་འདས་ལ་ཆེ་དང་ལྟན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་
ཅེས་གསོལ་རྟོ།། བཅོམ་ལྟན་འདས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདིའི་མིང་ཅི་
ལགས། ཇི་ལྟར་གཟུང་བར་བཞི། དེ་སྐད་ཅེས་གསོལ་བ་དང་། བཅོམ་
ལྟན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་དང་ལྟན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་ལྷུལ་

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་མཚུངས་པར་བྱེད་པ།

ཏྲོ། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་དེ་ལྟར་བྱུང་ཞིག་ ཅེས་གསུངས། དོན་ནི། ཆོས་ཀྱི་
རྣམ་གྲངས་འདི་ཡི་མིང་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་།
འདི་ལ་དངོས་བཀྲགས་མ་བྱེ་བར་དབྱེ་ན་གསུམ་ཡོད་དེ། སྤྱི་ཞིའི་པ་
རོལ་ཏུ་བྱིན་པར་བྱེད་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་ཤེར་བྱིན་དང་། དེ་
བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་གཞུང་ཤེར་བྱིན། གཞུང་ཤེར་བྱིན་ལ་ཐོས་བསམ་
དང་ལམ་ཤེར་བྱིན་ཉམས་སུ་སྦྱངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲས་བུ་ཤེར་
བྱིན་ཏེ། གཞུང་ལམ་འབྲས་བུའི་ཤེར་བྱིན་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། འདི་དག་
ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་སྒོ་ནས་ཡིད་ལ་བྱུངས་ཤིག་ཅེས་པའོ།

དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཤེས་
རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་གང་གསུངས་པའི་དོན་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་
རྟོག་པས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གང་བཟུང་བ་དེ་ཉིད་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་མེད་
པའི་བྱིར་ཏེ། རྣམ་པར་རྟོག་པས་དེ་དག་དོན་དམ་ཏུ་བྱུང་བའམ་རང་
བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་བཟུང་བའི་བྱིར། དེས་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཏུ་ཡོད་པས། ཀུན་རྗེ་བ་ཏུ་འཕ་ཐ་སྙད་ཏུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་འོ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དོན་
དམ་ཏུ་མེད་ཅིང་ཐ་སྙད་ཏུ་ཡོད་པར་བསྟན་ནས། མཐའ་གཉིས་སྦངས་

བའི་ལམ་དབྱུ་མ་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་ནས་
གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། རབ་འབྱོར་འདི་རི་སྣམ་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་གང་གསུངས་བའི་ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་
བཞིན་གྱིས་བྱུ་བ་བཤམ་དོན་དམ་དུ་བྱུ་བ་བཞིག་གང་ཡང་ཡོད་དམ།
རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
གང་གསུངས་བའི་ཆོས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུ་བ་བཞིག་གང་མ་མཆིས་
སོ།། ཞེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་ནས་སྒྲི་སྒྲུར་གྱི་མཐའ་གཉིས་དང་
བྲལ་བའི་ལམ་དབྱུ་མ་དེ་གསུངས་སོ།།

བཅུ་པ་སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་
ལ་རིལ་པོར་འཇིག་བའི་གཞིག་པར་སྦྱོར་བ།

བཅུ་པ་སེམས་ཅན་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལ་རིལ་པོར་འཇིག་
བའི་གཞིག་པར་སྦྱོར་བ་ནི། ཕྱི་ལོ་བསྟན་བཅོས་སོགས་ལ་གཡེང་བར་
མི་བྱེད་ཀྱང་དངོས་པོའི་མཆན་མ་ཟེལ་གྱིས་མནན་པ་ལ་ཐབས་མི་
མཁས་ན་དེ་ཡང་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་བས་དེའི་གཉེན་པོ་འཆད་པ་ན། དེ་ལྟར་
སྦྱབ་བའི་གནས་སྤྱི་མ་རྣམས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་མེད་པར་བྱ་
ཆེར་བསྟན་ཟེན་ཀྱང་། སྒྲོམ་པའི་རྩལ་ལ་མི་མཁས་པའི་ལས་དང་པོ་བ་

བརྒྱུད་སེམས་མཁྱིའི་ཡིག་ཁྲོན་དང་སྟོན་གྱི་ཡིག་ཁྲོན་ལ་དེ་ལ་པོར་འཛིན་པའི་གཞིག་པར་སྟོར་བ།

དེ་ཡང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྲིས་བཀའ་སྩལ་བ། རབ་འབྱོར་
 འདི་ཇི་སྟུང་དུ་སེམས། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
 ཁམས་ན་སའི་རྩལ་སྤ་རབ་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་ཐ་སྟོད་དུ་འཕམ་ཀྱུན་རྫོབ་
 ཉུ་མང་བ་ཡིན་ནམ། རབ་འབྱོར་གྲིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྷན་འདས་
 སའི་རྩལ་དེ་མང་ལགས་སོ།། བདེ་བར་གཤེགས་པ་མང་ལགས་སོ།།
 དེ་ཅིའི་སྦྲད་དུ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་སའི་རྩལ་སྤ་བ་དང་རགས་བ་
 གང་ལགས་པ་དེ་རང་བཞིན་གྲིས་བྱུབ་པའི་རྩལ་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་
 དུ་ཡང་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་སྦྲད་དུ་
 སྟེ། དེས་ན་ཐ་སྟོད་དུ་འཕམ་ཀྱུན་རྫོབ་ཉུ་མའི་རྩལ་ཞེས་བགྲིལ། ཞེས་

གསུངས། འདིས་སའི་རྩལ་ལ་སོགས་པ་རྩལ་སྤྱོད་པ་རེ་རེ་བ་ནམས་
ཆེ་མེད་ཡན་གར་གནས་པའི་མ་ཐུ་མེད་ཅིང་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་
དགོས་པས། གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའམ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པའི་
གཅིག་ཏུ་མི་འདུག་སྟུང་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱ། འདི་ལ་བསྐྱུང་པར་བྱ་བའི་
ཐབས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱོད་འཛིག་རྟེན་རིལ་པོར་བདག་
ཏུ་འཛིན་པའི་ཡུལ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་རང་བཞིན་
གྱིས་བྱུང་པའི་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བ་ཞེས་པས། བསྐྱུང་པའམ་ཉུང་དུ་བྲིན་
པའི་བྲིར་རོ།

གསོག་བྱེད་རྩལ་སྤྱོད་པ་གཅིག་དེ་ལྟར་དུ་མེད་ན། དེ་དུ་མ་
བསགས་པའི་ཆོགས་པ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོ་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་འདི་ཡང་། ཐ་སྙད་དུའམ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྩལ་དུ་མ་ཆོགས་པའི་
ཆོགས་ཅམ་ཡིན་པ་ལས། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པའི་དུ་མ་གཏན་
མི་འདུག་སྟུང་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། གསོག་བྱེད་ནས་འབྱུ་
གཅིག་མེད་ན་ནས་འབྱུ་དུ་མ་བསགས་པའི་ནས་སྤང་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་
ཡིན་པའི་བྲིར།

འདི་ལ་སྤྱང་བ་མེད་པར་བྱ་བའི་ཐབས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་
བརྟེན་ནས་སྤྱོད་འཛིག་རྟེན་རིལ་པོར་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཡུལ་རང་
བཞིན་གྱིས་བྱུང་པའི་ཕྱོགས་གཞན་ཐ་དད་དུ་བྱུང་བ་ཡང་ཞེས་པས།

བཅུ་པ་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་དང་སྟོན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ལ་རིལ་པོར་འཛིན་པའི་གཞིག་པ་དང་སྟོན་གྱི་
 ཁྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་དུ་ཡང་མེད་
 པས། ཁྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འདུག་སྟེ་མ་དུ་བསྐྱོམས་ནས་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྒྲིབ་པ་མེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཡན་
 གྱིས་བྱི་སྟོན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ལ་རིལ་པོར་བདག་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་
 བཀག་ནས་བདག་མེད་བསྐྱོམ་ཚུལ་བསྟན་ཏོ།། རིལ་པོ་ཞེས་པ་ནི་
 ཐམས་ཅད་དམ་སྲིལ་པོ་འཕམ་ཆ་ཆང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ནོ།།

དེ་ནས་ནང་བཅུད་གྱི་འཛིག་རྟེན་ལ་སྐྱར་ནས་འཆད་པ་ན།
 འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་ལགས་པ་དེ་ཁམས་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱའོ།།
 ཞེས་གསུངས། སྐྱར་ཚུལ་ནི་གོང་ལྟར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། སེམས་ཅན་
 གྱི་གཟུགས་སྤང་ལྟ་བུ་ལ་དབྱེད་པའི་ཆེ་ཡང་། གཅིག་དུ་བྲལ་གྱི་གཏན་
 ཆིགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་བཞིན་མེད་ཚུལ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།

གཞུང་འདི་སྟོན་བཅུད་གྱི་འཛིག་རྟེན་སོ་སོ་ལ་སྐྱར་ཚུལ་དེ་
 ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་། དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་སྟོན་གྱི་འཛིག་རྟེན་གཅིག་དང་དུ་
 མའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བས་རང་བཞིན་ནི་མེད་པ་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་
 སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ཡང་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
 གང་ལགས་པ་དེ་ཞེས་བྱ་བ་གསོལ་ཏོ།། ཞེས་སྟོན་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་

ལའི་འགྲེལ་པར་⁴⁵གསུངས།

ལ་ལས་རྩལ་སྤྱོད་པ་འདོད་ན་ཆ་མེད་འདོད་དགོས་པར་བཤད་
བ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་མི་དགོས་པར་ནི་གཞུང་འདིས་ཀྱང་ཤེས་ལ། ཐེག་པ་
གོང་འོག་གི་མདོ་མང་པོར་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་ཤིང་། སྤྱོད་མཐའ་སྤྱོད་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞུང་དུ་ཡང་རྩལ་སྤྱོད་པ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཤིན་ཏུ་གསལ་
བས། འདི་འདོད་པ་ལ་ཆུང་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཆ་མེད་འདོད་མི་དགོས་
པར་གསལ་ལོ།

བཅུ་གཅིག་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ མཆོད་པ་དང་རིམ་གྲོ་བ།

བཅུ་གཅིག་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་པ་དང་རིམ་གྲོ་
བྱ་བ་ནི། དེ་ལ་ཐབས་མཁས་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་མ་བསགས་
བ་ཡིན་ན་དེ་ཡང་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་བས་དེའི་གཉེན་པོར་འཆད་པ་ལ། གང་
ཟག་གང་དག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་མཆོད་པ་ན་དེའི་སྦྱོབ་དེན་པར་གྲུབ་
པའི་རྣམ་པར་མི་འཇིག་པར་དེ་བདེན་པར་ཞེན་ནས་མཆོད་པ་དེ་དག་

45 རྩེ་དགེ་བསྐྱེད་འགྲུལ། མ་ཤ། བོད། ༥༥ སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལའི་གསུང་། དོ་རྩེ་གཙོད་པའི་རྒྱ་
ཆེར་འགྲེལ་བ། ཤོག་ ༩༣༥ རྒྱབ།

བཙུ་གཅིག་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་པ་དང་རིམ་གྱོ་བྱ་བ།

བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཡང་དག་
པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་བྱིར་རོ། འོ་ན་ཆོགས་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པར་འདོད་པས་ཇི་ལྟར་བྱ་སྟམ་ན། དེ་ཡང་། **བཙེམ་ལྡན་འདས་**
གྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟམ་དུ་སེམས། སྦྱིས་བྱ་ཆེན་
པོའི་མཆོན་སུམ་ཙུ་ཅ་གཉིས་པོ་དེ་དག་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་
བཙེམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་ལྟའམ། ཞེས་པ་ནི་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་པ་དང་རིམ་གྱོ་བྱེད་པའི་ཆེ་ཀུན་སྦྲོང་གི་
བསམ་པ་མཆོད་དཔེ་གསལ་རྫོགས་ཀྱི་གཞུགས་ཀྱི་སྦྱེ་ལ་བདེན་པར་
ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱས་སུ་ལྟའམ་ཞེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།

དེ་ལ་རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། **བཙེམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་**
མ་ལགས་སོ། དེ་ཅིའི་སྦྲད་དུ་ཞེ་ན། སྦྱིས་བྱ་ཆེན་པོའི་མཆོན་སུམ་
ཙུ་ཅ་གཉིས་པོ་གང་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་དེ་དག་
རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པའི་མཆོན་དཔེ་སོགས་གང་ཡང་མ་མཆིས་པར་
གསུངས་པའི་སྦྲད་དུ་སྟེ། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་མཆོན་སུམ་ཙུ་ཅ་གཉིས་ཞེས་བགྱིའོ། ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་
པས་སྦྲོང་པའི་མཆོན་དཔེ་གསལ་རྫོགས་ཀྱི་སྦྱེ་དེ་དག་ལ་དམིགས་ཏེ།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་པ་དང་རིམ་གྱོ་བྱེད་ན་བསོད་ནམས་
ཀྱི་ཆོགས་རྒྱ་ཆེར་རྫོགས་པར་གསུངས། མདོར་ན་འཁོར་གསུམ་མི་

དམིགས་པའི་སློན་ས་མཆོད་པ་དང་རིམ་གྱོ་སོགས་བྱེད་ན་དེའི་པན་
ཡོན་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པར་གསུངས་སོ།

སྒར་སྐྱབ་པའི་གནས་གསུམ་པ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་ཐོབ་པར་འདུན་
པ་བཤད་པ་དང་འདི་གཉིས་ཤིན་ཏུ་འབྲ་ཡང་། འདི་སྐྱོས་པའི་སློན་དུ་
འགྱུར་རོ་སྟམ་དུ་དོགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། སྒར་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་ཐོབ་པར་
འདུན་པའི་དུས་ན་དེ་རྣམ་པར་གཞིག་པར་བསྟན། འདིར་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་པ་དང་རིམ་གྱོ་བའི་དུས་ན་རྣམ་པར་གཞིག་
པར་བསྟན་པས་བསྟན་ཚུལ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ།

བརྟུ་གཉིས་པ་ལུས་དང་སེམས་དུབ་ནས་བཙོན་འགྲུས་ ལས་ལོག་པ་སོགས་སྤང་བར་བྱ་བ།

བརྟུ་གཉིས་པ་ལུས་དང་སེམས་དུབ་ནས་བཙོན་འགྲུས་ལས་
ལོག་པ་སོགས་སྤང་བར་བྱ་བ་ནི། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་བསགས་
ཀྱང་ལེ་ལོ་དང་རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟོན་བསོད་སྟོམས་ཉམས་སུ་སྤྱོད་
བར་བྱེད་ན་དེ་ཡང་སློན་དུ་འགྱུར་བས་དེ་འཆད་པ་ལ། བསོད་ནམས་
བསགས་ཀྱང་ལུས་དང་སློག་ལ་ཆགས་ཤིང་། རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟོན་

བཅུ་གཉིས་པ་ལུས་དང་སེམས་དུ་བནས་བཅོལ་འགྲུལ་ལས་ལོག་པ་སོགས་སྤང་བར་བྱ་བ།
 ལ་དགའ་བའི་སེམས་ཅན་གང་དག་ལེ་ལོ་དང་རྟེན་པ་དང་བཀྲར་སྟེ་
 དང་བསོད་སྟོམས་ལ་ཆགས་པར་གྱུར་བ་དེ་དག་དེ་ལ་ཆགས་པ་དང་
 བལ་བའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
 བཀའ་སྩལ་བ། ཡང་རབ་འབྱོར་སྦྱེས་པའམ། བྱད་མེད་གང་གིས་རང་
 གི་ལུས་གང་གྲུའི་སྤྱང་གི་བྲེ་མ་སྟེད་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་བས་
 སྦྱེས་པའམ་བྱད་མེད་གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་འདི་ལས་ཐ་ན་
 ཆོག་བཞི་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ཅམ་རང་གིས་ཆོག་སློ་ལ་བཟུང་སྟེ།
 གཞན་དག་ལ་ཡང་དོན་མ་ལོར་བར་ཡང་དག་པར་བསྟན་ན་དེ་གཞི་དེ་
 ལས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་གངས་མེད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསྐྱེད་དོ།
 ཞེས་གསུངས། གངས་མེད་དཔག་མེད་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། སྤར་སྤྱབ་
 པའི་གནས་བཞི་པ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱ་ཐོབ་པར་འདུན་པར་བཤད་པ་ལས་ཞེས་
 པར་བྱའོ།

དེ་ནས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་ཆོས་ཀྱི་སྟེ་ཆོས་ལ་དད་པའི་
 རྒྱལས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་བ་སྦྱ་ལྡང་བ་དང་མིག་ནས་མཆི་མ་སྤྱང་སྟེ། དེས་
 མཆི་མ་བྱིས་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། འདི་
 ལྟར་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་འདི་ཡི་པན་ཡོན་བསམ་ཀྱིས་མི་བྱབ་པར་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ངོ་མཆར་རྟོ།
 བདེ་བར་གཤེགས་པ་ངོ་མཆར་རྟོ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བོས་ནས་

རབ་འབྱོར་བདག་གི་ཡེ་ཤེས་སྦྱེས་ཚུན་ཆད་བདག་གིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་
གངས་འདི་སྟོན་ནམ་ཡང་མ་ཐོས་སོ།། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཚུན་
ཆད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འཕགས་པའི་བདེན་པའི་སྟོང་ཡུལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྦྱེས་
བ་ནས་བཟུང་སྟེ། དེའི་བར་གྱི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་བསོད་ནམས་ཀྱི་
འབྲས་བུ་མཆོག་ཏུ་ངེ་སྐད་བསྟན་བ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སྟོང་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་འདི་ལྟ་བུ་སྟོན་ཆད་མ་ཐོས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་
གོ། འདིས་ནི་རྟོན་དཀའ་བར་བརྗོད་དོ།། ཞེས་སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་
ལས་དོ་རྩེ་གཙོང་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་⁴⁶བྱ་གསུངས།

དེ་ནས་བཙུག་པ་ལྟར་མདོ་སྟེ་ནས་བཤད་པ་འདི་ལ་སེམས་
ཅན་གང་དག་བདེན་ཞེན་མེད་པར་ཡང་དག་པར་འདུ་ཤེས་ཏེ་སྤྱི་ཅི་མ་
ལོག་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ནི། ཆོས་
ཀྱི་རྣམ་གངས་འདི་ཡི་པན་ཡོན་མཐོང་ནས་བཙོན་འགྲུས་བཅུམས་ཏེ་
བདེན་ཞེན་སྤང་བ་ལ་ཞུགས་ཏེ། ཐར་བ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཐོབ་
པའི་ལམ་གྱི་རྩ་བ་ལ་འཇུག་པས། རོ་མཆར་རབ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་
སོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།

གལ་ཏེ་ཡང་དག་པར་འདུ་ཤེས་ཡོད་ན་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་

46 རྟེན་གཤེས་བསྟན་འགྲུལ་ མ་ཤ། བོད། ༩༥ སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལའི་གསུང་། དོ་རྩེ་གཙོང་པའི་རྒྱ་
ཆེར་འགྲེལ་ཤ། བོད། ༡༣༧ མདུན།

བཅུ་གཉིས་པ་ལུས་དང་སེམས་དུ་བནས་བཅོལ་འགྲུལ་ལས་ལོག་པ་སོགས་སྤང་བར་བྱ་བ།
 མེད་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་སྣམ་པའི་དོགས་པ་བསལ་བའི་སྤང་
 གྲུ་རབ་འབྱོར་ལ་དེ་ཅིའི་སྤང་དུ་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་
 འདས་ཞེས་བོས་ནས་ཡང་དག་པར་འདུ་ཤེས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་ཉིད་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་འདུ་ཤེས་མ་མཆིས་པའི་སྤང་དུ་སྟེ། དེ་བས་
 ར་ཡང་དག་པར་འདུ་ཤེས་ཏེ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་འདུ་ཤེས་དེ་ལ་ཀུན་
 རྫོབ་དུ་ཡང་དག་པར་འདུ་ཤེས་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་
 སོ།། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། འདུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་དང་། ཡང་དག་
 བའམ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་འདུ་ཤེས་པ་སྟེ་ཡུལ་ཅན་ཐམས་ཅད་རང་
 བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་བས། རང་
 བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་དེ་ཅུ་གྱིས་སྤྱིར་མེད་མི་དགོས་པས་ཀུན་རྫོབ་
 ཏུ་ཡོད་པར་མི་འགལ་བར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་སྒོ་སྒྱར་གྱི་མཐའ་གཉིས་
 སེལ་བར་མཛད།

དེ་ནས་རབ་འབྱོར་གྱིས་ངོ་མཆར་རབ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་
 བ་ཞེས་པ་དེ་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་ཟེར་མིན་གསལ་བར་བསྟན་པའི་སྤང་དུ།
 བཅོམ་ལྡན་འདས་བདག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་འདི་བཤད་པ་ལ་རྟོག་ཅིང་
 སྟེ་སེམས་དང་བར་འགྱུར་བ་དང་། མོས་བ་ནི་སྟེ་ཡིད་ཆེས་པར་འགྱུར་
 བ་ནི། རབ་འབྱོར་བདག་ལ་མོས་པ་མ་ལགས་ཀྱི། ཞེས་གསལ་ཡང་
 དཔེ་ལ་ལར། བདག་ལ་ངོ་མཆར་བ་མ་ལགས་ཀྱི། ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་

ལེགས་སམ་སྙམ། དོན་ནི། གནས་བརྟན་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ལ་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པ་ཙམ་རྟོགས་པའི་བདག་དང་བདག་
འདྲ་བ་རྣམས་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལས་ཆོས་དངོས་སུ་ཐོས་པའི་
སྟོབས་ཀྱིས་བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་འདི་
ལྟ་བུ་ལ་དད་ཅིང་ཡིད་ཆེས་པ་ཙམ་དུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ངོ་མཆར་
མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་བྱེད་པ་ལ་བྱིན་ང་
གི་མཐུན་རྐྱེན་ཡོངས་སུ་ཆང་བས། དེ་འདྲ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་ཆང་ན་
སུས་ཀྱང་དཀའ་ཆེགས་ཆེན་པོ་བསྟེན་མི་དགོས་པར་དེ་ལྟར་བྱེད་ཀྱངས་
པའི་བྱིང་།

འོ་ན་ངོ་མཆར་རབ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་པ་དེ་གང་ལ་
བྱ་ཞེན། སྟོགས་མ་ལྟ་ཆེས་བདོ་བའི་དུས་ངན་གྱི་ཆེ། སེམས་ཅན་གང་
དག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤིན་ཏུ་བསྐྱལ་བའམ་སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་ཀྱང་། དེས་
གསུངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལེན་པ་དང་འཇིན་པ་དང་སྒྲོག་པ་
དང་ཀུན་ཚུབ་པར་བྱེད་པ་དང་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་
དེ་དག་ནི་ངོ་མཆར་རབ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་ཏེ། དུས་དེར་སེམས་ཅན་
དེ་དག་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་ཤིན་ཏུ་བསྐྱལ་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་
སྟོང་བའི་སེམས་ཅན་ཡང་ཆེས་མང་བས། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་
ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱིས་འཇུག་པ་ལ་བྱིན་ང་གི་མཐུན་རྐྱེན་ཉིན་མོའི་

བཅུགཉིས་པ་ལུས་དང་སེམས་དུབནས་བཙོན་འགྲུས་ལས་ལོག་པ་སོགས་སྤང་བར་བྱ་བ།
སྐར་མ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་དཀོན་ཤིང་འགལ་རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་མང་བས། ཆོས་ཀྱི་
རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་དད་པ་སྦྱེས་པ་ཙམ་ཡང་སྤྲིད་མཐའ་ཙམ་དུ་སྤང་བའི་
ཕྱིར་རོ།

དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་མཚར་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་།
བཙེམ་ལྡན་འདས་སྤྲད་མའི་ཆེ་ནི་མ་འོངས་པའི་སྤྲད་མའི་དུས་ལྟ་བུ་
བ་ཕྲག་བཅུའི་ཐ་མ་ཉགས་ཙམ་འཛིན་པའི་ལེ་བྱ་ཡི་དུས་ལ་སེམས་ཙན་
གང་དག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལེན་པ་དང་། འཛིན་པ་དང་། སློག་
པ་དང་། ཀུན་རྒྱལ་བར་བསྐྱིད་པ་དེ་དག་ནི་ངོ་མཚར་རབ་དང་ལྡན་
བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་མཚན་ནི་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་
དང་། ལྟ་བུ་བ་ཕྲག་བཅུ་ཡང་གོང་དུ་སྦྱབ་པའི་གནས་བཞི་བར་བཤད་
པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། འཛིན་པ་དང་། སློག་པ་སོགས་ཀྱང་གོང་དུ་
སྦྱབ་པའི་གནས་དགུ་བར་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། འདིས་ནི་
ལེ་ལོ་སྤངས་ཏེ་དམ་པའི་ཆོས་གཟུང་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་འདུན་པ་དང་།
སློན་ལམ་གྱིས་གནས་པར་བྱ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་རོ།

ཡང་བཙེམ་ལྡན་འདས་དེ་དག་ནི་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་པར་
མི་འགྱུར། སེམས་ཙན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་། སློག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་།
གང་ཟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ལགས་སོ། ཞེས་གསུངས།
བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་སྤང་སྦྱབ་པའི་གནས་དང་པོར་

བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།། འདིས་སྟོན་ལྟ་བུ་གི་གདུལ་བྱ་དེ་དག་
ནི་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་བར་མ་ཟད། ཆོས་ཀྱི་
བདག་ཏུ་ཡང་འདུ་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་བས་རྟག་མཐའ་ལ་མི་ལྟང་ཞིང་།
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མེད་པར་ལྟ་བའི་ཆད་མཐའ་ལ་ཡང་ལྟང་བར་མི་འགྱུར་བར་
བསྟན། སྟོན་ལྟ་བུ་གི་གདུལ་བྱ་འདིས་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་རྟོགས་པར་
སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱེ་ལས་⁴⁷གསུངས།

གལ་ཏེ་བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་ན་ནི་དེའི་ཆེ་ངས་པར་
བྱ་དེ་འདུ་ཤེས་པ་ཡང་འཇུག་པས། བདག་དང་ཆོས་ལ་སོགས་པའི་འདུ་
ཤེས་གང་ཡང་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་རི་ལྟར་ཡིན་སྟེ་སྟོན་པ་
དེ་དག་བསལ་བའི་ཆད་བྱ་གཞུང་འདི་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། དེ་
ཅིའི་སྟོན་བྱ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྟན་འདས་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་། སེམས་
ཅན་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་། སྟོན་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འདུ་
ཤེས་པ་གང་ལགས་པ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་འདུ་
ཤེས་མ་མཆིས་པའི་སྟོན་བྱའོ།། ཞེས་གསུངས། འདིས་ནི་གང་ཟག་དང་
ཆོས་ལ་བདག་རི་སྐད་སྟོན་པ་ལྟར་བྱ་ཡོད་པ་རེ་ཞིག་ལྟ་ཞོག ཐ་སྟོན་ཏུ་
ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་གཞིར་གྱུར་པའི་བདག་ལ་དམིགས་ནས་འདི་ནི་རའོ་
སྟེ་སྟོན་ཏུ་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་སྟེ་བོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་

47 རྩེ་དགོ་བསྟན་འགྲུལ། ཤེད་ཕྱིན། མ་ཤ། བོད། ༩༥ སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱེ་ལའི་གསུང་། དོ་རྩེ་
གཙོན་པའི་རྒྱ་ཆར་འགྲེལ་བ། ཤོག ༥༣༩ སུན།

བཅུགཉིས་པ་ལུས་དང་སེམས་དུབནས་བཙོན་འགྲུས་ལས་ལོག་པ་སོགས་སྤང་བར་བྱ་ག

དེ་ཡང་། མིང་དང་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཆིམ་པར་བཏགས་
ཤིང་དབྱང་པའམ་བཏགས་དོན་བཙལ་ན་ཅི་ཡང་མི་རྟེན་པས། དེ་ལྟར་
དུ་བདག་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་བ་ལྟ་
སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་བརྟན་རྟོ།།

གལ་ཏེ་བདག་ལ་སོགས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་
སྟོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དབང་གིས་བདག་ལ་སོགས་པར་འདུ་ཤེས་
འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡོད་སྟུང་དུ་དོགས་པ་རྣམས་
བསལ་བའི་སྤང་དུ་གཞུང་འདི་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། **དེ་ཅིའི་སྤང་དུ་ཞེ་**
ན། སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྟན་འདས་རྣམས་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་
འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་སྤང་དུ་ལོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི།
སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྟན་འདས་རྣམས་ནི་དོན་དམ་པར་འདུ་ཤེས་པར་བྱ་
བ་དང་། འདུ་ཤེས་པ་གང་ཡང་མེད་པས་དེ་དག་གང་དུ་ཡང་འདུ་ཤེས་
མི་འཇུག་ལ། སྟོན་ལྟན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྗེས་
སུ་སྟོབ་པས། སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྟན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་འདུ་
ཤེས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ལ་ངེ་ལྟར་འཇུག་པ་བཞིན་དུ་ལམ་ལ་ནན་
གྱིས་བསྐྱབས་པ་ཡིན་རྟོ།། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྟོབ་པའི་
གདུལ་བྱ་དེ་རྣམས། བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པར་འདུ་ཤེས་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་ཉག་ཆད་ཀྱི་གཡང་དུ་མི་འཇུག་པར་ངེས་སོ།།

དེ་ནས་རབ་འབྱོར་གྱིས་ཁྱས་པའི་ལན་ལ་སངས་རྒྱས་གྱིས་
བདེན་དཔང་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་ཅེས་གསལ་བ་དང་། བཙུག་
ལྷན་འདས་གྱིས་ཆེ་དང་ལྷན་བ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་
ཏོ།། རབ་འབྱོར་ཁྱོད་གྱིས་བཤད་པ་དེ་མ་ནོར་ཞིང་མ་འབྲུལ་བ་དེ་དེ་
བཞིན་ནོ།། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ངས་ཀྱང་དེ་དེ་བཞིན་དུ་དགོངས་
ཏེ། ཞེས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ལ་བརྟན་པོ་ངེས་པ་དང་། ཡིད་ཆེས་
འཕེར་བའི་ཆེད་དུ་བདེན་ཁ་བྱིན་པའོ།། འདི་ཡན་ཆད་གྱིས་ནི་བཙུན་
འགྲུས་བརྩམས་པའི་པན་ཡོན་གྱི་དབང་དུ་མཛོད་ནས་གསུངས་སོ།།

ད་ནི་གང་ཟག་ཆོས་ཟབ་མོ་འདི་ཐོས་ནས་ཡིད་སྐྱབས་སྟེ། དེའི་
དོན་དུ་བཙུན་འགྲུས་མི་རྩལ་པ་དེ་དག་སེམས་ཁྱུས་པ་དང་བཙུན་
འགྲུས་མི་རྩལ་པ་དེ་དག་ལས་ལྡོག་པའི་ཆེད་དུ་གཞུང་འདི་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བདག་ཏུ་ཞེན་པའི་ཞེན་པ་ལ་ཤིན་
ཏུ་གོམས་ཤིང་། ཆོས་ཟབ་མོ་འདི་གཏན་ནས་ཐོས་མ་སྤྱོད་བ་དག་ལ་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་བཤད་ན། ལས་འབྲས་ཀྱི་ཉེན་གཞིར་སྒྱུར་
པའི་བདག་གམ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་ང་ཡང་མི་འདུག་ཟེར་གྱི་འདུག་སྟུང་
ནས་འཛིགས་ཤིང་སྐྱབས་སྟེ། རང་གིས་རང་ལ་རེག་པ་དང་སྤྱོད་པ་གཡས་
གཡོན་ལ་ལག་པས་འཛིན་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡང་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལྟར་འབྱུང་
རྒྱུན་གཙོ་བོ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་བྱེད་

བཅུགཉིས་པ་ལུས་དང་སེམས་དུབནས་བརྩོན་འགྲུས་ལས་ལོག་པ་སོགས་སྤང་བར་བྱ་ག
མ་ཞེས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ཏེ། བདག་དང་སེམས་ཅན་སོགས་རང་
བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྟན་པ་ན། དེ་དག་སྤྱིར་མེད་པར་བསྟན་གྱིན་
འདུག་སྟམ་པ་དང་། ཡང་དེ་དག་ཐ་སྟད་དུའམ་སྤྱིར་ཡོད་པར་བསྟན་པ་
ན། དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་སེམས་རང་ངོས་ནས་ཡོད་པར་བསྟན་ནོ་སྟམ་
དུ་ངང་ངམ་ཤུགས་གྱིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་ཕྱེད་དགོས་ཏེ། དེ་ཡང་བདག་དང་
སེམས་ཅན་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅེས་པ་ནི། གཞན་ལ་རག་
མ་ལས་བཤམ་རང་ཚུགས་སྤྱབ་པའི་བདག་དང་སེམས་ཅན་མེད་པར་
བསྟན་པ་ཡིན་ཡང་། དེ་ཙམ་གྱིས་སྤྱིར་བདག་དང་སེམས་ཅན་སོགས་
མེད་པར་གོ་མི་དགོས་ཏེ། གཞན་ལ་རག་ལས་བཤམ་རང་ཚུགས་མི་
སྤྱབ་པའི་བདག་དང་སེམས་ཅན་སོགས་བསྟོན་མེད་དུ་འཛོག་རུས་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། ཉན་པ་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དབྱད་ན། གཞོག་
གཡས་གཡོན་གཉིས་ནས་བསྐྱོར་ནས་ལང་དགོས་པའི་ཉན་པ་དེ་ཉིད་
ལ་བརྟགས་པ་ན། ཉན་གཡོག་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་བཤམ་རང་ཉིད་
ཚུགས་སྤྱབ་གྱིས་ལང་སྤྱབ་པའི་ཉན་པ་དེ་ཉིད་མེད་ཀྱང་། དེ་ཙམ་གྱིས་
ཉན་པ་དེ་ཉིད་མེད་མི་དགོས་པར། རང་ཚུགས་མི་སྤྱབ་པ་དང་ཉན་
གཡོག་གཞན་ལ་སྟོས་པའི་ཉན་པ་ཡོད་པར་སྟན་པ་དང་སྟན་ཞབས་ཀྱང་
གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་སྟར་ཡིན་ནོ།། གཞུང་འདིའི་གོང་འོག་ཀྱང་

ཏུ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡང་འདི་ལྟར་དུ་ལེན་སྟབ་
ན་དགེ་མཚན་ཆེ་བར་སེམས་སོ།།

དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདག་དང་སེམས་ཅན་
སོགས་མེད་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད་པའི་བདག་དང་སེམས་ཅན་སོགས་
ཡོད་པས། རང་བཞིན་མེད་ན་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་སྟེ་དུ་སྐྱུ་གཅི་
དགོས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། མདོ་སྡེ་ནས་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་པར་བཤད་པ་འདི་ལ་སྟོན་ལྡན་གྱི་གདུལ་བྱ་གང་དག་ད་ལྟ་
ཟབ་མོའི་དོན་ཐོས་བསམ་སྒྲིམ་པར་བྱེད་པ་ལ་མི་སྐྱུ་གཅི་དང་འཁྲུ་
མ་འོངས་པར་ཡང་དང་བར་མི་འགྱུར་བའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ནི་རོ་
མཚར་རབ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ།། དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེན། རབ་འཁྲུ་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དམ་པ་སྟེ་པར་བྱིན་དུ་ག་གི་ནང་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་
རོལ་དུ་བྱིན་པ་ནི་མཆོག་གས་དམ་པའམ་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ཏེ། སྟེ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།

སྐབས་འདིར་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉིན་དང་ཀ་མ་ལ་ཤྱེ་ལ་
གཉིས་ཀས་⁴⁸ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཙམ་
ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་དུ་མེད་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་

48 ཐེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། མ་ཤ། བོད། ༤༥ དབྱིག་འགྲེལ། འོག ༡༤༥ སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱེ་ལའི་
གསུང་། དོན་གཅོད་པའི་ཐུ་ཆར་འགྲེལ་བ། འོག ༡༣༤ རྩམ།

བཅུ་གཉིས་པ་ལུས་དང་སེམས་དུ་བནས་བཅོལ་འགྲུལ་ལས་ལོག་པ་སོགས་སྤང་བར་བྱ་བ།
བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀ་བསྟན་དུ་རུང་བར་གསུངས། ཐལ་འགྱུར་བའི་
ལུགས་ལྟར་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་གང་ཟག་གིས། བདག་མེད་གཉིས་ཀ་
བསྟོམ་བྱའི་གཙུག་པོར་དང་ཉོགས་བྱའི་གཙུག་པོར་བརྒྱུད་བས་ལུགས་སོ་
སོར་འབྱེད་རྒྱ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པར་བྱའོ།

འདི་དམ་པ་ཡིན་ཚུལ་ནི་འདི་ལ་པར་བྱིན་དང་སོ་ལྷ་ལས་ཁྱད་
བར་དུ་འཕགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར། ལོང་དུ་སྦྱབ་པའི་གནས་
བཞི་པར་མདོ་སྟུང་པ་དང་དབྱེ་མ་ལ་འབྱུག་པ་ཁྱདས་དང་བཅས་ཏེ་
རྒྱས་པར་བཤད་ཅིན་ཅིང་། མདོ་སྟེ་རྒྱན་ལས་ཀྱང་། སྤྲ་མ་ལ་བརྟེན་བྱི་
མ་སྟེ། དམན་དང་མཆོག་ཏུ་གནས་བྱིར་དང་། རགས་པ་དང་ནི་སྤྲ་བའི་
བྱིར། དེ་དག་རིམ་པར་བསྟན་པ་ཡིན།⁴⁹ ཞེས་ཞེས་རབ་པར་བྱིན་དེ་
པར་བྱིན་གཞན་རྣམས་ལས་མཆོག་ཏུ་གསུངས་སོ།

དེ་ནས་རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་ལ་ཆགས་པ་བྲལ་བའི་ཆེད་དུ་
གཞུང་འདི་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། **པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དམ་པ་གང་
དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤྱུ་ཐུབ་པས་གསུངས་པ་དེ་ཤྱུ་ཐུབ་པ་
ང་ཅཱ་མ་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་བཙུན་ལྡན་འདས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་
རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འདི་ཁོ་ནར་གསུངས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེས་ན་པ་རོལ་ཏུ་**

49 རྟེན་གཤེགས་འགྲུལ་ སེམས་ཅན་གྱི་ལྟ་ བོད། ༡༢༣ རྟེན་བཅུ་གཉིས་པའི་གསུང་། ཐེག་པ་ཆེན་
པོ་མདོ་སྟེ་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ། ཤོག ༡༡ རྒྱལ།

ཕྱིན་པ་དམ་པ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། དམ་པར་བསྟན་
པ་འདིས་ནི་དོ་མཆར་བའི་གནས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཆོས་འདི་
མཆོག་ཡིན་ན་ཡང་བྱེད་འདི་ལྟར་སྟེད་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་ལ་ཆགས་ཏེ་
བག་མེད་པར་གནས་པ་དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་དོ་ཆ་བར་བྱེད་པར་ཀ་མ་ལ་སྒྲི་
ལས་གསུངས་ཏེ་⁵⁰དབྱིག་གཉིན་དང་མཐུན་ནོ། ། འདིས་བདག་དང་
བདག་འབྲེལ་བ་རྣམས་ལ་རིན་ཐང་གདམ་ཀ་མ་ནོར་བར་བྱེད་དགོས་པའི་
གདམས་ངག་ཆེན་པོ་ཞིག་བསྟུལ་བར་སེམས་སོ། །

ཟབ་མོའི་དོན་འདི་ནི། མདོ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས། ཟབ་ཞི་རྒྱལ་
བྲལ་འོད་གསལ་འདུས་མ་བྱས། བདུད་ཅི་ཆོས་ནི་བདག་གིས་ཐོབ་
པར་གྱུར། བདག་གིས་བསྟན་ཀྱང་གཞན་གྱིས་མི་ཤེས་ཏེ། མི་སྤྲུང་
ནགས་འདབས་གནས་པར་བྱ་བ་སྟུམ།⁵¹ ཞེས་གསུངས། ཆོས་བརྒྱུད་
རིས་སྤྱུ་མ་ཆད་པའི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་དུ། ཟབ་ཞི་སྟོས་
བྲལ་འོད་གསལ་འདུས་མ་བྱས། བདུད་ཅི་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཤིག་ཁོ་བོས་
སྟེད། ལྟ་བུ་བསྟན་ཀྱང་གོ་བར་མི་ཉུས་པས། མི་སྤྲུང་ནགས་འདབས་
ཆལ་དུ་གནས་པར་བྱ། ཞེས་གསལ་ཏེ་དེ་ནི་འགྲུར་བྱང་ཅམ་དུ་སྤང་སྟེ།

50 ལྟེ་དགོ་བསྟན་འགྲུར། ཤེར་ཕྱིན། མ་ཤ། བོད། ༥༥ དབྱིག་འགྲེལ། ཤོག ༡༥༣ མདུན། སྟོབ་དཔོན་
ཀ་མ་ལ་སྒྲི་ལའི་འགྲེལ་བ། ཤོག ༡༣༩ མདུན།

51 ལྟེ་དགོ་བཀའ་འགྲུར། མདོ་སྟེ། ཁ་ཤ། བོད། ༣༢ འཕགས་པ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེགས་
ཆེན་པོའི་མདོ། ཤོག ༡༤༧ རྒྱལ།

བཅུགཉིས་པ་ལུས་དང་སེམས་དུབནས་བརྩོན་འགྲུས་ལས་ལོག་པ་སོགས་སྤང་བར་བྱ་བ།

དཔེར་ན། དབྱ་མའི་མན་ངག་རིན་པོ་ཆེའི་ཟ་མ་ཏྲོག་ཁ་ཕྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་
ལས། ལྷོད་མ་དག་ལ་མི་སྤང་སྟེ། ཆངས་པས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ན།
ཟབ་མོ་ཆགས་བྲལ་བདུད་ཅི་འདུས་མ་བྱས། བདུད་ཅི་ལྟ་བུའི་ཆོས་
གཅིག་བདག་གིས་རྟོན། སུ་ལ་བསྟན་ཀྱང་གོ་བར་མི་འཇུག་ཏེ། བདག་
ཉིད་གཅིག་བྱ་ནགས་སུ་བསྟོམ་པར་བྱ།⁵² ཞེས་ཀྱང་གསལ་ལོ།

མདོར་ན། རྒྱ་ཆེར་རོལ་བའི་མདོ་འདི་དང་། ཅུ་བ་ཤེས་རབ་
ལས། དེ་ཕྱིར་ཞན་པས་ཆོས་འདི་ཡི། གཏིང་རྟོགས་དཀའ་བར་མཁྱེན་
གྱུར་ནས། ཐུབ་པའི་ཐུགས་ནི་ཆོས་བསྟན་ལས། རབ་ཏུ་ལོག་པར་
གྱུར་པ་ཡིན།⁵³ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཆེས་ཟབ་ཅིང་རྟོགས་པར་དཀའ་
བ་དང་། དེ་བསྟན་པའི་ལྷོད་ལྷན་གྱི་གདུལ་བྱ་ཡང་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པ་ཡིན་
ལོ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་དེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཕན་
ཡོན་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བར་ལན་མང་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་དུ་གནས་
པར་མ་ཟད། དེའི་རྟོགས་ཀྱིས་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་
ཕར་སྦྱིན་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཡང་ངང་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་འབྲེན་
པར་བྱེད་པ་ཡང་། དབྱ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། དེ་ལ་དེ་ཡི་རྗེས་སུ་འགོ་

52 རྗེ་དགེ་བསྟན་འཇུག། དབྱ་མ། ཀྱི་པ། བོད། ༡༡༠ དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསུང་། དབྱ་
མའི་མན་ངག་རིན་པོ་ཆེའི་ཟ་མ་ཏྲོག་ཁ་ཕྱེ་བ། ཤོག ༡༡༩ བདུན།

53 རྗེ་དགེ་བསྟན་འཇུག། དབྱ་མ། ཅ་པ། བོད། ༤༢ བཞོན་པོ་སྤྲོ་སྤྲོ་ཀྱི་གསུང་། དབྱ་མ་རྩ་བའི་ཆོག་
ལེའུར་བྱས་པ་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བ། ཤོག ༡༥ བདུན།

བའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་། ཉག་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་སྒྲངས་ནས་གནས་
བར་འབྱུང་། སྤྱིན་པ་གཏོང་བར་འབྱུར་ཞིང་སྤྱིང་རྩེ་སྤྱིན་པར་བྱེད།
བཟོད་པ་སྒྲོམ་བྱེད་དེ་ཡི་དགོ་བ་བྱང་ཆུབ་ཏུ། འགྲོ་བ་དགྲོལ་བར་བྱ་
ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་བྱེད་ཅིང་། རྩོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ལ་གྲུས་པར་བྱེད།⁵⁴ ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བརྒྱ་གསུམ་པ་སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་རི་མི་སྣམ་པའི་བཟོད་པ།

བརྒྱ་གསུམ་པ་སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་རི་མི་སྣམ་པ་ནི། ལེ་ལོ་ཡི་དབང་
གིས་རྟེན་བཀྱར་བསོད་སྒྲོམས་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་མི་བྱེད་ཀྱང་གཞན་
དོན་ཏུ་སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་མི་བཟོད་ན་དེ་ཡང་སྤྱོན་ཏུ་འབྱུར་བས་དེ་འཆད་
པ་ལ། དེ་ལྟར་ངོ་མཆར་བའི་གནས་བཤད་ཏུ་ཟེན་ཀྱང་སེམས་ཅན་གང་
དག་སྤྱག་བསྐྱེལ་མི་བཟོད་པས། ཤིན་ཏུ་བཙོན་འགྲུས་རྩོམ་པར་མི་སྤྱོ་
བ་དེ་དག་སྤྱག་བསྐྱེལ་མི་བཟོད་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཡིན་
ཏེ། འདི་ལ་རི་ལྟར་བཟོད་པ་དང་། བཟོད་པ་དེ་རྟགས་གང་གིས་ཤེས་པ་
དང་། བཟོད་པའི་རྣམ་པ་རི་ལྟ་བུ་དང་། མི་བཟོད་པའི་གཞིའི་གཉེན་པོ་

54 རྩེ་དགོ་བསྟན་འབྱུར། དབུ་མ། འ་པ། བོད། ༡༠༩ སྤོབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པའི་གསུང་། དབུ་མ་ལ་
འབྲུག་པ། འོག ༡༠༥ མདུན།

བཅོད་པ་དེ་རྟགས་གང་གིས་ཤེས་པ།

གང་ཡིན་པ་སྟེ་རྣམ་པ་བཞིའི་སྒྲོ་ནས་འཆད་ལ། ངང་པོ་ནི། ཡང་རབ་
འབྱུང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟེ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་སྤར་སྒྲོབ་པ་
ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བཅོད་པའི་པ་རྩལ་ཏུ་བྱེན་པའི་ཉམས་ལེན་
གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བཅོད་པའི་འཁོར་གསུམ་སོགས་མི་དམིགས་པར་
རྟགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་པར་བྱེན་གྱི་ཉམས་ལེན་ཡིན་པས།
བཅོད་པའི་པ་རྩལ་ཏུ་བྱེན་པ་ཡི་ཉམས་ལེན་ཞེས་བྱ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པ་ནི་ཡེ་མེད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིས་བཅོད་པའི་ཉམས་
ལེན་གྱི་འཁོར་གསུམ་པོ་དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བ་མེད་པར་བསྟན་
ཏོ། ། འདི་ནི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། བདག་མེད་མཐོང་བའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དབའ་ལ། གང་ཞིག་གང་གིས་གང་ཆེ་རི་ལྟར་གཙོད། གང་
བྱུང་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཡིས་གཟུགས་བརྟན་ལྟར། མཐོང་བ་དེས་ཀྱང་དེ་
ཡིས་བཅོད་པར་འགྱུར།⁵⁵ ཞེས་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་པར་
སེམས།

བཅོད་པ་དེ་རྟགས་གང་གིས་ཤེས་པ།

གཉིས་པ་བཅོད་པ་དེ་རྟགས་གང་གིས་ཤེས་པ་ནི། དེ་ཅིའི་བྱུང་

55 རྟེན་གཤེགས་བསྟན་འགྲུལ་ དབུ་མ། འ་ལ། བོད། ༡༠༣ སྒྲོབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པའི་གསུང་། དབུ་མ་ལ་
འཇུག་ལ། འོག ༡༠༣ མདུན།

ཞེན། རབ་འཁྱོར་གང་གི་ཆེ་ཀ་ལིང་ཀླའི་རྒྱལ་པོས། ཞེས་པས་གནོད་
བ་ལ་ཅི་མི་སྟུམ་པའི་བཟོད་བ་དང་། ངའི་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་རྣམས་
བཅད་བར་གྱུར་བ་དེའི་ཆོ། ཞེས་པས་སྤྱག་བསྐྱལ་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་
བ་དང་། ང་ལ་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་སམ། སེམས་ཅན་ཏུ་འདུ་ཤེས་སམ།
སྒོལ་ཏུ་འདུ་ཤེས་སམ། གང་ཟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་ཀྱང་མ་བྱུང་ལ། ཞེས་པས་
ཆོས་ལ་ངེས་སེམས་ཀྱི་བཟོད་བ་བསྟན་ཞེས་ཀ་མ་ལ་གླི་ལས་རྒྱ་ཆེར་
འགྲེལ་བར་⁵⁶གསུངས། ང་ལ་བཟོད་པའི་འཁོར་གསུམ་སོགས་ལ་རང་
བཞིན་གྱིས་བྱབ་པའི་འདུ་ཤེས་ཅིང་མེད་ལ། ཞེས་གསུངས།

ཆོས་ལ་ངེས་སེམས་ཀྱི་བཟོད་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་གང་ཞེ་ན།
འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། གསུམ་བ་ཆོས་ལ་ངེས་བར་
སེམས་བ་ལ་མོས་པའི་བཟོད་བ་བསྐྱེད་བ་ལ་མོས་པའི་ཡུལ་ནི་བརྒྱད་
དེ། དང་བའི་ཡུལ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། མངོན་ཏུ་
བྱ་བའི་ཡུལ་ནི། བདག་མེད་བ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། འདོད་པའི་
ཡུལ་ནི། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་རྣམས་ཀྱི་མཐུ་ཆེན་
པོ་སྟེ་དེ་ཡང་མངོན་བར་ཤེས་པའི་མཐུ་དང་བར་སྤྱན་ཏུ་ག་གི་མཐུ་དང་
སྟན་ཅིག་སྤྱེས་པའི་མཐུ་གསུམ་མོ། ལྷང་དོར་གྱི་ཡུལ་ནི། ལེགས་བར་
སྤྱད་བ་དང་ཉེས་བར་སྤྱད་པའི་རྒྱ་དང་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་འདོད་བ་དང་

56 རྩེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཤེར་ཕྱིན། མ་གཤམ་ བོད། ༢༥ རྩོམ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་གླི་ལའི་འགྲེལ་བ། ཤོག
༡༥༠ མཐུན།

མི་འདོད་པ་སྟེ་འདི་གཉིས་སུ་བྱའོ།། བསྐྱོམ་པའི་ཡུལ་ནི། ཐོབ་བྱའི་དོན་
བྱང་ཆུབ་དང་དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་བྱང་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་ལམ་ཐམས་
ཅད་དེ་འདི་ཡང་གཉིས་སུ་བྱའོ།། ཐོས་བསམ་གྱིས་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་པའི་
ཡུལ་ནི། ཤེས་བྱའི་སྟོང་ཡུལ་དེ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་གྲོ་ལྷང་པ་
བཞེད་དོ།། སྟོབས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་ལེ་ཏུར་ནི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྩ་
གཉིས་ལ་སོགས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ལ་བརྒྱད་པར་གསུངས་པས་དེ་
བཞིན་དུ་བྱ་དགོས་སམ་སྟུམ་མོ།། མོས་པའི་ཚུལ་ནི། ཡུལ་དེ་དག་རི་
ལྟར་ཡིན་པ་ལ་ངས་པ་རྟེན་ནས་མི་མཐུན་པ་མེད་པར་འཛིན་ཅིང་ཡང་
དང་ཡང་དུ་སེམས་པའོ།།⁵⁷ ཞེས་གསུངས་སོ།།

གལ་ཏེ་འདུ་ཤེས་ཅི་ཡང་མེད་ན་བརྒྱལ་བའི་གནས་སྐབས་
བཞིན་དུ་སེམས་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པའི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་འདུ་ཤེས་མེད་པར་གྱུར་པ་ཡང་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།། ཞེས་ཡོད་མེད་གསལ་བར་སྤྱེ་ནས་མཐའ་གཉིས་
སེལ་བའི་ལན་མཛད།

དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་འདུ་
ཤེས་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེས་རྗེས་པའི་ལན་དུ། རབ་འབྱོར་
གལ་ཏེ་དེའི་ཆོང་ལ་བདག་དུ་འདུ་ཤེས་བྱང་ན་དེའི་ཆོ་གཞོད་སེམས་

57 རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་། བ་བ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། ཤོག ༣༧༩ ར།

གྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱང་སྤྱང་ལ། སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་། སྒྲིག་ཏུ་འདུ་
ཤེས་པ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་སྤྱང་ན་དེའི་ཆེ་གཞོན་སེམས་གྱི་
འདུ་ཤེས་ཀྱང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པའི་འདུ་ཤེས་ཤིག་ཡོད་ན། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གང་
ཞིག་བདག་མཐོང་དེ་ལ་ནི། ང་ཞེས་རྟག་ཏུ་ཞེན་པར་འབྱུང་། ཞེན་པས་
བདེ་ལ་སྲིད་འབྱུང་ཏེ། སྲིད་པས་སྦྱོན་རྣམས་སྦྱིབ་པར་བྱེད།⁵⁸ ཅེས་
དང་། ཉེས་པ་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་དག། འདིག་ཆོག་པས་ལྟ་ལས་སྦྱེས་པ་
ཡིན། དེ་མ་རིག་དེར་དེ་ལ་ཆགས། དེ་ལས་ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་འབྱུང་།
དེ་ཉིད་གྱིས་ན་ཉེས་རྣམས་གྱི། རྒྱ་ནི་གཏི་ཐུག་ཡིན་པར་གསུངས།⁵⁹
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེ་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་གྱི་རྩ་བ་ཡིན་པས།
དེའི་དབང་གིས་འདོད་ཆགས་འདྲེན། འདོད་ཆགས་དག་ཞེན་གྱི་དབང་
གིས་ཀྱན་ནས་མནར་སེམས་པའི་དངོས་པོ་དགྲ་དང་འགྲེལ་བའི་ཞེ་སྤང་
དག་ཞེན་འབྱུང་། དེ་དག་ལས་སྒྲིག་གསུམ་གྱི་ལས་ངན་སྣ་ཆོག་པས་བཞིག་
འབྱུང་བར་ངེས་ཀྱང་། བདག་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་དེ་དག་མེད་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་པའོ།

58 རྩེ་དགེ་བསྟན་འབྱུང་། ཆད་ན། ཅེ་པ། བོད། ༡༧༤ སྒྲིབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་གསུང་། རྒྱས་པའི་
བསྟན་བཅོས་ཆད་མ་རྣམས་འགྲེལ། ཤོག ༡༡༥ རྒྱབ།

59 རྩེ་དགེ་བསྟན་འབྱུང་། ཆད་ན། ཅེ་པ། བོད། ༡༧༤ སྒྲིབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་གསུང་། རྒྱས་པའི་
བསྟན་བཅོས་ཆད་མ་རྣམས་འགྲེལ། ཤོག ༡༠༣ མདུན།

ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་དངོས་སོ་དགུ་ནི་བདག་ལ་གནོད་པ་
བྱས་སོ།། བྱེད་དོ།། བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་དང་། བདག་
གི་གཉེན་ལ་གནོད་པ་བྱས་སོ།། བྱེད་དོ།། བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་
བ་གསུམ། བདག་གི་དགའ་ལ་ཕན་བཏགས་སོ།། འདོགས་སོ།། བདགས་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་སྟེ་དགུ་ཡིན་ནོ།། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་
ཞེ་སྤང་སྦྱེ་བ་སོགས་ནི་སྤོང་བས་བྱུབ་སོ།།

སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྤར་སྟོབ་པ་ལམ་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་བཅོད་
པའི་ཉམས་ལེན་བྱས་ཚུལ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི། གདུལ་བྱ་
ཞམས་དེ་ལ་སྟོབ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་འཇུག་གདུལ་བྱ་
ཞམས་ཀྱིས་སྤར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་བཅོད་
པ་མཆོག་འདི་ལྟ་བུ་བསྟོམས་ན། བདག་ཅག་གིས་འདི་ཅིའི་ཕྱིར་མི་
བསྟོམ་སྟེ། བྱ་དཀའ་བའི་ལས་མ་བྱས་ན་རྟེན་དཀའ་བའི་གོ་འཕང་མི་
ཐོབ་པོ་སྟམ་དུ་བསམས་ནས་བཅོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ལམ་བསྟོམ་པ་ལ་
འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཁ་རྒྱན་ལ། སྟོན་བྱོན་སྟོན་པའི་ཞམ་ཐལ་
རྗེས་འཇུག་གདུལ་བྱའི་ཉམས་ལེན། ཞེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད་པ་ལྟར་རོ།།

བཙོད་པའི་རྣམ་པ་རིམ་བུ་ཡིན་པ།

གསུམ་པ་བཙོད་པའི་རྣམ་པ་རིམ་བུ་ཡིན་པ་ནི། རབ་འབྱོར་
ངས་མངོན་པར་ཤེས་ཏེ། འདས་པའི་དུས་ན་ང་ཆེ་རབས་ལྔ་བརྒྱུ་
བཙོད་པར་སྤྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དྲང་སྲོང་དུ་གྱུར་བ་དེ་ན་ཡང་ང་ལ་བདག་
ཏུ་འདུ་ཤེས་མ་བྱུང་། སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་བ་དང་། སློག་ཏུ་འདུ་ཤེས་
བ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་མ་བྱུང་ངོ་། ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིས་
བཙོད་པའི་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བསྐྱས་ནས་བསྟན་ཚུལ་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལས་
⁶⁰གསུངས། དེ་ཡང་དུས་ལུན་གྱི་དྲང་སྲོང་ཅམ་མིན་པར་ཆེ་རབས་ལྔ་བརྒྱུ་
ལ་གཞན་གྱིས་གཞོད་བྱེད་ལ་ཅི་མི་སྟམ་པར་བཙོད་པས་རྒྱུན་གྱི་བཙོད་
བ་དང་། དེ་ཡང་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་མོ་ཅམ་མིན་པར་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་
བཅད་པ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་གཡའ་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་དཔག་མེད་ལ་བཙོད་
པས་མི་བཟད་པའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་བཙོད་པའོ།

60 རྩེ་དགེ་བསྟན་འགྲུལ། ཤེར་ཕྱིན། མ་ལ། བོད། ༢༥ སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལའི་གསུང་། དོ་རྩེ་
གཙོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ། ཤོག ༥༩༠ མདུན།

མི་བཟོད་པའི་གཞིའི་གཉེན་པོ་གང་ཡིན།

བཞི་པ་མི་བཟོད་པའི་གཞིའི་གཉེན་པོ་གང་ཡིན་ནི། དེ་ཡང་མི་བཟོད་པའི་གཞི་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། བྱུང་བ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཏེ་སྤྱག་བསྐྱེད་དེ་དག་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ལ་མི་བཟོད་པའི་ཡིད་མི་བདེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཞེན་ས་སྤང་བ་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་དག་འཛོམས་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་གཙོ་བོ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲིམ་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་འཆད་པ་ལ། **རབ་འབྱོར་དེ་ལྟ་བུས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་**རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བའི་བདག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་དང་སེམས་ཅན་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་སོགས་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཏུ་འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ནམ་པར་སྤངས་ཏེ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་འདུ་ཤེས་པའི་སྒྲོ་ནས་གཞུགས་ལ་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།། དེ་བཞིན་ཏུ་སྤྲ་དང་། སྤི་དང་། རོ་དང་། རེག་བྱ་དང་། ཆོས་ལའང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།། ཆོས་མེད་པ་ལའང་མི་གནས་

བར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།། ཞེས་གསུངས། འདི་དག་གི་དོན་འགྲེལ་
ཚུལ་སྒར་སྒྲུབ་པའི་གནས་གཉིས་པ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྒྲུར་བ་
དང་། སྒྲུབ་པའི་གནས་བདུན་པ་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པར་སྒྲིན་པ་བཤད་
པའི་སྐབས་དང་འབྲེལ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་འདི་དག་པན་ཚུན་སྒྲོས་པའི་
སྒྲིན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། འདིས་ནི་མི་བཟོད་པའི་གཞིའི་གཉེན་པོ་བརྗོད་ལ།
སྒྲ་མས་ནི་སྒྲིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལ་སྒྲུར་ཞིང་། བར་
བས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སྒྲུར་བའི་བྱིར་དགོས་པ་ཐ་དང་
བ་ཡིན་ནོ།།

གལ་ཏེ་དེ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅིང་། མིང་དང་
རྟོག་པས་པར་བཏགས་ཅམ་དུ་ཟད་ན་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྟོག་དེ་དག་
རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་དམ་སྟུམ་ན། དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་
མིན་པར་འཆད་པ་ལ། **ཅི་ལའང་མི་གནས་པར་སེམས་བསྐྱེད་པར་**
བྱའོ།། ཞེས་མིང་དང་རྟོག་པ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་གསུངས།
འདི་ནི་དབུ་མ་རིན་ཆེན་སྤངས་པ་ལས། གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མིང་ཅམ་
བྱིར། རྣམ་མཁའ་ཡང་ནི་མིང་ཅམ་མོ། འབྱུང་མེད་གཟུགས་ལྟ་ག་ལ་
ཡོད། དེ་བྱིར་མིང་ཅམ་ཉིད་ཀྱང་མེད།⁶¹ ཅེས་གསུངས་པ་དང་གནད་
གཅིག་པར་སེམས། **དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞེན།** ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་གཟུགས་

61 རྟོག་པས་སྒྲན་འགྱུར། སྒྲེས་རབས། གེ་བ། བོད། ༡༩༩༩ མགོན་པོ་སྐུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གསུང་། རྒྱལ་པོ་ལ་
གཏམ་བྱ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཐེང་བ། ཤོག ༡༡༠ རྒྱལ།

ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ས་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་སྟོབས་
གྱིས་གནས་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལྟར་དུ་མི་གནས་
བའི་བྱིར་རྟེ། ཞེས་རྒྱས་པར་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།

དེ་ནས་མཇུག་བསྟུ་བའི་དོན་དུ་དེ་བས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་
བས་འདི་སྐད་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དབས། སྤྱིན་པ་སྤྱིན་བྱ་ལེན་པོ་
གཏོང་པོས་སྟོང་། ཞེས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱིས་
འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པའི་སྟོན་པ་མི་གནས་པར་སྤྱིན་པ་སྤྱིན་པར་
བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། ཡང་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབས་འདི་
ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་གྱི་བྱིར་སྤྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏང་
བར་བྱའོ། ། འདིས་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྟོན་པ་ལ་སྟོབ་ཚུལ་བསྟན་ལ།
དེ་ཡང་སྤྱིན་པའི་པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་པར་
བྱིན་བྱི་མ་རྒྱལ་གྱི་ཉམས་ལེན་མཆོན་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། ། སེམས་
ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་འདུ་ཤེས་
མེད་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་བས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཅེས་གང་
གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའོ། ། ཞེས་གསུངས།

མདོར་ན། འདི་མཐའ་དག་གིས་ཅི་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དབས་སུའི་དོན་དུ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཤིན་ཏུ་བྱ་དགའ་བ་ལ་སྟོར་བ་ཚུལ་
པར་སྟོ་ཡང་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཀྱང་དོན་དམ་པར་མེད་ལ། སེམས་ཅན་

དུ་འདུ་ཤེས་པ་ཡང་དོན་དམ་པར་མེད་ན་དེ་དག་རི་ལྟར་སེམས་ཅན་དེ་
ལྟ་བུ་དག་ལོག་པར་འདུག་པས་སྒྲིབ་ར་འགྱུར་ཞེས་དེ་སྐད་ཡོངས་སུ་
བསྟན་ཏོ།། སེམས་ཅན་དང་དེར་འདུ་ཤེས་པ་བཀག་པས་ནི་བདག་མེད་
པ་གཉིས་ཀ་བརྗོད་དོ།། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་གྱི་བྱེད་ཞེས་
བྱ་བ་འདིས་ནི་འདིར་རྒྱ་ཆེ་བ་བསྟན་ཏོ།། ལྷག་མ་མཐའ་དག་གིས་ཟབ་
པ་བསྟན་ཏོ།། དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་རིགས་པས་བཟོད་པར་རིགས་སོ་ཞེས་
བསྟན་ནས། ཞེས་སྒྲོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལས་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་⁶²དུ་
གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། དོན་ནི་ཡོད་པ་གཉིས་དང་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་
བ་བྱེ་མི་ཤེས་པའི་སྒྲིབ་སྒྲོ་དམན་པ་དག་གིས་སེམས་ཅན་དང་དེར་
འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་མེད་
དགོས་པས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱད་
བསྐྲུལ་བསམས་ནས་དེ་སེལ་བའི་དོན་དུ། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་སྒྲིབ་
པ་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་ལ་བསྐྱབ་པ་སོགས་མི་འཐད་པར་ཐལ་བར་
བཅད་པའི་ལན་དུ། མེད་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་དོན་དམ་དུ་
དང་། ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཀྱན་རྩིབ་དུ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་སྒྲིབ་
སྒྲུར་གྱི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ལན་མཛད་པའི་སྒྲོ་ནས། ཟབ་པ་དང་
རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་དང་སྒྱུར་ནས་སྤྱད་བསྐྲུལ་བཟོད་

62 རྩེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཤེར་ཕྱིན། མ་གཤིས་ ༥༥ སྒྲོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལའི་གསུང་། དོ་རྩེ་
གཙོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ། ཤོག ༥༩ མདུན།

རིགས་པར་རིགས་པས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་བཟོད་རིགས་པར་ལུང་གིས་བསྟན་པ།

དེ་ལྟར་བཟོད་རིགས་པར་ལུང་གིས་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལྟར་སྤྱག་
བསྐལ་དེ་དག་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་བཟོད་རིགས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འཁྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་ཡང་
དག་པར་གསུང་བ། རྟེན་སྤྱག་བསྐལ་རྒྱ་དང་བཅས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གསུང་བའི་རྒྱ་སྐྱིབ་པ་ཟད་
པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
འབའ་ཞིག་གི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཤེས་བྱེད་ནི། དཔེར་ན། བདེན་
པར་གསུང་བ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། འོན་ཀྱང་། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་
ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རང་དབང་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ།། འདི་
སྐྱོབ་དཔོན་སྤྲུགས་ཀྱི་སྤང་པོས་ཆད་མ་ཀྱན་ལས་བརྟུས་པར། ཆད་
མར་གྱུར་པ་འགོ་ལ་པན་བཞེད་པ། སྟོན་པ་བདེ་གཤེགས་སྐྱོབ་ལ་ཕྱག་
འཆལ་ཏེ། ཞེས་པས་སྟོན་པ་ཆད་མའི་སྤྲེས་བྱུར་སྐྱབ་པའི་ལུགས་
འབྱུང་ལྗོག་གི་ཉགས་བརྒྱུད་བསྟན་པའི་ཁོངས་ལས། བདེ་གཤེགས་
ཀྱི་ཉགས་ལས་སྐྱོབ་པ་སྐྱབ་པ་དང་འདྲ་བར་སེམས། དེ་བཞིན་དུ། དེ་

བཞིན་ཉིད་དུ་གསུང་བ་སྟེ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལོག་པར་རི་ལྟ་བུ་བ་བཞིན་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་
མ་ཞོར་བ་དེ་བཞིན་ཉིད་གསུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིས་
སྤང་བར་བྱ་བ་དང་སྤང་བར་བྱ་བ་ཐབས་དང་བཅས་པ་རི་ལྟར་གནས་པ་
བཞིན་དུ་མ་ཞོར་བར་གསུངས་པར་བསྟན་ཏོ། །

གནད་བསྐྱུས་ན་བཞི་བརྒྱ་པའི་རབ་བྱེད་བཅུ་གཉིས་པ་ལས།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་སྟོག་གྱུར་ལ། གང་ཞིག་ཐེ་ཆོམ་སྟེ་འགྱུར་བ།
དེ་ཡིས་སྟོང་བ་ཉིད་བསྟན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཁོ་ནར་ཡིད་ཆེས་བྱ།⁶³ ཞེས་
བ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལེ་ལྷ་དང་པོ་ལས། གཙོ་བོ་དོན་ལ་མི་སྦྱུའི་ཕྱིར།
གཞན་ལ་རྩེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན།⁶⁴ ཞེས་ཤིན་ཏུ་སྟོག་གྱུར་སྟོན་པའི་
ལུང་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་རིགས་པའི་དཔེ་ལ་སྟོང་ཉིད་སྟོན་བ་དང་། བདེན་
བཞི་སྟོན་པའི་ལུང་དེ་དག་བཀོད་བ་དང་འབྲས་བུ། འདིར་ཡང་ཤིན་ཏུ་
སྟོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དགེ་སྤྲིག་ལས་འབྲས་པོ་གསུང་བཞེད་པའི་ཉམས་ལེན་
བྱེད་རིགས་བ་དང་། དེའི་ཕན་ཡོན་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བར་གསུངས་
པ་ལ་ཡིད་ཆེས་རིགས་པ་ལ། བདེན་བ་གསུངས་བ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་

63 རྩེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། དབྱ་མ་། ཆ་བ། བོད། ༩༥ སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་གསུང་། བསྟན་
བཅོས་བཞི་བརྒྱ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ལེ་ལྷ་ལྷུང་བྱས་པ། ཤོག ༡༣ མཐུག།

64 རྩེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཆད་ན། ཅེ་བ། བོད། ༡༥༤ སྟོབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་གསུང་། རྒྱས་པའི་
བསྟན་བཅོས་ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ། ཤོག ༡༠༩ རྒྱུ།

གསུངས་པ་སོགས་དཔེར་བཞོན་པར་སྤང་ངོ།།

སེམས་ཅན་གང་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་དོན་དམ་པར་གསུངས་པ་ལ་སྤྱི་ཅི་བཞིན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེ་དག་གི་སྒོ་འདོགས་པའི་མཐའ་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་གཞུང་འདི་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། ཡང་རབ་འབྱུར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་གང་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའམ་བསྟན་པ་དེ་ལ་ནི་བདེན་པ་ཡང་མེད་བརྟུན་པ་ཡང་མེད་དོ།། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་སྟེ། མ་རིག་པའི་ཐུན་པ་སངས་ཤིང་སྒོ་བྱོས་ཀྱི་སྤང་བ་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པའམ། ཇི་ལྟར་རྟོགས་པ་བཞིན་གཞན་ལ་བསྟན་པའི་ཆོས་དེ་དག་ལ་ནི། བདེན་པ་ཡང་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པའི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གང་ཡང་མེད་ཅེས་པ་དང་། བརྟུན་པ་ཡང་མེད་ཅེས་པའི་བརྟུན་པ་ནི་བདེན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པའམ་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་དངོས་སུ་འགལ་པའི་བརྟུན་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། རྣམ་པར་གཅད་པར་བྱ་བ་བདེན་པ་དེ་རང་བཞིན་མེད་ན། དེ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་བརྟུན་པ་དེ་རྒྱ་མཚན་གང་གིས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དོ།། ཞེས་སོ།།

ཡང་ན། བདེན་པ་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཉིས་

སྤང་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་ངོར་སྤང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྦྱོར་བཞིན་
དུ་བརྒྱན་པར་གནས་པ་ལ་བྱེད། བརྒྱན་པ་ཡང་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
མ་བཟགས་མ་དབྱེད་ན་ཉམས་དགའ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི། སྒྲིཾླག་གིས་
བཟགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཆིམ་པར་བཟགས་ཤིང་དབྱེད་པའི་ཆེ་གང་
ཡང་མེད་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། འདི་དག་གིས་ནི་ཉག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་
གཉིས་བཀག་པའི་དབྱ་མའི་ལམ་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏོ།

སེམས་ཅན་གང་དག་ལུས་དང་ཡོངས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་
དམིགས་ཏེ། དེ་དག་བདེན་པར་ཞེན་ཅིང་ཆགས་ནས་དེ་དག་ཐོབ་པར་
བྱ་བའི་ཆེད་དུ། སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡང་ལ་ལས་དེ་དག་
གང་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་ཤིང་། དེ་དག་དོན་
དུ་མི་གཉེར་བར་སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་གཉིས་ལ་བྱེད་པར་རི་ལྟར་
ཡོད་སྟམ་དུ་སེམས་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་འཆད་པ་ལ། རབ་འབྱོར་
འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་མིག་དང་ལྡན་པའི་མི་ཞིག་སྦྱིན་པར་ཞུགས་ནས་ཅི་
ཡང་མི་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ་གང་དངོས་སོར་སྤང་བས་སྦྱིན་པ་ཡོངས་
སྤྱོད་ཀྱི་ཐེང་བའི་བྱེད་ཆུབ་སེམས་དཔར་བསྟོལ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི།
སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤང་བ་དང་བྲལ་ན། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་
པའི་ཉམས་ལེན་ལ་འབྲུག་པའི་རྣམ་དབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཡོད་ཀྱང་། ཐར་
བ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་ལ་འབྲུག་པའི་ལམ་ལ་སྤོངས་

པས་དེར་བཞོད་མི་རུས་ཏེ། དཔེར་ན། མིག་དང་ལྡན་པའི་མིས་སྤྲོ་
ནག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཆེ་མིག་ཡོད་ཀྱང་། བཞོད་ལམ་མི་མཐོང་བས་གང་
ཏུ་ཡང་བཞོད་མི་རུས་པ་བཞིན་དུ། གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་
མཐོང་ན་ཐར་པའི་གྲོང་བྱེད་ཆེན་པོ་དེར་བཞོད་མི་རུས་པར་གསུངས།

དེ་ནས་ཡང་། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ནམ་ལངས་ཏེ་
ཉི་མ་ཤར་ན་མིག་དང་ལྡན་པའི་མིས་གཞུགས་ནམ་པ་སྤྱོད་ཆོག་པ་དག་
མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། གང་དངོས་པོར་མ་ལྟར་བས་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་
གཏོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་བལྟའོ། ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི།
སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྦྱིན་པ་ནི་ནམ་ལངས་
ཏེ་ཉི་མ་ཤར་བའི་ཆེ་མིག་དང་ལྡན་པའི་མིས་བཞོད་ལམ་གསལ་བར་
མཐོང་སྟེ་གཡང་སར་མི་ལྟར་བར། བཞོད་པའི་ཡུལ་དུ་འགོ་རུས་པ་དང་
འབྲ་བར། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་གསལ་བར་རྟོགས་ན་ཉམས་ལེན་འདི་དག་
ལ་བརྟེན་ནས་ཐར་པའི་གྲོང་བྱེད་ཆེན་པོར་བཞོད་རུས་པར་གསུངས་
པའི་བྱིར།

བརྩ་བཞི་པ་བསམ་གཏན་གྱི་རོ་མྱང་བ་དང་དབུལ་བ།

བརྩ་བཞི་པ་བསམ་གཏན་གྱི་རོ་མྱང་བ་དང་དབུལ་བ་ནི།
སེམས་ཅན་གང་དག་བཟོད་པའི་ཉམས་ལེན་ལ་བརྩུང་ཀྱང་བདག་ཏུ་
རབ་ཏུ་འཛིན་ཏེ་བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལ་ཞེན་ཅིང་ཆགས་ནས་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་མ་བསགས་ན་དེ་ཡང་སྒྲོན་དུ་འགྱུར་བས་དེའི་གཉེན་
པོ་འཆད་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་བཀའ་བའི་རྒྱ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་མི་བཙོན་པ་དེ་དག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་དང་མི་ལྡན་པ་
དང་དབུལ་བའི་བྱིར་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དོན་རྣམ་པ་ལྔ་ཡི་སྒོ་
ནས་ཡོངས་སུ་སྒྲོན་ཏེ། ༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དགོངས་པ་དང་། ༢
བསོད་ནམས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པ་དང་། ༣ ཆོས་
དང་དེ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ལ་བསྟོད་པ་དང་། ༤ ལྷ་ལ་སོགས་པས་རིམ་གྱོ་
བྱེད་པ་དང་། ༥ སྤྲིག་པ་ཡོངས་སུ་བྱང་བར་འགྱུར་བའོ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དགོངས་པ།

དང་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དགོངས་པ་ནི། དེ་དག་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་མཐུན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་
ཡང་། ཡང་རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བྱམས། རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་དག་
ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལེན་པ་དང་། འཛིན་པ་དང་། གློག་པ་དང་།
ཀུན་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་དང་། གཞན་དག་ལ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་ཡང་དག་པར་
རབ་ཏུ་སྟོན་པ་དེ་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཐུན། དེ་དག་ནི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་གཟིགས་ཏེ། སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་
གསུངས། རོན་ནི། ལེན་པ་དང་འཛིན་པ་སོགས་ནི་སྤར་སྤྱབ་པའི་གནས་
དགུ་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་དང་། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་
ལ་རང་གིས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པ་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་ཅིང་། མཛོད་ལས།
ཆོས་སྤྱིན་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པས། མདོ་སོགས་ཡང་དག་ཇི་བཞིན་
སྟོན།⁶⁵ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞན་ལ་ཡང་ཀུན་སྒྲིང་རྣམ་དག་
གིས་ཡང་དག་པར་བཤད་ན། སྤྱིན་པ་ཐམས་ཅད་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་

65 ཟླ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། མཛོད་ཀྱི་ཀྱ་ཀྱ་ བོད། ༡༩༠ སྒྲིབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གསུང། ཆོས་
མཛོད་པའི་མཛོད་ཀྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་ཀྱི་ བོད། ༡༥ རྒྱལ།

བ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་དང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་སྒྲ་ན་མེད་པའི་སྦྱིན་པ་ནི་
ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་བྱས་
པའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དཔག་ཏུ་
མེད་པ་བསྐྱེད་པས་སྐྱལ་བ་བཟང་པོ་ཡིན་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
གཟིགས་ཤིང་མཐུན་པ་སྟེ་དགོངས་པར་གསུངས་སོ།།

བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པ།

གཉིས་པ་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱད་
པ་ནི། ཡང་རབ་འཕྱོར་སྒྲིམ་བཤམ་བྱད་མེད་གང་ཞིག་སྤྱོད་ཏེ་དུས་ཀྱི་
ཆེ་ལུས་གང་གྲུའི་སྤྱང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་ཡོངས་སུ་གཏོང་ལ། བྱེད་ཀྱི་སྟེ་
ཉིན་གྲང་གི་དུས་དང་། བྱེ་ཏེ་དུས་ཀྱི་ཆེ་ཡང་ལུས་གང་གྲུའི་སྤྱང་གི་
བྱེ་མ་སྟེད་དེ་བྱེ་མའི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་སྟེ།
རྣམ་གྲངས་འདི་ལྟ་བུར་བསྐྱལ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་དུ་ལུས་ཡོངས་སུ་
གཏོང་བ་བས། སེམས་ཅན་གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ཐོས་ནས་
མི་སྟོང་ན་སྟེ་སྤྱང་མེད་ཡལ་བར་མི་འདོར་ན་དེ་ཉིད་གཞི་དེ་ལས་བསོད་
ནམས་ཆེས་མང་དུ་གྲངས་མེད་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསྐྱེད་ན། གང་གིས་ཡི་
གེར་ཐིས་ནས་ལེན་པ་དང་། འཛིན་པ་དང་། རྟོག་པ་དང་། ཀྱན་རྩལ་བར་

བསོད་ནམས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པ།

བྱང་པ་དང་། གཞན་དག་ལ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་
ལྟ་ཅི་སྟོས། ཞེས་གསུངས།

གཞུང་འདིས་གངས་དང་རྩེས་དང་དུས་ཀྱི་བྱང་པར་དུ་འཕགས་
པའི་སྤྱིན་པ་ལས་བྱང་པའི་བསོད་ནམས་དག་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་
བསྟན་ཏེ། འདི་ལྟར་གང་གླེ་སྤྱང་གི་བྱེ་མ་སྟེན་ཅེས་པས་གངས་ཀྱི་བྱང་
པར་མཐའ་དང་ཕྱ་མེད་པར་བསྟན་ལ། ལུས་ཡོངས་སུ་གཏོང་ཞེས་པས་
གང་གཏང་བའི་རྩེས་ཀྱི་བྱང་པར་ཏེ་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་སོགས་སོ།
བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ཁག་ཁྱིག་ཅེས་སོགས་ཀྱིས་དུས་ཀྱི་བྱང་པར་དུས་ལུན་
ཤིན་ཏུ་རིང་བར་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་པར་གསུམ་ལྟར་གྱི་སྤྱིན་པ་
ལས་བྱང་པའི་བསོད་ནམས་དེ། སྤྱིར་བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཡང་།
ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་འདི་འཛིན་པ་དང་སྟོག་པ་སོགས་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་
ལ་བྱེད་ན་དེ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ལྟ་ཅི་སྟོས་ཏེ། འདི་ཐོས་ནས་ཡལ་
བར་མི་འདོར་བ་ཅམ་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པར་
གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་འདི་ལ་འཇུག་པས་བསོད་ནམས་བྱང་
པར་དུ་འཕགས་པ་ཡོངས་སུ་བསྟུས་པར་གསུངས་སོ།

སྤྱར་སྐབ་པའི་གནས་དགུ་པ་དང་འདི་དག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་སྟོག་
པ་སོགས་ཀྱི་ཆོག་འདྲ་ཡང་འདི་དག་ལ་སྟོན་པའི་སྟོན་མེད་དེ། སྤྱ་མ་
ནི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སྟོན་པ་རྣལ་མ་བྱེད་པ་ལ་

བསྐྱབས་པའི་ཆེད་དང་། འདིར་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་ཙམ་ལ་རོ་
ལུང་བ་དང་བྲལ་བའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པས་དགོས་པ་ཐ་དད་ཅིང་། སྤྲུལ་སྤྲུལ་
ནི་གངས་དང་རྩེ་དང་དུས་ཀྱི་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྤྱིན་པ་ལས་བྱུང་
བའི་བསོད་ནམས་དག་ལས་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་པའི་སྒོ་ནས་མ་བསྟན་
ལ། འདིར་ནི་དེའི་ལྗོན་པ་ནས་བསྟན་པས་བསྟན་ཚུལ་ཡང་ཐ་དད་པའི་
ཕྱིར་རོ།

ཆོས་དང་དེ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ལ་བསྟོད་པ།

གསུམ་པ་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་འདི་དང་འདི་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ལ་
བསྟོད་པ་ནི། ཡང་རབ་འབྱོར་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་འདི་ནི་བསམ་གྱིས་
མི་བྲུབ་ཅིང་མཚུངས་པ་མེད་དེ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། མངོན་རྟོགས་
རྒྱན་ལས། ཆོས་ཀྱི་ལམ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས། དཔེན་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་
ཟབ་ཉིད། ཅེས་དང་། མཐོང་བ་ལ་སོགས་བཀའ་བ་ཡིས། དེ་ནི་རྟོགས་
པར་དཀའ་བར་བཤད། གཟུགས་ལ་སོགས་པར་མི་ཤེས་ཕྱིར། དེ་
ནི་བསམ་མི་བྲུབ་པར་འདོད།⁶⁶ ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་
གངས་འདི་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་དང་རྟོགས་དཀའ་བ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པ་

66 རྗེ་དགེ་བསྟན་འགྲུལ། ཤེར་ཕྱིན། ཀ་ཤ། ༡༠ རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་གསུང་། མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན། ཤོག ༤ མཐུན།

བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོན་དོ།

དེ་ནས་དེ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ལ་བསྟོན་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་
འདི་ནི་ཐེག་པ་མཆོག་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་
ཀྱི་དོན་དང་། ཐེག་པ་ཕྱལ་དུ་བྱིན་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་
སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་གྱི་བྱིན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་
སོ།། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཐེག་པ་མཆོག་དང་ཐེག་པ་ཕྱལ་དུ་བྱིན་
པ་གཉིས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
ཐེག་པ་ལ་བྱ་ཞེས་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལའི་འགྲེལ་ཆེན་⁶⁷དུ་གསལ། སེམས་
ཅན་གང་དག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལེན་པ་དང་། རྟོག་པ་དང་། ཀྱན་
ཆུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། གཞན་དག་ལ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་ཡང་དག་པར་རབ་
ཏུ་སྟོན་པ་དེ་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མཐེན་ཏེ། དེ་དག་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་གཟིགས་ཏེ། སེམས་ཅན་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་བསོད་
ནམས་ཀྱི་སྤང་བོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ།། བསོད་
ནམས་ཀྱི་སྤང་བོ་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པ་དང་། མཚུངས་པ་མེད་པ་དང་།
གཞལ་དུ་མེད་པ་དང་། ཆད་མེད་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་ཏེ། སེམས་ཅན་
དེ་དག་ཐམས་ཅད་འདི་བྱང་ཆུབ་ཐུག་པ་ལ་ཐོགས་པར་འགྱུར་རོ།།
ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། འདི་ཡན་གྱིས་གཞན་དོན་དུ་སྟོང་ཉིད་ཉམས་

67 རྗོད་གཤེགས་ལྟར་འགྱུར། ཤེར་བྱིན། མ་གཤེགས་ རོད། ༥༥ སྟོན་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལའི་གསུང་། རྗོད་
གཅོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། ཤོག ༥༥ མཇུག།

སུ་ལེན་པའི་སྒོ་ད་ལྟ་བུ་གི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས། སངས་རྒྱལ་གི་གོ་
འཕང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་རང་གི་འགན་དུ་བཅིས་ཏེ་ཉམས་སུ་ལེན་པས།
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟོད་ཅིང་
བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

དེ་ལྟར་བསྐྱེད་པ་ན་ལ་ལས། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཐེག་པ་
མཆོག་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་དེ་ལྟར་གསུངས་
ཀྱི། གདུལ་བྱ་སྒྲོ་དམན་པ་གཞན་དག་ལ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མིན་ན། ཅི་
བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱང་ཆགས་སྤང་གི་དབང་དུ་སོང་ནས་གདུལ་བྱ་ལ་ཉེ་
རིང་དུ་ལྟའམ་སྟམ་དུ་དོགས་པ་བྱུང་བར། དོགས་པ་དེ་དག་བསལ་བའི་
ཆེད་དུ་རབ་འབྱོར་གྱིས་དེ་ཅིའི་སྦྱང་དུ་ཞེས་ཞུས་སོ།

དེའི་ལན་དུ། དཔེར་ན། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། ཇི་ལྟར་
ནད་པ་ནད་པ་ལ།། སྤུན་པས་སྤུན་རྣམས་གཏོང་བ་ལྟར།། སངས་རྒྱལ་
དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་ལ།། སེམས་ཅན་དུ་ཡང་རབ་ཏུ་གསུང་།།⁶⁸ ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། བཙུག་ལྷན་འདས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱ་
གཅིག་པ་བཞིན་དུ་བྱམས་པ་དང་བཅེ་བའི་དབང་དུ་གྱུར་པས། ཆགས་
སྤང་གི་དབང་གིས་ཉེ་རིང་དུ་ལྟ་བུ་མེད་ཀྱང་དེ་དག་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ན་

68 གླེང་གི་བཀའ་འགྲུལ། མདོ་སྟེ། ཅ་བ། བོད། ༩༩ འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་མདོ། འོག ༡༧༩ མདུན།

རང་དབང་དུ་སྟོན་པ་མིན་པར། དཔེར་ན། སྟོན་པས་ནད་པ་འབྲ་མིན་
གྱི་ཁམས་ལ་ལྟོས་ཏེ་བཙོས་ཐབས་སྣ་ཆོག་པ་བྱེད་དགོས་པ་ལྟར།
གཏུལ་བྱ་དེ་དག་ཆོས་བསྟན་པའི་སྟོན་དུ་རུང་མི་རུང་གི་ཁམས་དང་
མོས་པ་སོགས་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གཟིགས་ནས་སྟོན་པས། དེའི་ཆེ་སྟོན་
དུ་གྱུར་པ་དེ་དག་ལ་སྟོན་གྱི་གཞན་དག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསལ་
བར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། དེ་ཅིའི་བྱར་ཞེ་ན།
ཞེས་པའི་ལན་དུ། **རབ་འབྱོར་དམན་པ་ལ་མོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་**
རྣམ་གངས་འདི་མཉན་པར་མ་རུས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། འདི་
ཡི་དམན་པ་ཐེག་པ་དམན་པ་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་གཉིས་ལ་སྟོབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་དང་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལ་གཉིས་ཀས་⁶⁹གསུངས།

དེ་ནི་སེམས་ཅན་པ་དང་དབྱུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་
དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལྟར་ན་ཉན་རང་བྱང་སེམས་
གསུམ་ག་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་སྟོན་དུ་རུང་བར་མ་ཟད། སྟོང་ཉིད་བསྟོམ་
བྱ་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་བསྟོམས་པས་དེ་གསུམ་གས་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་
གངས་འདི་མཉན་པར་འོས་པར་སེམས་ཏེ་དབྱེད་པར་བྱའོ།།

འོ་ན་དམན་པ་ལ་མོས་པ་གང་ལ་འདྲི་བ་ཅེ་ན། **བདག་ཏུ་ལྟ་བ་**

69 རྗེ་དགེ་བསྟན་འགྲུལ་ཤེར་བྱིན། མ་ཤ། བོད། 14 དབྱིག་འགྲེལ། ཤོག 146 རྒྱལ་སྟོབ་དཔོན་ག་
མ་ལ་ཤྱི་ལའི་འགྲེལ་ཤ། ཤོག 304 མདུན།

ནམས་ཀྱིས་མ་ཡིན། སེམས་ཅན་དུ་ལྟ་བ་ནམས་ཀྱིས་མ་ཡིན། སྟོག་ཏུ་
ལྟ་བ་ནམས་ཀྱིས་མ་ཡིན། གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་བ་ནམས་ཀྱིས་མཉན་བ་དང་།
སྒྲང་བ་དང་། གཞུང་བ་དང་། བསྐྱུག་བ་དང་། ཀུན་ཚུབ་བར་བྱེད་མི་རུས་
ཏེ། དེ་ནི་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གང་ཟག་རང་
རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྩལ་སྤྱུ་ཐུབ་པའི་བདག་མེད་པར་ཁས་སྒྲངས་ཀྱང་རུང་མ་
སྒྲངས་ཀྱང་རུང་། སྤང་སོགས་རང་ངོས་ནས་ཐུབ་པར་ཐུབ་མཐས་ཁས་
ལེན་པའི་ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་ཐུབ་མཐའ་དམན་པ་ལ་
མོས་པ་ནམས་ལ་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་བསྟན་པར་འོས་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། དེ་སྟོན་པའི་སྟོན་དུ་མི་རུང་བས་དེ་བསྟན་ན་ཉག་ཆད་ཀྱི་གཡང་དུ་
ལྷུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་དག་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་བསྟན་པའི་
གནས་མ་ཡིན་ནོ། ། འདི་ནི་དཔེར་ན། དབྱ་མ་རིན་ཆེན་སྒྲིང་བ་ལས།
འདྲིག་ཉེན་མཐའ་དང་ལྡན་ནམ་ཞེས། ལྷུས་ན་རྒྱལ་བ་མི་གསུང་བྱིར།
དེ་ལྟར་ཟབ་མོའི་ཆོས་རྣམས་ནི། སྟོན་མིན་འགྲོ་ལ་མི་གསུང་བ། དེ་
ཉིད་ཕྱིར་ན་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། ཀུན་མཁྱེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་
ཤེས།།⁷⁰ ཞེས་གསུངས་པ་དང་འདྲ་བར་སེམས་སོ། །

70 རྟེན་གཤེགས་འབྲུག་སྤྱི་སྐུ་རབས། གེ་བ། བོད། ༡༩༩༩ མགོན་པོ་སྐུ་སྤྱུ་བ་ཀྱི་གསུང་། རྒྱལ་པོ་ལ་
གཏམ་བྱ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཐེངས་གཤམ་གྱི་གཞི་ ༡༠༩ རྒྱུ་བ།

ལྷ་ལ་སོགས་པས་རིམ་གྱི་བྱེད་པ།

བཞི་པ་ལྷ་ལ་སོགས་པས་རིམ་གྱི་བྱེད་པ་ནི། ཡང་རབ་འབྱོར་
ས་སྟོགས་གང་ན་མདོ་སྟེ་འདི་སྟོན་པའི་ས་སྟོགས་དེ་ལྟ་དང་། མི་དང་།
ལྷ་མ་ཡིན་དུ་བཅས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱིས་གདུགས་དང་རྒྱལ་མཆོན་དང་
བ་དན་སོགས་ཀྱིས་མཆོད་པར་འོས་པར་འགྱུར་རོ། ། ས་སྟོགས་དེ་ནི་
སྒོ་གསུམ་དང་བ་ཆེན་པོས་གྲུས་འདུད་བྱེད་དེ་ཐུག་བྱ་བར་འོས་པ་
དང་། ས་སྟོགས་དེ་ནི་ཆོགས་གསོག་པ་དང་སྒྲིབ་པ་སྤྱད་པའི་ཆེད་དུ་
བསྐྱར་བ་བྱ་བར་འོས་པར་འགྱུར་ཏེ། ས་སྟོགས་དེ་ནི་ལྟ་དང་བཅས་
པའི་འགྲོ་བ་ཡོངས་ཀྱིས་མཆོད་པའི་རྟེན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་
ན། ཉམས་ཁྲོགས་ཅན་གྱི་སྤྱེས་ཆེན་དམ་པ་ལྟ་བུར་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

འདི་ནི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། བྱང་ཆུབ་དང་ནི་རྟེན་མཆོད་
ཉིད། ཅེས་བྱང་སེམས་སྟོམ་ལམ་པས་སྟོམ་ལམ་བསྟོམས་པའི་པན་
ཡོན་བཞད་པའི་ཆེ་བྱང་སེམས་སྟོམ་ལམ་པ་གང་དུ་བཞུགས་པའི་
གནས་དེ། ལྟ་དང་བཅས་པའི་འགྲོ་བ་ཡོངས་ཀྱིས་མཆོད་པའི་གནས་

སྤྱ་འགྲུར་བར་གསུངས་པ་དང་འབྲ་བ་ཡིན་ནོ།། འདི་སྤྱབ་པའི་གནས་
དགུ་པར་ལྟ་ལ་སོགས་པས་རིམ་གྱི་བྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་མི་སྒྲོམ་
ཏེ། སྤར་ནི་ཕྱིའི་བསྟན་བཅོས་ལ་རྩེས་སྤྱ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཆེད་
དུ་གསུངས་ལ། འདིར་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་རོ་སྤང་བ་དང་བྲལ་བའི་ཆེད་
དུ་གསུངས་པས། དགོས་པ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ།།

སྤྱིག་པ་ཡོངས་སྤྱ་བྱང་བར་འགྲུར་བ།

ལྷ་བ་སྤྱིག་པ་ཡོངས་སྤྱ་བྱང་བར་འགྲུར་བ་ནི། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་
གངས་འདི་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉམས་ལེན་ལ་འཇུག་ན། ལུས་
ཉིན་འདིར་སྤྱག་བསྐལ་ཕྱ་མོ་ཅམ་སྤྱོད་བས། ངན་འགྲོའི་ཉིན་ལ་སྤྱག་
བསྐལ་ཡུན་རིང་པོ་དང་ཤུགས་བྲག་པོ་སྤྱོད་བར་འགྲུར་བའི་སྤྱིག་པ་མི་
དགེ་བའི་ལས་སྟོབས་ལྡན་རྣམས་ཀྱང་བྱང་ཞིང་དག་པར་འགྲུར་བར་
གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ། རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་
གང་དག་འདི་ལྟ་བུའི་མདོ་སྤྱེའི་ཆོག་འདི་དག་ལེན་པ་དང་། འཛིན་པ་
དང་། སྒྲོག་པ་དང་། ཀུན་རྒྱབ་བར་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི་གཞན་གྱིས་གཤེ་
བ་དང་མཆོང་འབྱུ་བ་དང་བསྤྱིགས་པ་སོགས་ཀྱིས་མནར་བར་འགྲུར།
བཅིང་བ་དང་བརྟེག་པ་དང་གསལ་བ་སོགས་མནར་གཙོད་བྲག་པོས་

ཤིན་དུ་མནར་བར་འགྱུར་རོ།། ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་འདི་འབྲ་ལ་འཇུག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་
འདི་ལྟ་བུར་སྐྱབས་བསྐྱེད་དེ་འབྲ་ཁྱོད་དགོས་དོན་གང་ཡིན་སྙམ་ནས། དེ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་ངེས་པ་ལ། རབ་འབྱོར་ཞེས་བོས་ནས་སེམས་
ཅན་དེ་དག་གི་ཆེ་རབས་སྔ་མའི་མི་དགེ་བའི་ལས་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བར་
འགྱུར་བ་གང་དག་བྱས་པ་དག་གི་འབྲས་བུ་ངན་སོང་གི་ཉེན་ལ་སྤོང་
དགོས་ཆེ། དུས་ལྷན་ཤིན་དུ་རིང་བ་ལ་མི་བཟད་པའི་སྐྱབས་བསྐྱེད་དག་
པོ་སྤོང་དགོས་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་འཛིན་པ་དང་སྒྲོག་པ་
སོགས་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ནི་དེའི་དགེ་བའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་ཆེ་
འདི་ཉིད་ལ་མནར་བས་ཆེ་རབས་སྔ་མའི་མི་དགེ་བའི་ལས་དེ་དག་བྱང་
བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི། ཆེ་རབས་སྔ་མར་བསགས་
པའི་མི་དགེ་བའི་ལས་སྒྲོབས་ལྡན་ངན་འགྲོའི་སྐྱབས་བསྐྱེད་སྤོང་བར་
འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱང་། འདིའི་དགེ་བའི་མཐུས་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་གཞན་
ཀྱིས་གཤེགས་སོགས་དུས་ལྷན་སྤངས་ལ་སྐྱབས་བསྐྱེད་ཆུང་དུ་ལས་སྤོང་མི་
དགོས་པར་དག་པར་འགྱུར་བར་གསུངས།

དེ་ཙམ་དུ་མ་བཟད་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོ་ནས་ཡང་
ཡང་གོམས་པར་བྱས་ན་སྔར་བྱས་ཀྱི་སྡིག་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་དག་
སྟེ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།། ཞེས་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་པར་ཕྱིན་གཞན་ལས་ཁྱད་
པར་དུ་འཕགས་པར་གསུངས།

དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་རབ་འབྱོར་ཞེས་བོས་ནས་ངས་མངོན་པར་
ཤེས་ཏེ། དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། སྤར་འདས་པའི་དུས་ནས་
སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ལ་སོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གངས་མེད་པ་
ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་གངས་མེད་དཔག་ཏུ་མེད་པར་བསགས་
པའི་མཐུ་དང་རུས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་།
འདས་པའི་དུས་བསྐལ་བ་གངས་མེད་པའི་ཡང་ཆེས་གངས་མེད་པ་ན།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ཀྱི་པ་རོལ་གྱི་ཡང་ཆེས་པ་རོལ་ན་སངས་རྒྱས་
བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་སྟོང་ཐག་བརྒྱད་ཅུ་ཙ་བཞི་དག་བྱུང་བ་ངས་སྐྱབ་པའི་
མཆོད་པ་སོགས་སྒྲ་ན་ཡོད་པའི་མཆོད་པ་དང་སྒྲ་ན་མེད་པའི་མཆོད་པ་
སོགས། མཆོད་པ་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱིས་མཉེས་པར་བྱས་ཏེ། དེ་ཡང་། སྐྱབ་
པའི་མཆོད་པ་ནི་ཟང་ཟིང་གི་མཆོད་པ་སོགས་མཆོད་པ་གཞན་ལས་
ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་སྤང་དོར་གྱི་གནས་སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་རི་ལྟར་གསུངས་པ་བཞིན་བཀའ་བཞིན་སྐྱབ་ཏེ་ལག་
བསྟར་བྱེད་པ་ལ་བྱའོ། ། འདི་ལས་ལྷག་པའི་སངས་རྒྱས་མཉེས་པའི་
མཆོད་སྤྱོད་དང་སྒྲ་མའི་སྐྱ་ཆེ་བརྟན་པའི་བརྟན་བཞུགས་གང་ཡང་མེད་

པའི་གནད་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། འདི་ཤེས་པ་འིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཡང་
རྒྱས་པར་བཤད་ན་སྐབས་དོན་ངེས་པའི་གོགས་སུ་འགྱུར་བར་དོགས་
ཤིང་། བསྐྱུས་ན་མཐའ་མི་ཆོད་པས་མ་བྲིས་སོ།།

བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་སྤར་སངས་རྒྱས་བྱེ་བ་མང་པོ་ལ་
ཉིད་བཀྱར་དང་། སྐབས་པའི་མཆོད་པ་སོགས་ཀྱིས་ཆོགས་མཐའ་ཡས་
བ་བསགས་པའི་མཆོད་ལུལ་སངས་རྒྱས་དེ་ནམས་ལས་སངས་རྒྱས་
མར་མེ་མཛད་གཅིག་བྱའི་མཆན་ནས་སྟོས་པའི་རྒྱ་མཆན་གང་ཡིན་ཞེ་
ན། རྟོག་གཅོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཐར་པར་བསྐྱོད་པའི་ལམ་བཟང་ཟབ་དོན་
གསལ་བའི་ཉི་མ་ལས། འདིར་སྟོས་སུ་སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ཀྱི་
མཆན་ནས་སྟོས་པ་ནི། སྟོན་པས་སྟོན་གཞོན་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་དུ་གྱུར་
པའི་ཆེ། སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ལ་
བཏེན་ནས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཅིང་། ས་བརྒྱད་པ་
མཛོད་དུ་མཛད་པ་ན་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་ཁྱོད་ལ་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་
སངས་རྒྱས་ཤུག་ཐུབ་པ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་པའི་
བཀའ་བློན་པའི་ཆེད་དེ་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ།།⁷¹ ཞེས་གསུངས་
པ་ལས་ཤེས་སོ།།

71 ཅི་ནི་གྲགས་པ་བཤད་སྐབས་ཀྱི་གསུང་། ཨ་མ། རྟོག་གཅོད་པའི་འགྲེལ་བ། ༡༠༡༠ ལོར། ཐའེ་ཨན་
པར་མ། འོག་ ༡༡༩

དེ་ནས་མཉེས་པར་བྱས་ནས་སྤྲུགས་མ་བྱུང་བར་བྱས་ཏེ། རབ་
འབྱོར་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྡན་འདས་དེ་དག་སངས་མཉེས་པར་བྱས་ནས་
སྤྲུགས་བྱུང་བར་མ་བྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི།
སྤྲུབ་པའི་མཆོད་པས་སྤྲུགས་མཉེས་པར་བྱས་ནས། སྤྲུགས་མ་བྱུང་
བ་ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་སུ་ཉམས་ལེན་རྒྱུ་ཆད་པ་མ་ཡིན་པར་སུ་
མཐུད་དུ་འབྲུག་པ་ལ་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལས་གསུངས།⁷² སྤྲོ་བ་དཔོན་དབྱིག་
གཉེན་གྱིས་ནི་ང་རྒྱལ་མ་བྱས་པའི་དོན་དུ་འགྲེལ།

དེས་ན་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་མར་མེ་མཛད་ལ་སོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྡན་འདས་དེ་དག་མཉེས་པར་བྱས་ནས་སྤྲུགས་
བྱུང་བར་མ་བྱས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། སྤྲུགས་མ་ལྔ་ཆེས་བདོ་བའི་ཕྱི་
མའི་དུས་སུ་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་འདི་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉམས་
ལེན་གྱི་གནད་ལ་འབྲུག་པ་གཉེས་བསྐྱར་ན། སྤྲུགས་མ་ལྔ་དུས་སུ་དེ་
ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དེ་བསོད་ནམས་དབག་ཏུ་མེད་པར་ཆེ་བ་ཡིན་
ནོ།

སྤྲུགས་མ་ལྔ་ནི། སེམས་ཅན་སྤྲུགས་མ། ཉོན་མོངས་སྤྲུགས་མ།
དུས་སྤྲུགས་མ། ཆེ་སྤྲུགས་མ། ལྟ་བ་སྤྲུགས་མ་རྣམས་སོ། ། སེམས་

72 རྩེ་དགེ་བསྟན་འགྲུས་ ཤེར་ཕྱིན། མ་ཤ། བོད། ༥༥ དབྱིག་འགྲེལ། ཤོག ༡༩༧ མཐུན། སྤྲོ་བ་དཔོན་
ཀ་མ་ལ་ཤི་ལའི་འགྲེལ་བ། ཤོག ༡༩༥ རྒྱལ།

ཅན་སྤྲིགས་མ་ནི་མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་ཆོད་དང་ཀུན་སྐྱོད་སོགས་ཉམས་
རྒྱུད་དུ་སོང་བའི་དུས་དང་། ༡ ཉོན་མོངས་སྤྲིགས་མ་ནི་མི་རྣམས་
འདོད་ཆགས་དང་ཁོང་ཁྱོད་རྒྱལ་ཕྱག་དོག་བཅས་ཤྱགས་ཆེ་བའི་དུས།
༢ དུས་སྤྲིགས་མ་ནི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་འདིར་ནད་ཡམས་དང་ལོ་
ཉེས་དང་ལྷ་གོ་དང་དམག་འབྲུག་སོགས་རྒྱུན་མི་ཆད་པའི་དུས། ༣ ཆེ་
སྤྲིགས་མ་ནི་མི་རྣམས་ཀྱི་ཆ་སྟོམས་ཆེ་ཆད་ལོ་གངས་ལྷ་བཙུ་ཡས་
མས་ལ་རིང་མཐར་བྱེད་པའི་དུས། ༤ ལྷ་བ་སྤྲིགས་མ་ནི་མི་རྣམས་སུ་
དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་། སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བྱེ། ལས་རྒྱ་འབྲས་སོགས་མེད་
པར་ལྷ་མཁན་མང་བ་བཅས་ཀྱི་དུས་སྐབས་ལ་བྱའོ།

དེ་ལྟ་བུའི་སྤྲིགས་མའི་དུས་སུ་དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དེ་སྤྲི་
མ་ལས་བསོད་ནམས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། སྤྲི་
མའི་དུས་ལྷ་བརྒྱ་ཐ་མར་གྱུར་བ་ན་མདོ་སྤྱེ་འདི་ལེན་པ་དང་། འཛིན་
པ་དང་། རྟོག་པ་དང་། ཀུན་རྒྱལ་བར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་ལས། རབ་
འབྱུར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་འདི་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་སྤྲི་མས་
བརྒྱའི་ཆར་ཡང་མི་མོད། སྟོང་གི་ཆ་དང་། བརྒྱ་སྟོང་གི་ཆ་དང་། བྱངས་
དང་། ཆ་དང་། བཟང་བ་དང་། དཔེ་དང་། རྩ་དང་། རྒྱར་ཡང་མི་བཟོད་
དོ། ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། བརྒྱའི་ཆ་དང་སྟོང་གི་ཆ་ཞེས་སོགས་
ནི་ཆེ་ཆུང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེ་ཆ་ཤས་བརྒྱ་དང་སྟོང་སོགས་སུ་བྱེ་

བའི་ཆ་ཤས་དུས་བྱ་གཅིག་གི་ཆད་དུ་ཡང་མི་ལོན་བཤམ་མི་འོས་བས་
བསྐྱར་ཐབས་མེད་ཅེས་བ་དང་། ཡང་ན་རུས་མ་སྤྱེ་ཆེ་ཆུང་ལ་སྐྱར་ནས་
དེ་ལྟར་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་ཡང་སྤྲང་། གངས་དང་ཞེས་བ་ནི། མང་ཉུང་གི་
དབང་དུ་བྱས་ན་བསྐྱར་ཐབས་མེད་བ་དང་། བགྲང་བ་དང་ཞེས་བ་ནི། དེ་
དང་མཚུངས་བའི་གས་སུ་བགྲང་དུ་མེད་བ་དང་། དཔེ་དང་ཞེས་བ་ནི།
དེ་དང་གཉན་མི་འབྲ་བས་དཔེ་ལས་ཡོངས་སུ་འདས་བ་དང་། ཟླ་དང་
ཞེས་བ་ནི། དེ་ལ་དོ་ཟླ་མེད་བས་འགྲུན་དུ་མེད་བ་དང་། རྒྱར་ཡང་མི་
བཟོད་དོ་ཞེས་བ་ནི། དེ་གཉིས་འབྲ་བའི་རྒྱ་མཆན་མེད་ཅེས་བའོ།

བསོད་ནམས་ཆེ་ཆུང་དེ་ལྟར་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ།
བསྐྱལ་བ་བཟང་པོ་རྫོགས་ལྡན་མི་དགེ་བ་བརྩ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་དུས་
སམ། ཡང་ན་འཇམ་གླིང་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་དང་། རྟོག་དང་། འདོད་
བ་དང་། བདེ་བ་བཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཡོངས་སྦྱོང་བའི་དུས་དེར།
རང་གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་དག་བ་ཡིན་བས། དམ་
བའི་ཆོས་སྐྱབ་བ་ལ་ཕྱི་ནང་གི་འགལ་རྒྱུན་བྲལ་ཞིང་མ་སྤྱོད་རྒྱུན་ཆད་
བས་དེ་ཅམ་དུ་ངོ་མཆར་མི་ཆེ་ཡང་། སྤྲུགས་མ་ལུ་བདོ་བའི་ཅོད་ལྡན་
ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་དུས་སུ་ནི་དམ་བའི་ཆོས་སྐྱབ་བ་ལ་འགལ་རྒྱུན་
མང་ཞིང་མ་སྤྱོད་རྒྱུན་ཆེས་ཉུང་བས། གང་ཟག་གང་དག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་

གངས་འདི་ལ་དུས་ཡུན་སྐད་ཅིག་ཙམ་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་དག་བར་
གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ངོ་མཆར་མད་དུ་བྱང་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྱབ་དཀའ་
བས་སྲིད་མཐའ་ཙམ་དུ་སྒྲུང་བས་སོ།།

འདི་ནི་དཔེར་ན། མདོ་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། བསྐྱལ་བ་
བྱེ་བ་གང་གྲུའི་བྱེ་སྟེད་དུ། དང་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཟས་དང་སྒོམ་ནམས་
དང་། གདུགས་དང་བ་དན་མར་མེའི་སྤང་བ་ཡིས། སངས་རྒྱས་བྱེ་
བ་ཁྲག་ཁྲིག་རིམ་གྱོ་བྱས། གང་གིས་དམ་ཆོས་རབ་རྒྱ་འཛིག་པ་
དང་། བདེ་གཤེགས་བསྟན་པ་འགག་པར་འགྱུར་བའི་ཆོ། ཉིན་མཆན་
དུ་ནི་བསྐྱབ་པ་གཅིག་སྟོང་པ། བསོད་ནམས་འདི་ནི་དེ་བས་བྱེ་བྲག་
འཕགས།⁷³ ཞེས་བསྐྱལ་བ་བཟང་དུས་བསྐྱབ་གཞི་ཡོངས་རྫོགས་དུས་
ཡུན་ཤིན་རྒྱ་རིང་པོར་ཐབས་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱིས་ནམ་པར་དག་པ་བསྐྱང་
བ་ལས། སྟིགས་དུས་བསྟན་པ་འཛིག་པར་འགྱུར་བའི་ཆོ་བསྐྱབ་པ་སྒྲ་
གཅིག་བསྐྱང་བ་པན་ཡོན་ཤིན་རྒྱ་ཆོ་བར་གསུངས་པ་དང་འབྲ་བ་ཡིན་
ནོ།།

དེ་ནས་རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་དེའི་ཆོ་རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ། རིགས་
ཀྱི་བྱ་མོ་དག་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཇི་སྟེད་རབ་རྒྱ་འཛིན་པར་འགྱུར་
བའི་རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ། རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་དེ་དག་གི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་

73 ཕྱི་དགེ་བཀའ་འགྱུར། མདོ་སྟེ། ད་པ། པོད། ༥༥ ཉིང་ངེ་འཛིན་རྒྱུ་ལ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་མདོ། ཤོག ༡༢༩ མདུན།

པོ་ངས་བརྗོད་ན། སེམས་ཅན་རྣམས་སྟོ་སྟོ་པོར་འགྱུར་ཏེ། སེམས་
འཁྲུགས་པར་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། རིགས་ཀྱི་བྱ་དང་
བྱ་མོའི་དོན་ནི་སྤར་སྤྲུབ་པའི་གནས་བཞི་པར་བཤད་པ་ལས་ཞེས་
པར་བྱའོ། ། དེ་ལྟ་བུའི་བྱ་དང་བྱ་མོ་དག་གི་བསོད་ནམས་དེ་བཙམ་
ལུན་འདས་ངས་བརྗོད་པ་ཡིན་ན། སྦྱིད་ལུག་པའི་ལེ་ལོ་ཅན་རྣམས་སྟོ་
སྟོ་པོར་འགྱུར་བ་སྟེ་མགོ་ཚེངས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་
སེམས་འཁྲུགས་པར་འགྱུར་བར་གསུངས་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་
ལའི་འགྲེལ་པར། བསོད་ནམས་དེ་བགྲང་བས་ཀྱང་སྦྱིད་ལུག་ནས་མགོ་
ཚེངས་པར་འགྱུར་བའི་སེམས་ཀྱི་ནད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྟོ་སྟོ་པོར་འགྱུར་
རོ། ། དེའི་ལོག་ཏུ་སྟོ་བ་ལས་བྱུང་བ་སེམས་འཁྲུགས་པར་འགྱུར་རོ། །⁷⁴
ཞེས་དང་། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་འགྲེལ་པར། དེ་ལ་སྟོ་སྟོ་པོ་ནི་
རྒྱ་ཡིན་ལ་སེམས་འཁྲུགས་པ་ནི་འབྲས་བུར་རིག་པར་བྱའོ། །⁷⁵ ཞེས་
གསུངས།

ཡང་ལ་ལས། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་
པན་ཡོན་གྱི་གྲངས་དང་རྒྱས་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པ་འདི་ལྟ་བུར་

74 རྩེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཤེར་ཕྱིན། མ་ག། བོད། ༥༥ སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལའི་གསུང་། དོ་རྩེ་
གཙོང་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ། ཤོག ༡༥༩ བུན།

75 རྩེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཤེར་ཕྱིན། མ་ག། བོད། ༥༥ སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གསུང་། དོ་རྩེ་
གཙོང་པའི་དོན་བུན་གྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ། ཤོག ༡༥༩ བུན།

འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་ཤེས་སྒྲུབ་དུ་རྟོགས་པ་ལ། རྟོགས་པ་དེ་དག་བསལ་
བའི་སྤྲད་དུ་གཞུང་འདི་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། ཡང་རབ་འབྱུར་
ཚོས་གྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་སྟེ། འདིའི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་
ཡང་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བར་རིག་བར་བྱའོ།། ཞེས་གསུངས། རོན་ནི།
དཔེར་ན། ཤིང་རྩ་གྲོ་རྩ་ཡི་ས་བོན་ཆུང་ཡང་རྒྱས་མཐུ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས།
དེ་ལས་སྤོང་པོ་དང་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་དང་འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་དཔག་ཏུ་
མེད་པར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཚོས་གྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ཡང་ལེ་ལུ་
ཉུང་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཐབ་སྟེ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བས། དེ་ཉམས་སུ་
སྤངས་ན་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བའི་རྒྱ་འདི་ལས། རྒྱ་རྒྱེན་དང་མཐུན་
བའི་འབྲས་བུ་ཡང་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བར་འགྱུར་བར་གསུངས་སོ།།
སྐབས་འདིའི་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ནི་འབྲས་བུ་སྤྱི་ལ་རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ཞེས་
ཁྱེ་བྲག་གི་སྤྱ་སྤྱར་བ་ཡིན་གྱི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བུ་ཉི་ཆེ་བ་ལ་གོ་བ་
མིན་ནོ།།

བཙེ་ལྲ་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དུས་ན་བདག་གོ་

སྦྲུམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ།

བཙེ་ལྲ་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དུས་ན་བདག་གོ་སྦྲུམ་པའི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་པ་བསགས་ཀྱང་
བདག་ཏུ་རབ་ཏུ་འཛིན་ན་དེ་ཡང་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་བས་དེའི་གཉེན་སོར་
འཆད་པ་ལ། བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལ་རོ་སྤང་བ་བསལ་དུ་ཟིན་ཀྱང་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་དག་བདག་ནི་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་ཀྱི། བདག་གིས་སེམས་ཅན་
རྣམས་ཡོངས་སུ་སྤྱང་ན་ལས་འདའ་བ་ལ་དགོད་བར་བྱའོ་སྦྲུམ་དུ་བདག་
གམ་ང་ཤུགས་ཆེར་ཞེན་པའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་ཇི་ལྟར་བྲལ་བར་
བྱ་བ་དང་། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དུས་དེ་ན་ཇི་ལྟར་གནས་པར་བྱ་བ་
དང་། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་། སེམས་རབ་ཏུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་དེ་བསྟན་
བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། དེ་ནས་བཙེ་ལྲ་ལྡན་འདས་ལ་ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་
འབྱོར་གྱིས་འདི་སྒྲ་ཅེས་གསོལ་རྟོ།། བཙེ་ལྲ་ལྡན་ལ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་ཇི་ལྟར་གནས་པར་

བཅོ་ལྔ་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དུས་ན་བདག་གོ་སྟུང་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ།

བགྱི། དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པར་བགྱི། དེ་ལྟར་སེམས་རབ་ཏུ་གཟུང་པར་བགྱི།
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། རབ་འབྱོར་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས་འདི་སྟུང་དུ་བདག་
གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལྷུང་པོའི་སྒྲག་མ་མེད་པའི་བྱ་ངན་ལས་
འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདེམ། དེ་ལྟར་སེམས་
ཅན་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གང་ཡང་ཡོངས་
སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པར་གྱུར་པ་མེད་དོ་སྟུང་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་
བྱའོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
སེམས་ཅན་དུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་མི་
བྱ་ལ། གང་ཟག་གི་བར་དུ་འདུ་ཤེས་འཇུག་ན་དེ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཞེས་མི་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་
དེ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཆོག་གི་དོན་ནི་སྤར་
སྐྱབ་པའི་མཚན་ཉིད་དང་སྐྱབ་པའི་གནས་དང་པོ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་
བཤད་ཅིན་པ་དང་འབྲ་བས་དེ་དག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

དེ་ལྟར་ན་ཡང་འདི་ལྗོས་པའི་སྟོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ནི། འདིར་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
ཆོས་དེ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་

པ་ལ་ཁྱགས་ཟིན་ཡང་བདག་འཛིན་ཤྱགས་ཆེ་བ་རྣམས་གྱི་བདག་ཏུ་ལྟ་
བའི་གཉེན་པོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ཞེས་བྱ་བ་རང་བཞིན་
གྱིས་བྱུང་བ་གང་ཡང་མེད་ཚུལ་ནན་གྱིས་གདམས་པས་དགོས་པ་ཐ་
དད་པས་སོ།།

བཙུ་བྱག་པ་གདམས་ངག་ཡོངས་སུ་བཅའ་བ།

བཙུ་བྱག་པ་གདམས་ངག་ཡོངས་སུ་བཅའ་བ་ནི། བདག་ཏུ་
རབ་ཏུ་འཛིན་པ་མེད་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལ་འབྱུག་པའི་གདམས་
ངག་དང་མི་ལྡན་ན་དེ་ཡང་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་བས་དེའི་གཉེན་པོ་འཆད་པ་
ལ། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཁྱགས་
ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མེད་དུ་ཟིན་ན། བདག་ཅག་གི་སྦྱོན་པས་
ངེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ལས་གདམས་ངག་བརྟེན་ནས་མྱ་
ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
སངས་རྒྱས། འོན་ཏེ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་མེད་ན་ནི་
མངོན་པར་རྫོགས་པར་འདོད་པས་གདམས་ངག་ཡོངས་སུ་བཅའ་བར་
བྱ་མི་དགོས་སོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དག་གི་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཆེད་
དུ། གདམས་ངག་དང་མི་ལྡན་པ་དང་བྲལ་བར་བསྟན་ཏེ། དེའི་ཚུལ་ཡང་།

སངས་རྒྱལ་མར་མེ་མཛད་ལས་གདམས་དག་བརྟེན་ཀྱང་དེ་རང་བཞིན་
གྱིས་མེད་ལ། དེ་ཅམ་གྱིས་སྤྱིར་གདམས་དག་མེད་མི་དགོས་པས།
བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་སངས་རྒྱལ་མར་མེ་མཛད་ལས་གདམས་དག་
བརྟེན་ཏེ། དེའི་དོན་ཉམས་སུ་བྲངས་ནས་སྤངས་ཏོགས་མཐར་ཕྱིན་པས་
སངས་མ་རྒྱལ་བའི་སྟོན་དང་། མ་འོངས་པར་སངས་རྒྱ་བར་འདོད་པས་
གདམས་དག་མི་བཅའ་བའི་སྟོན་གཉིས་ཀ་མེད་ཅེས་གདམས་པ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ཡང་། རབ་འབྱོར་འདི་རྩི་སྣམ་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་
བ་ཤུག་ཐུབ་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་བ་མར་མེ་མཛད་ལས་གང་སྒྲ་
ན་མེད་བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
སངས་རྒྱལ་བའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་བ་ཞིག་ཡོད་
དམ། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཆེ་དང་ལྡན་བ་
རབ་འབྱོར་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ།། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་བ་ཤུག་ཐུབ་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་བ་མར་མེ་མཛད་ལས་
གང་སྒྲ་ན་མེད་བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་སངས་རྒྱལ་བའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་བ་ཞིག་
གཏན་མ་མཆིས་སོ།། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཆོག་གི་དོན་ནི་སྤར་སྤྱོད་པའི་
གནས་བྱུག་པ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་དང་འབྲུ་བས་དེ་ལས་
ཤེས་པར་བྱའོ།།

དེ་ལྟར་ན་ཡང་འདི་སྤྱི་མ་དང་སྒྲོས་པའི་སྒྲིན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ།
སྤྱི་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོ་ཐོབ་པར་འདུན་པའི་སྒྲོབ་པ་ལམ་གྱི་དུས་ན་གདམས་
ངག་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་བཀག་ལ།
འདིར་ནི་མངོན་པར་རྫོགས་པའི་དུས་ན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་
རྒྱས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པས་བརྗོད་བྱ་ཅ་
དད་པས་སོ།།

དེ་ནས་བཙུག་ལྟར་འདས་གྱིས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཡིད་ཆེས་
འཕེར་བའི་སྤྲད་དུ་རབ་འབྱོར་གྱིས་ཁྱུས་པ་རྣམས་ལ་བདེན་དཔང་དུ་
བཀའ་སྩལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། དེ་སྤྲད་ཅེས་གསོལ་བ་དང་། བཙུག་
ལྟར་འདས་གྱིས་ཆེ་དང་ལྟན་པ་རབ་འབྱོར་ལ་འདི་སྤྲད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་
ཏོ།། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ།། ཁྱོད་གྱིས་བཤད་པ་དེ་དེ་ག་རང་དོན་
ལ་གནས་པ་ཡིན་ནོ།། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། བཙུག་ལྟར་འདས་ང་ཡི་དགོངས་
པ་དེ་ཡང་དེ་ག་རང་ཡིན་ཞེས་བདེན་ཁ་བྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། ངས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་མར་མེ་མཛད་ལས་གང་སྒྲན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དེ་གང་
ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དོ།། ཞེས་རབ་འབྱོར་གྱིས་ཁྱུས་པའི་དོན་ལ་
བདེན་དཔང་གི་ཚུལ་དུ་ནན་གྱིས་གསུངས་སོ།།

རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་མངོན་པར་

རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས་དེ་ལག་འཛིན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
པ་ཞིག་ཡོད་པར་གྱུར་ན། དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་མར་མེ་མཛད་གྱིས་ང་
ལ་བྲམ་ཟེའི་བྲེལ་བྲོད་མ་འོངས་པའི་དུས་ན་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་དག་
བཙམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཤྱུ་ཐུབ་པ་ཞེས་བྱ་
བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་མི་སྟོན་པ་ཞིག་ན། ཞེས་གསུངས།

ལུང་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། གལ་ཏེ་ཚོས་ལག་འང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པར་གྱུར་ན། དེ་ལྟར་ན་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་གཏན་ནས་སྤང་
བར་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་མ་རིག་
པ་སྤང་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སློང་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་ཞིང་འཛིན་པ་ལྟར་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་སློབ་གཉིས་སྤང་དུ་མེད་པས་མ་འོངས་
པར་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་ཀྱང་གལ་སྤིང་། དེས་ན་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་
པ་མར་མེ་མཛད་གྱིས་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལ་བྲམ་ཟེའི་བྲེལ་བྲོད་མ་
འོངས་པའི་དུས་ན་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པ་དག་བཙམ་པ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཤྱུ་ཐུབ་པ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་
སྟོན་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།

རྒྱ་མཚན་གཞན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚོས་ལག་འ་
ཡོད་ན། བདག་འཛིན་ལ་སོགས་པའི་དེ་མ་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་

དགོས། དེ་ལྟར་ན་གང་ལ་ཡང་སྟོས་མེད་ཀྱི་ཚུགས་སྐྱབ་རང་དབང་
 ཅན་དུ་སྐྱབ་དགོས། དེ་སྐྱབ་ན་རྒྱུན་གང་གིས་ཀྱང་བཅོས་སུ་མི་རུང་
 བས་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤོང་མི་རུས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་མ་རུས་
 ན་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་མི་སྤྱིད་པས་ལུང་མི་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། དེ་
 ལྟར་ན་ཡང་། སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལ་
 ལུང་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གསེགས་
 བས་གང་སྒྲན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་མངོན་པར་
 རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་རང་བཞིན་ཀྱིས་མེད་
 བས་སྤྱིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤང་
 དུ་ཡོད་ཅིང་། སྤངས་རྫོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་
 བ་ཡོད་པ། དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་མར་མེ་མཛད་ཀྱིས་ང་ལ་
 བྲམ་ཟེའི་ཁྱེད་ཀྱི་ཁོངས་པའི་དུས་ན་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་དག་
 བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལྷན་སྐྱབ་པ་ཞེས་བྱ་
 བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་ཏོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་དེ་
 བཞིན་གསེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་སྒྲ་
 དྲགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཆོག་སྒྲ་དྲགས་ཞེས་པ་ནི་སྤྱར་མེད་གསར་
 དུ་བཏགས་པའི་མིང་ངམ་ཆོག་ལ་བྱ་བས། སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་
 ཀྱིས་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ལ་ལུང་གསར་དུ་སྟོན་པ་ལ་བྱའོ།

དེ་ནས་ཡང་རབ་འབྱོར་ཞེས་སོས་ནས་སེམས་ཅན་གང་ལ་ལ་
ཞིག་འདི་སྐད་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་
ཞིགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་རམ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུ་
པའི་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་ཞིགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་ཞིགས་
པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་ཟེར་ན་དེ་ལོག་པར་སྒྲ་བ་ཡིན་ནོ། དེ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་
དག་པར་ཞིགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་ཞིགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་
ཆོས་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུ་བ་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།
རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་གང་མངོན་པར་ཞིགས་པར་
སངས་རྒྱས་པ་དེ་ལ་བདེན་པ་ཡང་མེད་བརྟུན་པ་ཡང་མེད་དེ། དེ་བས་
ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སོ་
ཞེས་གསུངས་སོ། ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཆོས་གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
ནམས་སོ། དེ་ལ་བདེན་པ་ཡང་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གཞུགས་ལ་སོགས་
པའི་ཆོས་ནམས་ཇི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་དུ་མེད་པ་དང་། བརྟུན་པ་ཡང་མེད་
ཅེས་བྱ་བ་ནི་མ་བཟགས་མ་དབྱེད་ན་སྒྲུ་མ་བཞིན་དུ་སྤང་ཡང་། བཟགས་
ཤིང་དབྱེད་པའི་ཆེ་གང་ཡང་མེད་ཅེས་པའོ། ། འདིས་ནི་སྤྱོད་དོགས་པ་
དང་སྒྱུར་པ་འདེབས་པའི་མཐའ་གཉིས་བཞག་ནས་དབུ་མའི་ལམ་དུ་

ནམ་པར་འབྲུག་ཚུལ་བསྟན་ཏོ།

དེ་ནས་ཡང་། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བཞི་དེ་དག་
ཐམས་ཅད་མིང་དང་རྟོག་བཏགས་ཅུ་བཅུ་གི། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་
པའི་ཆོས་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཆོས་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། མདོར་ན། དེ་བས་ན་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ན། དོན་དམ་པར་
བདེན་པ་ཡང་མེད་བརྟན་པ་ཡང་མེད་པ་དེ་བས་ན། གྱིས་པ་སྟོང་མན་
དག་གིས་ཆོས་ནམས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པར་ཞེན་ཡང་། གཟུགས་
ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་འབྲ་བར་ཀུན་
རྩོལ་ཏུའམ་ཐ་སྟོད་ཏུ་རང་སྤྱིའི་མཆན་ཉིད་འཛིན་པའི་ཆོས་ཞེས་བྱའོ།
ཞེས་གདམས་པ་ཡིན་ནོ།

བཅུ་བདུན་པ་མདོན་པར་རྟོགས་པ།

བཅུ་བདུན་པ་མདོན་པར་རྟོགས་པ་ནི། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ཡོད་
པ་གཉིས་དང་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱེད་མ་ཤེས་པའི་སྐྱེ་བོ་སྟོང་མན་
པ་དག་གིས། གཤམ་ཏེ་བཙོན་ལྟན་འདས་ཀྱི་མདོན་པར་རྩོགས་པར་
སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མེད་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་
ཇི་ལྟར་གདམས་ངག་སྒྲངས་པ་མདོན་ཏུ་བྱས་ཏེ་ཆོས་དང་གང་ཟག་ལ་

བདག་མེད་པ་དེ་རྟོགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་
སྟམ་དུ་དོགས་པ་དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྦྱབ་པའི་གནས་འདི་གསུངས་
བ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ཡང་སྦྱབ་པའི་གནས་འདི་ས་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཐོབ་པ་དང་། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
གཉིས་སྟོན་ཏེ། དང་པོ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་དེ་ལ་རྣམ་
བ་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་
ཡེ་ཤེས་དང་། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སོ།། འོ་ན་ཡེ་ཤེས་གང་ཐོབ་ན་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་རིགས་སུ་ངེས་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་ཡོངས་
སུ་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ།།

དེ་སྟོན་པ་ལ། **རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ།** དཔེར་ན་མི་ཞིག་ལུས་དང་
ལྡན་ཞིང་། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དང་པོ་
ཐོབ་པས་ནི་ལུས་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་ཏེ། འདིས་ནི་བསྐྱལ་ཆེན་གྲངས་
མེད་ལ་སངས་རྒྱུ་མང་པོར་མཉེས་པར་བྱས་ནས་ཆོགས་རྒྱ་ཆེར་
བསགས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སུ་སྦྱེས་པར་གྱུར་ནས་
དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་
དུ་བདག་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་

ལས་འབྲས་ཀྱི་ཉེན་གཞི་གྲུར་པའི་བདག་དང་། ལུས་ཐམས་ཅད་བདག་
འདོགས་པའི་གཞིའི་ལུས་སམ་ཡུང་པོ་ཅམ་དུ་བསྐྱས་པས། དེའི་ཕྱིར་
ལུས་དང་ལྗན་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ཞེས་པའོ།

འདི་ནི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུ་འདྲ་སྐྱེས་པ་སྟེ།⁷⁶ ཞེས་པ་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་
ལས། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཐམས་
ཅད་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ཀྱན་ཏུ་འོད་
ཅེས་བྲུ་བའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ལམ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ན་བྲུང་ཚུབ་སེམས་
དཔའ་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ།⁷⁷ ཞེས་
བྲུང་སེམས་ས་དང་པོ་བའི་ཡོན་ཏན་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་པར་
སེམས།

གཉིས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། ལུས་ཆེན་པོར་གྲུར་
པ་བཞིན་ནོ། ཞེས་པས་སྟོན་ཏེ། མཉམ་པ་ཉིད་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་བདག་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ལ་སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་

76 རྗེ་དགེ་བསྟན་འགྲུས། དབུ་མ། འ་ཤ། བོད། 103 སྟོབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པའི་གསུང་། དབུ་མ་ལ་
འཇུག་པ། རྟོག 307 རྒྱུག

77 རྗེ་དགེ་བསྟན་འགྲུས། དབུ་མ། འ་ཤ། བོད། 103 སྟོབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པའི་གསུང་། དབུ་མ་ལ་
འཇུག་པའི་བཤད་པ། རྟོག 334 རྒྱུག

ལྷོ་ལས་⁷⁸གསུངས། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ནི། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱང་མཉམ་པ་ཉིད་རྣམ་པ་ལྔ་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་ཉེ། གནས་ངན་
ལེན་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། བདག་མེད་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། སྤོང་བ་ལ་
བཙུན་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཟང་ཟེང་མེད་པའི་སེམས་ལ་བཙུན་པ་
མཉམ་པ་ཉིད་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་དོ། དེ་དག་ཐོབ་པས་ལྷུས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་
སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྷུས་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱིར་དོ།⁷⁹ ཞེས་
མཉམ་པ་ཉིད་ལྔ་གསུངས།

གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་
མཉམ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལས་འབྲས་ཀྱི་ཉེན་གཞི་གྱུར་པའི་བདག་དང་། ལྷུས་ཐམས་ཅད་བདག་
འདོགས་པའི་གཞིའི་ལྷུས་སམ་ཡུང་པོ་ཙམ་དུ་བསྐྱས་པས། དེའི་ཕྱིར་
ལྷུས་དང་ལྷན་པ་དང་། ལྷུས་དེ་ཡང་ཆེས་མང་བས་ལྷུས་ཆེན་པོ་ཞེས་
བྱའོ།

མངོན་ན་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་དང་ཀ་མ་ལ་ལྷོ་ལ་གཉིས་

78 རྟེན་གཤེགས་ལྟར་འགྲུག། ཤེར་ཕྱིན། མ་ཤ། བོད། ༥༥ སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ལྷོ་ལའི་གསུང་། རྟོ་རྩེ་
གཙུང་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༥༩ བདུན།

79 རྟེན་གཤེགས་ལྟར་འགྲུག། ཤེར་ཕྱིན། མ་ཤ། བོད། ༥༥ སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གསུང་། རྟོ་རྩེ་
གཙུང་པའི་དོན་བདུན་གྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༥༩ བདུན།

གྱི་དོ་རྩེ་གཙོད་པའི་འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀ་ལ་གཞིགས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། མཉམ་པ་ཉིད་གྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ལྡོག་ཆས་གཉིས་སུ་སྤྱོད་བ་ཡིན་གྱི་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གཉིས་སུ་མེད་དེ། དཔེར་ན། སྐད་ཅིག་མའི་སྦྱོར་བ་བཞི་བཤད་པ་དང་འབྲེལ་སྒྲིབ་སྤྱད་པར་བྱའོ།

དེ་ནས་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་གྱི་དོན་དམ་དུ་མེད་ཚུལ་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་གསལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མི་ལུས་དང་ལྡན་ཞིང་ལུས་ཆེན་པོ་ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ལུས་མ་མཆིས་པར་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་ལུས་དང་ལྡན་ཞིང་ལུས་ཆེན་པོ་ཞེས་བགྱིའོ། ཞེས་གསུངས། དགོངས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འདི་ཡང་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡེ་ཤེས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་འབྱུང་བ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་སྤྱོད་བ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པར་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གང་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་བྱིར། འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མི་ལུས་དང་ལྡན་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསལ་ཏོ། ཞེས་ཀ་མ་ལ་སྤྱོད་

ལས་འགྲེལ་ཆེན་⁸⁰ཏུ་གསུངས་སོ།།

གཞུང་འདི་དག་གིས་སློ་སྐྱར་གྱི་མཐའ་གཉིས་བཀག་ཚུལ་ཡང་
ཤེས་དགོས་ཏེ། ལུས་དང་ལྷན་ཞིང་ཞེས་པས་ལུས་ཐ་སྙད་ཏུ་ཡོད་པར་
བསྟན་པས་སྐྱར་འདེབས་གྱི་མཐའ་བཀག་ཅིང་། ལུས་མ་མཆིས་ཞེས་
པས་ལུས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་བསྟན་པས་སློ་འདོགས་གྱི་མཐའ་
བཀག་པ་ཡིན་ནོ།། དེ་ནས་རབ་འབྱོར་གྱིས་གསལ་བ་དེ་ལ་གདུལ་བྱ་
རྣམས་ཡིད་ཆེས་པའི་སྦྱད་ཏུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བདེན་དཔང་ཏུ།
བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། ཞེས་
བདེན་ཁ་བྱིན་པ་ཡིན་ནོ།།

མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ།

གཉིས་པ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་
ནི། སྐྱེ་བོ་སློ་དམན་པ་དག་གིས་གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ལུས་
དེ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་ན། དེའི་ཆེ་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་མཉམ་
པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སོགས་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་དག་འདི་སྟུམ་

80 རྟེན་གཤེགས་ལྷན་འདུས། ཤེར་བྱིན། མ་པ། བོད། ༡༥ སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤེ་ལའི་གསུང་། རྟོ་རྩེ་
གཙུག་པོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། ཤོག ༡༩༩ མཐུན།

དུ་བདག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པས།
དེ་ནི་བདག་གིས་སེམས་ཅན་རྣམས་དགྲོལ་བར་བྱའོ་སྟེ་དེ་ལྟར་
སེམས། ཞེས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་བརྟགས་ནས་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་
མེད་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ཡང་། རོགས་པ་དེའི་སྦྱོར་ནི་མེད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་
གིས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་བདེན་ཞེན་གྱིས་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་
བཅས་པའི་སྒོ་ནས། འདི་སྐད་དུ་བདག་གིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་
སུ་ཐུངན་ལས་འདའོ་ཞེས་ཟེར་ན་དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཞེས་མི་བྱའོ། ཞེས་གསུངས། འདིས་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཡིན་ན་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་བྲལ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་
སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པར་དོན་གྱིས་སྦྱོར་ནོ།

དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་གང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་
བྱ་བའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་དམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཙམ་
ལྡན་འདས་ཞེས་བོས་ནས། ཐ་སྙད་བརྟགས་པ་ཙམ་གྱིས་མ་ཆིམ་པར་
བརྟགས་དོན་བཙལ་བའི་རིགས་པས་དབྱེད་ན་གང་ཟག་དང་ཕྱང་བོ་ལ་
སོགས་པའི་ཆོས་དེ་ནི་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ། བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
བཀའ་སྒྲུལ་བ། རབ་འབྱོར་དེ་བས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ནི་སེམས་ཅན་མེད་པ། སྒོག་མེད་པ། གང་ཟག་མེད་པ་ཞེས་

བཅོ་བརྒྱད་པ་སངས་རྒྱུ་གི་ཞིང་ཡོངས་སུ་བཅའ་བ།

གསུངས་སོ།། ཞེས་གསུངས། འདིས་གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་ལ་སོགས་
པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བའི་བདག་གམ་སེམས་
ཅན་སོགས་སུ་མེད་པར་གསུངས་སོ།།

བཅོ་བརྒྱད་པ་སངས་རྒྱུ་གི་ཞིང་ཡོངས་སུ་བཅའ་བ།

བཅོ་བརྒྱད་པ་སངས་རྒྱུ་གི་ཞིང་ཡོངས་སུ་བཅའ་བ་ནི།
སངས་རྒྱུ་གི་ས་དེ་ཡང་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་བདུན་གྱིས་ཡོངས་སུ་
བསྐྱས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་བདུན་ནི། ༡ ཞིང་ཡོངས་སུ་
དག་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་། ༢ གཟིགས་པ་སྒྲན་མེད་པ་ཡོངས་སུ་
དག་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། ༣ མཁྱེན་པ་སྒྲན་མེད་པ་ཡོངས་སུ་དག་
པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། ༤ བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ལ་མངའ་བརྟེན་པ་
ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། ༥ རྒྱ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། ༦ གསུང་ཕུན་སུམ་
ཆོགས་པ། ༧ ཐུགས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའོ།།

ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ།

དང་པོ་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། སྤར་ལྟར་
སྤྱི་བོ་སློ་དམན་དག་གིས་གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་
ཆོས་དེ་གང་ཡང་མེད་ན་སྤངས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་འགྲུབ་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འབད་པར་བྱེད་སྟུང་དུ་དོགས་པ་དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། རབ་འབྱོར་ཞེས་བོས་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
གང་ཞིག་འདི་སྐད་དུ། བདག་གིས་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་བསྐྱབ་བོ་ཞེས་
ཟེར་ན་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ།། ཞེས་དོན་དམ་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་གིས་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་བྲལ་བའི་
སློན་ནས། སློན་བཅུད་ཀྱི་ཞིང་རྣམས་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
པའི་རྣམ་པ་གཉིས་ཉོགས་ནས། བདག་གིས་རང་ཉིད་གང་དུ་སངས་རྒྱ་
འགྱུར་གྱི་ཞིང་རྣམས་བསྐྱབ་བོ་ཞེས་ཁྱེས་པ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
བྱང་སེམས་དེ་ལ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་བྲལ་བའི་སློན་ནས་སློན་བཅུད་
ཀྱི་ཞིང་སྤྱོད་ཆུལ་དེ་དེ་བཞིན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཀའ་བསྩལ་ཏོ།།

དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་ཞིང་བཀོད་པ་རྣམས་ཞིང་བཀོད་

བ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དག་བཞོད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་མཚན་དེ་བས་ན་ཐ་
སྟོན་དུ་འཕུག་ཀྱང་རྩོམ་ཏེ་ཞིང་བཞོད་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས།
དོན་ནི། སྤར་ལྟར་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྟོ་དམན་དག་གིས་གཤེད་དོན་དམ་པར་
ཞིང་བཞོད་པ་དེ་དག་མེད་དུ་བློན་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ངེ་ལྟར་
གསུངས་སྟེ་སེམས་པ་ལ་དེ་ཅིའི་སྤྱད་དུ་ཞེས་ཞུས་ཏེ། འདིའི་དོན་
ནི་སྤར་སྤྱོད་པའི་གནས་བདུན་པ་ཞིང་རྣམས་པར་དག་པར་སྤོན་པའི་
སྐབས་སུ་བཞད་ཅིན་པ་དང་འབྲེལ།

དེ་ལྟར་ན་ཡང་འདི་དེ་དང་སྤོན་པར་ནི་མི་འགྱུར་ཏེ། སྤར་མ་ནི་
མོས་པས་སྤྱོད་པའི་ས་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་སྤོན་པའི་གནས་སྐབས་ན་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སེམས་པའི་ཕྱིར་རོ། འདིས་ནི་སངས་
རྒྱུས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པ་བསྤྱོད་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
དག་འཇུག་པ་ན། དེ་ལྟར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་སྤྱོད་པ་ལྟོ་དམན་གང་དག་
གིས་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་དག་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་
ཕྱིར་ན་དགོས་པ་ཐ་དད་པས་སོ།

ཡོན་ཏན་ཅི་འདྲ་བ་དང་ལྡན་པ་ལ་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་སྟེ་པ་ལ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

གང་ཞིག་ཆོས་རྣམས་ནི་བདག་མེད་པའོ། ཆོས་རྣམས་ནི་བདག་མེད་
པའོ་ཞེས་མོས་པ་དེ་ནི་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་དག་བཙུངས་པ་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཞེས་བརྗོད་དོ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཆོས་རྣམས་ནི་
བདག་མེད་པ་ཞེས་ལན་གཉིས་བརྗོད་པས་ནི། ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་པ་རྣམས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་བདག་མེད་པར་བསྟན་
ཏོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཞེས་ལན་གཉིས་བརྗོད་པས་
ནི་བདག་མེད་པ་རྣམས་པ་གཉིས་པོ་དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་
བསྟན་ཏེ། མདོར་ན། དབྱ་མ་ལ་འབྱུག་པ་ལས། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་དེ་ནི་
ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡིས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའི་སྤྱི་ཉིད་ཀྱིས་
བསྟན་དོ།⁸¹ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་
ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་ཤེས་རབ་བྱུང་པར་ཅན་དེ་འདྲ་ཞིག་དང་ལྡན་པ་
ལ་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བརྗོད་དོ་ཞེས་གདམས་
སོ།

81 ཟླ་དགེ་བསྟན་འགྲུལ། དབྱ་མ། འ་ལ། བོད། ༡༠༩ མོབ་དཔོན་ཆེ་བ་གསལ་པའི་གསུང། དབྱ་མ་ལ་
འབྱུག་གི་ ཞོག ༥༠༡ རྒྱལ།

གཟིགས་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་
སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོགས་པ།

གཉིས་པ་གཟིགས་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྤྱན་སྤྲུམ་
ཆོགས་པ་ནི། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་དེ་གང་
ཡང་མེད་ན་དེའི་ཆེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཟིགས་པ་རྣམ་པར་དག་
པ་དང་། མཐུན་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་པ་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་
ཏེ། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་སྐྱེས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དེ་མེད་ན། གཟིགས་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་རི་ལྟར་བྱང་སྟེ། བྱ་
མེད་པར་སྐྱེས་ན་ནི་ཏྲ་ཁྱ་ཏུ་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ་
སྟུང་དུ་དོགས་པ་དེ་དག་བསལ་བའི་ཆེད་དུ། གཟིགས་པ་དང་མཐུན་
པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ཡང་། རབ་འབྱོར་འདི་རི་སྟུང་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ལ་ཤིའི་སྤྱན་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་འཇམ་ཐ་སྟེད་དུ་མངའ་འཇམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་
གསོལ་བ། བཙུག་ལྟར་འདས་དེ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་འཇམ་ཐ་སྟེད་དུ་དེ་ལྟ་ལགས་
ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཤིའི་སྤྱན་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་འཇམ་ཐ་སྟེད་དུ་མངའོ།

ཞེས་གསུངས། གཞུང་འདི་དག་གིས་སྤྱན་ལྷའི་སྒོ་ནས་མཁུན་པ་དང་
གཟིགས་པ་སྒྲན་མེད་པར་གསུངས། སྤྱན་ཕྱི་མ་བཞི་བརྟན་པའི་གཞུང་
དོན་འགྲེལ་ཚུལ་ནམས་ཀྱང་འདི་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། སྤྱན་ལྷའི་
དང་པོ་ཤེས་སྤྱན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིད་དེ། རང་གི་བདག་ཁྱེན་གོང་མའི་དངོས་
གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དབག་ཚད་བརྒྱ་ནས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་གྱི་མཐོང་
བར་རུང་བའི་གཟུགས་སྤྲ་རགས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཡིད་གྱི་
ཤེས་པ་དེ་དེའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་ལྷའི་སྤྱན་ནི། བཙེམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་
བ། རབ་འབྱོར་འདི་རི་སྟུང་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ལྷའི་
སྤྱན་མངའ་འཇམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཙེམ་ལྟན་འདས་དེ་དེ་ལྟ་
ལགས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ལྷའི་སྤྱན་མངའོ། ། ཞེས་གསུངས།
འདི་དག་གི་ཆིག་དོན་གོང་ལྟར་རོ། ། ལྷའི་སྤྱན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིད་དེ། རང་གི་
བདག་ཁྱེན་གོང་མའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་དབག་ཚད་བརྒྱ་ནས་
སྟོང་གསུམ་ཚུན་གྱི་སེམས་ཅན་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་དེ་དེའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ།

གསུམ་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་ནི། བཙེམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་
སྩལ་བ། རབ་འབྱོར་འདི་རི་སྟུང་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་མངའ་འཇམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཙེམ་ལྟན་

འདས་དེ་དེ་ལྟ་ལགས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་
མངའོ། ། ཞེས་གསུངས། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། རང་གི་
བདག་རྒྱུན་གོང་མའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་
བདག་མེད་སྤྱི་རགས་གང་རུང་མངོན་སྲུང་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་དེ་
དེའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་ནི། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་
པ། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྤྱུང་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཆོས་
ཀྱི་སྤྱན་མངའ་ཡོད། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་
དེ་ལྟ་ལགས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་མངའོ། ། ཞེས་
གསུངས། ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། རང་གི་བདག་རྒྱུན་གོང་མའི་
དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་
ནམས་ཀྱི་དབང་པོ་རྣེས་མངོན་སྲུང་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་དེ་དེའི་ངོ་
བོ་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་ནི། བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་
སྤྲུལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྤྱུང་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་མངའ་ཡོད། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཙུག་
ལྷན་འདས་དེ་དེ་ལྟ་ལགས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སྤྱན་མངའོ། ། ཞེས་གསུངས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་ངོ་བོ་ཡོད་དེ།

རང་གི་བདག་རྒྱུན་གོང་མའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་གཉིས་
དུས་ཅིག་ཆར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། ། སྤྱན་ལྔ་པོ་དེ་དག་སེམས་རྟེན་
གོང་མའི་དངོས་གཞི་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་འབྲེལ། ལུས་རྟེན་ལ་སྤྱན་
དང་པོ་གཉིས་རྒྱུད་ལ་ལྔན་པའི་སྤྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་མ་ཟད།
སྤྱི་ངོལ་བ་དང་ནང་བ་གཉིས་ཀ་ཡོད། སྤྱན་སྤྱི་མ་གསུམ་ནི་འཕགས་
པའི་གང་ཟག་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི་སོ་སྤྱེ་ལ་མེད་དེ། དེ་དག་གི་ངོ་བོ་འཛིག་
བ་ལས་ཤེས་སོ། །

མཁྱེན་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་

སྤྱན་སྤྱུམ་ཆོགས་པ།

གསུམ་པ་མཁྱེན་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྤྱན་སྤྱུམ་
ཆོགས་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་
ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། གང་གྲུའི་སྤྱང་གི་བྱེ་མ་ཇི་སྙེད་པ་གང་གྲུའི་སྤྱང་ཡང་
དེ་སྙེད་དུ་སྤྱར་ལ། དེ་དག་གི་བྱེ་མ་ཇི་སྙེད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་སུ་སྤྱར་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་མང་བ་ཡིན་ནམ། རབ་འབྱོར་

གྲིས་གསོལ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དེ་ལྟ་ལགས་ཏེ། འཛིག་ཏེན་གྱི་
ཁམས་དེ་དག་མང་བ་ལགས་སོ།། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྲིས་བཀའ་སྤྲུལ་
ལ། རབ་འབྱོར་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་དེ་དག་ན་སེམས་ཅན་ཇི་སྟེང་ཡོད་
བ་དེ་དག་གི་བསམ་པ་ཐ་དད་བའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ངས་རབ་རྒྱུ་ཤེས་སོ།།
ཞེས་གསུངས། འོན་ཀྱི། གང་གྲུའི་རྒྱུད་གི་བྱེ་མའི་གངས་དང་མཉམ་བའི་
གང་གྲུའི་རྒྱུད་ཡང་དེ་སྟེང་དུ་གྱུར་བ་དེ་དག་གི་བྱེ་མའི་གངས་ཤིན་དུ་
མང་བ་རྣམས་དཔེར་བཞོན་ནས། དེ་དག་ལས་ཆེས་ཤིན་དུ་མང་བའི་
འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་གངས་མེད་དཔག་དུ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་འདས་མ་ད་གསུམ་ལ་བྱུང་བའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་དམ་རྒྱུན་རྣམས་
འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཁའ་པར་
གདམས་སོ།།

དེ་ལྟར་གདམས་པའི་ཆེ་སྒར་ལྟར་ཡོད་པ་གཉིས་དང་མེད་པ་
གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱེད་མ་ཤེས་པ་དག་གིས། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་
གྲིས་བྱུང་བས་སྟོང་བ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཤེས་
སྤྲུལ་ལ་སོགས་པ་མངའ་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་རབ་རྒྱུ་མཁའ་པར་
ཇི་ལྟར་འགྱུར་སྤྲུལ་པའི་དོགས་བ་དེ་སྟེ་བས། དོགས་བ་དེ་དག་བསལ་
བའི་སྤྲེང་དུ་རབ་འབྱོར་གྲིས་ཇི་བ་ཁྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། དེ་ཅིའི་བྱུར་
ཞེ་ན། ཞེས་ཁྱས་པ་ན། དེའི་ལན་ལ་ཡོད་པ་གཉིས་དང་མེད་པ་གཉིས་

གྱི་བྱད་པར་སྤེལ་ས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་འདི་ལྟར། **རབ་འབྱོར་སེམས་**
གྱི་རྒྱུད་སེམས་གྱི་རྒྱུད་ཅེས་བྲུ་བ་ནི་དེ་རྒྱུད་དོན་དམ་པར་མེད་པར་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས། དོན་
 བེ། དོན་དམ་པར་སེམས་གྱི་རྒྱུད་མེད་ཀྱང་དེ་ཅེས་གྱིས་སྤྱིར་སེམས་
 གྱི་རྒྱུད་མེད་མི་དགོས་པས། **དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུའམ་ཐ་སྣང་ཏུ་སེམས་**
གྱི་རྒྱུད་ཅེས་བྲུའོ། ཞེས་སེམས་རྒྱུད་དོན་དམ་ཏུ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་
 ཏུ་ཡོད་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་སྤྱིར། འདི་དག་ཞིབ་པར་ཞེས་
 འདོད་ན་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་སྤྱི་ལའི་དོ་རྩེ་གཙོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
 82ལ་བལྟ་བར་བྲུའོ།

སེམས་རྒྱུད་རང་བཞིན་མེད་པ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱུར་
 འདས་པའི་སེམས་ཀྱང་དམིགས་སུ་མེད། མ་འོངས་པའི་སེམས་ཀྱང་
 དམིགས་སུ་མེད། ད་ལྟར་བྱུང་པའི་སེམས་ཀྱང་དམིགས་སུ་མེད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་སེམས་རྒྱུད་དོན་དམ་དུ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ་དེའི་
 ཐུབ་བྱ་འདས་མ་ད་གསུམ་གྱི་སེམས་གང་ཡང་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པའམ་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྒྱལ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་གདམས་སོ། ། སེམས་
 ཞེས་པ་ནི་མཚོན་པ་ཅམ་སྟེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་
 སེམས་བྱུང་གིས་བསྐྱས་པའི་ཤེས་པ་ཡོངས་སུ་མཐེན་པས་མཐེན་པ་

82 རྩེདགོ་བསྐྱབ་ལྟུང་། ཤར་ཕྱིན། མ་ཤ། བོད། ༢༥ སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ལྷོ་ལའི་གསུང་། རྩོམ་
གཙོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ཤ། ཞོག ༡༥ ༣ འདུག།

བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་མངའ་བཞུགས་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ།

ལྷན་མེད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་བསྟན་ནོ།

བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་མངའ་བཞུགས་པ་

ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ།

བཞི་པ་ནི། ལ་ལས་གལ་ཏེ་དུས་གསུམ་གྱི་སེམས་མེད་ན་དེའི་
ཆེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་སེམས་ལ་
བརྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་བས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བསོད་ནམས་
ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་མངའ་བ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དབང་ནམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་འབད་པར་བྱ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་དེ་
དག་བསལ་བའི་སྤྲད་དུ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་མངའ་བཞུགས་པ་
ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། རབ་འབྱུར་དེ་ནི་
སྟམ་དུ་སེམས། གང་གིས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་ཏེན་གྱི་
ཁམས་འདི་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ་བདུན་གྱིས་ཡོངས་སུ་གང་བར་བྱས་ཏེ་སྦྱིན་
པ་བྱིན་ན། རིགས་ཀྱི་བྱལ། རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་དེ་{དེས་}གཞི་དེ་ལས་
བསོད་ནམས་མང་དུ་སྦྱེད་དམ། རབ་འབྱུར་གྱིས་གསོལ་བ། བཙུག་
ལྷན་འདས་མང་ལགས་སོ། བདེ་བར་གཤེགས་པ་མང་ལགས་སོ།
ཞེས་གསུངས། རོན་ནི། རོན་དམ་དུའམ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱབ་པའི་

བསོད་ནམས་མེད་ཀྱང་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་བསོད་ནམས་མང་དུ་བསྐྱེད་པར་
ཞུས། རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་ནི་གོང་དུ་སྦྱབ་པའི་གནས་བཞི་བ་ཆོས་ཀྱི་
སྐྱོ་ཐོབ་པར་འདུན་པ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་མདོ་དམ་ཆོས་པད་དཀར་
བངས་ཏེ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

དེ་ནས་ཡང་། **བཙུམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། རབ་**
འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། རིགས་ཀྱི་བྱུང་མ། རིགས་ཀྱི་
བྱུ་མོ་དེ་(དེས་)གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་མང་པོ་སྐྱེད་དོ།
ཞེས་རབ་འབྱོར་བྱོད་ཀྱིས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་བཙུམ་ལྷན་འདས་ངས་
ཀྱང་དེ་ལྟར་དགོངས་སོ་ཞེས་བདེན་དཔང་མཛད། རིགས་ཀྱི་བྱུ་དང་བྱ་
མོའི་དོན་ཡང་སྤར་སྦྱབ་པའི་གནས་བཞི་པར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་
བྱའོ།

རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོར་གྱུར་ན། བསོད་
ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
མི་གསུང་ངོ་། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། གལ་ཏེ་བསོད་ནམས་དེ་དག་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་གྱུར་ན། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དེ་དག་
ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཞེས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་གསུང་དགོས་ན་ཡང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་ལྟར་
མི་གསུང་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པའི་དོན་ནོ།

སྐྱུ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ།

ལྷ་པ་སྐྱུ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ནི། གལ་ཏེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་
པོ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་དང་
དཔེ་བྱད་བཟང་པོའི་སྐྱུ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་རྣམས་བསོད་ནམས་ལྷ་ན་
མེད་པ་ལས་སྐྱེས་པར་འདོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་
མེད་པར་འགྱུར་རོ། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འགྱུར་
རོ་སྟམ་དུ་དོགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ལྷོ་དམན་དག་གི་དོགས་པ་དེ་དག་བསལ་
བའི་ཆེད་དུ་གཞུང་འདི་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། **རབ་འབྱོར་དེ་རི་**
སྟམ་དུ་སེམས། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱུ་དེ་དོན་དམ་པར་རམ་རང་བཞིན་གྱིས་
ཡོངས་སུ་བྱུང་བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བལྟའས། རབ་འབྱོར་གྱིས་
གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ལགས་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱུ་
ཡོངས་སུ་བྱུང་བས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་མི་བལྟའོ། དེ་ཅིའི་སྦྲད་དུ་
ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱུ་ཡོངས་སུ་བྱུང་བས་གཟུགས་
ཀྱི་སྐྱུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཞེས་བགྱི་བ་ནི་དེ་ཡོངས་སུ་བྱུང་བ་མ་
མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་སྦྲད་དུ་སྟེ། དེས་ན་

གཟུགས་ཀྱི་སྐྱོ་ཡོངས་སུ་བྱལ་བ་ཞེས་བགྱིདོ། ཞེས་གསུངས། རོན་ནི།
 རི་ལྟར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དོན་དམ་པར་ཕུང་པོ་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་
 པ་དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱོ་ཡང་དོན་དམ་པར་མ་སྐྱེས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་
 པས། རང་བཞིན་གྱིས་བྱལ་བའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱོ་ཡོངས་སུ་བྱལ་བས་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པར་བལྟ་བར་མི་བྱ་ལ། འོན་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་སྤང་ལ་
 རང་བཞིན་མེད་པའི་སྐྱོ་མས་སྐྱེལ་བ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་གཟུགས་
 ཀྱི་སྐྱོ་ཡོད་པ་ཉིད་དེ། དེ་བས་ན་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལས་བྱུང་བར་
 རུང་བ་ཉིད་དོ། འདིས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱོ་ལ་
 སོགས་པ་ནམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན། རི་བོང་གི་དུ་བཞིན་དུ་ནམ་
 པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཚུལ་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ།

གཟུགས་སྐྱོ་ལ་རི་ལྟར་གསུངས་པ་བཞིན་མཆན་དང་དཔེ་བྱང་
 ལ་ཡང་དེ་ལྟར་སྐྱུར་ནས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། **བཙེམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་**
བཀའ་སྤྱུལ་པ། རབ་འབྱོར་འདི་རི་སྐྱུམ་དུ་སེམས། མཆན་ཕྱན་སྐྱུམ་
 ཆོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བལྟའམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་
 པ། **བཙེམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་ཏེ།** མཆན་ཕྱན་སྐྱུམ་ཆོགས་པས་
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་མི་བལྟའོ། དེ་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པས་མཆན་ཕྱན་སྐྱུམ་ཆོགས་པར་གསུངས་པ་དེ་མཆན་
 ཕྱན་སྐྱུམ་ཆོགས་པ་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་

བའི་སྤྲད་དུ་སྟེ། དེས་ན་མཚན་སྤྱན་སྤྱུལ་ཆོགས་པ་ཞེས་བགྱིདོ། ཞེས་
གསུངས། ཆོག་དོན་འགྲེལ་ཚུལ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

འདི་སྐྱབ་པའི་གནས་གསུལ་པ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་ཐོབ་པར་འདུན་
པ་བཤད་པ་དང་ཤིན་ཏུ་འབྲ་ཡང་། དེ་དང་སྒྲོས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། སྤར་
ནི་མོས་པས་སྐྱོད་པའི་ས་ན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་ཐོབ་པར་འདུན་པའི་དུས་
དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཚོད་པ་དང་རིམ་གྱི་བྱ་བའི་དུས་ན་དེ་
ལྟར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་སྤང་བ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་སྤྲལ་པའི་
བསམ་པ་དག་པའི་ས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་སྤྱན་
སྤྱུལ་ཆོགས་པ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའ་
གཟུགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་གྲག་ཅེས་འཁོར་གང་དག་
གི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ངན་པ་དེ་བསམ་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པས། དགོས་
པ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ།

འཕྲོ་ས་དོན་མཆན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ ཅུང་ཟད་བཤད་པ།

འོ་ན་མཆན་དང་དཔེ་བྱད་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་རི་ལྟར་
ཡོད་ཅེ་ན། རང་རྒྱུད་ལྡན་ཀྱི་གང་ཟག་སྦྲེས་བྱ་ཆེན་པོར་མཆོན་པར་
བྱེད་པས་ན་མཆན་དང་། གང་ཟག་དེའི་ཡོན་ཏན་གཞན་ངོར་དཔོག་པར་
བྱེད་པས་ན་དཔེ་བྱད་ཅེས་བརྗོད་དོ། འདི་གཉིས་ལ་རྒྱུའི་བྱད་པར་ཡོད་
དེ། རིན་ཆེན་སྒྲུབ་བཤུངས། བསོད་ནམས་བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་ལས།
རི་ལྟར་སངས་རྒྱས་མཆན་འབྱུང་བ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལུང་ཆེན་ལས།
རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་གསོན། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱན་ལས་བྱུང་
དང་། སློབ་དང་མི་སློབ་ལས་བྱུང་བ། འཛིག་ཏེན་མ་ལུས་ཀྱན་བསོད་
ནམས། འཛིག་ཏེན་བཞིན་དུ་དཔག་མེད་གང་། དེ་བཅུར་བསྐྱེས་པར་
གྱུར་པ་ཡིས། བ་སྦྱུའི་བྱ་ག་གཅིག་འབྱུབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་བ་སྦྱུའི་བྱ་
ག་ནི། ཐམས་ཅད་དེ་དང་འབྲས་བུ་འབྱུང་། བ་སྦྱུའི་བྱ་ག་ཐམས་ཅད་
ནི། སྦྱེད་པར་བྱེད་པའི་བསོད་ནམས་གང་། དེ་དག་བརྒྱར་ནི་བསྐྱར་
བ་ཡིས། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་གཅིག་དུ་བཞེད། བསོད་ནམས་དེ་སྟོད་དེ་

འཕྲོས་དོན་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱི་ནུས་གཞག་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།

སྟེད་ཀྱིས། རྒྱལ་པོ་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་ནི། གཅིག་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་དེ་ལྟ་
བུར། བརྒྱད་ཅུའི་བར་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་
ཅུ་དག། འགྲུབ་པའི་བསོད་ནམས་ཆོག་པ་གང་ཡིན། དེ་དག་བརྒྱར་ནི་
བསྐྱར་བ་ཡིས། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་གཅིག་གོ། མཚན་ནི་སྐུ་
ཅུ་འགྲུབ་པའི་རྒྱ། བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་གང་ཡིན་པ། དེ་དག་སྟོང་
དུ་བསྐྱར་བ་ཡིས། ཟླ་བ་ཉ་འབྲེ་མཛོད་སྟོལ། མཛོད་སྟོལ་ནི་བསོད་
ནམས་དག། སྟོང་སྒྲག་བརྒྱར་ནི་བསྐྱེས་པ་ཡིས། སྐྱི་གཙུག་བཟླ་
ནི་མི་སྣང་བ། སྐྱོབ་པའི་གཙུག་ཏྱར་སྟེད་པར་བྱེད། གཙུག་ཏྱར་བསོད་
ནམས་བྱེ་བ་ནི། འབྲུམ་སྒྲག་བརྒྱར་ནི་བསྐྱར་བ་ཡིས། སྟོབས་བཙུ་
མངའ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དུང་། གཅིག་འབྱུང་བར་ནི་ཤེས་པར་བྱ།⁸³ ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་བཟང་ལ་དབྱེ་ན་སྐུ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་ཡོད་
དེ། ཁྱི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས། རབ་འབྱོར་དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་
སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་སྐུ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་གང་ཞེ་ན། ༡ ཕྱག་དང་
ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་ལྡན་པ་དང་། ༢ ཞབས་ཤིན་ཏུ་
གནས་པ་དང་། ༣ ཕྱག་དང་ཞབས་ཏུ་བས་འབྲེལ་པ་དང་། ༤ ཕྱག་དང་
ཞབས་འངས་ཞིང་གཞོན་ཤིང་ཆགས་པ་དང་། ༥ བདུན་མཐོ་བ་དང་། ༦

83 ཟླ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སྐྱེས་རབས། གེ་ཤ། བོད། ༡༧༩ མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་གསུང་། རྒྱལ་པོ་ལ་
གཏམ་བྱ་བ་རིན་པོ་ཆའི་ཐེང་བ། ཤོག ༡༡༤ རྒྱལ།

སོར་མོ་རིང་བ་དང་། ༥ ཉིང་བ་ཡངས་བ་དང་། ༦ སྐྱ་ཆེ་ཞིང་བ་དང་།
 ༧ ཞབས་ལ་འབར་འབྱར་མེད་བ་དང་། ༨ སྐྱའི་སྐྱ་བྱེན་དུ་ཕྱོགས་བ་
 དང་། ༩ བྱིན་བ་རི་དགས་ཨེ་ནེ་ཡའི་ལྟ་བུ་དང་། ༡༠ ཕྱག་སྒྲོམ་ཞིང་
 རིང་བ་དང་། ༡༡ འདོམས་ཀྱི་སྐྱ་བ་སྐྱབས་སུ་རུབ་བ་དང་། ༡༢ མདོག་
 གསེར་འབྲ་བ་དང་། ༡༣ བགས་བ་སྐབ་བ་དང་། ༡༤ སྐྱ་རེ་རེ་ནས་སྐྱེ་
 ཞིང་གཡས་སུ་འབྱེལ་བ་དང་། ༡༥ ཞལ་ལ་མཛོད་སྐྱའི་མཆན་མངའ་བ་
 དང་། ༡༦ རོ་སྟོད་སེང་གེ་འབྲ་བ་དང་། ༡༧ དབྱང་མགོ་ལེགས་པར་བྱུབ་
 བ་དང་། ༡༨ ཐལ་གོང་རྒྱས་བ་དང་། ༡༩ རོ་བོ་བ་མཁུན་བ་དང་། ༢༠
 འིང་ཅུ་བོ་རྩ་ལྟར་ཆུ་ཞིང་གཡུ་བ་དང་། ༢༡ དབྱ་གཙུག་ཉིང་དང་ལྗན་
 བ་དང་། ༢༢ ལྗགས་རིང་ཞིང་སྐབ་བ་དང་། ༢༣ ཆངས་པའི་དབྱངས་
 དང་། ༢༤ འགྲམ་བ་སེང་གེའི་ལྟ་བུ་དང་། ༢༥ ཆོམས་འིན་ཏུ་དཀར་བ་
 དང་། ༢༦ ཆོམས་མཉམ་བ་དང་། ༢༧ ཆོམས་ཐགས་བཟང་བ་དང་། ༢༨
 ཆོམས་བཞི་བཅུ་མངའ་བ་དང་། ༢༩ སྐྱ་མཐོན་ཉིང་དང་། ༣༠ བའི་རྩི་
 མ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།།⁸⁴ ཞེས་གསུངས།

ཡང་གཞུང་འདི་ཡི་འཕྲོ་ཉིད་ལས་མཆན་བཟང་དེ་དག་ལ་
 མཆན་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཆན་རྣམས་རིམ་བཞིན་གསལ་
 བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། ༡དེ་ལ་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པའི་ཕྱག་དང་།

84 ལྷེ་དགེ་འཇལ་འགྲུལ་ འེར་བྱིན། ག་ལ། རོད། ༣༡ འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཁྱི་
 བརྒྱད་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་སོའི་མདོ། འོག་ ༥༥ མདུན།

འཕྲོས་དོན་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།

ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་དག་ལ་འཁོར་ལོ་ཅིབས་སྟོང་དང་ལྡན་པ་སྤྱུང་ཅན་
ལྟེ་བ་དང་བཅས་པ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ། འདི་ལྟ་
སྟེ་དཔེར་ན་བྱས་པ་འཇམ། བ་སོ་ལ་གཟུགས་སུ་བཞོས་པ་ལྟ་བུ་དག་
མངའ་བས་ན་ཕྱག་དང་ཞབས་འཁོར་ལོ་འི་མཚན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ།
༡ ཞབས་ཀྱི་མཐིལ་གཉིས་མཉམ་པར་ས་ལ་འཛོག་ཅིང་ཞབས་ལྷུ་
བ་མེད་པས་ན་ཞབས་ཤིན་ཏུ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ༢ ངང་བའི་རྒྱལ་
པོ་ལྟར་ཕྱག་དང་ཞབས་ཀྱི་སོར་མོ་བྱ་བས་འབྲེལ་བས་ན་ཕྱག་དང་
ཞབས་བྱ་བས་འབྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། ༣ ཤིང་བལ་ཀྱི་འདའ་བ་ལྟར་ཕྱག་
དང་ཞབས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤུལ་ཆགས་ལ་སྟེ་བས་ན་ཕྱག་དང་ཞབས་
གཞོན་ཤུལ་ཆགས་པ་ཡིན་ནོ། ༤ ཕྱག་དང་ཞབས་ཀྱི་སོལ་གཉིས་དང་
དབྱུང་མགོ་གཉིས་⁸⁵དང་ལྟག་པའི་ཕྱོགས་མཐོ་བས་ན་བདུན་མཐོ་བ་
ཡིན་ནོ།⁸⁶ ༥ ཕྱག་དང་ཞབས་ཀྱི་སོར་མོ་རིང་བས་ན་སོར་མོ་རིང་
བ་ཡིན་ནོ། ༦ ཞབས་ཀྱི་རྟིང་བ་ཆེ་བས་ན་རྟིང་བ་ཡངས་པ་ཡིན་ནོ།
༧ ལྷ་བདུན་བྱ་འཕགས་པར་མཐོ་ཞིང་སྐྱུ་མི་ཡོ་བས་ན་སྐྱུ་ཆེ་ཞིང་བྱང་
བ་ཡིན་ནོ། ༨ བྱས་མོའི་ལྟ་དང་། ལོང་བྱ་ཤིན་ཏུ་མི་མངོན་པས་ན་
ཞབས་འབར་འབྱར་མེད་པ་ཡིན་ནོ། ༩ སྤྱ་གཡས་ཕྱོགས་སུ་ལྷུ་

85 ཕྱག་གི་ཕྱི་ངོས་དང་ཞབས་ཀྱི་ནོག་ངོས་ཀྱི་མིང་།

86 ལེགས་བཤད་གསེར་ཐེང་སྤྱད་ཆ། ཤོག ༣༥༩ བདུན་མཐོ་བ་ནི་ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་རྒྱབ་བཞི་དང་ཐག་
གོང་གཉིས་དང་ལྟག་པ་རྣམས་ཤས་ཁེངས་པ་ལ་དགོངས་རྒྱན་ལས་སོ།

པོར་འབྲིལ་ཞིང་བྱེན་དུ་སྟོགས་པས་ན་སྐྱའི་སྤྱ་བྱེན་དུ་སྟོགས་པ་ཡིན་
ནོ། ༡༡ བྱེན་པ་རི་དྲགས་ཨེ་ནེ་ཡའི་བྱེན་པ་དང་། མདའ་རྒྱའི་སྣང་
པོ་ལྟར་བྱེན་གྱིས་རྒྱུམ་པས་ན་བྱེན་པ་རི་དྲགས་ཨེ་ནེ་ཡའི་ལྟ་བུ་ཡིན་
ནོ། ༡༢ དུག་སྟོམ་ཞིང་རིང་བའི་བྱིར་མ་བརྟུང་ཡང་དུག་གིས་ཤུས་
མོ་སྟེབས་པས་ན་དུག་སྟོམ་ཞིང་རིང་བ་ཡིན་ནོ། ༡༣ སྒང་པོ་ཆེ་དང་
རྟ་ཅང་ཤེས་ལྟར་གསང་བའི་མཆན་ཤིན་ཏུ་མངོས་པར་སྤྱབས་སུ་རུབ་
པས་ན་མདོམས་ཀྱི་སྤྱ་བ་སྤྱབས་སུ་རུབ་པ་ཡིན་ནོ། ༡༤ གསེར་
ཤིན་ཏུ་སྤྱངས་པའི་མདོག་འདྲ་བས་ན་མདོག་གསེར་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ།
༡༥ བགས་པ་གསེར་དང་དངུལ་ཤིན་ཏུ་སྤྱངས་པ་ལྟར་འཇམ་ཞིང་སྐྱ་
ལ་རྒྱལ་གྱིས་མི་གོས་པས་ན་བགས་པ་སྤབ་པ་ཡིན་ནོ། ༡༦ སྤྱ་ཤིན་
ཏུ་འབྲེས་ཤིང་⁸⁷གཅིག་ཏུ་གཉིས་མ་ཡིན་པས་ན་སྤྱ་རེ་རེ་ནས་སྤྱེ་ཞིང་
གཡས་སུ་འབྲིལ་བ་ཡིན་ནོ། ༡༧ མེ་ཉོག་ཀྱན་ད་དང་། རྩ་བ་དང་། བའི་
འོ་མ་དང་། བ་མོའི་མདོག་ལྟར་དཀར་ཞིང་། ཉི་མ་དང་རྩ་བ་བརྒྱ་བས་
ཡང་ཤིན་ཏུ་འཕགས་པར་འོད་གསལ་བའི་མཛོད་སྤྱས་སྟེན་མཆམས་
ལེགས་པར་བརྒྱན་པས་ན་ཞལ་ལ་མཛོད་སྤྱའི་མཆན་མངའ་བ་ཡིན་ནོ།
༡༨ སྐྱའི་སྟོད་འཕེལ་ཁ་ཆེ་བས་ན་རོ་སྟོད་སེང་གའི་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། ༡༩
མགྲར་རྒྱུམ་ཞིང་ཤུ་ལེར་འདུག་པས་ན་དཔུང་མགོ་ལེགས་པར་གྲབ་པ་

87 འབྲེས་ཞེས་པ་ནི་མ་འབྲེས་པར་མཆམས་སོ་སོར་བྱེད་པ་ལ་བྱའོ།

ཡིན་ནོ། ༡༠ གསེར་གྱི་སྒྲེགས་མ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་བྱིས་པ་ལྟ་བུས་
མཐོང་ཀ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པས་ན་ཐལ་གོང་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ།⁸⁸ ༡༡ ལྷགས་
རྒྱང་དང་། མཁྲིས་པ་དང་། བད་ཀན་གྱིས་ཉམས་པ་མི་མངའ་ཞིང་། རོ་
ཐམས་ཅད་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པ་དང་། འཐུན་པར་རྣམ་པར་ཤེས་
པས་ན་རོ་བོ་བ་⁸⁹མཁྲེན་པ་ཡིན་ནོ། ༡༢ སྤྱིའི་ཁྱུན་དང་།⁹⁰ འདོམ་གྱི་
ཚད་དུ་མཉམ་པས་ན་ཤིང་ཐུ་གྲོ་རྩ་ལྟར་ཆུ་ཞེང་གའ་པ་ཡིན་ནོ། ༡༣
དབྱའི་གཙུག་ཏྲར་རྒྱུ་ཞིང་ལྷམ་ལ་གཡས་སུ་འབྲེལ་བ་དང་ལྷན་ཞིང་
དབྱ་ལེགས་པར་གྲུབ་ཅིང་བལྟ་ན་སྤྱག་པས་ན་དབྱ་གཙུག་ཏྲར་དང་ལྷན་
པ་ཡིན་ནོ། ༡༤ ལྷན་ལ་དམར་པོའི་འདབ་མའི་མདོག་འབྲེལ་ཞིང་ཡངས་
པས་ན་ལྷགས་རིང་ཞིང་སྤྱབ་པ་ཡིན་ནོ། ༡༥ དབྱིག་གི་སྤྱིང་པོ་དང་།

88 ལེགས་བཤད་གསེར་ཐེང་། སྤྲད་ཆ། ཤོག ༣༦༠ ལས། ཐལ་གོང་རྒྱས་པ་ནི་དབྱང་མགོ་མན་ཚུན་
གྱི་བར་རྒྱས་པ་ལ་དགོངས་རྒྱན་དང་ཐལ་གོང་བྱང་ལ་དག་ལྷན་ལས་ཉ། མདོར་ན་གསེར་གྱི་གཏན་པ་
བྱིས་པ་ལྟར་བྱང་མི་མཉམ་པ་མེད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། སྒྲེགས་མ་ནི་པང་ལེབ་ལྟ་བུའི་ལེབ་མོའི་རིགས་
ལ་བྱ་ཞིང་། མཐོང་ཀ་ནི་ལུས་ཀྱི་བྱང་ཁོག་ལ་བྱའོ།

89 ལེགས་བཤད་གསེར་ཐེང་། སྤྲད་ཆ། ཤོག ༣༦༠ ལས། རོ་མི་ཞེས་པ་ལའང་རོ་མཚོག་གྲོ་བར་
མཁྲེན་པ་སྟེ་སྤང་བ་ནི་རྒྱང་མཁྲིས་བད་ཀན་གྱིས་ལྷགས་མ་ཉམས་པར་རོ་བོ་བ་སོ་སོར་སྤང་བ་དང་
མཐུན་པའི་རྣམ་ཤེས་སྟེ་བའོ། ཞེས་གསུངས།

90 ཁྱུན་ནི་འཕང་ངམ་སྤིད་ལ་བྱའོ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཐེང་། ༣༦༠ ལས། ཤིང་ཐུ་གྲོ་དྭར་ཆུ་ཞེང་
གའ་པ་ནི་འདོམ་གྱི་པན་ཚུན་གྱི་ཆེ་མོ་ནས་གཙལ་པ་དེ་ཅམ་པ་ཞབས་ནས་སྤྱི་བོའི་བར་ལའང་དེ་ཅམ་
པའོ། ཞེས་གསུངས།

བྱ་ཀ་ལ་མིང་ག་ལྟ་བུའི་གསུང་མངའ་བས་ན་ཆངས་པའི་དབྱངས་ཡིན་
ནོ། ༡༤ མེ་ལོང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟར་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་བྱུང་བའི་
ལྷུ་ལ་རྒྱས་ཤིང་བལྟ་ན་སྤྱག་ལ་མཐུང་བས་ན་འགྲམ་པ་མེད་གེ་ལྟ་བུ་
ཡིན་ནོ། ༡༥ མེ་རྟོག་ཀུན་ད་དང་། རྒྱ་བ་དང་། རྟུང་གི་བཅག་འཕྲོ་ལྟར་
ཤིན་ཏུ་དཀར་པའི་ཆེམས་མངའ་བས་ན་ཆེམས་ཤིན་ཏུ་དཀར་པ་ཡིན་
ནོ། ༡༦ ཆེམས་མཐོན་དམན་མེད་པས་ན་ཆེམས་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ།
༡༧ ཆེམས་མཆམས་མ་དོད་པས་ན་ཆེམས་ཐགས་བཟང་བ་ཡིན་ནོ།
༡༨ ཆེམས་སྒྲ་འོག་ལྷག་ཆད་མེད་ཅིང་མཉམ་པས་ན་ཆེམས་བཞི་བརྩ་
མངའ་བ་ཡིན་ནོ། ༡༩ དཀར་གནག་གི་ཕྱོགས་མ་འདྲེས་ཤིང་ཤིན་ཏུ་
ནམ་པར་དག་ལ། དམར་པོའི་རྒྱན་དང་མ་འབྲེལ་བས་ན་སྤྱན་མཐོན་
ཉིང་ཡིན་ནོ།⁹¹ ༢༠ སྤྱན་གྱི་རྩི་མ་སྒྲ་འོག་ལེགས་པར་གཞོལ་ཞིང་མ་
འདྲིངས་པས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱན་གྱི་རྩི་མ་ནི་བའི་རྩི་མ་ལྟ་
བུ་ཡིན་ནོ།⁹² ཞེས་གསུངས་སོ།

འོ་ན་མཆན་བཟང་དེ་དག་རྒྱ་རྩི་ལྟ་བུ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་སྟེ་མ་ཀྱེ།

91 མཐོན་ཉིང་ནི་མཐོན་མཐིང་དང་འདྲ། མདོག་སྒྲིན་པོ་འཕེན་གསལ་བྱེད།

92 ལེགས་བཤད་གསེར་ཐེང་། སྤྱད་ཆ། ཤོག་ ༣༤༡ ལས། རྩོ་བའི་སོགས་པས་ཆགས་པ་མེད་པ་
མོངས་མེད་ཀྱིས་བལྟས་པས་སྤྲོང་འོག་གི་རྩི་མ་ནམས་ལེགས་པར་གཞོལ་ཞིང་མ་འདྲེས་པར་གནས་
པས་རྩི་མ་བའི་རྩི་མ་ལྟ་བུ་ཉིད་དོ། བ་མཆོག་ནི་བ་དང་སྤྱང་སོ་ཡང་ན་ལྷ་མཆོག་ལ་བྱ་བར་དག་ལྟར་
དང་། བེུ་གཞོན་བྱེད་ལྟར་སྤྲོང་མཆོག་དང་དགོངས་རྒྱན་ལས་སོ།

དེ་འཆད་པ་ལ་གཞུང་འདིའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་སྒྲ་མ་རྣམས་ལ་བསྟུ་
བསྟུལ་དང་། ཆོས་ཉན་པ་དང་། མེ་ཏོག་སྒྲིང་བ་འབྲུལ་བ་དང་། གཙུག་
ལག་ཁང་དང་། མཆོད་རྟེན་ལ་སོགས་པའི་གན་དུ་འགྲོ་བ་དང་། གཡོག་
འཁོར་གྱི་སྦྱིན་པ་བྱས་པས་ན་ ༡ བྱག་དང་ཞབས་གྱི་མཐེལ་འཁོར་ལོའི་
མཚན་དང་ལྷན་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་ནི་གཡོག་འཁོར་གྱི་མང་བའི་སྒྲ་
ལྷས་ཡིན་ནོ། ཡི་དམ་ལ་བརྟེན་པས་ན་ ༢ ཞབས་གྱིན་ཏུ་གནས་པར་
གྱུར་ཏེ། དེ་ནི་མི་གཡོ་བའི་སྒྲ་ལྷས་ཡིན་ནོ། བསྟུ་བའི་དངོས་སོ་བཞི་
སོ་སྦྱིན་པ་དང་། སྙན་པར་སྦྱ་བ་དང་། རོན་སྦྱོད་པ་དང་། རོན་འབྲུག་པ་
དག་ཀྱན་ཏུ་བསྟེན་པས་ན་ ༣ བྱག་དང་ཞབས་བྲ་བས་འབྲེལ་བར་གྱུར་
ཏེ། དེ་ནི་སྦྱར་དུ་འདུ་བའི་སྒྲ་ལྷས་ཡིན་ནོ། བཟའ་བ་དང་། བརྟུང་བ་
དང་། བལྟག་པ་དང་། བཅའ་བ་བསོད་པ་དག་གི་སྦྱིན་པ་བྱས་པས་ན་
༤ བྱག་དང་ཞབས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤེས་ཤེས་པ་དང་། ༥ བདུན་མཐོ་
བར་གྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་བཟའ་བ་དང་། བརྟུང་བ་དང་། བལྟག་པ་དང་
བཅའ་བ་བསོད་པ་དག་འཛོལ་བའི་སྒྲ་ལྷས་ཡིན་ནོ། གསད་པ་ལས་ཐར་
བར་བྱས་པ་དང་། བཟའ་བ་དང་བརྟུང་བ་ལ་སོགས་པ་བྱིན་པས་སློག་
གི་རིམ་གྱོ་བྱས་པ་དང་། སློག་གཙོད་པ་སྤངས་པ་ཀྱན་ཏུ་བསྟེན་པས་
ན་ ༦ སོར་མོ་རིང་བ་དང་། ༧ རྟིང་པ་ཡངས་པ་དང་། ༨ སྦྱ་ཆེ་ཞིང་བྲང་
བར་གྱུར་ཏེ། དེ་དག་ནི་སྦྱ་ཆེ་རིང་བའི་སྒྲ་ལྷས་ཡིན་ནོ། དགེ་བའི་ཆོས་

ཡང་དག་པར་ལྷངས་པ་དང་། བཟུང་བ་རྣམས་མངོན་པར་སྤེལ་ཅིང་
ཡོངས་སུ་འགྲིབ་པར་མ་བྱས་པས་ ༩ ན་ཞབས་འབར་འབྱར་མེད་པ་
དང་། ༡༠ སྤྱིའི་སྤྱུ་བྱེན་དུ་སྟོགས་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་ཆོས་ཡོངས་
སུ་མི་ཉམས་པའི་སྤྱུ་ལྷས་ཡིན་ནོ།། བཅོའི་ལས་དང་། རིག་པའི་གནས་
རྣམས་གྲུས་པར་བྱས་ཤིང་བྱིན་པ་དང་། ལྷངས་པས་ན་ ༡༡ བྱིན་པ་
རི་དྲགས་ཨེ་ན་ཡའི་ལྷ་བྱར་གྱུར་ཏེ། དེ་ནི་སྤྱུར་དུ་འཛིན་པའི་སྤྱུ་ལྷས་
ཡིན་ནོ།། བདོག་ཅིང་ཡོད་པའི་ནོར་བུ་སྤྲངས་ན་མེད་ཅེས་མི་ཟེར་ཞིང་
བྱིན་པས་ན་ ༡༢ ལྷག་སྟོམ་ཞིང་རིང་བར་གྱུར་ཏེ། དེ་ནི་དབང་སྦྱིན་ཞིང་
འདུལ་བར་བྱེད་པའི་སྤྱུ་ལྷས་ཡིན་ནོ།། མཛའ་བཤེས་དང་། གཉེན་འདབ་
དང་། གཉེན་པ་མན་ཚུན་འབྲེལ་བ་དག་གི་དབྱེན་མ་བྱས་ཤིང་། བྱེ་བར་
གྱུར་པ་དག་བསྐྱམས་པ་དང་། ཆངས་པར་སྦྱོད་པ་ཡང་དག་པར་ལྷངས་
པ་དང་། གསང་བའི་ཆོག་བསྐྱངས་པས་ན་ ༡༣ མདོམས་ཀྱི་སྤྱུ་བ་
སྤྱབས་སུ་བྱུབ་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་ནི་སྤྱུ་མང་བའི་སྤྱུ་ལྷས་ཡིན་ནོ།། ལྷན་
དང་། གོས་དང་། བགོ་བ་རྣམས་དང་། ཁང་བཟངས་དང་། གཞལ་མེད་
ཁང་དང་། གནས་བཟང་པོ་དག་གི་སྦྱིན་པ་བྱས་པས་ན་ ༡༤ མདོག་
གསེར་འབྲུ་བ་དང་། ༡༥ བགས་པ་སྤབ་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་སྤྱུ་
དང་། གོས་དང་། བགོ་བ་རྣམས་དང་། ཁང་བཟངས་དང་། གཞལ་མེད་
ཁང་དང་། གནས་བཟང་པོ་དག་འཛོལ་པའི་སྤྱུ་ལྷས་ཡིན་ནོ།། འདུ་འཛི་

སྤངས་པ་དང་། མཁན་པོ་དང་། སློབ་དཔོན་དང་། ས་མ་དང་། སྤུ་རུ་ལ་
སོགས་པ་སྤྲོ་མ་རྣམས་ཇི་ལྟར་རིགས་པའི་གནས་སུ་བཞོད་ཅིང་རིམ་གྱོ་
བྱས་པ་དང་། སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་དང་། མགྲ་བར་བྱས་པས་ན་ ༡༦ སྤྱི་རེ་རེ་
ནས་སྦྱེ་ཞིང་གཡས་སུ་འབྲིལ་པ་དང་། ༡༧ ཞལ་ལ་མཛོད་སྤྱི་མཆོད་
མངའ་བར་གྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་ཆེ་མེད་པའི་སྤྱ་ལྟས་ཡིན་ནོ། ། སྤྱི་ཙེ་
མི་སྤྱི་ཞིང་གཞན་ལ་མི་སློད་པ་དང་། སྦྱན་པར་སྤྱོད་པ་དང་། ལེགས་པར་
སྤྱས་པ་ལ་རྗེས་སུ་འཐུན་པར་བྱེད་པ་དང་། སེང་གའི་སྤྱོད་དང་འཐུན་པར་
སྤྱོད་པས་ན་ ༡༨ རོ་སློད་སེང་གའི་འདྲ་བ་དང་། ༡༩ དབྱང་མགོ་ལེགས་
པར་གྲུབ་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་མི་ཆོམས་པའི་སྤྱ་ལྟས་ཡིན་ནོ། ། བད་
པ་རྣམས་ལ་རྩི་དང་། གཡོག་འཁོར་དང་། སྤྱན་དང་འཐུན་པའི་ཁ་ཟས་
བྱིན་ཞིང་རིམ་གྱོ་བྱས་པས་ན་ ༢༠ ཐལ་གོང་རྒྱས་པ་དང་། ༢༡ རོ་སློ་
བ་མཐུན་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་གཞོད་པ་མི་མངའ་བའི་སྤྱ་ལྟས་ཡིན་
ནོ། ། རྒྱན་དགའ་ར་བ་དང་། འདུན་ས་དང་། བསེལ་ཁང་དང་། ཁྱོན་པ་
དང་། བཞོད་དཀའ་བར་ཟམ་པ་གདགས་པ་དང་། ཁ་ཟས་དང་། མེ་རྟོག་
སྤོང་དང་། གུཅ་གཡག་ཁང་དང་། འདུག་གནས་ལ་སོགས་པ་བྱ་བ་ལ་
ཐོག་མར་འགྲོ་ཞིང་གཞན་དག་གྱང་སློབ་བསྐྱེད་པ་དང་། གཞན་དག་ལ་
ལྟག་པར་བྱིན་པས་ན་ ༢༢ ཡིང་བྱ་གྱོ་རྟ་ལྟར་ཆུ་ཞིང་གཡ་བ་དང་། ༢༣
དབྱ་གུཅ་གའོར་དང་ལྟན་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་མངའ་དབང་ཆེན་པོ་

བརྟེན་པའི་སྤྲུལ་ལོན་ནོ། ཡུན་རིང་པོ་ནས་འཇམ་ཞིང་སྟན་པ་དང་།
མཉམ་པའི་ཆོག་བཟོད་པས་ན་ ༡༥ ལྷགས་རིང་ཞིང་སྤྲུལ་པ་དང་། ༡༥
ཆངས་པའི་དབྱངས་དང་ལྷན་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་གསུང་གི་ལམ་
ཡན་ལག་ལྷ་དང་ལྷན་པའི་དབྱངས་བརྟེན་པའི་སྤྲུལ་ལོན་ནོ། གསུང་
གི་ལམ་ཡན་ལག་ལྷ་དང་ལྷན་པའི་དབྱངས་ནི་ཀུན་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་
རྣམ་པར་རིག་པར་བྱ་བ་དང་། མཉམ་པར་འོས་ཤིང་མི་འཕྱུར་བ་མེད་པ་
དང་། ཟབ་ཅིང་དབྱངས་རྗེས་སུ་འབྱུང་བ་དང་། མི་ཚུགས་ཤིང་རྣམ་སྟན་
པ་དང་། མ་འཁྲུགས་ཤིང་གསལ་བའོ། ཡུན་རིང་པོ་ནས་ཆོག་གྲུལ་པ་
སྤངས་ཤིང་དུས་སུ་སྤྲུལ་པས་ ༡༦ ན་འགྲམ་པ་མེད་གཏེ་ལྷ་བྱུར་གྱུར་ཏེ།
དེ་ནི་ཆོག་བཟོད་པའི་སྤྲུལ་ལོན་ནོ། རིམ་གྱོ་བྱེད་པ་དང་། བརྟེན་པ་
མེད་པ་དང་། འཆོ་བ་ཡོངས་སུ་དག་པས་ ༡༧ ཆོམས་ཤིན་ཏུ་དཀར་
བ་དང་། ༡༨ ཆོམས་མཉམ་པར་གྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་འཁོར་སྤྲུལ་
བསགས་པའི་སྤྲུལ་ལོན་ནོ། ཡུན་རིང་པོ་ནས་བདེན་ཞིང་བྲམ་མེད་
པར་སྦྱད་པས་ན། ༡༩ ཆོམས་ཐགས་བཟང་བ་དང་། ༢༠ ཆོམས་བཞི་
བཟུ་མངའ་བར་གྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་འཁོར་མི་བྱེད་པའི་སྤྲུལ་ལོན་
ནོ། ལྷ་དང་པ་དང་སྦྱོད་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་ཆགས་པ་དང་། སྤང་བ་མེད་
ཅིང་སྦྱངས་པ་མེད་པའི་མིག་གིས་ངེས་པར་རྟོགས་པས་ན་ ༢༡ ལྷན་
མཐོན་ཏིང་དང་། ༢༢ བའི་རྩི་མ་ལྷ་བྱུར་གྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་ཀུན་ནས་

འཕྲོས་དོན་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་གི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་བཤད་པ།

མཛེས་པའི་སྤྲུལ་ཡིན་ནོ།། རབ་འབྱོར་དེ་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྦྱེས་བྱ་ཆེན་པོའི་མཚན་སྲུང་ཅུ་ཙ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་
རང་བཞིན་གྱི་འོད་གིས་སྦྲང་གསུམ་གྱི་སྦྲང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་དང་། བཞེད་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གངས་མེད་པ་དག་ཀྱང་
སྦྲང་བས་བྲབ་པར་མཛད་དོ།། ཞེས་གསུངས་སོ།།

དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད་དེ། གོང་གི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། རབ་འབྱོར་
དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་གང་ཞེ་ན་འདི་
ལྟ་སྟེ། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་
ཐམས་ཅད་ལ་མ་ཆགས་པའི་སྤྱགས་མངའ་བས་ན་ ༡ སེན་མོ་ཟངས་གྱི་
མདོག་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་གཉིན་
འདབ་⁹³ལ་བྱམས་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་པན་པ་དང་། བདེ་བར་
དགོངས་པའི་སྤྱགས་མངའ་བས་ན་ ༢ སེན་མོ་མདོག་སྤྱུམ་པ་ཡིན་ནོ།།
སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་རིགས་མཐོ་བའི་རྒྱད་དུ་སྦྱེས་
པས་ན་ ༣ སེན་མོ་མཐོ་བ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་
རྣམས་ནི་ཚུལ་ལ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་⁹⁴མེད་པས་ན་ ༤ སོར་མོ་རྣམས་ལྷུང་
པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་དགེ་བའི་ཙ་བ་རྒྱ་

93 གཉིན་འདབ་ནི་ཉེ་འབྲེལ་ལམ་མཛད་བཤེས་ལ་བྱའོ།

94 ཁན་མ་ཐོ་བ་ནི་ཉེས་སྦྱང་གི་མིང་རོ།

ཆེན་པོར་བསགས་པས་ན་ ༥ སོར་མོ་རྣམས་རྒྱས་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་
རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དག་རིམ་གྱིས་ཡང་
དག་པར་བསྐྱབས་པས་ན་ ༦ སོར་མོ་རྣམས་བྱིན་གྱིས་སྤོང་བ་ཡིན་ནོ།།
སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་སྦྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་གྱི་
ཐིན་ལས་གྱི་མཐའ་དང་། འཆོ་བ་དག་ཤིན་ཏུ་དབེན་པས་ན་ ༧ ཅ་མི་
མངོན་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ཉོན་མོངས་
པའི་མདུད་པ་འགྲོལ་བར་མཛད་པས་ན་ ༨ ཅ་མདུད་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ།།
སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཤིན་ཏུ་
དབེན་པས་ན་ ༩ ལོང་བུ་མི་མངོན་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་
འདས་རྣམས་ནི་མི་མཉམ་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འགྲོལ་བར་མཛད་པས་ན་
༡༠ ཞབས་མི་མཉམ་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ།།

སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་མིའི་སེང་གེ་ཡིན་པས་
ན་ ༡༡ སེང་གེའི་སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་
ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་མིའི་སྤང་པོ་ཆེ་ཡིན་པས་ན་ ༡༢ སྤང་པོ་ཆེའི་
སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་
ནི་དང་པའི་རྒྱལ་པོ་ལྷར་ནམ་མཁའ་ལ་བཞུད་པས་ན་ ༡༣ དད་པའི་
སྟབས་སུ་གཤེགས་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་
ནི་སྦྱིས་བྱའི་བྱ་མཆོག་ཡིན་པས་ན་ ༡༤ བྱ་མཆོག་གི་སྟབས་སུ་

གཤེགས་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་འཕུན་
 བའི་ལམ་མངའ་བས་ན་ ༡༥ གཡས་ཕྱོགས་སུ་ཕྱོག་ཅིང་གཤེགས་
 པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ལྷ་ན་མངའ་བས་
 ན་ ༡༦ མངའ་བར་གཤེགས་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་
 འདས་རྣམས་ནི་རྟག་ཏུ་སྤྱགས་ཡོན་པོ་མི་མངའ་བས་ན་ ༡༧ མ་ཡོ་བར་
 གཤེགས་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ཚུ་ལ་
 རྣམ་པར་དག་པའི་ཡོན་ཏན་སྟོན་པས་ན་ ༡༨ སྐྱ་ཁྲི་ལ་བག་ཆགས་པ་
 ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་སྤྲིག་པའི་ཆོས་རྣམས་
 ཞིན་ཏུ་སྦྱངས་པས་ན་ ༡༩ སྐྱ་བྱི་དོར་བྱས་པ་ལྷ་བྱ་ཡིན་ནོ།། སངས་
 རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ཆོས་རིམ་གྱིས་སྟོན་པས་ན་ ༢༠ སྐྱ་
 རིམ་པར་འཆོས་པ་ཡིན་ནོ།།

སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་སྐྱ་དང་གསུང་དང་
 སྤྱགས་ཞིན་ཏུ་གཅིང་བས་ན་ ༢༡ སྐྱ་གཅིང་བ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་
 བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱགས་འཇམ་པ་དང་ལྷན་
 པས་ན་ ༢༢ སྐྱ་འཇམ་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་
 ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱགས་རྣམ་པར་དག་པས་ན་ ༢༣ སྐྱ་རྣམ་པར་
 དག་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ཆོས་འདུལ་
 བ་ཞིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ན་ ༢༤ མཆན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་

ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ཡངས་ཤིང་མངོས་
པའི་ཡོན་ཏྲག་གསུང་བས་ན་ ༡༥ སྐུ་ཁོ་ལག་ཡངས་ཤིང་བཟང་བ་ཡིན་
ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལ་སྤྱགས་མཉམ་བས་ན་ ༡༦ གོམ་བ་སྟོམས་བ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་
བཙུངས་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་འཇམ་པའི་ཆོས་སྟོན་བས་ན་ ༡༧
སྐུ་ཤིན་ཏུ་གཞོན་མདོག་ཅན་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྷན་འདས་
རྣམས་ནི་ཉག་ཏུ་ཁྱུ་བ་མེད་པའི་སྤྱགས་མངའ་བས་ན་ ༡༨ སྐུ་ཁྱུ་བ་
མེད་བ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་མི་དགེ་བའི་
ཅ་བ་རྣམས་བྱང་བས་ན་ ༡༩ སྐུ་རྒྱས་བ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུངས་
ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ཡང་འབྱུང་བའི་སྤྱིད་པར་མཆམས་སྦྱོར་བ་ཟད་
བས་ན་ ༢༠ སྐུ་ཤིན་ཏུ་གྲིམས་བ་ཡིན་ནོ།།⁹⁵

སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་རྣམས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་སྟོན་བས་
ན་ ༢༡ ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་འབྲེས་བ་ཡིན་ནོ།།
སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་གཟིགས་བ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་
དག་བས་ན་ ༢༢ གཟིགས་བ་རབ་རིབ་མེད་ཅིང་རྣམ་པར་དག་བ་ཡིན་
ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ཚུལ་དང་ལྷན་པའི་སྟོབ་

95 ལེགས་བཤད་གསེར་ཐེང་། སྤང་ཆ། ༤༣༡ ལས། ཤེས་སྟོན་བས་གྲིམས་བ་དང་། ཞེས་གསུངས།

མ་མངའ་བས་ན་ ༣༣ དཀྱ་ལྷུ་བ་ཡིན་ནོ།⁹⁶ སངས་རྒྱས་བཙུང་མ་
ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་འཁོར་བའི་སྦྱོན་རྣམས་རབ་ཏུ་སྦྱངས་པས་ན་ ༣༤
དཀྱ་སྐབས་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནོ། སངས་རྒྱས་བཙུང་མ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་
ང་རྒྱལ་གྱི་ཅེ་མོ་བཙུང་མ་པས་ན་ ༣༥ དཀྱ་མ་རྟོངས་པ་ཡིན་ནོ། སངས་
རྒྱས་བཙུང་མ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ཆོས་ཟད་པར་བྱེད་པ་རྣམ་པར་སྒྲིག་
པས་ན་ ༣༦ བྱལ་བྱང་དེ་བ་ཡིན་ནོ། སངས་རྒྱས་བཙུང་མ་ལྷན་འདས་
རྣམས་ནི་ཆོས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་མོ་རྣམས་སྤྲུགས་སུ་ཚུད་པས་ན་ ༣༧ ལྷེ་
བ་ཟབ་པ་ཡིན་ནོ། སངས་རྒྱས་བཙུང་མ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་འཕུན་པར་
འཛིན་པར་ཞུགས་པའི་སློབ་མ་མངའ་བས་ན་ ༣༨ ལྷེ་བ་གཡས་སྤྲུགས་
སུ་འབྲིལ་བ་ཡིན་ནོ། སངས་རྒྱས་བཙུང་མ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་སློབ་མ་
ཀུན་ནས་མཛེས་པའི་དགེ་འདུན་མངའ་བས་ན་ ༣༩ ཀུན་ནས་མཛེས་
པ་ཡིན་ནོ། སངས་རྒྱས་བཙུང་མ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་སྤྲུགས་ཤིན་ཏུ་
གཙང་བས་ན་ ༤༠ ཀུན་སྦྱོང་པ་གཙང་བ་ཡིན་ནོ།

སངས་རྒྱས་བཙུང་མ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ཆོས་འདུལ་བ་ནག་
པོ་སྦྱོན་པ་དང་བྲལ་བས་ན་ ༤༡ སྦྱུ་ལ་སྒྲེ་བ་དང་གནག་བག་མེད་པ་
ཡིན་ནོ། སངས་རྒྱས་བཙུང་མ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ཤིང་བལ་ལྟར་ཡང་
བའི་ལུས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཆོས་སྦྱོན་པས་ན་ ༤༢ བྱག་ཤིང་བལ་

96 དཀྱ་ཞེས་པ་ནི་དཀྱིའི་སྤྱི་ལུ་རྒྱུ་གྱིས་མཆོན་པའི་སྒྲིབ་པ་ལ་བྱའོ།

ལྷན་གྱིན་ཏུ་འཇམ་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱལ་བཙུང་ལྷན་འདས་ནམས་
 བེ་གཉེན་འདབ་དང་། སྤྱེ་བོ་པལ་པོ་ཆེ་ལ་སྟོམས་པར་བྱམས་པས་དགེ་
 སྦྱང་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་ན་ ༤༣ རྒྱག་གི་རི་མོ་མདངས་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།།
 སངས་རྒྱལ་བཙུང་ལྷན་འདས་ནམས་ཀྱི་གྱིན་ཏུ་ཟབ་ཅིང་བརྟན་པར་
 གནས་པས་ན་ ༤༤ རྒྱག་གི་རི་མོ་ཟབ་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱལ་བཙུང་
 ལྷན་འདས་ནམས་ཀྱི་བཟོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྟོན་པས་ན་ ༤༥ རྒྱག་
 གི་རི་མོ་རིང་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱལ་བཙུང་ལྷན་འདས་ནམས་ཀྱི་ཏ་
 ཅང་པལ་ཆེ་བ་མ་ཡིན་པའི་བསྐྱབ་པའི་གཞི་འཆའ་བ་ན་ ༤༦ ཞལ་ཏ་
 ཅང་ཡང་མི་རིང་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱལ་བཙུང་ལྷན་འདས་ནམས་ཀྱི་
 འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྟན་ལྷ་བྱུང་སྟོན་པས་ན་ ༤༧ ཞལ་
 ལ་གཟུགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་སྤང་བ་ཡིན་ནོ།།⁹⁷ སངས་རྒྱལ་བཙུང་
 ལྷན་འདས་ནམས་ཀྱི་འཇམ་པ་སྟོན་དུ་གཏོང་ཞིང་འདུལ་བས་ན་ ༤༨
 ལྷགས་མཉེན་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱལ་བཙུང་ལྷན་འདས་ནམས་ཀྱི་
 ཡོན་ཏན་ཆ་སྤྲ་བའི་ཆོགས་དང་ལྷན་པས་ན་ ༤༩ ལྷགས་སྤབ་པ་ཡིན་

97 རྗེ་དགེ་བསྟན་འགྲུལ་ ཤེར་ཕྱིན། 9་བ། བོད། 21 བརྗེ་ཏ་ཆེན་པོ་རྩ་གྲྭ་རྒྱུ་རྟེན་གསུང་། མཛོན་པར་
 རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་གྲགས་པའི་ཆ། ཤོག 346 མདུན། མཆུ་ནི་བེམ་པ་ལྷར་དམར་དང་། ཞེས་
 པ་ནི་འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྟན་ལྷར་རིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་བེམ་པ་ལྷར་དམར་པའི་མཆུ་ལོ། ཞེས་
 དང་། རྣམ་བཤད་སྟོང་པོའི་རྒྱན་ ༤90 ལས། ཞལ་ལ་གཟུགས་ཀྱིས་གཟུགས་བརྟན་སྤང་བ་མཆུ་བེམ་
 པ་ལྷར་དམར་པ་ཉིད་དང་ལྷན་ཏེ། རྗེ་དགེ་བསྟན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་གཟུགས་བརྟན་དང་འབྲ་བར་
 རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ཞེས་གསུངས།

ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་བྱིས་པའི་སྤྱེ་བོ་ཆགས་པ་
རྣམས་ལ་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་འདུལ་བར་མཛད་པས་ན་
༥༠ ལྷགས་དམར་བ་ཡིན་ནོ།།

སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་སྤང་པོ་ཆེའི་ངར་དང་།
འབྲུག་གི་སྤྱེ་ལྟ་བུས་བསྐྱེདས་པ་མི་མངའ་བས་ན་ ༥༡ སྤང་པོ་ཆེའི་ངར་
དང་།⁹⁸ འབྲུག་གི་སྤྱེ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་
འདས་རྣམས་ནི་སྤྲོན་ཁིང་མཉམ་ལ་འཇམ་པར་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་མངའ་
བས་ན་ ༥༢ གསུང་སྤྲོན་ཁིང་མཉམ་ལ་འཇམ་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་
བཙུངས་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་སྤྱིད་པའི་ཀྱན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ལས་ལོག་པས་ན་
༥༣ མཆེ་བ་རྒྱུམ་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་རྣམས་
ནི་སྤྱེ་བོ་རྣོན་པོ་འདུལ་བ་ལ་མཁས་པས་ན་ ༥༤ མཆེ་བ་རྣོན་པོ་ཡིན་ནོ།།
སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་ཆོས་འདུལ་བ་མཆོག་ཏུ་དཀར་
བས་ན་ ༥༥ མཆེ་བ་དཀར་བ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་
རྣམས་ནི་ཆ་མཉམ་པའི་ས་ལ་བཞུགས་པས་ན་ ༥༦ མཆེ་བ་མཉམ་པ་
ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་མཛོན་པར་རྟོགས་
པར་རིམ་གྱིས་སྦྱོན་པས་ན་ ༥༧ མཆེ་བ་བྱིན་གྱིས་སྤྲ་བ་ཡིན་ནོ།།
སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རི་མཛོན་པོ་ལ་

98 བསྐྱེདས་པ་ནི་འཛིགས་པའམ་བག་ཆ་བ་ལ་བྱའོ།

བཞུགས་པས་ན་ ༥༩ འདས་མཐོ་བ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་
འདས་རྣམས་ནི་འདུལ་བའི་སྤྱི་བོ་གཙང་མ་མངའ་བས་ན་ ༥༩ འདས་
གཙང་བ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་གཟིགས་པ་
རྣམས་པར་དག་པས་ན་ ༦༠ སྤྱན་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ནོ།།

སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཆོས་ཤིན་ཏུ་ཡངས་པ་དང་ལྷན་པས་ན་ ༦༡ སྤྱན་ཡངས་པ་ཡིན་ནོ།།
སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་ཆོགས་ཤིན་ཏུ་
བསགས་པས་ན་ ༦༢ རྗེ་མ་སྤྱད་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་
འདས་རྣམས་ནི་ལྷ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་དང་མའི་ན་ཆུང་མིག་དཀར་གནག་
འབྲེས་ཤིང་བད་མའི་འདབ་མ་རངས་པ་ལྷ་བྱ་དང་ལྷན་པའི་མཆོག་
རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་དགའ་བར་བྱས་ཤིང་བསྟོད་པས་ན་ ༦༣ སྤྱན་
དཀར་གནག་འབྲེས་ཤིང་བད་མའི་འདབ་མ་རངས་པ་ལྷ་བྱ་ཡིན་ནོ།།
སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་རྟག་ཏུ་ཡངས་པ་སྟོན་པས་
ན་ ༦༤ སྤྱན་ཆུགས་རིང་བ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་
རྣམས་ནི་འཇམ་པོས་འདུལ་བ་ལ་མཁས་པས་ན་ ༦༥ སྤྱན་མ་འཇམ་པ་
ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ཀུན་ནས་སྤྱོད་མཁེན་
པས་ན་ ༦༦ སྤྱན་མའི་སྤྱོད་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྷན་
འདས་རྣམས་ནི་དག་པའི་ཅ་བའི་སྤྱུང་གིས་སྤྱི་བོ་རྒྱུད་སྤྱུང་པ་རྣམས་

འདུལ་བར་མཛད་པས་ན་ ༤༧ སྤྲོལ་མ་སྤྲོལ་བ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་
བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ཆོས་མཚོག་ཏུ་ཡངས་པ་སྟོན་པས་ན་ ༤༨
སྤྲོལ་ཤལ་སྤྲུག་ཅིང་རིང་བ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་
རྣམས་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བས་ན་ ༤༩ སྤྲོལ་མཉམ་
བ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་སེམས་ཀྱི་རྒྱད་
མཉམ་པའི་སེམས་ཅན་འདུལ་བར་མཛད་པས་ན་ ༥༠ སྤྲོལ་བྱིད་བང་པོ་
མཉམས་པ་ཡིན་ནོ།།

སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ལྟ་བར་གྱུར་པ་ཐམས་
ཅད་རྣམ་པར་སྤངས་པས་ན་ ༥༡ དབྱལ་བ་ལེགས་པར་འབྲེས་པ་ཡིན་
ནོ།། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་དགེ་སྦྱོང་དང་། གྲམ་
ཟེ་དང་། པས་ཀྱི་གྲོལ་བ་རྣམས་རབ་ཏུ་བཅོམ་པས་ན་ ༥༢ དབྱལ་བ་
དབྲེས་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་སྟོན་
ལམ་དམ་པ་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ན་ ༥༣ དབྱུ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་
ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་ཡུལ་ལ་བྱུང་བ་ལྟར་
དགའ་བ་རྣམ་པར་བརྫོགས་པས་ན་ ༥༤ དབྱུ་སྤྱོད་བྱུང་བ་ལྟར་གཞག་པ་
ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་མཐོང་བ་དང་བསྟོམ་
པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་བག་ལ་ཉལ་རྣམས་སྤངས་པས་ན་ ༥༥ དབྱུ་སྤྱོད་
སྤྲུག་པ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་ནི་དགོངས་པ་

འཇམ་བས་བསྟན་པའི་སྟོང་པོ་སྤྲུགས་སུ་རྒྱུད་བས་ན་ ༥༦ དབུ་སྐྱ་
འཇམ་བ་ཡིན་ནོ།། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་ཉག་ཏུ་མ་
འབྲུགས་པའི་སྤྲུགས་མངའ་བས་ན་ ༥༧ དབུ་སྐྱ་མི་འཛིང་བ་ཡིན་ནོ།།
སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་ཉག་ཏུ་མི་བརྒྱུང་བའི་གསུང་
མངའ་བས་ན་ ༥༨ དབུ་སྐྱ་མི་བཞོར་བ་ཡིན་ནོ།།⁹⁹ སངས་རྒྱས་བཙུང་
ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་སྟོས་ཀྱི་མེ་ཉོག་གིས་སྐྱེ་
བོ་རྣམས་ལ་འཕུན་པར་སྐྱབ་བས་ན་ ༥༩ དབུ་སྐྱ་བྱི་ཞེས་བ་ཡིན་ནོ།།
སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྡན་འདས་རྣམས་ནི་ ༦༠ སྤྲུག་དང་ཞབས་ཀྱི་མཐེའ་
དཔལ་བེའུ་དང་། བཏུ་ཤིས་དང་། གཡུང་བྱང་འབྲིལ་བས་བརྒྱན་བ་སྟེ།
རབ་འབྱོར་དེ་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ལ་མངའ་བའི་དཔེ་བྱང་
བཟང་པོ་བརྒྱུད་ཅུ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་སོ།།

གསུང་ཕྱན་སྐྱམ་ཆོགས་པ།

དུག་པ་གསུང་ཕྱན་སྐྱམ་ཆོགས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་ཕྱན་སྐྱམ་ཆོགས་པ་བསྐྱབ་
པའི་བྱིར་རྒྱུ་ལྟར་འབད་པར་བྱ་སྐྱམ་དུ་སེམས་པ་དེའི་ཆེད་དུ་གསུངས་

99 མི་བརྒྱུང་པ་ནི་འཇམ་པོ་ལ་བྱ་ཞིང་། མི་བཞོར་བ་ནི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཐོང་། སྤྲད་ཆ། ཤོག
༣༩༥ ལས། དབུ་སྐྱ་མི་བཞོར་བ་ནི་བྱེད་དུ་མ་བཞེས་པའོ།། ཞེས་གསུངས།

བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་པ། རབ་འབྱོར་
འདི་ཇི་སྤྲུལ་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་བ་འདི་སྤྲུལ་དུ་ངས་ཆོས་
བསྟན་ཏོ་ཞེས་དགོངས་སོ་སྤྲུལ་ན། རབ་འབྱོར་དེ་ལྟར་མི་བཟླ་སྟེ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་བས་གང་བསྟན་པའི་ཆོས་དེ་གང་ཡང་མེད་དོ། ། ཞེས་
གསུངས། དོན་ནི། བཤད་བྱ་དང་། འཆད་བ་པོ། བཤད་བ་སྟེ་འཁོར་
གསུམ་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་བ་གང་ཡང་མི་དམིགས་པས། དེ་བཞིན་
གཤེགས་བས་བསྟན་པའི་ཆོས་གང་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་བ་མེད་དོ། །
ཞེས་གདམས་སོ། །

དེ་ནས་ཡང་། རབ་འབྱོར་སུ་ཞིག་འདི་སྐད་དུ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་བས་ཆོས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་ན། རབ་འབྱོར་དེ་ནི་མེད་བ་
དང་ལོག་པར་ཟིན་པས་ང་ལ་སྐྱར་བར་འགྱུར་རོ། ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
རབ་འབྱོར་ཆོས་བསྟན་བ་ཞེས་བྱ་བ་དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་ཆོས་
བསྟན་བ་ཆོས་བསྟན་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་
གསུངས། དོན་ནི། བཤད་བྱའི་ཆོས་དང་། འཆད་བ་པོ་གང་ཟག་དང་།
བཤད་པའི་བྱ་བ་ལུས་ངག་སོགས་ཀྱི་རྩོལ་བ་སྟེ། འཁོར་གསུམ་པོ་མིང་
དང་རྟོག་པས་པར་བཏགས་ཅམ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུར་གནས་ཀྱི།
དོན་དམ་དུ་གྲུབ་བ་གང་ཡང་མི་དམིགས་པས། དེ་བཞིན་གཤེགས་བས་
དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་བ་

ལ་སྐྱར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བར་གསུངས།

འདིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུའི་གསུང་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དུ་འབད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཀྱིས། གསུང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྣམས་བྲག་ཆ་ལ་
སོགས་པ་ལྟར། སྤང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་བདེན་སྟོང་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུར་
ཤེས་པས་འདུག་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཇི་ལྟར་གནས་
པར་བྱ་བ་དེ་བསྟན་ཏོ།

འཕྲོས་དོན་གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་བཤད་པ།

འོན་གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་དེ་གང་ཞེ་ན། ཡོད་
དེ། མདོ་དཀོན་མཆོག་བརྟེན་པ་ལས། ཞི་བའི་སྒོ་གྲོས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་གསུང་ནི་རྣམ་པ་དྲུག་བརྩ་ཅ་བཞི་དང་ལྷན་པར་འབྱུང་
སྟེ། རྣམ་པ་དྲུག་བརྩ་ཅ་བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་ ༡ མཉེན་པའི་གསུང་
འབྱུང་བ་དང་། ༢ འཇམ་པ་དང་། ༣ ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། ༤ ཡིད་དུ་
འཐད་པ་དང་། ༥ དག་པ་དང་། ༦ སྤེམ་མེད་པ་དང་། ༧ འོད་གསལ་
བ་དང་། ༨ སྟན་ཅིང་འཛེབས་པ་དང་། ༩ མཉན་པར་འོས་པ་དང་། ༡༠
མི་ཚུགས་པ་དང་། ༡༡ སྟན་པ་དང་། ༡༢ དུལ་བ་དང་། ༡༣ མི་རྩུབ་

བ་དང་། ༡༩ མི་བརྒྱུད་བ་དང་། ༡༥ རབ་ཏུ་དུལ་བ་དང་། ༡༦ རྩ་
 ལྷན་བ་དང་། ༡༧ ལུས་སིམ་པར་བྱེད་བ་དང་། ༡༨ སེམས་ཆིམ་པར་
 བྱེད་བ་དང་། ༡༩ ལྷིང་དགའ་བར་བྱེད་བ་དང་། ༢༠ དགའ་བདེ་སྦྱིད་
 བ་དང་། ༢༡ ཡོངས་སུ་གདུང་བ་མེད་བ་དང་། ༢༢ ཀུན་དུ་ཤེས་པར་
 བྱ་བ་དང་། ༢༣ རྣམ་པར་རིག་པར་བྱ་བ་དང་། ༢༤ རྣམ་པར་གསལ་བ་
 དང་། ༢༥ དགའ་བར་བྱེད་བ་དང་། ༢༦ མངོན་པར་དགའ་བར་བྱེད་བ་
 དང་། ༢༧ ཀུན་ཤེས་པར་བྱེད་བ་དང་། ༢༨ རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་བ་
 དང་། ༢༩ རིག་པ་དང་། ༣༠ འབྲེལ་བ་དང་། ༣༡ རྣོས་པའི་སྦྱོན་མེད་
 བ་དང་། ༣༢ སེང་གའི་སྦྱའི་ཤུགས་ཅན་དང་། ༣༣ སྤང་པོ་ཆེའི་སྦྱ་སྤྲང་
 དང་། ༣༤ འབྲུག་གི་སྦྱ་དབྱངས་དང་། ༣༥ ལྷའི་དབང་པོའི་སྦྱ་དང་།
 ༣༦ སྤྱི་ཐའི་སྦྱ་དབྱངས་དང་། ༣༧ བྱ་ཀ་ལ་བིང་ཀའི་སྦྱ་དབྱངས་དང་།
 ༣༨ ཆངས་པའི་སྦྱ་དབྱངས་བསྒྲགས་བ་དང་། ༣༩ ཤང་ཤང་ཏེ་ཏུ་ཡི་
 སྦྱ་དབྱངས་སུ་གྲག་བ་དང་། ༤༠ ལྷའི་དབང་པོའི་དབྱངས་ལྟར་སྟན་བ་
 དང་། ༤༡ རྩའི་སྦྱ་དང་། ༤༢ མ་ཁེངས་བ་དང་། ༤༣ མི་དམའ་བ་དང་།
 ༤༤ སྦྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩེས་སུ་ཞུགས་བ་དང་། ༤༥ ཆོག་ཟུར་ཆག་པ་
 མེད་བ་དང་། ༤༦ མ་ཆང་བ་མེད་བ་དང་། ༤༧ མ་ཞུམ་བ་དང་། ༤༨
 མི་ཞན་བ་དང་། ༤༩ རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་། ༥༠ རྩབ་བ་དང་། ༥༡
 རྩབ་བ་དང་། ༥༢ རྩན་ཆགས་བ་དང་། ༥༣ འབྲེལ་བ་དང་། ༥༤ སྦྱ་

ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ༥༥ དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཆོ་མ་
པར་བྱེད་པ་དང་། ༥༦ མ་སྦྱད་པ་དང་། ༥༧ མི་འགྱུར་བ་དང་། ༥༨ མ་
བརྟམས་པ་དང་། ༥༩ འཁོར་ཀྱན་དུ་གྲག་པ་དང་། ༦༠ འདོད་ཆགས་
ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། ༦༡ ཞེ་སྤང་འདུལ་བ་དང་། ༦༢ གཉི་མུག་སེལ་
བ་དང་། ༦༣ བདུད་ཚར་གཙོད་པ་དང་། ༦༤ རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་
མཆོག་དང་ལྡན་པར་འབྱུང་བ་སྟེ། ཞི་བའི་སྒོ་གྲོས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་གསུང་ནི་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་པོ་དེ་དག་དང་ལྡན་པར་འབྱུང་
ངོ་།¹⁰⁰ ཞེས་གསུངས་སོ། དོ་རྩེ་གཙོད་པ་སོགས་གཞུང་གཞན་མང་
པོར་གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུ་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་ན། དྲུག་ཅུ་
པ་འདོད་ཆགས་ཞི་བར་བྱེད་པ་སོགས་བཞི་ཐ་མ་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་
མཆོག་དང་ལྡན་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བར་བསྐྱུས་པར་སེམས་ཏེ་དབྱེད་
པར་བྱའོ།

100 འཛང་བཀའ་འགྱུར། ༡༥༥ བོད། ༧༩ དཀོན་བཙུགས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་བ་བསམ་
གྱིས་མི་བྲལ་བ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ཤོག ༡༥༠ རྒྱལ།

ཐུགས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་པ།

བདུན་པ་ཐུགས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་པ་ལ་བདུན་ཡོད་དེ། ༡
འདྲ་བ་ཉེ་བར་གཞག་པ་དང་། ༢ མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ།
༣ ཆོས་དོན་ཆེན་པོར་གདགས་པ། ༤ གདམས་ངག་དོན་ཆེན་པོར་
གདགས་པ། ༥ ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་པ། ༦ སྤྱོད་ལས་འདས་
པ་དང་འཁོར་བ་ལ་མི་གནས་པ། ༧ བཞུགས་པ་ཡོངས་སྤྱོད་པ་
རྣམས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར།

དང་པོ་འདྲ་བ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ནི། གང་དག་ཆོས་ཟབ་མོ་འདི་
ལྟ་བུ་མ་འོངས་པའི་དུས་ན་ལྟ་བུ་འདྲ་བའི་དུས་མེད་པའི་ཐུགས་
པོར་གྱུར་པ་ལ་ནི་ལྟར་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་སྤྱོད་དོགས་
ཏེ་ཡོད་མི་ཆེས་པ་རྣམས་ལ་དེ་བས་ལ་བའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་
ཏེ། དེ་ཡང་། དེ་ནས་བཙུག་པ་ལྟར་འདས་པ་ཆེ་དང་ལྟར་བ་རབ་འབྱུར་
གྱིས་འདི་སྤྱོད་ཅེས་གསལ་ཏོ།། བཙུག་པ་ལྟར་འདས་པ་འོངས་པའི་དུས་
ན་སེམས་ཅན་གང་དག་འདི་ལྟ་བུའི་ཆོས་བཞད་པ་ཐོས་ནས་མངོན་པར་
ཡོད་ཆེས་པར་འགྱུར་བ་མཆིས་སམ། བཙུག་པ་ལྟར་འདས་ཀྱིས་བཞད་

སྤྲུལ་བ། རབ་འབྱོར་དེ་དག་ནི་སེམས་ཅན་ཡང་མ་ཡིན་སེམས་ཅན་
མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས།

འདིས་ནི་སེམས་ཅན་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དེ་དག་མཐའ་གཅིག་
ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། ཐ་སྙད་དུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་མངོན་
པར་ཞེན་པར་མི་བྱ་བར་བསྟན་ཏེ། དོན་དམ་པར་གང་ཟག་དང་ཕྱང་པོ་
ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཡང་མ་
ཡིན་ཏེ། འདིས་ནི་སྒྲོ་བཏགས་པའི་མཐའ་བཀག་པ་དང་། མ་བརྟགས་
མ་དབྱེད་པར་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་ཀུན་ཏུ་གནས་པའི་ཕྱིར་
སེམས་ཅན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འདིས་ནི་སྐྱར་བ་འདེབས་པའི་
མཐའ་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་བཙུག་ཡུལ་གྱིས་ཆོས་མཉན་པར་འདོད་པའི་
སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པ་དང་། ཆོས་མཉན་པར་མི་འདོད་པའི་སེམས་
ཅན་ལ་སྤང་བ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་ཆགས་སྤང་གཉིས་ཀ་མི་མངའ་བར།
ཉེ་རིང་གཉིས་དང་བྲལ་ཏེ་གཟིགས་ཚུལ་བཏང་སྟོམས་སུ་བྲན་པ་ཉེ་བར་
གཞག་པ་གསུམ་པོ་ཡང་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་བརྟགས་ཤིང་
དབྱེད་ན་གང་ཡང་མེད་ཀྱང་། མ་བརྟགས་མ་དབྱེད་ན་བརྟུན་པ་སྐྱུ་མ་
ལྟ་བུར་གནས་པས། བཙུག་ཡུལ་གྱི་བྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ཕྱན་
སུམ་ཆོགས་པ་དེ་ལ་མ་འོངས་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་འདུན་པ་

དང་སྟོན་ལམ་གྱིས་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་འདུག་པར་གསུངས།

དེ་ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་དག་སེམས་ཅན་མེད་པར་གསུངས་པའི་
སྤྱིར་ཏེ། དེས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི།
སེམས་ཅན་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སེམས་
ཅན་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། གྲུན་རྫོབ་ཏུ་གདགས་གཞི་སྤང་པོ་ལྔ་པོ་གང་
རུང་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཡོད་དེ། དེས་ན་
གྲུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་
སེམས་ཅན་རྣམས་གྲུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མེད་ན་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
དེ་ལྟར་གསུངས་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་པའོ།

མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ།

གཉིས་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནི། སྤྱི་པོ་སྟོ་
དམན་དག་གིས་གལ་ཏེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་གང་
ཡང་མེད་ན་དེའི་ཆེ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པར་ཡང་
མི་འབྱུང་བས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་
ཆུབ་པ་བསྐྱབ་པའི་སྤྱིར་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་འབད་བ་

དོན་ཅེད་པར་འགྱུར་རོ་སྟམ་དུ་སེམས་པ་དེ་དག་གི་དོགས་པ་བསལ་
བའི་སྤྲད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། རབ་འབྱོར་འདི་རི་སྟམ་དུ་
སེམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་སྒྲ་ན་ཅེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དེ་
གང་ཡང་ཡོད་དམ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཙུམ་
ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་སྒྲ་ན་ཅེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་དེ་
གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ།། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་འབད་པ་དོན་ཅེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དོན་དམ་
པར་ཆོས་བསྟན་པ་གང་ཡང་ཅེད་པའི་ཕྱིར་ན། མངོན་པར་རྫོགས་པར་
སངས་རྒྱས་པ་ཡང་ཅེད་ཀྱང་། གུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་བཙུམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
ཆོས་བསྟན་པ་དང་། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་། དེ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་
ཡང་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། དེ་བས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲ་
ན་ཅེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་
འབད་པ་ཡིན་ནོ། འདིས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རི་ལྟར་གནས་པར་
བྱ་བ་དེ་བསྟན་ཏོ།།

འདི་སྤར་སྐྱབ་པའི་གནས་བཙུ་བྱུག་པ་གདམས་ངག་ཡོངས་

སྤྱ་བཅའ་བ་དང་སྒྲོམ་པའི་སྒྲིན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྤར་ནི་གདམས་ངག་
ཡོངས་སྤྱ་བཅའ་བའི་དུས་ན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་ལ་དོན་
དམ་པའོ་སྒྲུལ་དུ་སེམས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
དེ་སེལ་ལ། འདིས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཡོངས་སྤྱ་བཅའ་བའི་དུས་ན་
གཞན་དག་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་ལྟ་བུ་སེལ་བས་དགོས་པ་ཐ་དད་པའི་
ཕྱིར་རོ།

དེ་ནས་རབ་འབྱོར་གྱིས་ཞུས་པའི་ལན་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
བདེན་དཔང་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། **བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་**
པ། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ནོ།། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་
མེད་ཅིང་མི་དམིགས་ཏེ་དེས་ན་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱའོ།། ཞེས་བདེན་ཁ་བྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོག་གི་དོན་ནི་
རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པའི་ཆོས་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་མེད་པས། སྒྲ་ན་མེད་
པའི་བྱང་ཆུབ་དེ་ཡང་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུབ་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྦྱུ་མ་ལྟ་
བྱུར་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་པའོ།

དེ་ནས་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པས་སྟོང་པར་མ་ཟད། གང་
ཟག་ཀྱང་དེ་དང་འབྲ་བར་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པས་སྟོང་པར་མཉམ་
པ་ཉིད་དུ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། **ཡང་རབ་འབྱོར་ཆོས་དེ་ནི་**
མཉམ་པ་སྟེ། དེ་ལ་མི་མཉམ་པ་གང་ཡང་མེད་པས་དེས་ན་སྒྲ་ན་མེད་པ་

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱའོ།། ལྷ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ནི་བདག་མེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་མེད་པ་
དང་། སྟོག་མེད་པ་དང་། གང་ཟག་མེད་པར་མཉམ་སྟེ། དགེ་བའི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་བྱའོ།། རབ་འབྱོར་དགེ་
བའི་ཆོས་རྣམས་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དག་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་ཆོས་མེད་པ་ཉིད་དུ་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་དགེ་བའི་ཆོས་
རྣམས་ཞེས་བྱའོ།། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་
ཀྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་ཡང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྟོན་མེད་དེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་དགེ་བའི་ཆོས་
རྣམས་ཀྱིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་བྱའོ་ཞེས་གདམས། དེ་ལྟ་
བུའི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པར་ཚུགས་མུ་བ་རང་
དབང་དུ་བྱུང་བ་མེད་ཀྱང་། སྤང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྐྱུ་མ་
ལྟ་བུར་གནས་པ་ལ་བསྟོན་དུ་མེད་པར་གསུངས་སོ།།

ཆོས་དོན་ཆེན་པོར་གདགས་པ།

གསུམ་པ་ཆོས་དོན་ཆེན་པོར་གདགས་པ་ནི། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་
ཉིད་ཀྱི་དོན་ཏོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་
བར་བྱེད་ན་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་པན་ཡོན་ཆེ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་
ཡང་། ཡང་རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བྱུངས། རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་ལ་ལ་
ཞིག་གིས་སྟོང་གསུམ་ཀྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་རིའི་
རྒྱལ་པོ་རི་རབ་དག་རི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་ཙམ་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་
ཕུང་པོ་མངོན་བར་བསྐྱས་ཏེ་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་བས་གང་གིས་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ལས་ཐ་ན་ཆོག་བཞི་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་
ཙམ་བཟུང་ནས་གཞན་དག་ལ་ཡང་བསྟན་ན། རབ་འབྱོར་བསོད་ནམས་
ཀྱི་ཕུང་པོ་འདི་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྣ་མ་དེས་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་
མི་ཐོད་པ་ནས་རྒྱའི་བར་དུ་ཡང་མི་བཟོད་དོ། ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི།
སྟོང་གསུམ་ཀྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་རི་རྒྱལ་གྱི་གངས་
དང་མཉམ་པ་ཞེས་པ་ནི་མཆོན་པ་ཙམ་སྟེ། འཛིག་རྟེན་ཁམས་མཐའ་
ལས་པའི་རྒྱལ་གྱི་གངས་དང་མཉམ་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་

སྲ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་ཡོངས་སྲ་བཀའ་སྟེ་སྤྱིན་པ་བྱིན་པ་བས་
 ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སོགས་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་ན་པན་
 ཡོན་སྲ་མ་ལས་ཆེས་ཆེ་བར་བསྟན་ཏེ། སྲ་མའི་པན་ཡོན་ནི་འདིའི་པན་
 ཡོན་ལ་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་མི་ཤོད། སྟོང་གི་ཆ་དང་། བརྒྱ་སྟོང་གི་ཆ་དང་།
 གྲངས་དང་། ཆ་དང་། བགྲང་བ་དང་། དཔེ་དང་། རྒྱ་དང་། རྒྱར་ཡང་མི་
 བཟོད་དོ། ། ཞེས་སོགས་སྲར་སྦྱབ་པའི་གནས་བཅུ་བཞི་པ་བསམ་གཏན་
 གྱི་རོ་མུང་བ་དང་བུལ་བ་བཤད་པའི་སྐབས་སྲ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་
 བར་བྱ་ཞིང་། པན་ཡོན་ཆེ་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་ནི་གོང་དུ་སྦྱབ་པའི་གནས་བཞི་
 པའི་སྐབས་སྲ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གདམས་ངག་དོན་ཆེན་པོར་གདགས་པ།

བཞི་པ་གདམས་ངག་དོན་ཆེན་པོར་གདགས་པ་ནི། སེམས་
 ཅན་ཐུན་མོང་པའི་སྣང་ངོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཟབ་མོའི་དོན་ལ་
 སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཆེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་བདག་
 ཏུ་ཞེན་པ་ལ་སོགས་པའི་འདྲ་ཤེས་མི་འཇུག་པར་མ་ཟད། སེམས་
 ཅན་རྣམས་ལ་གདམས་ངག་ཟབ་མོའི་ཐར་པའི་ཡུང་འཕོགས་པའི་
 བཅུ་པར་མ་བཞག་པའི་ཆེན་ཡང་། སེམས་ཅན་ལ་སོགས་པའི་འདྲ་

ཤེས་ཀྱིན་ཏུ་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་སྟོན་ཅིང་། གདམས་ངག་དོན་ཆེན་པོར་
གདགས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། དེའི་བདག་ཆེན་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱི་
ཐུགས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོག་པ་སྤྱོད་པ་ཤེས་པར་འགྱུར་བར་བསྟོན་
པའི་ཆེད་དུ། གདམས་ངག་དོན་ཆེན་པོར་གདགས་པའི་དབང་དུ་མཛད་
ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྟེང་དུ་སེམས།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འདི་སྟེང་དུ་ངས་སེམས་ཅན་རྣམས་བཀྲོལ་ལོ་
ཞེས་དགོངས་སོ་སྟེང་ན། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་ལྟར་མི་བཟོའོ། དེ་ཅིའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གང་བཀྲོལ་བའི་སེམས་
ཅན་དེ་དག་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། རབ་
འབྱོར་ཞེས་པོས་ནས་སྤྱོད་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རྗེས་སྤྱོད་ཀྱི་
གནས་སྐབས་སུ་ངས་སེམས་ཅན་རྣམས་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པ་
ལས་དོན་དམ་པར་བཀྲོལ་བར་བྱའོ་ཞེས་ཐུགས་ལ་དགོངས་པ་ཡོད་དོ་
སྟེང་ན། རབ་འབྱོར་སྤྱོད་དེ་ལྟར་མི་བཟོའོ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་དོན་དམ་པར་སེམས་ཅན་གང་ཡང་བདེན་འཛིན་གྱིས་
བཅིངས་པ་ལས་བཀྲོལ་ཏེ་ཐར་པའི་ས་ལ་བཀོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་ལྟར་ལྟར་ཏེ་ཅང་ཐལ་
བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། རབ་འབྱོར་གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་སེམས་ཅན་གང་ལ་ལ་ཞིག་བཀྲོལ་བར་གྱུར་ན་དེ་ཅི་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་{པས་?}བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར། སེམས་ཅན་ཏུ་
འཛིན་པ་དང་། སྟོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་རོ།
ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སེམས་ཅན་
རྣམས་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅེངས་པ་ལས་དོན་དམ་པར་བཀོལ་བར་
བྱའོ་ཞེས་སྤྲུགས་ལ་དགོངས་པ་ཡོད་ན་ནི། དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། གང་ཟག་
ཏུ་འཛིན་པ་དང་། སྟོག་ཏུ་དོན་དམ་པར་རམ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུ་
བར་འཛིན་པའི་སྟོན་ཏུ་འགྱུར་ཡང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བདག་
ཏུ་འཛིན་པ་སོགས་གཏན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་བདག་འཛིན་བག་
ཆགས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

འོན་པར་བདག་ཏུ་འཛིན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་གང་ཟག་གང་གིས་
འཛིན་སྟེ་ན། ཡོད་དེ། དེ་ཡང་། རབ་འབྱོར་བདག་ཏུ་འཛིན་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་དེ་འཛིན་པ་མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ན་དེ་
ཡང་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྟེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་རོ། རབ་འབྱོར་བྱིས་
པ་སོ་སོའི་སྟེ་བོ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དག་སྟེ་བོ་མེད་པར་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྟེ་བོ་རྣམས་ཞེས་
བྱའོ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། རབ་འབྱོར་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་
བ་ནི། གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པར་ཚུགས་སུ་བར་དབང་དུ་བྱུ་བར་

འཇིན་པ་ཞིག་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་བླ་པར་སྤངས་པས་རང་
ལ་དེ་ལྟ་བུའི་བདག་འཇིན་མེད་པར་གསུངས།

དེ་ལྟ་ནའང་བདེན་མེད་མི་ཤེས་པའི་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་
རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ལ་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་ཞིང་བརྒྱུད་བ་ཡིན་
ནོ།། འདིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མི་ཤེས་པའི་སོ་སྐྱེ་ལ་བྱིས་པའི་མིང་
གིས་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ། བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ལྗེའི་བྱིས་པ་རྣམས་
ནི་བདེ་སྤྱད་གི་རྒྱ་ལ་ཆོངས་ཏེ་རང་མགོ་རང་གིས་བསྐྱོར་ནས་བསྐྱད་པ་
དང་འབྲ་བར། རང་བཞིན་མེད་པའི་གནས་ལུགས་མ་རྟོགས་པའི་སོ་སོ་
སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱང་། གཏན་དུ་བདེ་བའི་ཐར་པའི་ལམ་ལ་ཆོངས་ཏེ་འཁོར་
བའི་བདེ་འབྱོར་ཅན་ལ་མགོ་བོ་འཁོར་ནས་གནས་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་བྱིས་
པ་དང་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་གཉིས་ལ་བྲབ་ཆེ་ཆུང་གི་བྱད་པར་ཡོད་དེ། བྱིས་པ་
ཡིན་ན་སོ་སྐྱེ་ཡིན་པས་བྲབ་ཀྱང་། སོ་སྐྱེ་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་པས་མ་བྲབ་
སྟེ། གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་རྟོགས་ཏེ་ཐར་པའི་ལམ་ལ་མ་ཆོངས་པའི་
ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་དང་། ཆོགས་སྦྱོར་གྱི་ལམ་ལ་གནས་པའི་
གང་ཟག་བཞིན་ནོ།།

བྱིས་པ་དང་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་སྐྱ་དོན་ནི། གནས་ལུགས་སྟོང་
པ་ཉིད་ལ་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་མི་ལྡན་ཞིང་། སྤང་དོར་གྱི་གནས་
རྣམས་མངོན་པར་མི་ཤེས་པར་འཁོར་བར་འབྱུང་པས་བྱིས་པ་དང་།

སྤངས་ཏྲིག་གི་ཡོན་ཏན་དང་མི་ལྡན་པར་འཕགས་པ་རྣམས་ལས་ཐ་
དད་པའམ་སོ་སོར་གྱུར་པས་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཞེས་བྲ་ལ། ཡང་ན་བདག་
འཛིན་གྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་གང་ཟག་སོ་སོས་བཟང་ངན་གྱི་ལས་
སྒྲ་ཆོག་པ་པ་བསགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རིགས་དྲུག་གི་འགྲོ་བ་སོ་སོ་ཐ་
དད་པ་རྣམས་སུ་སྐྱེ་བས་ན་དེ་ལྟར་དུ་བཤད་དོ།

རབ་འབྱོར་གྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་
ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ཏེ། དེ་བས་ན་ཆོས་རྣམས་ལ་ཡོད་
ཚུལ་གཉིས་ལས་མ་འདས་པས། ཡང་ན་སྐྱེ་ཏྲིག་གི་ཐ་སྙད་ལ་རག་མ་
ལས་པར་ཡུལ་རང་གི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དང་། ཡང་ན་སྐྱེ་ཏྲིག་གི་ཐ་སྙད་
ཀྱི་དབང་གིས་ཡོད་དགོས་པ་ལས་སྤྲ་མ་མི་འཐད་ཚུལ་ལན་མང་དུ་
གདམས་ཟིན་པས། དེས་ན་སྐྱེ་དང་ཏྲིག་པས་དབང་གིས་ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་
གྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཞེས་བྲའོ། ཞེས་པའོ།

ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ།

ལྷ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ནི། གལ་ཏེ་གྲིས་པ་སོ་
སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་མེད་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཆན་དང་དཔེ་བྱད་
བཟང་པོས་བརྒྱན་པའི་སྐྱེ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པར་གྱུར་པ་རྣམས་གལ་
ཡོད་དེ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དམིགས་
པའི་སྤྲིང་རྗེའི་ཅ་བ་ཅན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད། དེ་ནས་སྦྱིན་
པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་གི་ཉམས་ལེན་ལ་སྦྱོར་ན། ད་
གཞི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱེ་མཆན་དང་དཔེ་བྱད་གྲིས་བརྒྱན་པའི་
ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་རྣམས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན། དེ་དག་མེད་ན་ཅ་བ་
མེད་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྐྱེ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་དག་ཏུ་
རི་ལྟར་འགྱུར་སྐྱུ་དུ་དོགས་པ་དེ་དག་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། རབ་འབྱོར་འདི་རི་སྐྱུ་དུ་སེམས་མཆན་ཕུན་སུམ་
ཆོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བལྟའམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་
པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་ཏེ། མཆན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པས་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་མི་བལྟའོ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་

ག། རབ་འབྱོར་དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། མཆན་སྤྱན་སྲུང་ཆོག་གས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་མི་བཏུང་། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། རབ་འབྱོར་ལ་མཆན་དཔེ་སྤྱན་སྲུང་ཆོག་གས་པ་ཡོད་པ་ཙམ་རྒྱ་མཆན་དུ་བྱས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའམ་ཆོས་སྐྱབས་པའི་གང་ཟག་ཏུ་བཏུན་འགྲིག་གས་ཞེས་ངེས་པའི་ལན་དུ། རབ་འབྱོར་གྱིས་དེ་ཙམ་གྱིས་དེ་ལྟར་བཏུན་མི་འཐད་པར་ཁྱེས། དེ་ལ་བཙམ་ལྟན་འདས་གྱིས་བདེན་དཔང་མཛད་དེ་རྒྱ་མཆན་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོས་སྐྱབས་པའི་གང་ཟག་གས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཏུ་བར་མི་བྱ་ཞེས་གདམས་སོ།

གོང་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱབས་སྤྱན་སྲུང་ཆོག་གས་པ་བཤད་པ་དང་འདི་མི་ལྗོས་ཏེ། གོང་དུ་བཤད་པ་ཆོས་སྐྱབས་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་མིན་ལ། འདིར་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱབས་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པས་དགོས་པ་ཐ་དད་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ཀ་མ་ལ་གླི་ལས་འགྲེལ་ཆེན་དུ། སྤར་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱར་ནམ་པར་གཞག་པ་མ་མཛད། དེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱར་ནམ་པར་གཞག་པའི་བྱིར་འདི་གསུངས་པས་ཆོག་ལྗོས་པའི་ཉེས་པར་མི་འགྱུར་རོ།¹⁰¹ ཞེས་གསུངས།

མཆན་སྤྱན་སྲུང་ཆོག་གས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བཏུ་

101 ཟླ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཤེར་བྱིན། མ་ག། བོད། ༥༥ སྐབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་གླི་ལའི་གསུང། དོན་གཅོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ག། ཤོག ༡༥༩ མདུན།

བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་། རབ་འབྱོར་གཤམ་ཏེ་མཚན་སྤྱན་སྤུམ་
ཆོག་གས་བས་དེ་བཞིན་གཤམ་གས་བར་བལྟ་བར་གྱུར་ན་འཁོར་ལོས་
བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤམ་གས་བར་འབྱར་ཏེ་དེ་བས་ན་
མཚན་སྤྱན་སྤུམ་ཆོག་གས་བས་དེ་བཞིན་གཤམ་གས་བར་མི་བལྟའོ། ཞེས་
གསུངས། རོན་ནི། གཤམ་ཏེ་མཚན་དཔེ་སྤྱན་སྤུམ་ཆོག་གས་བ་ཡོད་བ་ཅས་
རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་དེ་བཞིན་གཤམ་གས་བའམ་ཆོས་སྐྱེ་བཞེས་བའི་
གང་ཟག་ཏུ་བལྟ་ན། དེ་སྤྱར་ན་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་དང་བྱང་
སེམས་རྒྱན་མཐའ་བ་སོགས་ཀྱང་ཆོས་སྐྱེ་ཐོབ་བའི་གང་ཟག་ཏུ་ཐལ་
བར་འབྱར་ཏེ། མཚན་སྤྱན་སྤུམ་ཆོག་གས་བ་དེ་དག་ལ་ཡང་ཡོད་བའི་
བྱིར། ཞེས་བའོ།

དེ་ནས་བཙམ་ལྟན་འདས་ལ་ཆེ་དང་ལྟན་བ་རབ་འབྱོར་གྱིས་
འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། བཙམ་ལྟན་འདས་གྱིས་གསུངས་བའི་རོན་
རབ་འབྱོར་བདག་གིས་འཆལ་བ་སྟེ་གོ་བ་ལྟར་ན་མཚན་སྤྱན་སྤུམ་
ཆོག་གས་བས་དེ་བཞིན་གཤམ་གས་བར་མི་བལྟའོ། ཞེས་རབ་འབྱོར་གྱིས་
དེ་བ་དེས་ལན་གྱི་བྱུང་རོན་ཞུས་སོ། དེ་ནས་བཙམ་ལྟན་འདས་གྱིས་
དེའི་ཆེ་ཆོག་སྤུ་བཅད་བ་འདི་དག་བཀའ་སྤྱལ་རྟོ། ཞེས་གསུངས།
རོན་ནི། ད་ནི་དེ་བཞིན་གཤམ་གས་བའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ཡང་མཛོན་པར་ཞེན་
བར་མི་བྱའོ་ཞེས་བསྟན་བའི་བྱིར་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ནས་བར་འཛིན་གཅིང་། བྱང་

ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཇི་ལྟར་ནལ་འབྱོར་དུ་སྟོམས་པར་འབྲུག་པས་བསྐྱབ་
པར་བྱ་བ་དེ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ།། ཞེས་པའོ།

གང་དག་ང་ལ་གཟུགས་སུ་མཐོང་།།

གང་དག་ང་ལ་སྤྲར་ཤེས་བ།།

ལོག་པར་སྤོང་བར་ཞུགས་པ་སྟེ།།

སྟེ་ཐོ་དེ་དག་ང་མི་མཐོང་།།

སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཚས་ཉིད་བཟླ།།

འབྲེན་པ་རྣམས་ནི་ཚས་ཀྱི་སྟུ།།

ཚས་ཉིད་རིག་པར་བྱ་མིན་བས།།

དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་མི་ལུས།།

ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དང་པོས་ནི་ཇི་
ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བལྟ་བར་མི་བྱ་བ་དང་། སྟེ་ཐོ་སུ་དག་གིས་
མི་མཐོང་བ་དེ་བསྟན། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་པས་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པར་ཇི་ལྟར་བལྟ་བར་བྱ་བ་དང་། གང་ཟག་གང་གིས་མཐོང་
བ་སོགས་གདམས། ཚིག་གི་དོན་ནི། སེམས་ཅན་གང་དག་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ངའི་མཆན་དཔེ་སོགས་མཐོང་བ་ན་ང་ལ་གཟུགས་སུ་

བདེན་ཞེན་གྱིས་ལྟ་བ་དང་། སེམས་ཅན་གང་དག་ངའི་མིང་ལ་སོགས་
 བའི་སྐྱེ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་ནས་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་
 བའི་སྐྱེ་བོ་དེ་དག་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་ལོག་པར་
 བྱུགས་ཤིང་སྤོང་བ་ཡིན་པས། སྐྱེ་བོ་དེ་དག་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མི་མཐོང་ངོ་། རྒྱ་མཚན་ནི་སངས་རྒྱུ་ལྡན་ཆོས་
 ཀྱི་སྐྱེ་མཐོང་བ་ལ་ནི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་དགོས་ཤིང་། སྐྱེ་བོ་དེ་
 དག་གིས་ནི་ཆོས་ཉིད་རིག་པར་བྱ་བ་མིན་པས། འབྲེན་པ་སངས་རྒྱུ་
 ལྡན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆོས་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ནི། བདེན་འཛིན་
 གྱིས་བཅིངས་པའི་སྒྲོས་རྣམ་པར་ཤེས་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་
 སོགས་ཀྱན་རྒྱུ་བའི་ཆོས་རྣམས་མིག་རྣལ་སོགས་པར་གཉིས་སྤང་གི་
 སྒྲོས་པ་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལྟར། ཆོས་
 ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར།

འདི་ནི་ཁམས་གསུམ་འགྲོ་བའི་སྒྲ་མ་ཤར་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་བ་
 ཆེན་པོས་ཅུ་ཤེ་རྟེན་ཆེན་རབ་བྱེད་ཉིད་དུག་པ་ལས། ཆོག་དེ་དག་གིས་
 བེ་གཟུགས་སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོས་པའི་ཆོས་སུ་བདེན་པར་འཛིན་པས་
 བེ། སངས་རྒྱུ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་བྱུགས་ཤིང་སྤོང་བ་ཡིན་
 པས། དེས་སངས་རྒྱུ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་མཐོང་བས་སངས་རྒྱུ་ལྡན་
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་ཆོས་ཉིད་དུ་ལྟ་བར་བྱ་བ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལོ། ཆོས་ཉིད་ནི་

སྒར་ལྟར་བསྐྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་མིན་ཏེ་ཚུལ་དེས་ཤེས་
པར་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རོཞེས་བསྟན་ཏེ། སྒྲོས་པས་སྒྲོ་མིག་ཉམས་པས་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དེ་ཉིད་མི་མཐོང་བའི་ཤེས་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དང་། སྒྲོས་པའི་རྟོག་པས་སྒྲོ་མིག་མ་བསྐྱེད་ན་མཐོང་བར་དོན་གྱིས་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།¹⁰² ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་བཤོ།

དེ་ནས་དོན་བསྟུ་བ་ནི། རབ་འབྱོར་འདི་རི་ལྷ་མ་དུ་སེམས།
མཆན་བྱན་སྤུམ་ཚོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་བ་ཡང་
དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སོ་སྤུམ་དུ་འཛིན་ན། རབ་འབྱོར་ཁྱོད་
གྱིས་དེ་ལྟར་མི་བལྟ་སྟེ། རབ་འབྱོར་མཆན་བྱན་སྤུམ་ཚོགས་པས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་གྱིས་སྒྲ་ན་མེད་བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མཛོད་པར་
རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་བ་མེད་དོ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། གོང་དུ་
བཤད་པ་ལྟར་སྐྱེད་དང་གསུང་གི་མཆན་བྱན་སྤུམ་ཚོགས་པ་ཡོད་པའི་རྒྱ་
མཆན་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་སོ་སྤུམ་དུ་བལྟ་བར་མི་བྱ་སྟེ། མཆན་བྱན་སྤུམ་ཚོགས་
པ་དེ་ཅ་མ་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་བ་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གྱིས་སྒྲ་ན་མེད་བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་

102 རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་། དབུ་མ་རྩ་བའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་བཤད་
རིགས་པའི་རྒྱ་མཆོ། ཤོག ༣༡༡

བྱང་ཆུབ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཡིན་པས་ངེས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་བཞིན། ཞེས་པའོ།

མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་འཁོར་བ་ལ་མི་གནས་པ།

དུག་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་འཁོར་བ་ལ་མི་གནས་པ་
ནི། གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་ན། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཡང་མེད་པས་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་མི་
འགྲུབ་པོ་སྣམ་དུ་དོགས་པ་དེ་བསལ་ཆེད་དུ་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་
འདས་པ་ལ་མི་གནས་པའི་དབང་དུ་མཇེད་ནས་གཞུང་འདི་གསུངས་པ་
ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་སྣམ་དུ་སེམས། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ལ་ལ་ཞིག་
རྣམ་པར་བཞིག་གམ། ཆད་པར་བཏགས་པ་སྣམ་དུ་འཛིན་ན། རབ་
འབྱོར་དེ་ལྟར་མི་བལྟ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་
པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་གང་ལ་ཡང་རྣམ་པར་བཞིག་བཤམ།
ཆད་པར་བཏགས་པ་མེད་དོ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། ཆོས་ལ་ལ་ཞིག་
ཅེས་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སྟོང་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས། དེ་ཉིད་

སྤར་མེད་གསར་དུ་བཞག་པར་བྱ་བ་དང་། སྤར་ཡོད་གསར་དུ་བསལ་བར་བྱ་བའམ་བཞིག་པར་བྱ་བ་གང་ཡང་མེད་དེ། ཆོས་ཉིད་རི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད།། གཞག་པར་བྱ་བའང་ཅི་ཡང་མེད།། ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ། ཡང་དག་མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ།།¹⁰³ ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་འདི་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ།། འདིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྲོད་པ་འཁོར་བའི་མཐའ་དང་རྟག་པའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པར་བསྟན།

ཆད་པར་བཏགས་པ་ཞེས་བ་ནི། རང་ཉིད་ལས་ཉོན་ཀྱིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ཆད་ཅིང་། སྟོང་རྩེའི་དབང་གིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྤང་དོར་གྱི་གནས་བསྟན་པ་ཡང་ཆད་དེ། ཞི་བའི་དབྱིངས་འབའ་ཞིག་ལ་གནས་པར་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ། མ་འོངས་པའི་ཆོས་འབྱུང་བའི་གོགས་བྱེད་པས་ཆད་པར་བཏགས་པ་ཡང་མེད་དེ། ཆོས་ཉིད་རི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱལ་བཙུག་པོའི་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བུའི་ཁམས་དང་མོས་པ་བག་ལ་ཉལ་རིལ་བྱ་བ་བཞིན་དུ་མཐེན་ནས་སྤྲུགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་དབང་གིས། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཐབས་སྟོན་པས་

103 རྩེ་དགེ་བསྟན་འབྱུང་། ཤེར་ཕྱིན། ༡༧ བོད། ༤༠ རྩེ་བཙུན་བྱམས་པའི་གསུང་། བསྟན་བཙུག་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱུ། ཤོག ༡༠ མདུན།

གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་འཁོར་བར་འཇུག་པའི་རྒྱན་མི་གཙོད་པ་ཙམ་དུ་མ་
ཟད། འཁོར་བ་མ་སྟོང་བར་དུ་སྤྱལ་བ་སྣ་ཆོག་གས་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་
ཅན་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་མི་འདོར་བའི་བྱིར། འདིས་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་
པའི་མཐའ་དང་ཞི་བའི་མཐའ། ཆད་པའི་མཐའ་བཅས་ལ་མི་གནས་པར་
བསྟན་ཏོ།

གལ་ཏེ་བཙུགས་ལྡན་འདས་འཁོར་བར་འཇུག་པར་ཁས་སྦྱངས་
བས། དེ་ལྟར་ན་འཁོར་བ་དེ་ཉིད་དུ་གནས་འགྱུར་ཞིང་། འཁོར་བའི་སྤྱག་
བསྐལ་ཡང་སྟོང་བར་འགྱུར་རོ་སྟམ་དུ་དོགས་པ་དེ་བསལ་བའི་བྱིར་
དུ། འཁོར་བ་ལ་མི་གནས་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་བྱིར་ཡང་རབ་འབྱོར་
ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། ཡང་རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བྱེད་མཁས་།
རིགས་ཀྱི་བྱ་ཚོ་གང་གིས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་གྲའི་སྤྱང་གི་བྱེ་
མ་སྟེད་དག་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་རབ་ཏུ་གང་བར་བྱས་ཏེ་སྦྱིན་བ་
བྱིན་པ་བས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དབའ་གང་ཞིག་ཆོས་རྣམས་བདག་མེད་
ཅིང་སྦྱེ་བ་མེད་པ་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་ན་དེ་ཉིད་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་
ཀྱི་སྤྱང་པོ་ཆེས་མང་དུ་སྦྱེད་དོ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། དཔེར་ན།
གང་གྲའི་སྤྱང་གི་བྱེ་མའི་གངས་དང་མཉམ་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
རྣམས་སུ་གསེར་དང་། དཔུལ་དང་། ཤེལ་དང་། བེ་རྒྱུ་དང་། རྩི་སྟོང་
པོ་དང་། སྤྱག་དང་། ལུ་ཏིག་སྟེ། རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་ཡོངས་སུ་

གང་བར་བྱས་ཏེ་སྤྱིན་པའི་བསོད་ནམས་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
གང་གིས་ཆོས་ནམས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་། རང་བཞིན་
གྱིས་བྱབ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་
ཅིང་མི་སྐྱག་པའི་བཟོད་པ་ཐོབ་ན་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་སྐྱེད་པས།
འཁོར་བར་གནས་པ་དང་འཁོར་བའི་སྐྱག་བསྐྱེད་མྱོང་བ་སོགས་ཀྱི་
སྤྱོན་མེད་དེ། དགོ་བའི་ཙ་བ་ཆུང་དུ་དང་ལྡན་པ་གཞན་ཡང་འཁོར་བའི་
སྐྱག་བསྐྱེད་མི་མྱོང་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་
པ་ཐོབ་པའི་སྐྱ་ན་མེད་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་བརྟེན་པས། འཁོར་
བའི་སྐྱག་བསྐྱེད་མི་མྱོང་བར་ལྟ་ཅི་སྟོས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།

གལ་ཏེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཤིན་དུ་མང་པོ་བསྐྱེད་དུ་ཟིན་
ཀྱང་། ཁམས་གོང་མ་གཟུགས་ན་སྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་
ནམས་ལྟར་འཁོར་བ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་རམ། རི་ལྟར་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཕྱང་པོ་མང་དུ་བསྐྱེད་པ་ཅམ་གྱིས་འཁོར་བ་ལ་མི་གནས་པ་ཉིད་དུ་
བསྟན་སྟེན་དེ་གསལ་བ་དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་གཞུང་འདི་གསུངས་
ཏེ། དེ་ཡང་། ཡང་རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཕྱང་པོ་ཡོངས་སུ་གཟུང་བར་མི་བྱའོ། ཆེ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱོར་གྱིས་
གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསོད་ནམས་ཀྱི་
ཕྱང་པོ་ཡོངས་སུ་གཟུང་བར་མི་བགྱི་ལགས་སམ། བཅོམ་ལྡན་འདས་

གྲིས་བཀའ་སྤྲུལ་པ། རབ་འབྱོར་ཡོངས་སུ་གཟུང་མོད་གྲིས་ལོག་བར་
མི་གཟུང་སྟེ། དེས་ན་ཡོངས་སུ་གཟུང་བ་ཞེས་བྱའོ། ། ཞེས་གསུངས།
དོན་ནི། ལས་ཉོན་གྲིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་ཁམས་གོང་མའི་ལྷ་དག་
བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་དུ་བློན་ཀྱང་། བདེན་འཛིན་གྲིས་
བཅིངས་པས་ལོག་བར་གཟུང་བ་སྟེ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པས།
བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡོད་པ་དེ་དག་གིས། གུན་
ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་
ལ་ཅི་ཡང་མི་གཞོད་པས། འགྲོ་བ་བྱུང་བར་ཅན་གཟུགས་ཁམས་ལ་
སོགས་པའི་ཁམས་གོང་མའི་སྐྱེ་བ་ཐོབ་ཀྱང་། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་
འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་ལས་མི་འདའོ།

འོན་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་དེ་དང་མི་འབྲ་བར་བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆེན་
པོ་ནམས་གུན་རྩོལ་ཏུ་འཕམ་ཐ་སྟོན་དུ་ཡོངས་སུ་གཟུང་མོད། དེས་དེ་དག་
བདེན་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་དེ། དེས་གུན་ནས་ཉོན་མོངས་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ཞེན་ཏུ་མོངས་པ་བདག་འཛིན་སྤངས་པའི་བྱིར།
དེས་ན་རྒྱ་མེད་ན་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བ་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས། ལས་ཉོན་
གྲིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་དོ་ཞེས་དེ་སྐད་
བསྟན་ཏོ།

བཞུགས་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ།

བདུན་པ་བཞུགས་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་ཡོད་
དེ། སྟོད་ལམ་གྱིས་བཞུགས་པ་དང་། སྟོད་དང་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་
ཉེན་ལ་མངའ་བས་བཞུགས་པ་དང་། གུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མི་མངའ་
བས་བཞུགས་པ་ལོ། དང་པོ་སྟོད་ལམ་གྱིས་བཞུགས་པ་ནི། གལ་ཏེ་
སངས་རྒྱས་ནི་གོང་དུ་རི་རྒྱུད་དུ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཆོས་ཉིད་བཟླ།
འབྲེན་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱར་བལྟའི་གཞུགས་ཀྱི་རྒྱར་མ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་
སྟོད་ལམ་བཞི་དང་། རྒྱ་བལྟམས་པ་ལ་སོགས་པ་ལུང་ལས་གྲགས་པ་
དང་རི་ལྟར་མི་འགལ་སྟམ་དུ་དོགས་པ་དེ་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་བཞུགས་
པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་སྟོད་ལམ་གྱིས་བཞུགས་པའི་དབང་དུ་མཛད་
ནས་གཞུང་འདི་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། རབ་འབྱོར་གང་ལ་ལ་ཞིག་འདི་
རྒྱུད་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞུད་དམ། བྱོན་ཏམ། བཞེངས་སམ།
བཞུགས་སམ། མནལ་བ་མཛད་དོ་ཞེས་དེ་རྒྱུད་ཟེར་ན། དེས་ན་ངས་
བཤད་པའི་དོན་མི་ཤེས་སོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གར་ཡང་མ་བཞུད། གང་ནས་ཀྱང་མ་བྱོན་

བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཙའ་པ་ཡང་དག་པར་
རྗེགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱའོ། ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་བརྟེན་པའི་འགྲེང་འཆག་ཉལ་འདུག་
གི་སྐྱོད་ལམ་བཞི་ལས། བཞུད་དམ་བྱོན་ནམ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱིས་
ནི་འཆག་པའི་སྐྱོད་ལམ་བསྟན། ལྷག་མ་གསུམ་གྱིས་ནི་འགྲེང་བ་དང་
འདུག་པ་དང་ཉལ་བའི་སྐྱོད་ལམ་རྣམས་རིམ་བཤུ་བཞིན་དུ་བསྟན་ཏོ། །
སྐྱོད་ལམ་བསྟན་པ་ནི་མཆོན་པ་ཙམ་སྟེ། སྐྱེ་བལྟམས་པ་ལ་སོགས་པ་
དག་ཀྱང་འདྲིར་བསྟན་པར་བལྟའོ། །

གང་དག་བཙའ་ལྟན་འདས་ཀྱི་སྐྱོད་ལམ་ལ་སོགས་པ་ལུང་
ལས་ཡོངས་སུ་བརྗོད་པ་རྣམས། ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་མངོན་པར་
ཞེན་པ་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གིས་ནི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་དོན་ངེ་ལྟ་བུ་བཞིན་མི་ཤེས་སོ། །
དེའི་རྒྱ་མཆན་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་པར་བཞུད་པ་དང་། ཚུར་བྱོན་
པ་སོགས་འགྲེང་འཆག་ཉལ་འདུག་གི་སྐྱོད་ལམ་རྣམས་ཀྱང་རྫོག་ཏུ་འཕམ་
ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་། དོན་དམ་དུ་ཡུལ་གང་ན་ཡང་མ་བཞུད་ལ་ཡུལ་
གང་ནས་ཀྱང་མ་བྱོན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མདོ་གཞན་དང་གཞན་དུ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་འགྲེང་འཆག་ཉལ་འདུག་གི་སྐྱོད་ལམ་གསུངས་
པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། ཡོད་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་རྫོག་ཏུ་ཡོད་པ་

དང་། མེད་པར་གསུངས་པ་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་ལ་དགོངས་པའི་
ཕྱིར།

ཡང་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་མཆན་སྤྲོད་སྤྲུལ་ཆོགས་པ་
སོགས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱའི་རབ་ཏུ་སྤྲེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཡོངས་
སུ་དག་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་ལ། ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ནི་ལུས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཀུན་
རྫོབ་ཏུ་ཡང་བཞུད་པ་ལ་སོགས་པ་མི་སྲིད་དོ། ། འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་
གཟུགས་ཀྱི་སྤང་སོའི་གནས་ཀྱི་སྤྲེ་བ་གཤིས་རབ་ཏུ་སྤྲེ་བའི་ཕྱིར། དེ་
དག་ནི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་བརྟེན་ནས་གསུངས་པ་དག་
སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲུལ་བརྟེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་
དམ་པར་བཞུད་པ་ལ་སོགས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར།

མདོར་ན་མདོ་གཞན་དང་གཞན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
འགྲེང་འཆག་ཉལ་འདུག་གི་སྦྱོད་ལམ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་རྣམས་
གཟུགས་སྐྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། དེ་དག་མེད་པར་གསུངས་པ་
རྣམས་ཆོས་སྐྱའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་འགལ་བ་གཏན་མེད་དོ། ། དེའི་
ཕྱིར་འདིས་སྦྱོད་ལམ་གྱིས་བཞུགས་པ་རྣམས་འབྱོར་བ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདུན་པ་དང་སྒོན་ལམ་གྱིས་གནས་པར་བྱ་བ་བསྟན་
པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་སྦྱོད་དང་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ལ་མངའ་བས་

བཞུགས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྤྱལ་བའི་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱབ་གང་
 ཡིན་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱབ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་རང་བཞིན་
 ཀྱིས་བྱུང་བའི་གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བས། སྤྱུ་མས་
 སྤྱལ་བའི་སངས་རྒྱུ་ལྟར་བརྟུན་པ་ཉིད་དུ་བརྟུན་པའི་ཆེད་དུ་སྤྲོད་དང་
 སེམས་ཅན་གྱི་འདིག་ཏེན་ནམ་པར་གཞིག་པས་བཞུགས་པའི་དབང་
 དུ་མཛད་ནས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། ཡང་རབ་འབྱོར་རིགས་ཀྱི་བྱམས།
 རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ་གང་གིས་སྤྲོད་གསུམ་གྱི་སྤྲོད་ཆེན་པོའི་འདིག་ཏེན་གྱི་
 ཁམས་ན་སའི་རྩལ་ནམས་ཇི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་དག་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་
 རྩལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་ཆོགས་བཞིན་དུ་བྱེ་མར་བྱས་ན། རབ་འབྱོར་འདི་ཇི་
 སྟུང་དུ་སེམས། རྩལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་ཆོགས་དེ་མང་བ་ཡིན་ནམ། རབ་འབྱོར་
 ཀྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དེ་ལྟ་ལགས་ཏེ། རྩལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་
 ཆོགས་དེ་མང་བ་ལགས་སོ། དེ་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་
 གཤམ་ཏེ་ཆོགས་ཤིག་མཆིས་པར་གྱུར་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྩལ་
 སྤྲ་རབ་ཀྱི་ཆོགས་ཞེས་བཀའ་མི་སྤྱལ་བའི་སྤྲད་དུ་ལོ། དེ་ཅིའི་སྤྲད་དུ་ཞེ་
 བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་ཆོགས་ཞེས་གང་གསུངས་
 བ་དེ་ཆོགས་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་སྤྲད་
 དུ་སྟེ། དེས་ན་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་ཆོགས་ཞེས་བཀྱིལོ། ཞེས་གསུངས། རོན་
 བོ། ཡང་རབ་འབྱོར་ཞེས་བོས་ནས། སེམས་ཅན་གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་

སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་སའི་རྩལ་རི་སྟེད་
ཡོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་དཔེར་ན། རྩལ་སྤ་རབ་ཀྱི་ཆོག་ས་བཞིན་དུ་སྤེ་
མར་ཏེ་ཕིན་ཏུ་ཆུང་བའི་གཟུགས་སུ་བྱས་ན། སྤེ་མར་བྱས་པའི་ཆོག་ས་
དེ་དག་མང་ངམ་ཞེས་བྲིས་པ་ན། དེའི་ལན་དུ་རབ་འབྱོར་གྱིས་དེ་དག་ཐ་
སྟོད་དུ་མང་ངོ་ཞེས་ཞུས།

དེ་ཅིའི་སྟེད་དུ་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་གྱིས་བྲིས་པ་ན། དེ་ལ་རབ་
འབྱོར་གྱིས་གལ་ཏེ་རྩལ་སྤ་རབ་ཀྱི་ཆོག་ས་ཕིག་དོན་དམ་པར་མཆིས་
པར་གྱུར་ན་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཐ་སྟོད་དུ་རྩལ་སྤ་རབ་ཀྱི་
ཆོག་ས་ཞེས་བཀའ་མི་སྟོལ་ཏེ། དེ་ཆམས་དོན་དམ་པར་ཡོད་ན་དེར་
ཡོད་ཅེས་གསུངས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆམས་དོན་དམ་པར་མེད་པའི་
རང་བཞིན་རྩལ་སྤ་རབ་ཀྱི་ཆོག་ས་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ནི། དེ་ཆམས་
དོན་དམ་པར་ཆོག་ས་སུ་གྱུབ་པ་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
མཐུན་ནས་གསུངས་པའི་སྟེད་དུ་སྟེ། དེས་ན་ཐ་སྟོད་དུ་རྩལ་སྤ་རབ་ཀྱི་
ཆོག་ས་ཞེས་བགྱེད། ཞེས་པའོ།

གནད་བསྐྱུས་ན་སྐབས་འདི་དག་ཏུ་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་
ཆམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྱུབ་པའི་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྱུབ་
པའི་གཏན་ཆོག་ས་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པར་
མོས་པ་ལ་སོགས་ཀྱིས་འཇུག་པར་གསུངས་སོ། ། འདིས་ནི་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་གཞུགས་ཆམ་པར་གཞིག་པར་བཞུགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་
འདུན་པ་དང་། སྟོན་ལམ་གྱིས་གནས་པར་བྱ་བ་བསྟན་ཏོ། ། ཞེས་སྟོབ་
དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལས་¹⁰⁴གསུངས།

འདི་སྐར་སྐབ་པའི་གནས་བཅུ་པ་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་ཏེན་
དང་སྟོད་གྱི་འཛིག་ཏེན་ལ་རིལ་པོར་འཛིན་པའི་གཞིག་པར་སྐྱོར་བ་
བཤད་པ་དང་སྟོས་པའི་སྟོན་མེད་དེ། སྐར་ནི་མོས་པས་སྟོད་པའི་ས་
ན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དབའ་དེ་ཆམ་པར་གཞིག་པར་བསྟན་ལ། འདིར་
ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་བཙམ་ལྟན་འདས་ཀྱི་བཞུགས་པ་བསྟན་པས་
དགོས་པ་ཐ་དད་པར་སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལས་¹⁰⁵གསུངས། འདིས་
ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོད་གྱི་འཛིག་ཏེན་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་
ཆམ་པར་གཞིག་པས་བཞུགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དབས་
འདུན་པ་དང་། སྟོན་ལམ་གྱིས་གནས་པར་བྱ་བ་བསྟན་ཏོ། །

ད་ནི་བཅུད་གྱི་སེམས་ཅན་ལ་སྐྱར་ནས་དེ་ལྟར་བཞུགས་པའི་
ཚུལ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྟོང་གསུམ་གྱི་
སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ་ཁམས་མ་

104 གྲེ་དགོ་བསྟན་འགྲུར། ཤར་ཕྱིན། མ་ཤ། བོད། ༥༥ སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལའི་གསུང་། རྫོང་
གཙོན་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ཤ། ཤོག ༥༦་༣ རྒྱུག།

105 གྲེ་དགོ་བསྟན་འགྲུར། ཤར་ཕྱིན། མ་ཤ། བོད། ༥༥ སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལའི་གསུང་། རྫོང་
གཙོན་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ཤ། ཤོག ༥༦་༣ མདུན།

མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བགྱེད། དེ་ཅིའི་སྦྲད་དུ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་གཤེགས་ཏེ་ཁམས་ཤིག་མཆིས་པར་གྱུར་ན། དེ་ཉིད་རིལ་པོར་འཛིན་པར་འགྱུར་བའི་སྦྲད་དུ་ལོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རིལ་པོར་འཛིན་པར་གང་གསུངས་པ་དེ་འཛིན་པ་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་རིལ་པོར་འཛིན་པ་ཞེས་བགྱེད། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། རབ་འབྱོར་རིལ་པོར་འཛིན་པ་ཉིད་ནི་ཐ་སྣད་དེ། ཆོས་དེ་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཡིན་ན། དེ་ཡང་གྱིས་པ་སོ་སོའི་སྦྱོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་ངོ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། འདིའི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་པ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིར་གནས་པའི་བཅུད་གྱི་འཛིག་རྟེན་ནམ་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ནི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བཤད་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར།

སྟོད་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གཉིས་ཀ་ལ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་དགོས་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིར་མཐའ་དང་ལྷ་མེད་པར་མཆོན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟ་བུའི་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ནི་སྟོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་དང་མཚུངས་པར་རྩལ་ལྷ་རབ་

བསགས་པ་ལས་བྱང་བའི་རགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྒྱལ་ཐོན་དུ་མ་ཆོགས་
ཤིང་འདུས་པ་ལས་མ་ལྟོས་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བའི་རགས་པ་ཞིག་
གཏན་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་
ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ། འཛིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པས་གསུངས་ཏེ། རྒྱལ་ཐོན་རབ་བསགས་པའི་རགས་པ་རྣམས་ནི་དུ་མ་
ཆོགས་ཤིང་འདུས་པ་ལས་བྱང་བའི་རྩན་པ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་གནས་པའི་
ཕྱིར།

དེས་ན་ཐ་སྙད་དུ་འཕམ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བགྱིའོ།། དགོས་པ་ཅིའི་སྟངས་དུ་དེ་གསུངས་
པ་ཡིན་ཞེས་ངེས་པ་ན། དེའི་ལན་དུ་རབ་འབྱོར་གྱིས་གཤེད་པར་བཞིན་
གྱིས་བྱུང་བའི་རྒྱལ་ཐོན་རབ་དུ་མ་དང་དེ་བསགས་པའི་རགས་པ་གཅིག་
ཏུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡོད་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཐ་དད་ཡིན་པར་རིལ་པོར་
བྱུང་བ་དང་། ཡང་ཐ་དད་གཏན་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་རིལ་པོར་བྱུང་བར་
འགྱུར་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བའི་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་དེ་གཉིས་ལས་
མ་འདས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དངོས་པོའི་དེ་
ཁོ་ན་ནི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་དུ་སྤྲུགས་སུ་ཆུད་པས་དེ་ཉིད་རིལ་པོར་
འཛིན་པར་འགྱུར་རོ།།

དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདྲིན་པའི་རྒྱ་ནི་ཕྱང་པོའི་
 རོ་བོ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་དུ་མའི་རིལ་པོར་འདྲིན་
 པ་ཅམ་དུ་ཟད་པས། དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིལ་པོར་འདྲིན་
 པ་དམ་པོར་འགྱུར་ཏེ། དེས་འདྲིན་པ་ལྟར་དུ་དངོས་པོ་ལ་གནས་པས་
 སྤང་བྱ་མིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ལྟར་ནའང་དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་
 ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་རིལ་པོར་འདྲིན་པར་གང་གསུངས་པ་དེ་
 བྱི་འདྲིན་པ་ལྟར་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པས་གསུངས་ཏེ། རིལ་པོར་འདྲིན་པ་ཞེས་པ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་
 རིལ་པོར་འདྲིན་པ་ཞེས་བགྱིལོ།

འོ་ན་རིལ་པོར་འདྲིན་པའི་ཡུལ་མེད་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་རིལ་
 པོར་འདྲིན་པའི་ཡུལ་ཅན་འདྲིན་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྟམ་ན། དེའི་
 ལན་དུ་བཙུག་ལྟར་འདས་ཀྱིས་རབ་འབྱོར་ཞེས་བོས་ནས་རིལ་པོར་
 འདྲིན་པ་ཉིད་མིང་དང་ཉོག་པས་པར་བཏགས་ཅམ་དུ་ཟད་དེ། དེ་ནི་རང་
 བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་
 ཡིན་ནོ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་དེ་ཀྱན་རྫོབ་ཏུའམ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་དེ། གྲིས་པ་
 སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བཞག་པའི་འཁྲུལ་པའི་
 བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པའི་དབང་གིས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་
 བརྒྱུད་བས་འགལ་བ་མེད་དོ།

མདོར་ན་གཞུང་འདི་དག་གིས་སྒོ་ད་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་རྣམས་
རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་
བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་མེད་པར་གཏན་ལ་པབ་ཚུལ་སློབ་དཔོན་
ཀ་མ་ལ་ཤྲི་ལའི་འགྲེལ་པར་¹⁰⁶གསལ། འདིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྣམས་པར་གཞིག་
པས་བཞུགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔས་འདུན་པ་དང་། སྒོ་ན་
ལམ་གྱིས་གནས་པར་བྱ་བ་བསྟན་རྟོ།།

ཡང་གང་དག་གིས་གལ་ཏེ་རིལ་པོར་འཛིན་པ་རང་བཞིན་གྱིས་
མེད་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་འཛིག་
ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལྟ་
བ་ལྡ་པོ་དག་ལས་འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་ཇི་ལྟར་གསུངས་སྟམ་པ་དེའི་
དོགས་པ་དེ་དག་བསལ་བའི་ཆེད་དུ། རབ་འབྱོར་གང་ལ་ལ་ཞིག་ཅེས་
བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་འདི་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་འདིས་ནི་
འདི་ལ་ཇི་ལྟར་རྣམས་པར་མི་རྟོག་པར་བྱ་བ་དང་། སུ་རྣམས་པར་མི་རྟོག་
པར་བྱེད་པ་དང་། གང་ལ་རྣམས་པར་མི་རྟོག་པར་བྱ་བ་དང་། གང་གིས་
རྣམས་པར་མི་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དང་། རྣམས་པར་མི་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པ་
སྟེ། ལྡ་པོ་དེ་བསྟན་པས་རྣལ་འབྱོར་དུ་སྦྱོམས་པར་འདུག་པའི་ཐབས་

106 རྟེན་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཤེར་ཕྱིན། མ་ཤ། བོད། ༥༥ སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྲི་ལའི་གསུང་། རྟོ་རྩེ་
གཙོང་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ཤ། ཤོག ༥༩༥ མདུན།

ཡང་དག་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་དང་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལ་གཉིས་ཀའི་འགྲེལ་བར་¹⁰⁷གསལ་ལོ།

དེ་ལ་དང་པོ་རྩེ་ལྟར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་བྱ་བ་ནི། རབ་འབྱོར་གང་ལ་ལ་ཞིག་འདི་སྐད་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བདག་ཏུ་ལྟ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སེམས་ཅན་དུ་ལྟ་བ་དང་། སློག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་བར་གསུངས་སོ་ཞེས་ཟེར་ན། རབ་འབྱོར་དེ་ཡང་དག་པར་སྟོབས་སྟོབས་ཡིན་ནམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།། བདེ་བར་གཤེགས་པ་དེ་ནི་མ་ལགས་སོ།། དེ་ཅིའི་སྐད་དུ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བདག་ཏུ་ལྟ་བར་གང་གསུངས་པ་དེ་ལྟ་བ་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་སྐད་དུ་སྟེ། དེས་ན་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཞེས་བགྱིལ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། འདིས་རྩེ་ལྟར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་བྱ་བ་དེ་བསྟན་ཏེ། རྩེ་ལྟར་ཞེ་ན། གཞན་སྟེ་སྟེགས་ཅན་རྣམས་གྱིས་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་བཤད་ཅིང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་ནི་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པར་འཛོག་པས་བདག་དགག་པའི་ཕྱིར། འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་སོགས་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་རྣམས་ཉོན་མོངས་

107 རྩེ་དགེ་བསྟན་འགྲུག་ཤེར་ཕྱིན། མ་ལ། བོད། ༥༥ དབྱིག་འགྲེལ། འོག་གངས། ༣༠༣ ཟླ་བ་དང་། ཀ་མ་ལ་ཤྱིའི་འགྲེལ་བ། འོག་ ༣༤༥ མཐུན།

ཅན་གྱི་ལྟ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྣམས་དོན་དམ་དུ་མེད་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་
ཡོད་པར་གསུངས་སོ།། བདག་ཏུ་ལྟ་བ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པར་
རྣམ་པར་བཞིག་པས་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པར་འཛོག་སྟེ། ལྟ་བ་དེ་རང་
བཞིན་གྱིས་མ་མཆིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་ཡིན་
ནོ།། ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་ལྟ་བ་ན་ཡུལ་ལ་ངེ་ལྟར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་འཛོག་
པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་སུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ནི། **བཙམ་ལྷན་**
འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རབ་འབྱོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་
ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པས། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། འདིས་སུ་རྣམ་
པར་མི་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དེ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་དཔེ་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གདུལ་བྱ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་གང་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་བྱ་བ་ནི། **འདི་ལྟར་ཆོས་**
ཐམས་ཅད། ཅེས་གསུངས། དོན་ནི། འདིས་ནི་གང་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པར་བྱ་བ་དེ་བསྟན་ཏེ། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
བདག་མེད་པར་བསྟོམ་པའི་གཞིར་བསྟན་པའི་སྤྱིར་རོ།།

བཞི་པ་གང་གིས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནི། **ཤེས་པར་བྱ་བལྟ་བར་**
བྱ་མོས་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། འདིས་ནི་གང་གིས་རྣམ་

པར་མི་རྟོག་པ་དེ་བསྟན་ཏེ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་
པར་མི་རྟོག་པར་འཇུག་ན། དེས་ཐབས་གང་གིས་འཇུག་པ་ཡིན་སྟེ་ན།
ཤེས་པ་དང་། ལྟ་བ་དང་། མོས་པ་སྟེ་ཐབས་རྣམས་པ་གསུམ་གྱིས་འཇུག་
པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཤེས་པ་ནི་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་
སྟེ། དེའི་དོན་ལ་ཡིད་དཔྱོད་ཅེས་ཀྱིས་གོ་བ་རྟོན་པ་ལ་འཛོག་ ལྟ་བ་ནི་
བསམས་པའི་ཤེས་རབ་སྟེ། དེ་ནི་རྟགས་དང་རྒྱ་མཆན་སོགས་ལ་བརྟེན་
ནས་ཆད་མས་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ། མོས་པ་ནི་བསྟོམས་པའི་ཤེས་
རབ་སྟེ། བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་ལྟག་པར་འདོད་པས་འདིར་མོས་པའི་
སྒྲར་བརྗོད་པའོ། དེ་ནི་བསྟོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྱུང་སྟེ། དེ་བས་
ན་བདག་མེད་པའི་དོན་ལ་བསྟོམས་བྱུང་གི་གཙུག་ལོར་གྱུར་པའི་ཤེས་
རབ་ནི་ངས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མ་སྟན་པའི་གནས་སྐབས་ན་མོས་
པའི་སྒྲར་གསུངས་སོ། །འདི་ནི་སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱེ་ལའི་དགོངས་པ་
108 རྒྱངས་སོ།

སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ནི། ཤེས་པར་བྱ་བ་ལྟ་བར་བྱ་
མོས་པར་བྱ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ལྟག་པའི་སེམས་དང་ལྟག་པའི་ཤེས་
རབ་ལས་བརྒྱུམས་ཏེ། ཤེས་པ་དང་མཐོང་བ་དང་མོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
ཏེ། གང་གིས་རྣམས་པར་མི་རྟོག་པར་བྱ་བ་དེ་བསྟན་ཏོ། ། དེ་ལ་ཞི་གནས་

108 ཐེད་གཤེད་བསྟན་འགྱུར། ཤེར་ཕྱིན། མ་ལ། བོད། ༥༥ སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྱེ་ལའི་གསུང་། དོ་རྩེ་
གཙོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ། ཤོག ༥༦༥ མདུན།

ལ་བརྟེན་པ་ནི་ཤེས་རབ་པོ། ལྷག་མཐོང་ལ་བརྟེན་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་སོ། མཐོང་བ་གཉིས་ཀ་ཡང་འདྲིར་མོས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཏེ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་དབང་གིས་གཟུགས་བརྟན་གྱི་དམིགས་པ་ལ་ལྷག་པར་མོས་པར་བྱེད་དོ།¹⁰⁹ ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཤེས་པར་བྱ་བལྟ་བར་བྱ་མོས་པར་བྱ་བ་སྟེ། ཤེས་པ་དང་ལྟ་བ་དང་མོས་པ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་དང་དེ་གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་གསུམ་ལ་སྦྱར་བར་སྤང་བས། དེ་ལྟར་ན། དེ་གསུམ་ག་ཡང་སྒོམ་བྱུང་ཡིན་དགོས་པས་བཞད་ཚུལ་སྤྲ་མ་དང་ཅུང་མི་འདྲ་བར་སེམས་ཏེ་དབྱེད་པར་བྱའོ།

ལྟ་བ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་རོ་བོ་ནི། ཅི་ནས་ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་པ་ལ་ཡང་མི་གནས་པ་དེ་ལྟར་མོས་པར་བྱའོ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རབ་འབྱུར་ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདུ་ཤེས་མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ན་ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། འདིས་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་བསྟན་ཏེ། འདུ་ཤེས་མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བཞད་བྱའི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་སྦྱབ་པའི་གཏན་ཆོགས་སུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ལ་སོགས་པ་འདུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་གང་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ཏེ།

109 ཟླ་དགེ་བསྟན་འགྲུལ་ ཤེར་ཕྱིན། མ་པ། བོད། ༥༥ སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གསུང། རྫོང་གཙོན་པའི་དོན་བདུན་གྱི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ། ཤོག ༢༠༣ བདུན།

གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་
རྗེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོགས་གཞན་ཐ་སྟོད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་
སྟངས་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་བརྟེན་པའི་དོན་དུ་ཤེས་ཤིང་། དེ་ལྟར་དུ་
སེམས་རྣམ་པར་གནས་པ་ན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པ་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་སྟོ་ལ་འཛིག་པ་སོགས་བཤད་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་འདིའི་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཞེས་པ་ནི་བདེན་པར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཅིང་། བདེན་
པར་མེད་པའི་དོན་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱིས་འཇུག་པ་ལ་བྱ་བར་
སྟངས་སོ།

ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མི་མངའ་བས་བཞུགས་པ།

གསུམ་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མི་མངའ་བས་བཞུགས་པ་
ལ་གཉིས། འཆད་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མི་མངའ་བ་དང་། འཁོར་
བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མི་མངའ་བའོ། དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཆོས་
སུ་འདུ་ཤེས་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་ན་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ན་

འདུ་ཤེས་དེ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བས་ན། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པས་ཀུན་ནས་
སློང་བར་འགྱུར་རོ། དེ་ལྟར་ན་སྤྲུགས་མེ་ཆེན་པོས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་
ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་རི་སྲིད་འཁོར་བ་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་བཞུགས་
ནས་ཆོས་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱང་། ཆོས་སུ་འདུ་ཤེས་པས་གསུངས་པ་ཡིན་
པས་རི་ལྟར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་མི་འགྱུར་སྐྱམ་དུ་དོགས་སོ།།

དོགས་པ་དེ་དག་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་བཤད་བྱའི་ཆོས་དང་
འཆད་བྱེད་གྱི་གསུང་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདུ་ཤེས་པའི་
ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་འདུ་ཤེས་དེ་དག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་
མི་མངའ་ཡང་། སྤྲུགས་སུ་སྐྱུ་ཆོགས་པ་སྤྲུགས་མེ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་
གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་འཆད་པ་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མི་
མངའ་བར་འཆད་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་འཆད་ཉན་བྱས་པའི་ཕན་ཡོན་
ཡང་བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་། ཡང་རབ་འབྱོར་
བྱང་ཚུབ་སེམས་དབང་སེམས་དབང་ཆེན་པོ་གང་གིས་འཛིག་ཏེན་གྱི་
ཁམས་དཔག་ཏུ་མེད་ཅིང་གངས་མེད་པ་དག་ རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་
རབ་ཏུ་གང་བར་བྱས་ཏེ་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་བས། རིགས་ཀྱི་བྱུངས། རིགས་
ཀྱི་བྱ་ཚོ་གང་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འདི་ལས་ཐ་ན་ཆོག་
བཞི་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ཅམ་སྤངས་ནས། འཛིན་ཏམ། རྟོག་གས།
ཀུན་ཚུབ་པར་བྱེད་དམ། གཞན་དག་ལ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་ཡང་དག་པར་རབ་

ཏུ་སྟོན་ན། དེ་ཉིད་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་གྲངས་མེད་
དཔག་ཏུ་མེད་པ་བསྐྱེད་དོ། ཇི་ལྟར་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་ཅེ་ན། ཇི་
ལྟར་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་མི་སྟོན་པ་བཞིན་དུ་སྟེ། དེས་ན་ཡང་དག་པར་
རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་
པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གཞན་གྱི་ཉམས་ལེན་དཔག་ཏུ་མེད་པར་བྱས་པ་
ལས། ཞེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའམ་ཆོས་གྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་
ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ཚུལ་བཞིན་བྱས་ན། དེ་དག་ལས་པན་ཡོན་
བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་ཅིང་བརྗོད་གྱིས་མི་ལོངས་པར་ཆེ་སྟེ། འཕགས་པ་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པ་བསྟན་པ་ཞེས་
བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས། དམ་ཆོས་འདྲིན་པའི་བསོད་ནམས་
ནི། སངས་རྒྱུ་ཀུན་གྱིས་ནན་ཏན་དུ། བསྐྱེལ་བ་བྱེ་བར་བརྗོད་མཛད་
ཀྱང་། མཐའ་མར་ཕྱིན་པར་འགྱུར་མ་ལགས། དམ་པའི་ཆོས་ནི་འདྲིན་
པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་གྱི་བསོད་ནམས་དེ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མོས་པ་
ཡི། བཅུ་དྲུག་ཆ་ཡང་མི་རི་¹¹⁰ལགས།¹¹¹ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཆོག་བཞི་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ཙམ་སྤངས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་ཁ་ཏོན་དུ་འདོན་པ་དང་། འདྲིན་ཏམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོག་སྒོ་ལ་འདྲིན་

110 མི་རི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོག་ཆེན་པོ་མི་གནས་པ་ལ་བྱའོ།

111 སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར། དཀོན་བཅེགས། ཀ་བ། བོད། ༣༩ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བ་
བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པ་བསྟན་པའི་མདོ། ཤོག ༡༣༠ རྒྱབ།

པ་དང་། གྲོག་གམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲེགས་བམ་ལ་སོགས་པའི་ཆོག་གྲོག་
པ་དང་། ཀུན་ཚུབ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་ཁོང་དུ་ཚུད་པའམ་མི་
བརྟེན་པར་འཛིན་པ་ལ་བྱའོ།

དེ་ལྟར་རང་གིས་སྒྲངས་པ་དང་འཛིན་པ་དང་གྲོག་པ་དང་ཀུན་
ཚུབ་པར་བྱེད་པ་དང་གཞན་ལ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་
པའི་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་གྲངས་མེད་དཔག་ཏུ་མེད་པར་གསུངས་
ན། ཇི་ལྟར་ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་ཅེ་ན། ཇི་ལྟར་ཉེ་དཔེར་ན་བརྟེན་
བྱ་དང་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་ནམ་གཞག་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་འཛོག་ཀྱང་དོན་དམ་དུ་
མེད་པས། བརྟེན་བྱའི་དོན་ནམས་ཡང་དག་པར་རམ་དོན་དམ་པར་རབ་
ཏུ་མི་སྟོན་ཅིང་། ཐ་སྙད་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྐབས་འདིར་
ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྦྱེས་པ་སོགས་སྟོན་ཀྱང་།
ཆོས་དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཕམ་ཐ་སྙད་དུ་སྦྱེ་བ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་གྱིས་
མ་བཤད་པས། ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱའོ།

གཉིས་པ་འཁོར་བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མི་མངའ་བ་ནི།
གཙོ་བོ་ལས་ཉོན་གྱིས་འདུས་བྱས་པའི་ཆོས་ནམས་མི་རྟག་པ་དང་རང་
བཞིན་མེད་པར་བསྟན་པའི་སྟོན་ས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་འཁོར་
བའི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའམ་སྟོན་དེ་དག་མི་མངའ་བར་བསྟན་པ་ནི།

སྐར་མ་རབ་རིབ་མར་མེ་དང་།

སྒྱུ་མ་ཟེལ་བ་ཚུ་བྱར་དང་།

མི་ལམ་སློག་དང་སྤྱོད་ལྟ་བུ།

འདུས་བྱས་དེ་ལྟར་བལྟ་བར་བྱ།

ཞེས་དོ་རྩེ་གཙོད་པའི་གཞུང་གི་གནད་ཆམས་བསྐྱུས་ཏེ་ཆོགས་
སྒྱུ་བཅད་པ་འདི་བཀའ་བསྩལ་ཏེ། དེ་ཡང་གཞུང་འདིས་དངོས་སྒྱུ་སྒྱས་
ཟེན་ལ་དཔེ་དགུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྐར་མ་དང་། རབ་རིབ། མར་མེ། སྒྱུ་
མ། ཟེལ་བ། ཚུ་བྱར། མི་ལམ། སློག་དང་། སྤྱོད་ཏེ་དཔེ་དགུའི་སློན་ས་
འདུས་བྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ལ་བལྟ་བར་བསྟན། སྐབས་
འདིའི་འདུས་བྱས་ནི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ལ་སྦྱར་ནས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་
ཕྱང་པོས་བསྐྱུས་པའི་འདུས་བྱས་ལ་བསམ་ན་ལོགས། དེ་ཡང་ཕྱང་པོ་
ལྷའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཆམས་ནི་ལས་ཉོན་སོགས་རྒྱ་རྒྱེན་དུ་མ་
ཆོགས་པས་བྱས་པའི་བྱིར་འདུས་བྱས་ཞེས་བྱའོ།

དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་སྐར་མ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་བལྟ་
བར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་སློལ་འཆར་བདེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དོན་ཆམ་
པ་བཞིར་བསྐྱུས་ནས་ཡོངས་སྒྱུ་བསྟན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་མཆན་ཉིད་
དང་། རོ་ཕྱང་བའི་ཡུལ་གྱི་མཆན་ཉིད། ཉེས་དམིགས་རྗེས་སྒྱུ་རྟོགས་

བའི་མཆན་ཉིད། དེས་པར་འབྱུང་བ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་མཆན་ཉིད་དེ་
བཞིའོ། དང་པོ་རང་བཞིན་གྱི་མཆན་ཉིད་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་ཡོད་དེ།
སྤང་སྟོང་ཆོགས་པའི་རང་བཞིན། སྟོང་པའི་རང་བཞིན། སྤང་བའི་རང་
བཞིན་ནོ།

དང་པོ་སྤང་སྟོང་ཆོགས་པའི་རང་བཞིན་ནི་སྐར་མ་ཞེས་པས་
བསྟན་ཏེ། ༡ དཔེར་ན་སྐར་མ་རྣམས་མཆན་མོ་ཐུན་ནག་ཏུ་འབྲེལ་བ་སྤང་
ཆོགས་སུ་སྤང་ཡང་། ཉོན་མོ་སྤང་བའི་དུས་སུ་དེ་ཐམས་ཅད་མི་སྤང་བ་
དེ་བཞིན་དུ། འདུས་བྱས་རྣམས་ཀྱང་མ་རིག་པའི་ཐུན་པ་ཡོད་ན་བདེན་
སྤང་གི་སྟོས་པ་སོགས་སྤང་ཆོགས་སུ་སྤང་ཡང་། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཉོ་མའི་སྤང་བ་རྒྱུར་བ་ན་དེའི་གཟིགས་ངོར་གང་ཡང་མི་སྤང་བའི་རང་
བཞིན་དུ་བཟུ་བར་བྱའོ།

གཉིས་པ་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་ནི་རབ་རིབ་ཅེས་པས་བསྟན་
ཏེ། ༢ དཔེར་ན་མིག་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསྐྱད་པའི་དབང་གིས་སྤང་བའི་སྐྱ་
ཤད་སོགས་རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་གྱིས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་དུ། གང་ཟག་དང་
ཆོས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་དབང་གིས་སྤང་
བའི་འདུས་བྱས་རྣམས་ནི་རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་དུ་བྱུབ་པས་སྟོང་པའི་རང་
བཞིན་དུ་བཟུ་བར་བྱའོ།

གསུམ་པ་སྤང་བའི་རང་བཞིན་ནི་མར་མེ་ཞེས་པས་བསྟན་

བཙོན་པ་དེ་ནི་ལོག་པ་ལགས་སོ།། བཙོན་ལྟན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྒྲུབ་
པ། རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ན་དག་སྟོང་དང་དག་སྟོང་མ་དང་། དག་བསྟེན་
དང་དག་བསྟེན་མ་ཁ་ཅིག་མ་སྐྱེས་ཤིང་མ་བྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ལ་མི་
སྤྱག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་། མི་རྟག་པ་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་པ་དང་སྟོང་པ་
དང་བདག་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཀྱང་དེ་དང་འབྲ་
བར་བལྟ་བར་བྱའོ།། ང་ནི་མི་སྐྱེན་པོ་དེ་དག་ལ་ལམ་སྟོམ་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེས་མི་སྐྱེ་ཉེ་དུག་ནི་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་བྱའོ།།¹¹² ཞེས་དཔེ་
དོན་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་སྲིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མཛོན་པར་ཞེན་པའམ་རོ་སྤང་བ་
ནི་ནོར་ཞིང་འབྲུལ་བའི་དོན་ཅན་དུ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་
བལྟ་བར་བྱའོ།།

གསུམ་པ་ཉིས་དམིགས་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ལ་དབྱེ་
ན་གཉིས་ཏེ། མི་རྟག་པར་རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་པར་རྗེས་
སུ་རྟོགས་པའོ།། དང་པོ་མི་རྟག་པར་རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་ནི་ཟེལ་བ་ཞེས་
པས་བསྟན་ཏེ། ༥ དཔེར་ན་ཅ་ཅེའི་ཟེལ་བ་ནི་ཟེར་ཕོག་པ་ཅམ་གྱིས་
ཡུན་རིང་དུ་མི་གནས་པར་འཛིག་པར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ། ལས་ཉོན་
ཀྱིས་འདུས་བྱས་པའི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་རྣམས་ཀྱང་རང་གྲུབ་ཅམ་
ནས་འཛིག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ།།

112 གྲེ་དག་བཀའ་འགྱུར། མདོ་སྡེ། ༩་པ། བོད། ༤་༣ འཕགས་པ་ལྷག་པའི་བསམ་པ་བརྟན་པའི་ལེའུ་
ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ཤོག་ ༡༤༥ རྒྱལ།

གཉིས་པ་སྤྱག་བསྐལ་བར་རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་ནི་ཚུ་བྱར་ཞེས་
པས་བསྟན་ཏེ། ༤ དཔེར་ན་ཚུའི་ཚུ་བྱར་ནི་ཆེ་ཚུང་མང་ཉུང་སོགས་
རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་ཇི་ཅམ་རྟོལ་ཡང་ཚུའི་རང་བཞིན་ལས་མ་འདས་པ་དེ་
བཞིན་དུ། ལས་ཉོན་གྱིས་འདུས་བྱས་པའི་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་རྣམས་
བཟང་ངན་ལ་སོགས་ཇི་ཅམ་འགྱུར་ཡང་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་སྤྱག་བསྐལ།
འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐལ། བྱལ་བ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་ཏེ་སྤྱག་བསྐལ་
གསུམ་པོ་ཅེ་རིགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལས་མ་འདས་པར་བལྟ་བར་བྱའོ།
དཔེ་འདི་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་ལྷོག་པ་ནས་
བསྟན་ཏོ།

བཞི་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་མཆན་ཉིད་ལ་
དབྱེ་ན་གསུམ་སྟེ། འདས་པའི་ཆོས་བདེན་པར་མེད་པ། ད་ལྟ་བའི་ཆོས་
བདེན་པར་མེད་པ། མ་འོངས་པའི་ཆོས་བདེན་པར་མེད་པའོ། དང་པོ་
འདས་པའི་ཆོས་བདེན་པར་མེད་པ་ནི་མི་ལམ་ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། ༥
དཔེར་ན་མི་ལམ་དུ་བཟང་ངན་འདྲ་མིན་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཀྱང་སང་པའི་ཆེ་དེ་
ཐམས་ཅད་འདས་དོན་དྲན་པའི་ཡུལ་ཅམ་ལས་གང་ཡང་མི་དམིགས་པ་
དེ་བཞིན་དུ། འདས་པའི་དོན་རྣམས་ཀྱང་དྲན་པའི་ཡུལ་ཅམ་ལས་རང་
བཞིན་གྱིས་བྱལ་བ་གཏན་མེད་དེ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་གང་དུ་
ཡང་བྱལ་བ་མི་སྲིད་དོ་སྟམ་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ།

གཉིས་པ་ད་ལྟ་བའི་ཆོས་བདེན་པར་མེད་པ་ནི་སློག་ཅེས་པས་
བསྟན་ཏེ། ༩ དཔེར་ན་སློག་ནི་རྩ་རྒྱུ་སྣ་ཆོགས་ལས་ད་ལྟ་སྤྱེས་ཀྱང་དེ་
མ་ཉིད་དུ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་
དུ། ད་ལྟ་བའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པར་རང་གི་ངོ་
མོས་བྱུབ་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་བྱུབ་པའི་གཅིག་
དང་ཐ་དད་གང་དུ་ཡང་མི་འདུག་སྟུང་དུ་བཟླ་བར་བྱའོ།

གསུམ་པ་མ་འོངས་པའི་ཆོས་བདེན་པར་མེད་པ་ནི་སློན་ཞེས་
པས་བསྟན་ཏེ། ༩ དཔེར་ན་སློན་པས་མཁའ་དབྱིངས་བསྐྱིབས་ཏེ་སྤྱང་
ཆར་ཟེགས་མ་བབས་པ་ལས་མ་འོངས་ལོ་ཏོག་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་
དུ། གནས་ངན་ལེན་གྱི་བག་ཆགས་ངན་པས་ཡིད་གྱི་མཁའ་དབྱིངས་
བསྐྱིབས་ཏེ་ཡང་ཡང་གོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། མ་རིག་པ་སོགས་གྱི་
རིགས་འདྲ་བྱི་མ་རྣམས་འབྱུང་བས། དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་གང་ཟག་
དང་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་པར་བཟླ་བར་བྱའོ། དཔེ་འདི་གསུམ་གྱིས་
གཙོ་མོ་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་སེམས་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་
ཚུལ་བསྟན་ཏོ།

མདོར་ན་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདིས་ལས་ཉོན་གྱིས་འདུས་བྱས་
པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་དང་། དེ་དག་
ལ་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་སློབ་རོ་བྱང་བའི་ཚུལ། དེ་དག་གི་ཉེས་དམིགས། དེ་

དག་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཚུལ་བསམ་པའི་སློན་ས་ཆོས་ཉམས་སུ་ལེན་
ཚུལ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།

མཐུག་གི་དོན་བཤད་པ།

གསུམ་པ་མཐུག་གི་དོན་བཤད་པ་ནི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་
དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ནས། གནས་བརྟན་རབ་འབྱེད་དང་། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དབའ་དེ་དག་དང་། འཁོར་བཞི་པོ་དག་སྦྱོང་དང་། དག་སྦྱོང་མ་
དང་། དག་བསྟེན་དང་། དག་བསྟེན་མ་དེ་དག་དང་། ལྷ་དང་། མི་དང་།
ལྷ་མ་ཡིན་དང་། སྤི་ཟར་བཅས་པའི་འཛིག་རྟེན་ཡི་རངས་ཏེ། བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མངོན་པར་བསྟོད་དོ། ། ཞེས་འཁོར་ནམས་
ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་བཅས་ཏེ་མངོན་པར་བསྟོད་པའི་སློན་ས་
མཐུག་བསྐྱུ་བ་དང་། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དོ་རྩེ་
གཙོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་རྫོགས་སོ། ། ཞེས་ཤེར་བྱིན་
སུམ་བརྒྱ་པའམ་དོ་རྩེ་གཙོད་པའི་མཐུག་ཡོངས་སུ་བསྐྱུས་སོ། ། གཞུང་
འདིའི་མཆན་བྱང་དང་མཐུག་བྱང་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་གསལ་ཡང་།
གཞུང་དངོས་གཞི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའི་ཐེག་པ་ཞེས་པ་ལས་ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ཡེ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཞུང་འདི་ལོ་བཅ་གང་གིས་བསྐྱར་བ་མཐུག་བྱང་དུ་མི་
གསལ་བར་མ་ཟད། ཤེར་ཕྱིན་སྣ་ཆོགས་ཞེས་པའི་པོད་དེར་བཞུགས་
པའི་ཤེར་ཕྱིན་བདུན་བརྒྱ་པ། ལྷ་བརྒྱ་པ། ཚུལ་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་པ། ལྷ་བཅུ་
པ། སྒྲིཉར་ལྷ་པ། ཀྲོ་ཤེ་གས་ཞུས་པ། ཤེར་ཕྱིན་ཡི་གེ་གཅིག་མ། ཡི་
གེ་ཉུང་དུ། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། རྒྱ་བའི་སྤྲང་པོ། ཉི་
མའི་སྤྲང་པོ། ལག་ན་དོ་རྩེ། དོ་རྩེ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་དང་
བཅས་ཐམས་ཅད་ལ་འགྱུར་བྱང་མི་སྤྲང་ཡང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐུག་
ཏུ་ཤེས་རབ་སྤྲང་པོ་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བི་མ་ལ་མི་ཏུ་དང་། ལོ་རྒྱུ་བ་
དགེ་སློང་རིན་ཆེན་ལྷེས་བསྐྱར་ཅིང་། ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་དགེ་སློང་དང་
ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པས་ཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་པབ་པ། ཞེས་མཐུག་བྱང་
གསལ་བས་འདི་གོང་མ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱར་དགོས་པ་ཡིན་ནམ་སྤུམ་སྤེ་
དབྱུང་བར་བྱའོ།

དོ་རྩེ་གཙོད་པའི་མཆན་འགྲེལ་འདི་ཉིད་གཙོ་བོ་སློབ་དཔོན་ཀ་
མ་ལ་ཤི་ལའི་གསུང་དོ་རྩེ་གཙོད་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲིས་
ཁུལ་ཡིན་ཡང་། འདི་བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་གཉིས་ཀའི་
ཐད་ནས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་ཅིང་སྤྲིངས་པས། བརྗོད་དོན་རི་བཞིན་མ་གོ་བ་
དང་རྟོངས་པའི་རིགས་ཡོད་མི་སྤིད་པ་མིན་སྟབས། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་བོ་

སྤྲུལ་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས། དེ་དག་གིས་ནི་རྣམ་བཤད་འདི།
རིགས་སམ་མི་རིགས་རབ་དཔྱོད་ཅིག། གལ་ཏེ་རིགས་བ་ལྟ་ན་མྱང་།
དོན་དཀའ་བ་ལ་བདག་འདའི་སྟོ། འཁྲལ་མི་སྲིད་བ་མ་ཡིན་པས། རི་
སྟེ་མིན་ན་གཞན་དུ་གྱིས།¹¹³ ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོར་བུའི་འཁྲལ་
པའི་དོན་རྣམས་འདོར་བར་འཆང་།

གཞུང་དོན་སྟོང་པོ་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་གཞུང་དོན་སྟོང་པོ་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། དཀོན་
མཆོག་བཅེགས་པའི་འོད་སྤང་གི་ལེའུ་ལས། ཉོན་མོངས་བ་རྣམས་ལས་
རྣམ་པར་ཐར་བ་ནང་དུ་ཆོལ་གྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་རྒྱག་པ་མ་ཡིན། ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་སུ་དག་ཅིང་རང་བཞིན་གྱིས་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་
བ་མེད་པར་མཐོང་བས་བདག་ཉིད་སྐྱབས་ཡིན་གྱི། གཞན་སྐྱབས་མ་
ཡིན།¹¹⁴ ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆོས་

113 རྩེ་དགོ་བསྟན་འགྲུལ། མདོན་པ། གྲུ་པ། བོད། ༡༩༩ རྩོམ་དཔོན་རྒྱལ་པོ་སྤྲུལ་གྲགས་པའི་བཤེས་
གཉེན་གྱི་གསུང། ཆོས་མཛོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། ཤོག ༩ མདུན།

114 རྩེ་དགོ་བཀའ་འགྲུལ། དཀོན་བཅེགས། ཆ་པ། བོད། ༩༩ འཕགས་པ་འོད་སྤང་གི་ལེའུ་ཞེས་བྲ་
བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ཤོག ༡༩༩ རྒྱལ།

ལས། བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་ཡིན་གྱི། གཞན་ལྟ་སྤྱི་ཞིག་མགོན་དུ་
འགྱུར། བདག་ཉིད་བདག་གི་མགོན་གྱུར་པས། སྤྱག་བསྐྱུལ་ཀུན་ལས་
རབ་ཏུ་ཐར།¹¹⁵ ཞེས་དང་། བཤེས་སྤྱོད་ལས། ཐར་བ་བདག་ལ་རག་
ལས་འདི་ལ་ནི། གཞན་གྱིས་གོགས་བབྱིར་ཅི་ཡང་མ་མཆིས་པས།
ཐོས་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསམ་གཏན་ལྡན་བ་ཡིས། བདེན་བ་རྣམ་བ་
བཞི་ལ་འབད་བར་མཛོད།¹¹⁶ ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། འཁོར་བའི་སྤྱག་
བསྐྱུལ་ལས་གོལ་བའི་ཐར་བ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་གང་ཟག་ཅིག་ཡིན་ན།
དེ་འབྲུ་བའི་ཐར་བའི་གོ་འཕང་དེ་ས་སྤྱོགས་གཞན་དང་གང་ཟག་གཞན་
ལས་རྟེན་པའམ་ཐོབ་བ་མེད་པས། ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་རང་གི་ལུས་ངག་
ཡིད་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་བའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་བ་ངན་བ་རྣམས་འདོར་
ཞིང་། བྱམས་སྤྱོད་རྗེས་མཆོན་པའི་བཟང་སྤྱོད་རྣམས་འཕེལ་བའི་ཐབས་
ལ་འབད་བ་རང་གིས་བྱེད་ནས་ཐོབ་དགོས་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ལས་ཐར་
བའི་གཞི་ནི་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་དག་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་གང་ལས་
འགྱུར་བའི་རྒྱུ་ལོ་གཙོ་བོ་ནི་བདག་འཛིན་མ་རིག་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་གཞན་
དབང་དུ་གྱུར་ནས་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་བ་མི་དགེ་བ་བརྩུ་ལ་སོགས་པའི་
ལས་ངན་སྒྲ་ཆོགས་ལ་འཇུག་པས། སྤྱག་བསྐྱུལ་དེ་དག་གཅིག་རྗེས་

115 རྟེན་གཤེགས་འགྲུལ་མདོ་སྤྱོད་ ས་པ། བོད། ༥་༣ ཆེད་ཏུ་བཛོད་པའི་ཆོས་སྤྱོད་ བོད། ༣༡༩ གྲག་

116 རྟེན་གཤེགས་འགྲུལ་ སྤྱོད་ལུགས་ དེ་པ། བོད། ༡༥་༣ མགོན་པོ་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་གསུང་། བཤེས་པའི་
སྤྱོད་ལུགས་ བོད། ༩་༣ མདུན།

གཉིས་མ་ཐུད་དུ་ཆུའི་གཉེར་མ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་མི་ཆད་དུ་འབྱུང་བར་
གདོན་མི་ཟ་བས། སྤྱག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅ་བ་བདག་འཛིན་མ་རིག་
པའི་གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རང་རྒྱུད་ལ་བསྟེན་ནས་
ཐར་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་འགགས་ན་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བཞི། དཔེར་
ན། མེ་འགགས་ན་དུ་བ་ཡལ་འགྲོ་བ་བཞིན་ཡིན་ནོ།

དེས་ན་མདོ་ཉིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། གལ་ཏེ་བདག་མེད་
ཆོས་ལ་རབ་རྟོག་ཅིང་། དེ་དག་བརྟགས་ནས་གང་ཞིག་སྟོམ་བྱེད་པ།
འབྲས་བུ་ཐུང་ན་འདས་ཐོབ་རྒྱ་དེ་ཡིན། རྒྱ་གཞན་དག་གིས་ཞི་བར་
འབྱུང་མི་སྲིད།¹¹⁷ ཅེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་མགོན་
འཕགས་པ་སྐུ་སྐྱབ་ཞབས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་བ་ལས། དངོས་པོ་
སྟོང་པར་དེ་རྟོགས་ནས། ཡང་དག་མཐོང་ཕྱིར་མོངས་མི་འགྱུར། དེ་ནི་
མ་རིག་འཁོག་པ་ཡིན། དེ་ལས་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་འགག།¹¹⁸ ཅེས་
དང་། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པར། ཡང་དག་མཐོང་ཕྱིར་དངོས་
སྟོང་པར། ལེགས་ཤེས་མ་རིག་མི་འབྱུང་བ། དེ་ནི་མ་རིག་འགགས་པ་
ཡིན། དེ་ཕྱིར་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་འགག། ཅེས་གསུངས། དེ་བཞིན་

117 རྩེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར། མདོ་སྟེ། ད་པ། བོད། ༥༥ ཉིང་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་མདོ། ཤོག ༡༥ རྒྱལ།

118 རྩེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། དབྱ་མ། ཅ་པ། བོད། ༥༦ མགོན་པོ་སྐུ་སྐྱབ་ཀྱི་གསུང་། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་
པ། ཤོག ༡༦ རྒྱལ། དེའི་རང་འགྲེལ། ཤོག ༡༣༠ མདུན།

དུ་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས། བདག་མེད་ནམ་པ་གཉིས་མཐོང་ན།
སྤྱི་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར། ཞེས་དང་། མི་རྟག་སྤྱུག་བསྐྱུས་
སྟོང་པ་ཞེས། བྱ་བ་གསུམ་པོས་སེམས་སྤྱོད་བྱེད། མཆོག་ཏུ་སེམས་
ནི་སྤྱོད་བྱེད་པའི། ཆོས་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན།¹¹⁹ ཞེས་གསུངས།
དེ་བཞིན་དུ་སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷས་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། དུལ་ལ་
བདག་མེད་མཐོང་ན་ནི། སྤྱི་པའི་ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར། ཞེས་
དང་། དེ་བྱིར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། གཏི་ལུག་བཙེམ་པས་
བཙེམ་པར་འགྱུར།¹²⁰ ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ།

མདོར་ན། འཁོར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱུས་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་བར་
འདོད་པའི་ཐར་འདོད་ཀྱི་སྦྱེས་བྱ་ཞིག་ཡིན་ན། ཐོག་མར་སྤྱུག་བདེན་གྱི་
ཉེས་དམིགས་ཡང་ཡང་བསམས་ནས། དེ་སྤྱུག་བསྐྱུས་བའི་རང་བཞིན་
ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཚུད་པར་བྱས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་དེ་འདྲའི་སྤྱུག་བསྐྱུས་
ནམས་ཀྱང་མཐིལ་དུ་བྱུག་པའི་ཆེར་མ་བཏོན་པ་ལྷར་སྤང་དུ་མེད་པས།
དེ་གང་ལས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཀྱན་འབྱུང་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་དེ། ཀྱན་འབྱུང་
ལ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ཀྱན་འབྱུང་གཉིས་ལས་གཙུག་པོ་ནི། དབྱ་

119 རྗེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། བསྟོད་ཆོགས། ཀ་པ། བོད། ༡ མགོན་པོ་སྤྱི་སྦྱོར་གྱི་གསུང་། ཆོས་ཀྱི་
དབྱིངས་སུ་བསྟོད་པ། ཤོག ༤༤ མདུན་དང་། ༤༩ རྒྱུག

120 རྗེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། དབྱ་མ། ཆ་པ། བོད། ༥༧ སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་གསུང་། བཞི་བརྒྱ་
པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ། ཤོག ༡༤ མདུན་དང་། ༧ རྒྱུག

མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། ཉོན་མོངས་སྐྱོན་ནམས་མ་ལུས་འཛིག་ཚོགས་
ལ། ལྟ་ལས་བྱང་བར་སློ་ཡིས་མཐོང་གྱུར་ཅིང་།¹²¹ ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་དང་།
དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་གྲན་འཆི་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་ནམས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་ཅ་བ་ང་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཛིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་
པར་ངོས་བཟུང་།

དེ་ངོས་ཟིན་ནས་སྤྱག་བསྐྱེལ་མཐའ་དག་ཞི་བའི་ཐར་པའི་གོ་
འཕང་ཞེས་པ་ཞིག་སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ལ་སྤིང་བ་དང་། སྒོས་སྤྱག་པར་ཟག་རང་
ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལ་ཚོལ་བ་ནམས་མ་ཞིག་མ་བྱས་པས་ལན་བ་ཡིན་གྱི། འབད་
བཙོན་བྱས་ན་གདོན་མི་ཟ་བར་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཞེ་བྱུགས་ནས་ཐག་
བཅད། དེ་ནས་གང་ལ་བཙོན་པའི་ལམ་དེ་ཡང་མེ་ལྷ་བསྟེན་བ་དང་ཟས་
གཙོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འགྲུབ་པས། བདག་མེད་
པའམ་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་ལམ་རང་རྒྱད་ལ་བསྟེན་
ནས་བཙོན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱད་ཆ་མ་ལས། བད་ནི་ཤེས་བྱ་ནད་ཀྱི་
རྒྱ་ནི་སྤང་བྱ་ལ། བདེ་གནས་ཐོབ་བྱ་སྤྲོན་ནི་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ལྟར།
སྤྱག་བསྐྱེལ་རྒྱ་དང་དེ་འགོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ལམ། ཤེས་བྱ་སྤང་བྱ་

121 རྟེན་གཤེག་བསྟན་འགྱུར། དབུ་མ། ལ་བ། བོད། ༡༠༩ སློབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པའི་གསུང་། དབུ་མ་ལ་
འཇུག་ག། འོག ༣༡༠ མདུན།

རིག་པར་བྱ་ཞིང་བསྟན་པར་བྱ།¹²² ཞེས་དཔེ་དོན་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་
བདེན་བཞིའི་སྒྲུང་དོར་དང་འབྲེལ་བའི་ཉམས་སྲུ་ལེན་ཚུལ་གསུངས་པ་
ལྟར་དུ་འབྲུག་དགོས་པར་སེམས་སོ།

དེས་ན་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་པ་སོགས་
ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་འབྲུག་ན། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་པན་ཡོན་ཆེན་པོ་
ཡོད་པ་དོན་ཅི་གཅོད་པའི་གཞུང་འདིར་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསུངས་པ་ཡང་
གནད་འདི་འབྲེལ་དགོངས་ནས་ཡིན་ཏེ། ལུས་ཅན་འཁོར་བར་འཆིང་
བའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་མ་རིག་པ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲོམས་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྒྲ་ན་
མེད་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་འདི་ཉིད་ཡིན་པས། དེ་བས་ན་
སྟོད་འབྲུག་ལས། ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། སྤྱོད་པས་ཤེས་
རབ་དོན་དུ་གསུངས། དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་སྤྱུག་བསྐྱེད་དག། ཞི་བར་འདོད་
པས་ཤེས་རབ་བསྐྱེད།¹²³ ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་
ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཇི་སྟེད་ཅིག་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དངོས་དང་
བརྒྱུད་པའི་སྒྲོ་ནས། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་གང་ལས་འབྱུང་
བའི་རྒྱ་ཉོན་མོངས་པ་སྤང་བའི་དོན་དུ་གསུངས་པར་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་

122 རྟེན་དགེ་བསྟན་འགྲུར། སེམས་ཅམ། ལུ་ཤ། བོད། ༡༣༣ ཇི་བཙུན་བྱམས་པའི་གསུང་། རིག་པ་
ཆེན་པོ་རྒྱུད་སྒྲ་མའི་བསྟན་བཅོས། ཤོག ༤༩ རྒྱུག

123 རྟེན་དགེ་བསྟན་འགྲུར། དབུ་མ། ལ་ཤ། བོད། ༡༠༥ རྒྱལ་སྤྱོད་ཞི་བ་སྟེད་གསུང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སྟོད་པ་ལ་འབྲུག་ཤ། ཤོག ༣༠ རྒྱུག

ཟད། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉམས་ལེན་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། དེ་སྤོང་
བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྤོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་
ལ་སྟག་ཡིན་པར་བརྟེན། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་
འཇུག་པ་ནི། སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་དང་པོར་བྱང་
ཆུབ་མཆོག་ཏུ་བྱུགས་བསྐྱེད། བར་དུ་བསྐྱེད་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་
ཆོགས་བསགས་པའི་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་པ་ཡང་། གདུལ་བྱ་རྣམས་
ལས་འདི་ཉིད་ལ་དགོད་པའི་དོན་དུ་ཡིན་པས། འདི་ལས་ལྟག་པའི་རྒྱལ་
བ་དགེས་པའི་མཆོད་སྤྱིན་དང་། འདི་ལས་ལྟག་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་བྱིན་
ལན་འཇུག་པའི་ཐབས་གཏན་ནས་མེད་དེ། སྤྱིས་རབས་སོ་བཞི་པ་ལས།
པན་པར་སྤྱིས་ལ་མཆོད་པར་བྱ་བ་ནི། བསྐྱོ་བའི་ཆོག་བཞིན་ཉམས་སུ་
ལེན་པ་ཡིན།¹²⁴ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

དེས་ན་གཞུང་འདིར་གང་གྲུའི་སྤྱང་གི་བྱེ་མའི་གྲངས་དང་
མཉམ་པའི་གང་གྲུའི་སྤྱང་ཡང་དེ་སྟེད་དུ་གྱུར་ཏེ། དེ་དག་གི་བྱེ་མའི་
གྲངས་དང་མཉམ་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་རྣམས་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ་
བདུན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཀང་ནས་སྤྱིན་པའི་པན་ཡོན་ལས། ཆོས་ཀྱི་
རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་འཇུག་པའི་པན་ཡོན་བསམ་བརྗོད་ལས་འདས་པར་
ཆེ་བར་གསུངས་པ་ཡང་། གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་

124 རྟེན་གྱི་བསྟན་འགྲུལ། སྤྱིས་རབས། ཏུ་བ། བོད། ༡༩༩ སྤོང་དཔོན་དཔལ་བོའི་གསུང་། སྤྱིས་པའི་
རབས་ཀྱི་རྒྱུད། ཤོག ༩༠ མདུན།

བྲལ་བའི་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བྱ་ནི་འཁོར་བས་བསྐྱུས་པའི་བདེ་འབྱོར་ཅམ་
ལས་གཏན་དུ་བདེ་བའི་ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་རེག་མི་རུས། ཅིག་ཤོས་
ཀྱིས་དེ་ལྟར་རུས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྤྱད་པ་ལས། དམུས་
ལོང་དམིགས་བྱ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་རྣམས། ལམ་ཡང་མི་ཤེས་གྲོང་
ཁྲིར་འཇུག་པར་ག་ལ་འགྱུར། ཤེས་རབ་མེད་ན་མིག་མེད་པ་རོལ་བྱིན་
ལྟ་འདི། དམིགས་བྱ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་རེག་པར་རུས་མ་ཡིན།¹²⁵
ཞེས་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མེད་ན་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་
པའི་པར་བྱིན་གཞན་རྣམས་ལོང་ཁྲིད་མེད་པའི་ལོང་བ་དང་འབྲ་བར་
གསུངས། གཞུང་འདྲིར་ཡང་། དཔེར་ན་མིག་དང་ལྡན་པའི་མི་ཞིག་སྦྱོར་
བར་ཞུགས་ནས་ཅི་ཡང་མི་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་གང་དངོས་པོར་སྤྱང་བས་
སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་བལྟ་བར་བྱའོ།
རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ནམ་ལངས་ཏེ་ཉི་མ་ཤར་ནས་མིག་དང་
ལྡན་པའི་མིས་གཟུགས་རྣམས་པ་སྣ་ཆོགས་དག་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ་
གང་དངོས་པོར་མ་སྤྱང་བས། སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔར་བལྟ་བར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་ཏེ་སྤྲ་མ་དང་དགོངས་པ་
གཅིག་གོ།

མདོར་ན་དབྱ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། ཇི་ལྟར་ལོང་བའི་ཆོགས་

125 རྟེན་གྱི་བཀའ་འགྱུར། ཤེས་བྱིན་སྣ་ཆོགས། ༡༥༥ བོད། ༣༩ འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་
བྱིན་པ་སྤྱད་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ། ཤོག ༦ མདུན།

ཀུན་བདེ་ཐུག་ཏུ། མིག་ལྡན་སྤྱི་བུ་གཅིག་གིས་འདོད་པ་ཡི། ཡུལ་
དུ་འཁྲིད་པ་དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་སྒྲོས། མིག་ཉམས་ཡོན་ཏན་སྒྲངས་ཏེ་
རྒྱལ་ཉིད་འགྲོ།¹²⁶ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱལ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་
བཞོད་པའི་མིག་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་དགའ་བཞིན་
སྤྱོད་བཞིན་ཐོས་བསམ་གྱིས་འཇུག་པ་ནི་དལ་བའི་རྟེན་བཟང་འདི་ལ་དོན་
ཡོད་པར་བྱས་ཤིང་སྤྱིར་པོ་ལོགས་པར་ལོན་པ་ཡིན་ནོ།

མཐར་སྒྲོས་པ།

རྣམ་དཔྱད་ཡོད་དགུས་རྡོ་རྗེ་གཙུག་པོའི་གཞུང་དོན་འབྲེད་ལ་
བཅོན་བྱས་ཀྱང་། ཤིན་ཏུ་ཟབ་ཅིང་དཔག་པར་དགའ་བས་གཞུང་དོན་
ཇི་བཞིན་མ་གོ་བར། རོར་ཞིང་འཁྲལ་བའི་ནོངས་པའི་ཆོགས་དག་གལ་
ཏེ་འདིར་ནི་མཆིས་གྱུར་ན། རྣམ་དཔྱད་ཡངས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་ཆར་གཙོད་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་འཆལ།

བསམ་སྒྲུར་དག་པའི་འབད་འབྱུང་བཀྱིས་པའི་རྣམ་དགར་
དགེ་བའི་ཕུང་པོ་རྣམས། མཐའ་ཡས་འགྲོ་བར་པན་བདེ་འབྱུང་གནས་

126 རྗེ་དགེ་བཤམས་འཇུག་ དབུ་མ། འ་པ། བོད་གྲངས། ༡༠༩ སྤྱོད་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པའི་གསུང་།
དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། ཤོག ༩༠༧ མདུན།

ཐུབ་བསྟན་ཡུན་རིང་གནས་པ་དང་། བྱམས་དང་བཅེ་བའི་བྲིན་གྱིས་
བསྐྱངས་པའི་མར་གྱུར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི། ཐུན་པའི་སྒྲག་ཆེན་
ཀུན་ནས་བསལ་ཏེ་གཏན་བདེའི་ལམ་ལ་འགོད་པར་ཤོག།

བདག་གྲང་དང་ནས་ཆེ་རབས་ཀུན་ཏུ་མཆོན་ལྡན་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ནམས། བསམ་སྦྱོར་གཉིས་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་བསྟེན་ཏེ་
ཟབ་མོའི་ཆོས་ཀྱི་ནམ་གངས་འདིར། རོམས་པ་མེད་པར་ཐོས་པར་བྱས་
ནས་ཐོས་དོན་བསམ་དང་བསྒྲོམས་པའི་མཐར། མཁའ་མཉམ་འགྲོ་བ་
ཡོངས་ཀྱི་དོན་དུ་བདུད་བཞིའི་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བར་ཤོག།

ཅེས་པའི་བསྔོ་སློན་དང་འབྲེལ་འབྲས་སྤངས་སྒོ་གསལ་གླིང་
ཏྲེ་ཉོར་དགེ་བཤེས་ཆེ་རིང་ནོར་བུས་གསོལ་འདེབས་བྲུགས་དྲག་དང་
བཅས། དཔལ་རྒྱ་ལེ་རྒྱ་གཉིས་པ་བྲེས་ཀྱི་གདན་ས་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་
འབྲས་དཀར་སྤངས་པའི་ཆོས་སྐར་དུ།

ཁྱེ་ལོ་ ༡༠༡༥ ལྷ་བ་ ༥ ཆེས་ ༡༩ ཉིན་ཏེ། རབ་གནས་ཤིང་སྤྱལ་ལོའི་
ཆོས་འཁོར་དུས་ཆེན་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་ཉིན་རྫོགས་པར་བྲིས་པ་དགེ་ལེགས་
འཕེལ། །

དཔར་བྱང་སྒོན་ཆོག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།
གཞལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཚོས་ཚུལ་དལ་འབབས་སྤྱང་།
ཆོག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།
དྲི་མ་ཡོངས་འབྱུང་ལེགས་བཤད་བདུད་ཅི་འདི།

དཔར་དུ་བསྐྱེད་བའི་ནམ་དཀར་བྱང་པོའི་མཐུས།
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྤྱང་ཐག་བརྒྱ།
གདངས་ཏེ་རྒྱད་ལྗེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་བ།
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་བའདི་ཡང་ནང་བསྐྱེད་གྲུབ་མཐའ་ངེས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་
བསྐྱེད་དང་སྐྱེན་འབྱུར་གང་ལའང་སྤྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྡེའི་སྒོན་ཆོག་ཏུ། ལྷ་ཀྱའི་དགེ་
སྤྱོད་ཆོས་སྤྱོད་བཤག་དབང་སྒོ་བཟང་བསྐྱེད་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྤྱར་བའོ།

སློབ་སྟོན་པ།

དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་དགེ་ཆེ་རིང་ལོ་རྒྱུ།

མཐའ་མའི་ཁྱེད་ཀྱི་པ།

དགེ་བཤེས་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ། དགེ་བཤེས་ཀྱན་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས།
དགེ་བཤེས་ངག་དབང་མཁྱེན་རབ། དགེ་བཤེས་ཆེ་དབང་སྐྱབས།
དགེ་བཤེས་འཇམ་དབྱངས་ཕུན་ཚོགས། དགེ་བཤེས་མཁས་གྲུབ་བསྟན་འཛིན།
དགེ་བཤེས་སློབ་ཟུང་འཕྲིན་ལས། ལྷ་རམས་གཉིས་པ་འཇམ་དབྱངས་རྟོ་རྟེ།

བར་ཅ་སྒྲིག་སྦྱོར་དང་དེབ་གཟུགས་རྩམ་འགོད་པ།

དགེ་བཤེས་ཆེ་རིང་འབྲུག་གསལ། དགེ་བཤེས་འཆི་མེད་དར་རྒྱས།
དགེ་བཤེས་རིན་ཆེན་དབང་རྒྱལ། དགེ་བཤེས་ཕུན་ཚོགས་རབ་བརྟན།

མཐུན་ཆུན་སྒྱུར་བ་པོ།

རྩ་སྟོན་དགེ་བ་ཤེས་ལྷ་རམས་པ་སློ་བཟང་རྒྱལ་མཚན་ནས་ཉིན་སྟོར་
༥༠༠༠༠/ སློབ་དཔོན་གཉིས་པ་བསོད་ནམས་བཀྲ་ཤིས་ནས་ཉིན་སྟོར་༡༠༠༠༠༠/
བཅས། བར་སྐྱུན་ཞལ་འདེབས་གནང་སོན་བྱུང་བར་སྤྲུགས་ཐེ་ཆེ་བྱ་བ་དང་
སྤྲུགས། དེབ་འདི་བར་དུ་སྐྱུན་པ་ལ་དངོས་དང་བརྒྱུད་པའི་མཐུན་འགྱུར་རོགས་
རམ་གནང་མཁན་ཡོངས་ལ་སྤྲུགས་ཐེ་ཆེ་བྱ།

Geshe Tsering Norbu
Tehor Drakgo Drepung Loseling
P.O.Tibetan Colony, 581411, Mundgod (N.K.)
Karnataka State, India.

Email: tсенor2017@gmail.com